
6
25 G
10

SANCTAE

HILDEGARDIS

ABBATISSAE IN MONTE S. ROBERTI APVD NAAM FLVVIVM, PROPE BINGAM, SANCTISSImæ virginis & prophetiſſæ,

EPISTOLARVM LIBER:

Continens varias Epiſtolas ſummorum Pontificum, Imperatorum, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Ducum, Principum, & aliorum plurimorum vtriuſq; ſecularis & Eccleſiaſtici ſtatus Magnatum ad S. HILDEGARDIM, & eiuſdem ſanctas ad eaſdem reſponſiones:

ITEM EIVSDEM S. HILDEGARDIS alia quædam, quæ ſequens pagella indicabit,

Ad confirmandam & ſtabiliendam Catholicam noſtram fidem & religionem Chriſtianam, moresq; in ECCLESIA inſtruendos & emendandos, apprimè vtilia:

Nunc primùm in lucem edita.

PSAL. 93.

Beatus homo quem tu erudièris Domine, & de lege tua docueris eum.

Coloniæ apud Hæredes Iohannis Quentel & Geruuinum Calenium, Anno M. D. LXVI.

Cum gratia & priuilegio Imperatoriæ Maieſt. ad Decennium.

BIBLIOTECA NA. ROMA VITTORIO EMANUELE

Bibliothecæ Domus Romanæ Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum.

Ad Clerum Moguntineń pag. 117
Ad Clerum Colonień 157
Ad Clerum Treuireń 172
Ad Griſcos monachos 182
Quæſtionum 38. ſolutiones 206
Regulæ S. Benedicti explicatio 232
Ad ſorores ſuas explicatio ſymboli S. Athanaſij 248
Liber primus vitæ S. Hildegardis 276
Liber ſecundus 286
Liber tertius 314

Iohelis & Actorum 2-

Effundam de Spiritu meo ſuper om̄em carnem: & prophetabunt filij veſtri & filiæ veſtræ: Senes veſtri ſomnia ſomniabunt, & iuuenes veſtri Viſiones videbūt. Sed & ſuper ſeruos meos & ancillas in diebus illis effundam ſpiritum meum.

REVERENDIS-
SIMO IN CHRISTO PATRI,
EIDEMQVE CLARISSIMO PRINCIPI AC DOMINO, D. DANIELI, MOGVNTINO ARchiepiſcopo, Sacri Romani Imperij per Germaniam Archicancellario & Principi Electori, Domino ſuo colendiſſimo &c.

BIBLIOTECA ROMA VITTORIO EMANUELE

TOtum mundum in maligno poſitum eſſe, Reuerendiſſime in Chriſto pater ac Domine, diuus Iohannes apoſtolus iã olim ſcripſit ac monuit. Quod ſi vnquàm obtinuit, certè hac noſtra periculoſiſſima tempeſtate quàm veriſſimũ eſſe nemo eſt nisì planè cæcus ſit, qui non videat: Tã multis (proh dolor) in fide errantibus, & in tot hęreſum & ſectarum diſcrimina diſtractis, multis in fide nutantibus & vacillantibus: alijs in fide Catholica quidem perſiſtentibus, ſed in moribus & vita à vero tramite, in vtroq; Eccleſiaſtico pariter & ſeculari ſtatu enormiter deuiantibus. Vndè ad obuiandum eiuſmodi malis, nihil præſentius eſſe palàm eſt, quàm ea in lucẽ proferre, quę ad firmãdum Catholicam noſtram & orthodoxã fidem & religionẽ Chriſtianã, & mores

in Eccleſia inſtruendos & emẽdandos pertinent. Eiuſmodi aũt eſſe hæc B. Hildegardis opera, ſatìs ex ijſdẽ relucet. Quæ ego nuper manibus proprijs ex Archetypo, quod in monaſterio in Mõte S. Roberti ꝓpe Pingam ſanctè adſeruatur, deſcripſi: Eademq́; pietatis tantùm zelo ductus, in lucẽ emittere & Reipub. Chriſtianę cõmunicare operępreciũ duxi, ſperans indè non paruũ fructum ad Rẽpub. Chriſtianã rediturum. Patronum aũt huius operis quęrẽs, non putaui cuiq̃ rectiùs dedicari poſſe, q̃ R. C. T. cùm quòd eidẽ R. C. T. quaſi debeatur, quòd in ſuo dominio & Diœceſi Moguntineñ beatã Hildegardim cum ſuis monumẽtis habeat, theſaurũ certè Eccleſię precioſiſſimũ, tum verò, quòd R. C. T. ſingularẽ defenſorẽ & adſertorẽ Catholicę & orthodoxæ religionis noſtrę Chriſtianę nemo ſit q nesciat. Obnixè orãs, vt R. C. T. hunc meũ conatũ boni cõſulere, & hęc B. Hildegardis opera, & me vnà in Clientelã ſuã & patrociniũ clemẽter recipere velit. Referet is, qui pietatis officia multo cũ fœnore remetiri ſolet Deus. De laudibus B. Hildegardis & eiuſdẽ operũ, nõ eſt ꝙ nos multis agamus, poſt Iohã. Thaulerũ, Tritthemium, Nauclerum, & alios qui vitam eiuſdẽ ad longum deſcripſerunt. Benè valeat R. C. Tua, cui me totum conſecro dedicoque.

R. C. T.

humilimus cliens

Iuſtus Blanckvualt presbyter.

VITA

VITA HILDEGAR-DIS EX TRITTHEMIO.

Hildegardis abbatiſſa cœnobij ſancti Ruperti confeſſoris, in oppoſito Bingenſis oppidi, ex altera parte Naij fluuij, Moguntinæ diœceſis, ordinis diui patris Benedicti, natiõe Teutonica, ex comitatu Spanheimenſi, diſcipula quondàm beatæ Guttæ (forſan Iuttæ, aut Iudithæ) virginis, ſororis Megenhardi Comitis de Spanheim, fundatoris noſtri, virgo ſanctiſſimæ cõuerſationis, & à pueritia ſua diuinis reuelatiõibus illuſtrata, cuius vita multis miraculis comprobata, odorem ſuæ ſanctitatis in longinquas diſperſit regiones, adeò vt Eugenius, Anaſtaſius quartus, Hadrianus quartus, Alexander tertius, Romani pontifices, ſcriptis eam crebriùs viſitantes, ſe & Romanam Eccleſiam illius orationibus commendarent. Sed & Eugenius tertius in concilio Treuirenſi, ſancto Bernardo præſente, ſcripta & opuſcula eius coram omnibus lecta, publicè approbauit: eamq́;, vt cœpto perſtaret in propoſito, literis denuò roborauit. Omnia autem quæ ſcripſit, ex reuelatione diuina didicit. E quibus iſta ſunt:*

In Regulam S. Benedicti	*lib. 1.*	*Et ego paupercula fæ.*
Triginta quæſtionum	*lib. 1.*	*Charitas quæ cum abſtin*
Vita S. Ruperti confeſſoris	*lib. 1.*	*Nam vt in vera viſione*
Vita S. Dyſibodi Epiſcopi	*lib. 1.*	*In myſtica viſione &c.*
Homiliæ 58. in Euangelijs	*lib. 1.*	*Homo quidam qui h*
De Sacramento altaris	*lib. 1.*	*In viſione quæ animæ*
**Sciuias grande volumen*	*lib. 1.*	*Et factum eſt in anno no*
Vitæ meritorum	*lib. 3.*	
Simplicis medicinæ	*lib. 1.*	
Compoſitæ medicinæ	*lib. 1.*	
Diuinorum operum	*lib. 1.*	*Et factum eſt in 6. anno*
Ad Colonienſes	*lib. 1.*	*Qui erat, & qui eſt, &*
Ad Treuirenſes	*lib. 1.*	*Ego paupercula form.*
Exhortatorium ſecularium	*lib. 1.*	*O turba hominum naſcē*
Ad ſorores ſuas	*lib. 1.*	*O filiæ quæ veſtigia*

Ad Monachos griſeos	*lib.1.*	*Ego paupercula in le*
Carmina diuerſa	*lib.1.*	*Qui ſunt hi qui vt nub*
Et ſancto Bernardo	*epi.1.*	*In ſpiritu myſteriorum*
Epiſtolarum ad diuerſos 135.	*lib.1.*	*O mitis pater, ego paup*

Scripſit & alia. In omnibus autem opuſculis ſuis catholica doctrina relucet, quæ vel fidem confirmet, vel inſtruat mores, nec quicquam dixit aut ſcripſit vnquàm, quod in dubium poßit vocari. Et cùm Latini ſermonis eſſet ignara, tamen reuelante ſpiritu Dei, omnia Latinè & cõgruè dictauit, notarijs excipientibus. Vidimus multas epiſtolas Conradi tertij & Frederici primi imperatorum, & epiſcoporum Moguntinenſis, Treuirenſis, Colonienſis, Bremenſis, Hieroſolymitani, & aliorum penè innumerabilium, qui ex diuerſis mundi regionibus, fama ſanctitatis & reuelationum eius prouocati, ſe ſcriptis commendabant orationibus ipſius, & diuerſarum quæſtionum ſolutiones quærebant. Moritur ſub Frederico imperatore primo, Anno Domini 1180. ætatis ſuæ 82. indictione tertiadecima, decimoquinto Calendas Octobris.

VATICINIA QVAEDAM SIVE PROPHETIÆ ſublimis ac illuminati theologi D. Ioannis Thauleri, in vetuſtis codicibus repertæ.

QVæſo mortales omnes, ex animo & multo cum timore atq; tremore magnam Dei iram, & iam olim meritas Diuinæ iuſtitiæ plagas attendite, quæ licèt hoc tempore plùs quàm in quadringentis retro annis mundo grauiter immineant, valdè tamen metuendum eſt, multò incomprahenſibiliùs, inſuperabiliùs, grauiusq;, etiã ſuprà quàm æſtimari queat, adhuc irruituras. Tam enim graues ac magnæ erunt calamitates illæ, vt quotquot tunc ſupereſſe contigerit, optaturi ſint atq; dicturi: O vtinam nos plagæ priores abſumpſiſſent: nam tunc fortè vel animarum noſtrarum iacturam nullam feciſſemus: nunc verò cùm corporis, tum animæ grande periculum ſuſtinemus. Porrò ſigna, quæ terribiles has magnas plagas portendent, partìm ſunt breues iſtæ atq; diſciſſæ, & in varias ſubindè formas abominabili quadam metamorphoſi nunc quidẽ ſic, nunc vero aliter commutatæ veſtes, cum inſolentibus ac laſciuis geſtibus. Quod totum haud dubiè ex malignorũ ſpirituũ ſuggeſtione, & in corda hominum inſtillatiõe procedit. Sicut & ſancta Hildegardis ante annos ſer-

Quid ſi ridiculã hodiè veſtiũ diuerſitaté videat?

ſermè ducentos apertiſsimè prædixit, & prædicẽdo mundũ præmonere ſtuduit. Et hæc quidem, necnon & pleraq; alia ſigna, iam annis decem euidẽter apparuêre. Cuiuſmodi verò plagæ ſupradictæ futuræ ſint, eadem ſancta Hildegardis multa cum diſtinctione deſcripſit. Nec tamen has aliquis vulgò edicere audet, eô quòd ipſas minimè capiat, & metuendum ſit, huiuſmodi publicatione comminatas plagas accelerari magìs debere, quàm impediri. Verùm vt pijs quibuſq; perſpicuũ ac notum fiat, quomodò ſeſe harum calamitatũ temporibus habere ac gerere debeant, lubet eas hîc ſub parabolis ac ſimilitudinibus ob oculos ponere. Concernent quippe ſacroſanctam fidem noſtram, & ſacramenta, & omnes Eccleſiaſticas atq; Chriſtianas conſtitutiones. Vndè in tantam homines fluctuationem ac errorem præcipites ibunt, vt cuinã ceu catholicæ veritatis aſſertori, credere tutò poſſint atq; confidere, prorsùs ſint ignoraturi. Et hoc quidem idcircò diuina permittet iuſtitia, quòd nos ex multo iam tempore ità negligẽter, immò & vitioſè viuendo, ipſam fidem moribus ac vita impugnauimus: ac digniſsimũ Chriſti corpus vnà cum alijs Eccleſiæ ſacramentis, cum omni deniq; ſanctimonia Chriſtiana, tam planè irreuerenter, indignè, impurè, infructuoſè tractare ac ſuſcipere auſi ſumus. Magna igitur tunc pericula contaminatis, vitioſis, & diuinam inſpirationẽ contemnentibus imminebunt. Quotquot verò ſignũ Thau frontibus ſuis impreſſum habuerint, i. Ezech. 9.
oẽs qui per fidem Chriſti viuam, in quodã melioris vitæ initio atq; profectu inuenti fuerint, ab his plagis immunes erũt. Id quod beatus Ioannes Apocalypſeos capite nono has plagas ſub obſcuris quidẽ verbis, ſed à B. Hildegarde luce clariùs detectas, recenſens teſtatur. Ceterùm fidelis ac ſaluberrimi conſilij oĩbus, qui periculoſis illis temporibus victuri ſunt, nobis per B. Hildegardẽ reuelati, iſta ſumma & intentio eſt: Vt videlicet ſeneſcenti, ac propemodùm effœtę matri ſuæ Eccleſię ſanctę, animo reſignato ac ꝓpenſiſsima voluntate, patienter atq; humiliter condeſcendẽtes, oĩbus ordinationibus atq; doctrinis illius, q̃ nobis hucuſq; palàm in ſuggeſtu à concionatoribus proponuntur, ſpontanea ac obedienti ſubiecti ne obtemperent: nec vlli alteri ꝑſuaſioni fidem adhibeant, etiamſi vel angelus de cęlo, pręter id quod euãgelizatum eſt, annunciet ac perſuadere moliatur, ſicut & à Dño Gal. 1.
noſtro Ieſu Chriſto diligenter p̃moniti ſumus, cùm diceret: Super cathedrã Matth. 23.
Moſis ſederunt ſcribæ & phariſæi. Oĩa ergò quęcunq; dixerint vobis, ſeruate & facite: ſecũdùm opera verò eorũ nolite fecêre. Item beatus Paulus: Sed licèt nos, inquit, aut angelus de cælo euãgelizet vobis, p̃terquàm quod Galat. 1.
euan-

euangelizauimus vobis, anathema ſit. Immenſa illa ac inexhauſta Dei miſericordia, dignetur nos in viua ac vera Chriſti fide ſemper ſtabiles cõſeruare. Scriptum eſt prædictum vaticinium in eo libro, vndè huc tranſlatũ eſt, Anno à Chriſto nato milleſimo treceteſimo quadrageſimooctauo.

Tempora hic noſtra acu tágun tur.

Nunc igitur, dilectiſſimi, certi eſtote, quòd niſi in melius vitam noſtram cõmutare ſtudeamus, grauiter nobis plagæ prædictæ immineant, ità quòd tanta erit afflictio, vt iudicium extremũ nobis ad memoriam ſit reuocatura. Quæ enim nunc pace multa gaudere videntur, in maxima tunc vexatione erunt, & Dei verba peruertentur, cultusq́; diuinus penè in obliuionẽ ibit: & vnus huc, alius illuc properabit: nec facilè ſciri poterit, quorsùm hæc tandèm euaſura ſint. Interìm tamen fideliſſimus Deus nidulum aliquẽ habebit, vbì ſuos conſeruet protegatq́;. Diſcat ergò quiſq; pati, & abnegare ſeipſum: auſcultans intùs vocem patris ſui, quid ille in ſe loquatur: ac foris matris ſuæ, i. Eccleſiæ ſanctæ. Horum quippe vox vna eſt. Quarè qui has voces non didicerit agnoſcere, in æternum pereat neceſſè eſt. Exurget enim vox fallax, quæ omnes huic paternæ voci auſcultare nolẽtes, in errorem abducet. Sonat autem nobis paterna vox per vocem ſanctæ matris Eccleſiæ in omnibus doctrinis, præceptis atq; conſiliĳs illius. Væ proindè ac iterùm væ omnibus, voci huic obtemperare nolentibus, vt ſeipſos in veritate paruipendant, & ſtudeant eſſe humiles. His enim teterrima deſperationis vox inſpirabitur, dicẽtibus pſeudodoctoribus falſum eſſe atq; confictũ, quicquid vnquàm priſcæ veritatis doctores hîc edocuêre. Quicunq; igitur in fundo ſuo humilitate deſtituti fuerint, & pro ſuo ipſorum ſenſu ac proprio beneplacito in ſuis illis vafris ac ſubtilibus conceptibus perdurauerint, hi omnes in tantos abducẽtur errores, vt cunctos Eccleſiæ ritus ac inſtituta, fallacia & à veritate aliena ſint credituri. Quod profectò ex ipſorũ vitioſiſſimo vel maximè procedet fundo: tum etiã, quòd veri illius atq; viui fundi penitùs expertes erunt. Vera nanq; humilitas eſt, Deũ ex toto, ex toto, inquam, & ex omni diligere: hoc eſt, dilectiſſimi, verũ totius boni fundamentum. O ſi præuidere poſſetis, chariſſimi, quantis anguſtĳs atq; periculis mundus ipſe & quotquot Deo in fundo ſuo vel ſaltẽ Dei amicis reuerà nõ adhæſerint, olim inuolutẽdi ſint, quàmq; terribiliter cum illis agetur, (ſicut adhuc in proximo veris Dei amicis ſignificatũ eſt per reuelationem) & quàm deniq; vera fides conculcabitur: ſi, inquã, hæc ſciretis dilectiſſimi, ſenſus veſtri naturales hoc nulla ratione ſuſtinerent. Qui tunc victuri ſunt, cognoſcent hæc ipſis longè antè prædicta fuiſſe.

AD B. HILDEGARDIM, SVMMORVM PONTIFICVM, IMPERATORVM, ARCHIEPISCOporum, Epiſcoporum, aliorumq; plurimorum Magnatum, Eccleſiaſticorum pariter & ſecularium, EPISTOLAE VARIAE, eiuſdemq; B. HILDEGARDIS ad eaſdem ſanctæ Reſponſiones.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

EVGENIVS PONTIFEX HILDEGARDI.

EVGENIVS SERVVS ſeruorum Dei, Dilectæ in Domino filiæ Hildegardi, præpoſitæ in Monte beati Roberti, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem. Miramur ô filia, & ſupra id quod credi poteſt, miramur, quia Deus iam noſtris temporibus noua miracula oſtendit, cùm te ſpiritu ſuo ità perfudit, quòd diceris multa ſecreta videre, intelligere, & proferre. Hoc à veridicis perſonis ità eſſe percepimus, qui ſe fatentur te & vidiſſe & audiſſe. Sed quid nos ad hæc dicere valemus, qui clauem ſcientiæ habentes, ità quòd claudere & aperire poſſimus, & hoc prudenter facere per ſtultitiam negligimus? Congratulamur igitur gratiæ Dei, congratulamur & dilectioni tuæ, hoc admonentes, vt ſcias, quòd Deus ſuperbis reſiſtit, humilibus autem dat gratiam. Gratiã autem hanc quę

Is eſt eius nominis III.

Iac. 4. 1. Pet. 5.

in te eſt, conſerua & cuſtodi, ità vt ea quæ in ſpiritu proferẽda ſenſeris, prudenter proferas, quatenùs illud audias: Aperi
Pſal. 70. os tuum, & adimplebo illud. Quod autem inſinuâſti nobis de loco illo, quem in ſpiritu tibi præuidiſti, hoc permiſſione & benedictione noſtra & Epiſcopi tui fiat, ità quòd ibì regulariter cum ſororibus tuis viuas ſecundùm regulam ſancti Benedicti ſub clauſura eiuſdem loci.

EVGENIO APOSTOLICO, HILDEGARDIS.

O Mitis pater, ego paupercula forma ſcripſi tibi hæc in vera viſione in myſtico ſpiramine, ſicut Deus voluit me docere. O fulgens pater, in tuo nomine tu veniſti in terrã noſtram, ſicut Deus prædeſtinauit, & vidiſti de ſcriptis veracium viſionum, ſicut viuens lux me docuit, & audiſti eam amplexibus cordis tui. Nunc finita eſt pars ſcripturæ huius. Sed tamen eadem lux non reliquit me, ſed in anima mea ardet, ſicut eam ab infantia mea habui. Vndè nunc mitto tibi literas iſtas in vera admonitione DEI. Et anima mea deſiderat, vt lumen de lumine in te luceat, & puros oculos infundat, & ſpiritum tuum exuſcitet ad opus ſcripturæ iſtius, quatenùs anima tua indè coronetur, quod DEO placet: quia multi prudentes de terrenis viſceribus ſpargunt hæc in mutationem mentium ſuarum, propter pauperem formam quæ ædificata eſt in coſta, & quæ eſt indocta de philoſophis. Tu ergò pater peregrinorum, audi illum qui eſt fortiſs. rex, & in palatio ſuo ſedit, & magnas columnas coram ſe ſtantes habuit aureis cingulis præcinctas,

& multis margaritis & precioſis lapidibus valdè ornatas. Sed regi huic placuit, quòd paruam pennam tetigit, vt in miraculis volaret, & validus ventus eam ſuſtinuit nè deficeret. Nunc iterùm dicit tibi, qui eſt lux viuens in ſupernis, & in abyſſo lucens, ac latens in abſcondito audientium cordium: Præpara ſcripturam hanc ad auditum me ſuſcipientium, & fac illam viridem in ſucco ſuauis guſtûs, & radicem ramorum, & volans folium contra Diabolum, & viues in æternum. Caue nè ſpernas hæc myſtica DEI, quia ſunt neceſſaria in illa neceſſitate, quæ abſconſa latet, & quæ nondùm apertè appáret. Odor ſuauiſſimus ſit in te, & non fatigeris in recto itinere. Sed ille qui loquitur, & non ſilet, hæc dicit propter imbecillitatem illorum qui cęci ſunt ad videndum, & ſurdi ad audiendum, & muti ad loquendum in nocturnis inſidijs mortiferi laquei latrocinantium morum. Quid dicit? Gladius radiat & circuit, occídens illos qui prauæ mentis ſunt. O qui in tua perſona es fulgens lorica, & prima radix in nouis nuptijs CHRISTI, & in duas partes diuiſus, in partem ſcilicet hanc, quòd anima tua iterata eſt in myſtico flore virginitatis: & in partem hanc, quòd radix es Eccleſiæ, audi illum qui acutus eſt in nomine, & fluit in torrente, tibi dicentem: Oculum de oculo non abijcias, & lumen de lumine non abſcindas, ſed ſta in plana via, nè de cauſis illorum, in anima accuſeris, quæ in ſinum tuum poſitæ ſunt, nec permitte eas in lacum perditionis dimergi per poteſtatem conuiuantium prælatorum. Gemma iacet in via: Sed vrſus veniens, & illam valdè elegantem videns, pedem ſuum porrigit, eamque leuare vult, & in ſinum ſuum ponere. Sed ſubitò aquila veniens, ipſam gemmam rapit, & eam in tegmen alarum ſuarum inuoluit, & in cancellos palatij regis portat.

Et eadem gemma ante faciem regis multum fulgorem dat, vndè à rege valdè diligitur: Et rex propter amorem eiuſdem gemmæ, aquilæ illi aurea calceamenta dat, & eam ob probitatem ſuam valdè laudat. Nunc tu qui es in vice Chriſti ſedẽs in cura Eccleſiaſticæ cathedræ, meliorem partem tibi elige, vt aquila ſis, vrſum ſuperans: & vt in animabus tibi commiſſis, cancellos Eccleſiæ ornes, quatenùs in aureis calceamentis in ſuperiora veniens, te ipſum alieno ſubripias. Nam oculus viuens, videt & dicit, qui ſapit, & diſcernit quaſque creaturas, qui & eas omnes exuſcitat, & vigilat: Valles plangunt ſuper montes, & montes cadunt ſuper valles. Quomodo? Subditi nudati ſunt de diſciplina timoris DEI, & incitati ſunt rabie, vertices montium aſſcendere, prælatos incuſare: & ipſorum temeritas non accuſat praua opera ſua. ☞ Sed dicunt, Vtilis ſum vt ſim prælatus vtilitate. Et omnia prælatorum opera habent indigna, quia eos ſibi excellentiores eſſe dedignantur. Quoniam ſubditi iam ſunt nubes nigræ, & in femoribus ſuis non ſunt accincti, ſed diſpergunt omnia inſtituta agri, dicentes, quòd hæc vilia ſint. Et hoc faciunt, quia venenoſi ſunt per inuidiam. Pauper homo magnam ſtultitiam habet, quandò veſtimenta ſua ſciſſa ſunt, ſemper in alium adſpiciens, conſiderans quem colorem veſtimentum illius habeat, nec ſuum à ſorde abluit. Montes autem tranſiliunt clauem viæ veritatis, & eorum Can. 4. itinera non ſunt parata volare ad montem myrrhæ. Ideò obtenebratę ſunt ſtellę diuerſa nube. Luna ſtat, ſtellæ clamãt, quòd luna cędit. Sol illas premit, quia nulla earum clareſcit, ſed in turbine implicatæ ſunt. Vndè ô paſtor magne, & poſt Chriſtum nominate, præbe lumẽ montibus, & virgam vallibus. Da præcepta magiſtris, & diſciplinam ſubditis: montibus iuſtitiam cum oleo ſparſis, & vallibus ligaturam obedientiæ,

mixto bono odore, & fac illis recta itinera, vt non appareant viles ſoli iuſtitiæ. Puros fac vt vbiquè oculos habeas. Mens tua puro fonte rigetur, vt cum ſole ſplendeas, & agnum imiteris. Paupercula forma tremit, quòd in ſono verborũ loquitur ad tam magnum magiſtrũ. Sed ô mitis pater, antiquus vir & præliator magnificus dicit hæc. Vndè audi: De ſummo iudice dirigitur ad te, vt graues & impios tyrannos eradices, & à te eijcias, nè ſtent in magna irriſiõe in tua ſocietate. Eſto autem miſericors publicis & priuatis ærumnis, quia DEVS non ſpernit vulneratos, nec ſpernit dolores trementium ſe. Vndè ô paſtor ouium, audi hæc ſuper laborantes in fatigatione multorum. Lux dicit, Myſtica DEI ſunt iudicia ſuper vnumquenque ſecundùm meritum illius. Multi tamẽ homines volunt habere ſcrutinium per zelum ſuum, & per ignorantiam morum ſuorum, ſed iudicium meum neſciunt. Quapropter in æſtimatione ſua ſupra modum mentiuntur, vt lupi prædam rapientes. Ideò quanuis homo dignus ſit propter ſcelera ſua iudicari, tamẽ mihi nõ placet, quòd homo ſibimetipſi vult habere iudicium ſecundùm arbitrium ſuum. Et hoc nolo. Sed tu vnamquanque cauſam diſcerne ſecundùm materna viſcera miſericordiæ Dei, qui à ſe non ſeparat mendicũ & egenum, quoniam plùs vult miſericordiam quàm ſacrificium. Nunc igitur nigri volunt abluere nigredinem per turpitudinem ſuam, ſed ipſi ſunt polluti & ſurdi, in foſſa iacentes. Illos erige, & adiuua puſillos. Tu enim qui es paſtor populorum, audi vt viuas in æternum. Lux viuens dicit: Dic audaci populo, qui ſibi terrores inuenit in via errantium viarũ. Dominus quidam habuit marmoream ciuitatem: & venatores venientes, ciuitatem illã inſpiciebant, volentes diſpergere recta inſtituta eius, quæ in flore illo apperuerunt, quem virginea mens inuenit. Et eccè mons magnus & excelſus, valdè

Oſeę 6. Matt. 9. & 12.

elegans & ex politis lapidibus factus, contra orientem apparuit: ſupra quem quoddam ædificium ad orientem ſtabat, de lignis & lapidibus communis ædificationis factum. Tunc venerunt multi riuuli, quaſi de medio orientis, in idem ædificiũ fluentes: Sed & in eodem ædificio fortiſſimus odor boni vini erat, ſed tñ cum aqua mixti. Et multus populus in idem ædificium corruit, in eo curuo corpore ambulans. Sed alij in quadam valle coram prædicto monte ſtabant, & illos attendebãt, qui in eodem ædificio curui ibant. Et ecce ſupra eundẽ montem etiàm aliud marmoreum ædificium candidiſſimi & integri lapidis, quaſi magna turris contra aquilõem ſtabat, in lucidiſs. ampulla plena optimi balſami, velut ignis ardens pendebat, & in cuius pauimento multum oleum diffluebat. Sed tamen ventus de aquilone interdùm veniens, balſamum & oleum illud commouit. Tunc multi ex populo in idem ædificium venerunt, qui & oleo illo ſpargebantur, & balſamo illo in frontibus ſuis ſignabantur. Et facta eſt vox de cælo, dicens: Iſti ſunt ſignati. Et qui hoc modo ſignati ſunt, ſignum hoc nõ potuerunt abluere, ſedità ſignati permanſerunt, ſicut & illi qui in Chriſto renati ſunt, baptiſmum ſuum cõſeruare debẽt. Qui autem ſignati erant, ad illos qui ſignati non fuerunt, nõ trãſibant, nec ſocietatem eorum ſuſcipiebãt: quia ſi hoc feciſſent, ſatui & inutiles dicerentur: q̃ui verò ſignati non fuerũt, ad iſtos qui ſignati erant, tranſibant, & ſocietatem eorũ ſuſcipiebant, & indè optimam partem ſibi elegerunt. Sicut ſtella multiplicat ſplẽdorem ſuum in nube, & ſicut fœminea forma coronatur in virginitate. Et vir magnus aurea zona præcinctus, ſupra eadem ædificia ſtans, dextrũ brachium ſupra marmoreũ ædificium, & ſiniſtrum ſupra aliud poſuit. Intellectus iſte, ad duo inſtrumẽta Eccleſiaſticæ dignitatis eſt. Omnipotens enim pater inſtituit nobilem partem à ſecularibus cauſis

ſepara-

ſeparatã,& in ſecretis ſuis coram Deo fortiter ardentem: quã quidam inſidiatores deſpicientes,volũt deſtruere rectitudinẽ eius,q̃ in filio Dei manifeſtè apparuit. Sed tñ mons iuſtitię expolitus in multis iuſtificationibus,in ortu veritatis aſſcendit, in quo vtilis inſtitutio ad Deũ tendens, & tamẽ hoĩbus aſſiſtẽs ſurgit,lumẽ vtilitatis hoĩbus prębens,ità vt etiàm plurima doctrina & odor rectarũ ſcripturarũ de vigore veritatis ad ipſum fluat: quas quidã eorum in diuerſa ſinè ratione multotiès refundunt. Quapropter & multi in ea curui in prauitate ambulant,ità vt etiàm aliqui terrenis inhiantes, turpitudinem illorum imitentur. Sed etiã in eodem monte iuſtitiæ p̃dicta pars, in ſecretis ſuis corã Deo ardens,in integritate ſua, vt Diabolo reſiſtat,exurgit,optimã partẽ in Deo habens,& in exẽplo ſuo miſericordiam oſtendens. Sed tñ multę tentationes à Diabolo emiſſę,optimã partẽ & ipſam miſericordiam inquietãt. Multi aũt hoĩes ad eandẽ partẽ tranſeũt,& verã miſericordiã conſequunt̃,cũ optimã partẽ ſibi eligunt. Vndè & corã Deo ſignati dicuntur. Et qui ſignũ huius partis ſuſcipiũt, in eo ſicut & in baptiſmo ſuo, fortiter permanent. Quapropter ad iſtos qui idẽ ſignum non habent,ſocialiter non deſcendunt, nè inanes velut fatui efficiantur: & qui ſignum eiuſdem partis non habẽt, ad eundẽ ordinem ſocialiter aſſcendunt,& ità in plurimis bonis multiplicantur. Quod & ille oſtẽdit,qui aurea zona pręcinctus, demonſtrat ſe eſſe Deũ & hominem, vtroſq;,ſcilicet iſtos & illos,regens cum brachio fortitudinis ſuæ: iſtos protegit ità, vt in eo fortiter ardeãt,ſecularia abijcientes: & brachio manſuetudinis ſuæ illos tegit,ità vt vtiles in Diuina protectione ſint, cùm lumen veritatis proximis ſuis vtiliter præbent. Nunc tu q̃ es pater populorũ, diſcerne in perſpicuitate verba hæc,à ſummo iudice tibi directa pro neceſſitate errantium: quia ſuperbia vult opprimere humilitatem,quod eſſe non debet, velut inconueniens eſſet, ſi luna vellet pugnare cum ſole, Apoc. 1.

le, ſplendorē ſuū cupiēs ſimilem facere ſplendori ipſius. Vndè propter hāc ineptam conuenientiā, fons aquarum clamat ad te imitatorem eius. Per me viuum & acutum, comprime atq; corrige nigros inſidiatores & furtiuos ſpeculatores, qui in plumbum vertuntur in tortuoſis peccatis, & qui de aquilone adſpergūtur in nequitia diaboli, & qui ſe contrariè porrigūt ad caput prælatorum ſuorum per nimietatem iniquitatis. Fuga ergò illos de paſtorali cura, quæ pœnam de canibus portāt. Et quanuìs quidam prælati ſint obtenebrati per viciſſitudinē morum, tamē nō decet aliquos eorum propter quoſdam ſubditos abijci. Ideò inſpice hæc per puriſſimum oculum, vt non deficiat honor tuus, qui per nomen ſuum tangit illum qui fuit, & eſt rectus & iuſtus, parans vias ſuas in omnibus inſtrumentis ſuis, ea præuidendo ante inſtituta dierum antiquorū.
Pſalm.9. Ipſe faciat puros oculos tuos, qui non ſpernit pupillū & pau-
Can.4. perem, quia mons myrrhæ & thuris es præ vallibus ſordium puteis. Audi ergò illum, qui ſemper vigilat viuentibus oculis,
Pſalm.10. & qui non eſt tædioſus propter procellas, quæ ſunt pars calicis eorum, qui aſſimilātur ſimulacris quaſi dum ſint per proſperitatem ſuam. Tu autem qui vis habere poteſtatem honoris magni in palatio regis, dilata iuſtitiam ſummi ad illius honorem. Hoc decet te propter te, propter clarum nomē tuum. Nunc ergò adſpice in igneum datorem, qui infundit bonum intellectum hominibus. Sed quis homo poteſt ſonare contra vocem illam? Num poteſt vox hæc paruam pennam facere volare ſic, vt núllus gladius contra eandem pennam ſe poſſit mouere? Poteſt. Nunc tu ô imitator excelſæ perſonæ, fons viuus clamat hæc ad te, quia perſonam tuam non decet, vt habeas oculos cæcorum, & veſtigia vipereorum morum & furtiuam rapinam, denudans altare DEI. Et cur hoc faceres? Sed qui hoc facit, non poteſt ſoluere corrigiam calceamenti corporis

poris Dominici. Ideò, ô cuncti, caſtigate vos. Ego autem, ô pater, in loco cælitùs mihi oſtēſo, iuxta verba benedictiōis tuæ, ſecundùm regulam S. Benedicti, ſub clauſura eiuſdem loci cum ſororibus meis maneo, & hoc me tam viuente, quàm defuncta, ſemper obſeruari deſidero.

ANASTASIVS PAPA, HILDEG.

ANaſtaſius Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Hildegardi dilectæ filiæ in Chriſto, ſalutem & Apoſtolicam benedictiōem. Exultamus in Domino & gratulamur, quòd nomē Chriſti de die in diē glorificatur in te, ità vt & admirantes dicamus, Quis ſimilis tuî in fortibus Domine? Quis ſimilis tui? Magnificus in ſanctitate, terribilis & laudabilis, & faciēs mirabilia. Audiuimus enim & vidimus multa de te. Scimus etiā quòd piæ memoriæ prædeceſſor noſter, cui ad nutriendum ſponſam Chriſti per Diuinam gratiā ſucceſſimus, te multo affectu dilexit, amplexus eſt, & audiuit. Cuius & nos veſtigia ſecuti, ſcribere tibi ſtuduimus, & reſcripta tua videre deſideramus, quærētes illa quæ Deus in te operatur, quanuis nos in bonis claudicemus, in quibus tam laſſitudine corporis, quàm mētis noſtræ, ſuſpiramus, cùm nos ad cæleſtia per negligentiam noſtram ſursùm non erigimus, vt iure deberemus. Occultorum autem cognitor, & voluntatē & poſſibilitatem noſtram nouit. Admonemus igitur, rogamus, & obnixè tibi iniungimus, vt cum ſororibus tuis preces ad Dominum fundas, quatenùs per virtutem ipſius, ad iuſtitiā nos erigere valeamus, ità vt per hoc æterna præmia adipiſcamur, ad illa in præſenti vita anhelare non deficientes. Pax tibi & omnibus tuis ſit.

Is fuit eius nominis quartus.

Exo. 15.

RESPON. HILDEGARD.

O Perſona, quę es p̄cellens armatura, & mons magiſtrationis valdè ornatę ciuitatis, q̃ conſtituta es in deſponſatione Chriſti, audi illum qui non incepit viuere, nec laſſatur in defectione. O homo, qui in oculo ſciētiæ tuę laſſus es ad refrenandũ magniloquia ſuperbię, in hoĩbus in ſinũ tuũ poſitis, cur non reuocas naufragos, qui de magnis caſibus ſuis ſurgere non poſſunt, niſi per adiutoriũ? Et quarè non abſcindis radicē mali, q̃ ſuffocat bonas & vtiles herbas, dulcē guſtum & ſuauē odorē habentes? Filiam regis, ſcilicet iuſtitiam, q̃ in ſupernis amplexibus eſt, & q̃ tibi cõmiſſa fuerat, negligis. Tu enim permittis hanc filiã regis ſup terram proſterni, quia diadema & decor tunicæ eius ſcindiť per ruſticationē diuerſorum morũ hoĩm illorum, qui in ſimilitudine canũ latrant, & in ſimilitudine gallinarum, q̃ in noctibus interdùm cantare tentantes, ineptã exaltationē vocũ ſuarum emittunt. Iſti ſunt ſimulatores, in vocibus ſuis fictam pacē oſtendentes, ſed inter ſe in cordibus ſuis frendentes, velut canis qui ad ſodales ſibi notos caudã ſuã mouet, ſed probũ militē qui in domo regis vtilis eſt, dentibus ſuis mordet. Cur prauos mores in hoĩbus ſuffers, qui in tenebris inſipiētię ſunt, ad ſe quæq; nociua colligētes, ſicut gallina q̃ in nocte clamãs, ſibimet terrorē incutit? Qui ſic faciunt, in radice vtilitatis nõ ſunt. Audi ergò ô homo illũ, q acutã diſcretionē valdè amat, quã vt maximũ inſtrumētum rectitudinis inſtituit, quod cõtra malũ pugnaret. Hoc tu non facis, cùm malũ non eradicas, quod bonũ ſuffocare cupit. Sed malũ ſe ſupbè attollere p̃mittis: & hoc facis propter timorē illorũ, qui peſſimi inſidiatores ſunt in nocturnis inſidijs, plùs amantes pecuniã mortis, q̃ pulchrã filiam regis, ſ. iuſtitiã. Oĩa aũt opera quę Deus operatus eſt, lucidiſſima ſunt. Audi ô homo. Nã ſupnus pater ante ex-

ortũ mundi in ſecreto ſuo intonuit, O mi fili. Et globus mũdi exortus eſt, hoc quod pater intonuit, excipiens, diuerſis tamẽ ſpeciebus creaturarũ, adhuc in obſcuro latentibus. In ipſo aũt quod ſcriptũ eſt, Dixitq; Deus, fiat, diuerſę ſpecies creaturarũ pceſſerunt. Sic per verbũ & propter verbũ patris, oẽs creaturæ factę ſunt in voluntate patris. Deus aũt oĩa videt, & oĩa p̃nouit. Sed malũ nec ſurgẽdo, nec cadendo, quidquã per ſe facere aut creare aut operari poteſt, quia nihil eſt, ſed tantùm fallax optio, & contraria opinio cõputatur, ità quòd homo malum operatͬ, cùm hoc, quod contrariũ eſt, facit. Miſit aũt Deus filiũ ſuũ in mundũ, vt Diabolus, (qui malũ amplectẽdo cognouit, & homini ſuggeſſit) ſuperaret p eũ, & vt etiã homo (q p malũ perièrat) redimeretur. Quapropter Deus ſpernit peruerſa opera, videlicet fornicatiões, homicidia, rapinas, ſeditiones, tyrãnides & ſimulationes iniquorũ hoĩm, quoniam ea per filium ſuũ contriuit, qui ſpolia tartarei tyranni oĩnò diſperſit. Vndè tu ô homo, qui ſedes in principali cathedra Dñi, contemnis quãdò malũ amplecteris, ità q illud non abijcis, ſed oſcularis, qñ ipſum ſub ſilentio in prauis hoĩbus ſuſtines. Et ideò omnis terra turbatͬ per magnã viciſſitudinem errorũ: quia quod Deus deſtruxit, homo amat. Et tu ô Roma velut in extremis iacens, conturbaberis ità, q fortitudo pedũ tuorũ, ſuper quos hactenùs ſtetiſti, langueſcet, qm̃ filiam regis, videlicet iuſtitiam, nõ ardenti amore, ſed quaſi in torpore dormitionis amas, ità vt eã à te expellas: vndè & ipſa à te fugere vult, ſi non reuocaueris eam. Sed tamen magni montes maxillã adiutorij tibi adhuc p̃bebunt, te ſurſùm erigẽtes, & magnis lignis magnarũ arborũ te fulcientes, ità q non tota in honore tuo, videlicet in decore deſponſationis Chriſti oĩnò diſſipaberis, quin aliquas alas ornamenti tui habeas, vſq; dum veniat nix morum diuerſarum irriſionum, multam inſaniam emittentium. Caue ergò nè ad

Gen. 1.

ritum paganorum te cõmiſceri velis,nè cadas. Nũc audi illũ, qui viuit & non exterminabitur. Mũdus modò eſt in laſciuia, poſteà erit in triſtitia, deindè in terrore, ità vt non curent homines ſe occidi. In oĩbus his ſunt interdùm tẽpora petulãtiæ, & interdùm tẽpora contritionis,& interdùm tẽpora fulgurũ & tonitruũ diuerſarum iniquitatum. Oculus enim ſurit, naſus rapit, os occidit. Pectus autem ſaluabit, vbi aurora, velut ſplendor primi ortûs, apparebit. Quæ verò ſequũtur in nouo deſiderio & in nouo ſtudio, dicenda nõ ſunt. Sed ille qui ſinè defectione magnus eſt, modò paruum habitaculum tetigit, vt illud miraculum videret, & ignotas literas formaret, ac ignotam linguam promeret, atq; vt multimodam, ſed ſibi conſonantem, melodiam ſonaret. Et dictum eſt illi: Hoc quod in lingua deſupèr tibi oſtenſa, non ſecundùm formam humanę conſuetudinis protuleris, quoniam cõſuetudo hæc tibi data non eſt, ille qui limam habet, ad aptum ſonum hominũ expolire non negligat. Tu autem ô homo, apparens conſtitutus paſtor, ſurge, & curre citiùs ad iuſtitiã, ità vt corã magno medico non accuſeris, quòd ouile ipſius à ſorde nõ exterſeris, nec oleo vnxeris. Vbi autem voluntas crimina neſcit, & vbi homo deſiderium * non rapuit, ibi homo omninò in profundum iudiciũ nõ cadit. Sed culpa huius ignorãtiæ per flagella tergit. Ergò tu ô homo, ſta in recto itinere, & Deꝰ ſaluabit te, ità ꝙ in ſtabulũ benedictiõis & electiõis te reducet, & in æternũ viues.

*id eſt, nõ conſenſit,

ADRIANVS PAPA, HILDEGAR.

Is eſt huiꝰ nominis IIII.

ADrianus Epiſcopus ſeruus ſeruorum Dei, Hildegardi dilectę in Chriſto filiæ, prępoſitæ ſancti Roberti, Salutem & Apoſtolicã benedictiõem. Gaudemus filia & exultamus in Domino, quòd honeſtatis tuæ opinio ità latè longeq; diffunditur, vt multis fias odor vitę in vitam,

2. Cor. 2.

vitã, & à turba fideliũ populorum in tuî ꝑconium exclamet: Quę eſt iſta, q̃ aſſcendit ꝑ deſertũ tanq̃ virgula fumi? Vndè cũ aĩam tuã vſq; adeò extimem⁹ diuini amoris igne ſuccẽdi, vt ad benè operandũ exhortatiõe aliqua nõ indigeas: ſuperuacaneum duximus exhortatoria tibi verba multiplicare, animumq; tuum virtute diuina ſufficienter innixum, aliqua verborum ſuppoſitione ſulcire. Veruntamen quia & ignis aura flante ſit grandior, & velox equus calcaribus vrgetur ad curſum, id tuę religioni duximus proponendum, vt videlicet à memoria tua non excidat, quia non incipienti, ſed perficienti palma debetur & gloria, dicente Domino: Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod eſt in paradiſo Dei mei. Cogita itaq; filia, quoniam ille ſerpẽs, qui primum hominem à paradiſo deiecit, magnos perdere cupit, vt Iob, & deuorato Iuda, ad cribrandos Apoſtolos expetit poteſtatẽ: & quia ſcis multos eſſe vocatos, paucos autem electos: ità intra numerum paucorum te collige, ità vſque ad finẽ in ſancta conuerſatione perſiſte, ità creditas diſpoſitioni tuæ ſorores ſalutis operibus inſtrue, vt cum eis ad illud gaudium valeas præſtante Domino peruenire, quod nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſſcẽdit. Decęterò autem cõmonitoria verba de te audire deſideramus, quia ſpiritu miraculorũ DEI imbuta diceris, vndè plurimùm gaudemus, & Diuinæ gratiæ gloriam damus.

Cant.3. Apoc.2: Luc.22: Mat.20. Eſa.64. 1.Cor.2.

HILDEGARD. RESPON.

QVi vitam dat viuentibus, dicit: O homo, dirã duritiam leęnarum & fortitudinem leopardorum patiendo ſuſtinebis, & naufragium in captura prædarum ſenties, quoniam omnibus his datus es in fatigationem ad te currẽtibus. Habes enim intelligibilem intellectum contra ſæuiſſimos mores hominum, in quibus æſtuando refrenabis

 bis

bis capillos currentium equorum, qui non deſiſtunt currere ad ſemitas prædarum. Sed tamen rixando contra te ipſum, inclinas te interdùm quaſi ad probitatem quorũdam hominũ, vbì celas loculos aliquorum, qui mortui ſunt præliari in planis vijs. Vndè patieris pugnam Semeiæ pręliorũ, ſed deſtrues mobilia reliquiarum illorum, qui in foueam vadunt per aſperitatem ſuam. Attamen venam habes fortiſs. clauis, quæ non vadit libenter ad azyma in forma Sardij. In pectore ergò tuo quære ſaluationem aquarum, nè in turbinem vadas. Sed vt in manſuetudine requieſcas ad languorem & liuorem illorum, qui permixti ſunt maceratione diuerſorum vulnerum, in hoc imitans ſaluatorem tuũ qui te redemit. Sed hoc graue pondus magiſterij, quod portas, nõ eſt in indignatione Dei, vbi etiàm mores vrſorum & pardorum & interdùm venenũ aſpidũ, tibi & ſubſequẽtibus occurrẽt. Sed gladius Dei illos occidet, ità dũ inter illos bonus dux ſurgat. Nunc aũt moneo te, vt ſubiectis tuis frenũ imponas, nec eos malũ aduersùs te loq; ſinas. Vndè & vera lux tibi dicit: Quarè nõ percutis nequiſs. ſeruos, q tibi occultè inſidiantur, ſicut araneæ q̃ pungunt? Vigila ergò ſtrenuè, quod poſtulat cauſa in moribus populi in hoc tempore.
Gen.3. O mitiſſ. pater, memorare quòd homo in terra es, & nè timeas, quòd Deus derelinquat te, quoniam lumen illius videbis.

ALEXANDRO APOSTOLICO,

HILDEGARDIS.

O Summa & glorioſa perſona, quæ primùm conſtituta es per verbum Dei, per quod om̃is creatura rationalis & irrationalis in genere ſuo facta eſt, tibi ſpecialiter idem verbũ claues regni cæleſtis per indumentum humani-
Matt. 16. tatis ſuæ, ſcilicet ligandi atq; ſoluendi poteſtatem,

ſtatem,conceſſit.Tu quoquè excellentiſſ.pater,materia om̄i-
um ſpiritualium perſonarum exiſtis,quę tuba iuſtitię Dei ſo-
nant in Eccleſia,quę varijs ornamentis circumamicta fulget,
dum alij alijs bona exempla,vitam ſanctorum imitando,præ-
bent:quę etſi quid rectè agunt,Deo,& non ſibi,attribuũt, &
de bonis imitatoribus ſuis gaudent,ſequentes priores ſanctos,
qui carnẽ ſuam domabant,& ſeipſos cum manifeſta victoria
cęleſtis militię cõtra vitia diaboli pugnãtes roborabant,& cũ
bona voluntate velut angeli in Deum adſpiciebãt.Sic & tu,ô
mitis pater,benignũ patrem imitare,qui pœnitentem filiũ & Luc. 15.
ad ſe reuertentem,ſaginatum vitulũ propter illum occidens,
cum gaudio ſuſcepit:& ſauciati ex latronib⁹ vulnera vino la- Luc.10.
uit,caligine confuſa, aſperitatẽ correptionis & pietatẽ miſe-
ricordiæ deſignat:& ſtella matutina,quę ſolẽ diei pręcucur-
rit,eſto in Eccleſia,quę diù ſchiſmatis caligine cõfuſa,lumine
iuſtitiæ Dei caret.Et tu ergò ſecũdùm zelum DEI corripe, &
de oleo miſericordię pœnitentes vnge, quoniam Deus magìs Oſe.6.
vult miſericordiam,quàm holocauſtũ. Nunc ô mitiſſ. pater,
ego & ſorores meæ, genua noſtra coram paterna pietate tua
flectimus,orantes vt digneris paupertatem pauperculę formę
reſpicere, quæ nunc in magna triſtitia ſumus, eô ꝙ abbas de
monte ſancti Dyſibodi,& fratres eius,priuilegijs & electioni
noſtræ contradicunt,quam ſemper habuimus, de qua ſemper
magna cautela prouidendum nobis eſt, nè aliquatenùs no-
bis tollatur:quia ſi nobis timoratos & religioſos,quales quę-
rimus,non concederent, religio ſpiritalis omninò in nobis
deſtrueretur. Vndè domine mi,propter Dominũ adiuua nos,
vt vel electionem noſtram obtineamus,vel alios vbi poſſimus,
qui nos ſecundùm Deum & vtilitatẽ noſtrã procurent,liberè
quęramus & accipiamus.Nũc iterùm rogamus te pijſſ. pater,
nè petitionẽ noſtrã & etiàm nũcios iſtos deſpicias, qui per fi-

delem

delem amicum noſtrum moniti, te petentes, ad nos diuerterunt,& hoc quod apud te obtinere quærũt,facias, quatenùs poſt finem huius vitæ, quæ ad veſperum iam declinat, in indeficientem lucem peruenias,& dulcem vocem Domini audias:Eugè ſerue bone & fidelis,quia ſuper pauca fuiſti fidelis, ſuper multa te conſtituam:intra in gaudium Domini tui. Inclina ergò ſupplicationibus noſtris aures tuæ pietatis, & nobis & illis clara dies ſit,vt ex indulgentia tuæ largitatis communiter Domino gratulemur,quatenùs & tu in æterna felicitate ſemper gaudeas.

Matt. 25.

RESPON. ALEXANDRI PAPę ad Vuezelinum Prępoſitum.

Is eſt huius nominis tertius.

ALexander ſeruus ſeruorũ Dei,dil.filio Prępoſito S.Andreæ in Colonia,ſalutẽ & apoſtolicã benedictionẽ. Ex parte dilectę in Chriſto filiæ noſtræ Hildegar. Prioriſſæ Montis S.Roberti in Binga, & ſororum eiuſdem loci,ad noſtram audientiam noueris perueniſſe,quòd cùm magiſtrum ſibi & præpoſitum de monaſterio S. Dyſibodi, ſicut conſueuerãt,elegiſſent,abbas illius loci, quæ de perſona monaſterij ſui facta fuerat, concedere noluit, ſed eandem perſonam eis renuit adhuc aſſignare. Vndè quoniam prædictis ſororibus in his, quæ ad ſalutem pertinent animarum,diligenter conuenit prouideri: diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus,quatenùs vtranq; partem, cùm ſuper hoc fueris requiſitus,ad tuam præſentiam cõuoces, & rationibus ſuper electione Prępoſiti hincindè diligentiùs intellectis,cauſam ipſam,iuſtitia mediante, decidas: & ſi prædictæ ſorores de illo monaſterio Præpoſitum habere non potuerint,

rint,facias vt ſaltem de alio habeant competentem.

HENRICVS ARCHIEPISCOPVS Moguntinenſis,Hildegardi.

HEnricus Dei gratia Mogũtinę ſedis Archiep. Hildegardi dilectæ magiſtræ de monte S. Roberti confeſſoris,gratiam ſuam cum paterno affectu. Cùm multa bona & admirãda miracula de te audiamus,pigritię noſtrę reputandum eſt, quòd te tam ſæpè non viſitamus vt poſſemus. Sed plurimis negocijs impediti,animam ad ea quæ æterna ſunt,vix aliquãdò & tardè ſuſtollere valemus. Vt autem ad id veniamus,ad quod intendimus, notũ tibi facimus, quòd nuncij quidam religioſi cuiuſdam nobilis Eccleſię nobis notæ,ad nos peruenerunt,obnixè rogantes, quatenùs ſoror illa quam petunt,quæ apud te in religioſo habitu manet, eis ſecundùm electionem ſuam concedatur in Abbatiſſam. Quod & nos authoritate prelationis & paternitatis noſtræ tibi mandamus,& mandando iniungimus, ità vt in præſenti eam quærentibus & deſiderantibus,ad magiſterium ſuum repræſentes. Quod ſi feceris, gratiam noſtram deincèps plùs, quàm hactenùs experta fueris, ſenties: Sin autem,eadem tibi iterùm fortiùs mandabimus,nec ceſſabimus dũ præcepta noſtra in hoc,facto compleas.

RESPONSVM HILDEGAR.

PErſpicuus fons,qui nõ eſt fallax,ſed iuſtus, dicit: Hę cauſæ quæ de poteſtate huius puellæ ſunt allatæ, apud Deum inutiles ſunt,quoniã ego altus & pro-

ſundus & circuiens, qui ſum incidens lux, eas nec conſtitui, nec elegi, ſed factę ſunt in conuiuenti audacia ignorantium cordium. Oḿes fideles audiant hęc in capacibus auribus cordis, & non in auribus quę foris audiunt, vt pecus quod ſonū capit, & non verbum. Spiritus Dei in zelo ſuo dicit: O paſtores, plangite & lugete in hoc tempore, quia neſcitis qd facitis, cùm officia in Deo conſtituta, diſpergitis in facultates pecunię, & in ſtultitiam prauorum hominum, timoré Dei non habentium: vbi & maledicta malitioſa & minantia verba veſtra, non ſunt audiéda. Virgę vrę hoc modo ſuperbè elatę, nō ſunt in Deo extentę, ſed in pœnis præſumptionis flagitioſæ volūtatis veſtræ. Sed & ille qui eſt, ô homo, tibi dicit: Audi quę in
Exo.3. multis ſeruitijs me negligis. Cælum de vltione Domini apertum eſt, & nunc inimicis funes dimiſſi ſunt. Tu autem ſurge, quia dies tui breues ſunt, & reminiſcere quia Nabuchodono-
Dan.4. ſor cecidit, & quod corona ipſius perijt. Et multi alij ceciderunt, qui ſe temerè in cęlum exaltauerunt. Ah tu cinis, quarè
Gen.3. non erubeſcis in altum te ſpargere, cùm debeas eſſe in putredine? Nunc ergò rabidi erubeſcant. Tu verò ſurge, & maledictionem relinque, illam fugiendo.

ARNOLDVS ARCHIEPISCOPVS Moguntinenſis, Hildegardi.

ARnoldus Dei gratia Mogunti. ſedis archiepiſcopus, Hildegardi Deo dicatę virgini & magiſtrę in monte S. Roberti cōſtitutæ, gratiam ſuam cum paterna di-
Ioan.3. lectiōe. Scimus quia ſpiritus vbi vult, & quomodò
1.Cor.12. vult, inſpirat, diuidens vnicuiq; dona ſua prout vult. Hoc autem dicimus, nihil hæſitantes de te. Nam quid mirum eſt, ſi ille inſpiratione ſua te docet, qui quondàm agricultores & ſyco-

ſycomoros vellicantes, prophetas conſtituit, & aſinam humana verba proferre fecit? Dona ergò Dei refutare non debemus, nec valemus. Rogamus ergò dilectionem tuam, vt precibus tuum ad Dominum nobis ſuccurras, quatenùs dies noſtri in timore & amore creatoris noſtri ſaltem ſint, ità vt in bonis conſummati, vitam in longitudine dierũ perpetuæ felicitatis habere mereamur. Amos 7. Num. 22.

RESPONSIO HILDEGAR.

O Pater, viuens lumen hæc verba mihi ad te dedit: Quarè faciem tuam abſcondis à Deo, quaſi in perturbatione iracundæ mentis tuæ? Nam myſtica verba à me non profero, ſed ſecundùm ea in viuenti lumine video, ità quòd ſæpè quæ mens mea non deſiderat, & quę etiàm volũtas mea non quærit, mihi oſtenduntur, ſed illa multotiès coacta video. Poſco tamen à DEO, vt auxilium ſuum non ſit tibi quaſi exilium, & anima tua ſit deuota in pura ſcientia, reſpiciens in ſpeculum ſaluationis, vt in æternum viuas. Splendidum etiàm lumen gratiæ DEI à te nunquàm abſcindatur. Sed miſericordia DEI te protegat ità, nè antiquus inſidiator te decipiat. Nunc autem oculus tuus in DEO viuat, & viriditas animæ tuę non areſcat. Lux viuens tibi dicit: Cur non es fortis in timore tuo? Quaſi zelum habes, quaſi triticum excribres, ità vt ſuperando deijcias quod tibi contrarium eſt. Sed hoc nolo. De oculo autem cordis tui inquietam mentem abſterge, & de teipſo & de populo tuo iniuſtitiam abſcinde, quia tempus bellorum in moribus hominum nunc inſtat, ità quòd nec in diſciplina, nec in diſtrictione timoris Domini ſunt. Tu autem nè formides eos ad bonum coërcere, quoniam ſi propter hoc tribu-

lationem & anguſtiam ſuſtinueris, nè paueas, quia filius Dei eadem paſſus eſt. Surge ergò ad Dominum, quoniam tempus tuum citò veniet.

CHRISTIANVS ARCHIEPISCOpus Moguntinenſis, Hildegardi.

CHriſtianus Dei gratia Moguntinę ſedis Archiepiſcopus, Hildegardi dilectę magiſtrę ſororum de S. Roberto in Pingis, deuotionem gratiæ ſuæ tam cum paterno, quàm cũ filiali affectu. Plurimis negocijs impediti, perpauca tibi ſcribimus, cùm tam dilatato corde, toto mentis annìſu ad piam dilectionem tuam anhelemus. Et quia Diuino ſpiritu te inſpiratam cognoſcimus, exhortatoria verba tua deſideramus, quoniam dum terreno regno exteriùs ſeruire conamur, cæleſtem regem multotiès interiùs negligimus. Igitur & orationibus tuis ac ſororum quę apud te ſunt, nos committimus, ità vt per illas adiuti, turbinibus & procellis huius ſeculi, in quibus multùm fatigamur, Deo ſuccurrente, clementer eripiamur. Nos autem vobis in omnibus neceſſitatibus veſtris adeſſe, ac in omnibus prodeſſe, prout Deus donauerit, pro certo ſciatis.

RESPON. HILDEGARD.

MYſtica viſio tibi dicit: O tu perſona prælationis, in vice Christi ab ipſo conſtitutus es, Rom. 13. quéadmodùm omnis poteſtas à Deo eſt. Deo autem nullus ſimilis inuentus eſt. Ipſe pater omnium eſt, quoniam ab ipſo omnia procedunt, & ob hoc ea regit, & ſacerdos in ſacerdotali

dotali officio eſt,quia per purum ſacrificium,quod homo factus eſt,hominem liberauit. In iuramento nanque illo Sacerdos eſt,quod ſcriptum eſt: Iurauit Dominus,& non pœnitebit eum,tu es Sacerdos in æternum ſecundùm ordinem Melchiſedech. Pſal. 109. Deus quippe in ſemetipſo prædeſtinauerat homo fieri ſinè omni maculoſitate peccati,& ſinè omni indigentia emendantis pœnitentiæ,& ſinè omni commixitione & diuiſione,quæ in homine cum peccatis ſunt,quatenùs ità malum vinceret,vt in Melchiſedech præfiguratũ eſt. Tu autem ô homo qui nunc in die es,antequàm nox adueniat, cùm plùs operari non poſſis, Ioan. 12. ſtude vt in vera poteſtate populum tuum præcepta Dei doceas,& in recta iuſtitia eum regas,ſicut Deus eum regit,& per magnum ſtudiũ in miſericordia eum habeas, quoniam Deus per ſemetipſum eum liberauit. Tali enim modo magiſtratus,dominatio & poteſtas à Deo eſt. Sed & de mãmona iniquitatis amicos per miſericordiam tibi fac,quatenùs cùm defeceris,in æterna tabernacula te ſuſcipiant. Luc. 16. Nunc ô Pater & Magiſter, poſt Chriſtum pauperculam formam de vero lumine tibi hæc ſcribentẽ,audi,vt nobis omnibus in neceſſitate poſitis,qui ad te cõfugiunt,auxilium porriges, quatenùs propter gaudium illud quod eis impendis, in gaudium æternorum tabernaculorum ſuſcipiaris,& in æterna beatitudine,ad quam Deus te creauit,in æternum viuas.

HILDEGAR. AD CHRISTIANVM Moguntinenſ. Archiepiſcopum.

O Mitiſſ. Pater & Domine,qui in vice Ieſu Chriſti ſuper oues Eccleſiæ Paſtor conſtitutus es, ſummo Deo & paternæ pietati tuæ gratias humiliter agi-

mus,pro eo quòd literas paupertatis noſtrę miſericorditer ſuſcepiſti,& quòd pro nobis tribulatis & anguſtiatis in miſericordia tua literas ad prælatos noſtros Moguntiam mittere dignatus es,& etiàm pro dulcibus verbis ſolitæ clementiæ tuæ, quibus per Dominum Hermannum Eccleſiæ ſanctorũ Apoſtolorum in Colonia decanum, ità conſolatæ & lætificatæ ſumus,quòd in omni tribulatione & anguſtia noſtra,ſicut filiæ ad te dilectum patrem ſecuræ confugimus. Vndè, bone domine,nos famulæ tuæ quæ ſedemus in triſtitia tribulationis & anguſtiæ,in ſpiritu humilitatis pedibus tuis ꝓuolutæ, cauſam intolerabilis doloris noſtri in pura veritate lachrymabiliter tibi aperimus,ea fiducia,quòd ignea charitas, quæ
1. Ioan. 4. Deus eſt,tibi inſpiret,vt cum paterna pietate lamẽtabilem vocem,qua in tribulatione noſtra afflictæ ad te clamamus, miſericorditer exaudiri digneris: O mitis Pater,cùm prælati noſtri Moguntini mortuum iuuenem ante mortem ſuam ab anno diù abſolutum,& omnibus Chriſtianę fidei ſacramentis munitum,ſicut etiàm antè in literis tibi inſinuaui, apud nos ſepultũ, à cœmeterio noſtro eijcere nos iuſſiſſent,vel à Diuinis nos ceſſare,ego ad verum lumen,vt ſoleo,adſpexi,& in illo Deus mihi pręcepit,nè vnquàm voluntario conſenſu meo eijceretur,quem ipſe à ſinu Eccleſię in gloriã ſaluationis deputãdum ſuſceperit,quoniam nigredo magni periculi nobis indè proueniret,eô quòd contra voluntatem eius veritatis eſſet. Si enim iſte timor omnipotentis Dei mihi non obſtitiſſet, eis humiliter obediſſem,& quemcunq; in nomine tuo, qui dominus & aduocatus noſter es, eundem mortuum iuſſiſſent efferre, ſi excommunicatus non eſſet, ſeruandum ius Eccleſię, grata voluntate conceſſiſſem. Cùm autem per aliquod tempus non ſinè magno dolore & triſtitia ceſsâſſemus, in vera viſione animę meę à ſummo iudice (cuius pręcepto reſiſtere

ſtere auſa non fui) pōdere grauiſs.infirmitatis coacta,ad præ-
latos noſtros in Maguntiā veni,& verba quę in vero lumine
videram,vt ipſe mihi pręcepit,ſcripta repręſentaui, quatenùs
in illis cognoſcerent quę voluntas Dei in hac cauſa eſſet. Ve-
niam quoquè coram ipſis,qui tunc aderāt, amaris lachrymis
petens ab eis, flebiliter & ſuppliciter miſericordiam quæſiui.
Sed cùm eorum oculi ità caligâſſent, vt nullo reſpectu miſe-
ricordię me reſpicere potuiſſēt,plena lachrymis ab eis diſceſſi.
Sed cùm plurimi homines ſuper nos miſericordia moueren-
tur,licèt pro voluntate ſua nos adiuuare non poſſent, fidelis
amicus meus,ſ. Colonieñ Archiepiſcopus,ad ipſos in Mogū-
tiam venit,& quodā milite libero homine aſſiſtente,qui ſuffi-
ciētibus teſtibus probare voluit, quòd ipſe & prædictus mor-
tuus,adhuc in corpore viuens,cùm pariter in eodem exceſſu
fuiſſent,pariter etiàm à banno,eodem loco, eadē hora,ab eo-
dem Sacerdote ſoluti eſſent,eodem Sacerdote, etiàm qui eos
abſoluit,pręſente,ab eis cognita huius rei veritate, idem præ-
ſul de te pręſumens,licentiam celebrandi Diuina, vſq; ad re-
ditum tuum ſecurè & in pace obtinuit. Cùm autem dulciſs.
Domine fiduciam maximam de tua miſericordia haberemus,
per eoſdem pręlatos noſtros poſt reuerſionem ſuam à Roma,
è Synodo literas tuas Diuinorum interdictorias accepimus:
quas,vt paternę pietati tua cōfido, nunquàm miſiſſes,ſi veri-
tatem huius rei agnouiſſes.Sicque mitiſs.pater,in priori liga-
tura multò maiori dolore & triſtitia tuimetipſius iuſſiōe cō-
ſtitutæ ſumus.Vndè in viſione animę meę,in qua nunquàm
me aliquo verbo turbâſti,iuſſa ſum corde & ore dicere:Melius
eſt mihi incidere in manus hominū,quàm derelinquere præ- Dan.13.
ceptum Dei mei. Ergò mitiſs. pater, obſecro te in amore ſpiri- Acto.6.
tus ſancti, vt propter pietatem ęterni patris, qui pro ſalute ho-
minis in ſuaui viriditate miſit verbum ſuum in virginis vterū,
dolen-

dolentium & plorantium filiarum tuarum lachrymas deſpicere non velis, quę ob timorē Dei, tribulationes & anguſtias huius iniuſtæ ligaturæ ſuſtinemus. Spiritusſanctus infundat tibi, vt ità ſuper nos miſericordia mouearis, vt etiàm tu poſt finem vitę tuę, pro hoc miſericordiam conſequaris.

CHRISTIANVS ARCHIEPISCOpus Moguntinenſis, Hildegardi.

CHriſtianus D. g. Moguntinę ſedis Archiepiſcopus, Reuerēdæ & in Chriſto dilectę Dominę Hildegardi, & vniuerſis ſponſis Chriſti, cum ipſa Deo famulantibus, de virtute in
Pſal.83. virtutē aſſcendere, & DEVM deorum in
Sion videre. Etſi in admiranda ac laudanda potentia Dei & Saluatoris noſtri clementia, minimè ſufficiētes, immò prorsùs indigni ſimus, tuo tamen, vt digni efficiamur, chariſſima in Chriſto Domina, ſedulò confiſi ſuffragio,
Iac. 1. illum gratiarum actione proſequimur, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum deſcendens, vtpotè à
Maxima laus Hildegardis. patre luminum, cui in anima tua dignè complacuit, & eā vero & inęſtimabili lumine ſuo illuſtrauit, cuius gratia pręueniente & ſubſequente collatum eſt ſanctæ deuotioni tuę, cū
Luc. 10. Maria ad pedes Domini ſedere, & ſupernę Hieruſalem viſionibus vacare. Hæc manifeſta ſanctę conuerſationis tuę indicia & ſtupenda veritatis teſtimonia, ità animam noſtrā chariſſima in Chriſto Domina tuis iuſſiōibus, nè dicam precibus obligatam tenent, vt quicquid vnquàm ſanctis votis tuis accedere nouerimus, ad hoc cordis noſtri intentionem meritò inclinare debeamus: ſperantes, & ſummam, poſt Deum, in tua ſanctitate fiduciam habētes, nos ſanctiſſim. odoramento orationum

tionum

tionum tuarum,gratiam Dei præuenientem & ſubſequentẽ percipere, & hanc peccatricem animam noſtram,tuæ ſanctitatis interuentu,clementiam creatoris ſui, ſibi tandem placitam inuenire.Indè eſt quòd ſuper tribulatione & afflictione, quam ex ſuſpenſione Diuinorum vnà tecum Sacer conuẽtus ſuſtinet,tanto arctiùs vobis condolemus,quanto euidentiùs innocentiam veſtram in hac parte perpẽdere valemus. Verùm quia conſtabat Eccleſiæ,ſepultum apud Eccleſiam veſtrã defunctum, in vita ſua Excommunicationis ſententiam incurriſſe,dum adhuc eidem Eccleſiæ de abſolutione ipſius incertum extitit,vobis interim propter ſtatuta ſanctorum patrum (non euitanda) clamorem cleri declinare, & ſcandalum Eccleſiæ diſſimulare,periculoſum nimis fuit,donèc idoneo teſtimonio bonorum virorum,in facie Eccleſiæ illum abſolutum fuiſſe comprobetur. Proindè veſtræ (vt dignum eſt)afflictioni ex intimo corde compatientes,Eccleſiæ Maguntinę reſcripſimus in hunc modum, vt ſi bonorum virorum veraci aſſertione,de abſolutione præfati defuncti ei oſtenſum fuerit, Diuina vobis officia celebrari præcipimus, rogantes & obnixè Sanctitati veſtræ ſupplicantes, quatenùs ſi ex culpa noſtra vel ignorantia vos in hac parte moleſtauimus, petenti veniam,non ſubtrahatis miſericordiam:& patrem miſericordiarum exorare dignemini,vt ſanos & incolumes nos veſtro ſancto conſpectui & Eccleſiæ Magũtinæ repræſentet,ad honorem Dei & Eccleſiæ veſtræ,& ſalutem animæ noſtræ.Cõſeruet nobis Dominus ſanitatem & ſanctitatem.

HERTVVIGVS BREMENSIS Archiepiſcopus,Hildegardi.

Hildegardi magiſtræ S. Roberti in Chriſto, Hertuuigus Bremẽſis archiep. & Richardis Abbatiſſæ frater, id quod eſt loco ſororis, & plùs q̃ ſororis, obediẽtiã.

Notifico tibi, ſororem noſtram illam meam, immò tuam, meam corpore, tuam anima, vniuerſæ carnis viam intráſſe, & honorem quem ei cõtuleram, paruipendiſſe, dum ad regem terrenum iret, regi cælorum Domino ſuo obediſſe, & ſanctè & piè confeſſam fuiſſe, & inunctam oleo ſancto poſt confeſſionem, & habita plena Chriſtianitate, & clauſtrum tuũ ex tóto corde lachrymabiliter deſideráſſe, ſeq; D̃no per matrem & Iohannem committens, & ſigno crucis tertiò ſignato, Trinitatem & vnitatem cõfitens in perfecta fide Dei, & ſpe & charitate, certi ſumus, 4. Calend. Nouemb. obijt. Rogo ergò te, ſi dignus ſum, quantùm poſſum, q̃tùm te dilexit, eam diligas: & ſi in aliquo deliquiſſe videtur, cùm ex ea non fuerit, ſed ex me, ſaltẽ lachrymas eius, quas pro receſſu clauſtri iſtius effudit, quarum multi teſtes ſunt, attendas: & niſi mors impediuiſſet, vix habita licentia ad te veniſſet: & q̃a morte detenta eſt, me pro ea vẽturum, ſi Deo placet, ſcias. Sed Deus qui remunerator omnium bonorum eſt, de bonis quę ſibi exhibuiſti ſola inter omnes, & ſuper omnes tam cognatos quàm amicos, de quibus Deo & mihi gratulabat̃, hîc & in futuro ad omnem voluntatem tuã te remuneret. Sororibus tuis de om̃ibus benefactis ſuis gratias referas.

RESPON. HILDEGAR.

Qui in primo die te vidit, & oculos tibi ad videndũ cum volantibus pennis om̃is creaturę dedit, & qui hominem ſpeculũ in plenitudine omniũ miraculorum ſuorũ fecit, vt ſciẽtia Dei in illo clareat, ſicut

ſcriptum

ſcriptũ eſt, quoniam dij eſtis, & filij excelſi omnes: ille ad te adſpiciat, & te ad ipſius voluntatẽ dirigat. Homo tangit Deum, qui nec initium nec finem habet, vbi rationalitas in hoĩe Deũ imitatur, & ſcientia boni & mali Deum oſtendit. Sic eſt rota æternitatis. Ipſe etiàm Deus faciat, vt malũ illud fugias, quod in primo die incepit, & bona voluntate caret, & quod Deo ſemper contradicit. Faciat etiàm in te feneſtras, quæ in cæleſti Hieruſalẽ luceant, q̃ ſunt pulchra ædificia in virtutibus, & faciat te volare in amplexibus charitatis Dei, ſicut ille dixit, quẽ Deus perfuderat: Qui ſunt hi qui vt nubes volant, & quaſi columbæ ad feneſtras ſuas? Et iterùm: Ego paupercula forma vidi in te lumẽ ſaluationis. Nunc p̃cepta Dei imple, q̃ gratia ipſius tibi dat, & q̃ Spiritusſanctus te docet. Sed & in Spiritu myſtici doni tibi dico: Tu es laudabilis perſona, q̃ neceſſaria eſt homini, habens in altiſſimo Deo ſucceſſionẽ, quod eſt pontificale officiũ: ideò oculus tuus Deũ videat, ſenſus tuus iuſtitiã eius intelligat, & cor tuũ in amore Dei valdè ardeat, vt aĩa tua nõ deficiat, ſed ſit in ſummo ſtudio ędificare turrim cęleſtis Ieruſalẽ, & Deus det tibi adiutricẽ, videlicet dulciſs. matrẽ miſericordiã. Eſto etiàm lucida ſtella, lucens in tenebris noctiũ prauorum hoĩm: & velox ceruus, currens ad fontẽ aquę viuę. Reſpice quia in hoc tẽpore multi paſtores ſunt cæci, claudi, & raptores pecuniæ mortis, ſuffocantes iuſtitiam Dei. Sed Deus ſciẽs omnia, ſcit vbi paſtoralis cura vtilis eſt. Ideò fidelis homo non circueat quęrens p̃lationẽ. Quòd ſi quęſierit, in inquieta mente ſua poteſtatẽ magis voluptate appetens, q̃ voluntatem Dei inſpiciens, lupus rapax in perſona ſua eſt, & aĩam ipſius nunq̃ quærit ſpiritalia, ſed ibi ſimonia eſt. Vnde & in ſpiritu tibi dico: O q̃ magnum miraculũ eſt in ſaluatione animarum hoĩm illorũ, qui in p̃latione abſq; Simonia ſunt, qúos De⁹ ità inſpicit, q̃ gloria eius in ipſis nõ obumbratur: ſed facit in ipſis

Pſalm. 81.

Eſa. 60.

velut fortis bellator, qui hoc ſtudet, nè ab vllo ſuperetur, ſed vt victoria ipſius ſtabilis ſit. Núc audi: Sic factú eſt in filia mea Richardi, quã filiam meã nomino, quia plena charitas in aĩa mea fuit ad ipſam, quoniá viuens lux in fortiſs. viſione docuit me ipſam amare. Audi: Deus eam in hoc zelo habuit, quòd vo luptas ſeculi illã amplecti non potuit: ſed contra eam pugnauit, quãuis ipſa velut flos in pulchritudine & decore in ſymphonia huius ſeculi appareret. Sed dum ipſa adhuc in corpore viueret, audiui de ipſa in vera viſione dici: O virginitas, in regali thalamo ſtas. Ipſa enim in virginea virga in ſanctiſſimo ordine ſocietatẽ habet, vndè filiæ Sion gaudent. Sed tñ antíquus ſerpẽs voluit eá à beato honore retrahere p altã generoſitatẽ humanitatis. Sed ſummus iudex traxit hanc filiã meã ad ſe, abſcindens de illa omnẽ humanã gloriã. Vndè aĩa mea magnã fiduciam habet in ea, quanuis mundus pulchram formã & prudentiã ipſius, dum in corpore viueret, diligeret. Sed Deus illam plùs dilexit. Idcircò noluit Deus amicã ſuam dare inimico amatori, i. mundo. Nunc tu ô chare ſedens in vice Chriſti, perfice voluntatem aĩę ſororis tuæ, quoniam poſtulat neceſſitas obedientiæ. Et vt ipſa ſemper ſolicita fuit pro te, ità & tu nunc eſto pro aĩa ipſius, & fac bona opera ſecundũ ſtudiũ ipſius. Vndè & ego abijcio dolorẽ illum de corde meo quem mihi feciſti in hac filia mea. Deus cócedat tibi per ſuffragia ſanctorũ, rorẽ gr̃ę ſuę & beatã remuneratione in futuro ſeculo.

ARNOLDVS COLONIENSIS, Archiepiſcopus, Hildegardi.

ARnoldus D. g. Colonienſis Archiepiſcopus, Hildegardi lucernę ardenti in domo Domini, de monte ſancti Roberti, in protectione Dei cæli commorari.

Pſalm. 90.

ri. Si benè valetis,& omnia quæ circa vos ſunt, diriguntur à Domino, congaudemus.Sed & nos meritis veſtris valemus. Quia enim vti iam diù diſpoſuimus,ad vos minimè venire valemus,inquantùm inpręſentiarùm poſſumus,nos vobis committimus,manus noſtras in veſtras damus,fidem fide coniungimus,totum nos vobis commendamus.Prætercà librum quē ipſa Diuino ſpiritu inſpirata ſcripſiſtis, remota omni occaſione,quia nec volumus nec poſſumus eo carere,ſi imparatus ſiue non,per pręſentium portitorem nobis tranſmittere nō dubitetis: vbi DEVM tentare nolumus, ſed vbì mirabilia eius videre deſideramus.

RESPON. HILDEGAR.

IN vera viſione hæc vidi,audi ergò.Quendam hominem in valle cuiuſdam magni mōtis video ſtantem,qui optionem in guſtu animæ ſuæ habet. Et idem homo mittit optionem quam habet, in altitudinem eiuſdem montis, & aër ipſius mōtis illam ſuſcipit, ità quòd inde igneum colorem accipit,ſicut oleum quod ab igne accenditur.Sed mundæ aues quę ab immundis ſeparatæ ſunt,veniunt,& aërem illum in alas ſuas ſuſcipiunt, & indè celeres in volatu ſuo fiunt.Quod nobiliſſ.pater videns,dicit: Vndè venitis? Quæ reſpondent.Quidam alienus homo in valle montis ſtans,ſuauiſſ.ventum in altitudinem ipſius ad nos miſit,& inde velòces factæ ſumus ad volandum ad te.Et idem paterfamiliâs ad eas dicit: Iſte homo,quanuis à lòngè ſtet à me,tamē propter curſum.quo vos ad me miſit,volo illum amare. Qui autem benè vult vigilare, hunc intellectum percipiat. Deus multotiès propter orationes ſanctorum,de lupis agnos facit, ſicut

Oratiōes ſanctorũ quid poſſunt.

ſicut etiàm de peccatoribus iuſtos. Vndè & qui omnia nouit, dicit: Vide nè Deum in ſpelũcis latronum ames, & nè ipſum in vanitatibus nomines, ità quòd Deum tantùm in verbis inuoces, & non in operibus. Qui in verbo loquitur, illi reſpondebo: Qui autẽ in prouerbijs mihi loquitur, illi alienus ſum. Nam contumaciam deleo, & contradictionem illorum, qui me contemnunt, per memetipſum contero. Væ væ malo iniquorum ſpernentium me. Hoc audi ô homo, ſi viuere vis, alioquin gladius meus percutiet te: Nunc autem ô paſtor populi tui, ego paupercula ſcripta veracium viſionum iſtarum tibi miſi, ſicut petîſti, nihil humani ingenij & propriæ voluntatis meæ continentia, ſed quæ indeficiens lumen compoſitione ſua, & eiſdẽ verbis manifeſtare voluit, quomodò ſibi placuit, cùm nec ipſum quod tibi ſcribo, ingenio meo, nec vllo humano arbitrio, ſed ſuperna oſtenſione compoſitum ſit.

ARCHIEPISCOPVS IVVAuenſis, Hildegardi.

i. Salsburgeñ.

IVuauenſis Eccleſiæ DEI gratia miniſter & Archiepiſcopus, licèt indignus, Hildegardi ſorori & magiſtræ de S. Ruberto in Pingis, quidquid valet peccatoris oratio, & poſt huius carnis trophæũ, ad amplexus cæleſtis ſponſi cum prudentibus virginibus introire. Ego peccator in valle lachrymarũ poſitus, multis ſeculi turbinibus & procellis attritus, intùs timores, foris pugnas paſſus, obnixè tuam poſtulo dilectionem, vt pro me preces fundere digneris, quatenùs Diuina miſericordia ſuæ pietatis viſcera ſuper me aperiat, & ab omnibus tribulationibus clemẽter eripiat, quia & imperator pro ſchiſmate, quod nũc

Mat.25.

1.Cor.7.

in

in Eccleſia eſt,nobis vim inferre conatur. Meminiſſe etenim debet charitas tua,virgo DEO digna, quia cùm eſſem apud Mogũtiam in curia eiuſdem imperatoris,ſanctis orationibus tuis attentiùs me commendaui,pro eo,vt per tuam interceſſionem ſtatus vitæ meæ profectum haberet in Domino & felicem cõſummationem. Vndè etiàm pollicita es paruitati meę, vt acceptis literis meis,ſecundùm quod Dominus dignaretur tibi reuelare,nõ graueris mihi reſcribere. Huius pollicitatiõis debitũ requirit paruitas mea à tua ſanctitate. Vale virgo Dei, & memento meì. Quidquid tamen illud eſt quod reſcribis, pone ſub ſigillo.

RESPON. HILDEGAR.

O Tu perſona,quæ in vice filij Dei viuentis es,ſtatum tuum nunc video, velut duos parietes quaſi angulari lapide cõiunctos, quorum alter vt candida nubes appáret,alter aliquantulùm vmbroſus:ſic tamen, quòd nec candor ille huic vmbroſitati, nec eadem vmbroſitas huic candori ſe intermiſcet. Parietes iſti, labores tui ſunt,animo tuo coniuncti,vbì ex altera parte intẽtio & ſuſpiria tua per anguſtam viam ad DEVM in candore anhelant, & ex altera circuitus laboris tui aliquantùm in vmbroſitate ad populum tibi ſubiectum pertinet,ità tamen, quòd candorém intentionis tuæ velut domeſticum habes, & vmbroſitatẽ ſecularium laborum velut quoddam tibi alienũ inſpicis, nec hæc tibi intermiſceri permittis,& ideò fatigationem in animo tuó frequenter habes. Nam intentionem tuam ad Deum, & laborem tuum ad populum, nòn habet velut vnum: ſed cùm bona intẽtione ad cœleſtia anhelas, & cum populum in Deo procu-

procuras, in vna mercede cõiungi poſſunt: Sicut & Christus cæleſtibus inhæſit, & tamen ad populum ſe inclinauit, vt
Pſal. 81. Ioan. 10. ſcriptum eſt: Ego dixi, Dij eſtis, & filij excelſi omnes. Dij ſcilicet in cęleſtibus, & filij excelſi in procuratione populi. Tu ergò, ô pater, labores tuos fonte ſapientiæ perfunde, quem duæ filiæ hauſerunt, quæ regalibus circũdatæ ſunt veſtibus, videlicet charitas & obedientia, quoniam Sapientia cum charita-
Eccl. 24. te omnia ordinauit, plurimos riuulos educendo, vt dicit, Gyrum cæli circuiui ſola. & quia Deus homini per obedientiam præceptum dedit, veſtimentũ quidẽ charitatis eſt, quod vultũ Dei in angelico ordine adſpicit: ſed veſtimentũ obediẽtię, circumamictio humanitatis Domini eſt. Iſtę puellæ ad ianuã tuã pulſant, & charitas ad te dicit: Tecũ manere deſidero, & volo vt in lectum ſtrati tui me ponas, & in diligenti amicitia me habeas. Nã quandò vulnera cum miſericordia tãgis & tergis, in lecto tuo iaceo: & quãdò ſimplices & benè viuentes cum beneuolentia in Deo tenes, in diligenti amicitia tua ſum. Sed & obedientia ad te dicit: Tecum maneo propter ligaturam legis & præceptorum Dei. Ergò ſtrenuè & in forti vi me tene, non vt villicum, ſed vt chariſſ. amicam. Nã in initio baptiſmi me ſuſcepiſti, & in aliqua progreſſione tua me tenuiſti, ſcilicet in diſciplina ſubiectionis, & in prælatione vbi præceptis Dei obediſti. Charitas enĩ materia mea eſt, & ex illa orta ſum. O pater, ſapientia verum tibi dicit: Eſto ſimilis patrifamiliâs, qui ſtultitiam filiorum ſuorum inuitè audit: & tamen prudentiam ſuam non deſerit, velut etiàm ego cæleſtia & terreſtria in vtilitate populi in vnum coniungo. Tange ergò & tinge vulnera & ſimplices & benè viuentes, atque gaudium in vtraque parte habe, DEO adiuuante. Nunc ô pater, ego paupercula forma video quia voluntas tua ianuam virtutum optat, quæ tibi veniet, ità quòd in iſtis virtutibus molendinum

dinum finis corporis tui complebis. Qui eſt, & qui omnia perſcrutatur, animam & corpus tuum in ſalute ſua tenet.

HILLINVS TREVIRORVM ARchiepiſcopus, Hildegardi.

HIllinus Dei gratia Treuirorum humilis miniſter & ſeruus, ac eorũdẽ archiepiſcopus, licèt indignus, Hildegar. chariſſ. ſorori agnum & Apo. 14.
ſpõſum ſequi quocũq; ierit. Quoniã Dei ſapientia quæ infirma mũdi eligit, vt fortia cõ- 1.Cor.1.
fundat, iocundũ tibi habitaculum in tua virginitate eligere complacuit, lucis ſuę gratiã in ſpiritu conſilij & ſciẽtiæ amplioris in te largiùs effudit. cuius, vt arbitror, lucis effuſione etiàm aliorum mentes ad ſtudia meliora & ſaluti Heb.6.
viciniora excitari voluit & illuſtrari, te mediante, mater venerenda, & ſinceriſſ. charitate amplectẽda. Supereſt igitur virgo Chriſti dilectiſſima, verę vitis, cuius ſub vmbra quieſcis, cuius Ioan.15.
fructus gutturi tuo dulcis & amplexabilis, veræ, inquã, vitis Cant.2.
propagines in hoc mare procelloſum latiùs extendere, cęleſtis poculi, quo inebriaris, dulciſſimũ ſaporem ad lucra animarũ Can.5.
quaq; uersùm propẽſiùs deriuare, quæ gratis accepiſti, gratis Matt.10.
dare, nè fortè arguaris lucernã, ad vtilitatem proximorum ac- Matt.5.
cẽſam, ſub modio abſcõdere voluiſſe. Rogo ergò mater ſancta, Lu.8.& 11.
cum cęteris ad portũ conſolationis tuę cõfugientibus, ſpe deſiderij mei vberrima fretus, rogo, inquã, & cõteſtor viſcera tua materna, per ſanctã charitatem, quatenùs de cella illa regis vi- Can.2.
naria (cuius voluptatis abundantia etiam in hac vita mirabiliter debriaris) guttas aliquas ad me peccatorẽ, per præſentiũ latorem, ſtillare ſcripto digneris: tum propter eum, qui tibi ea poſſe pręſtitit, tũ ea propter, vt veritatis experientia cõprobet,

quod quorūdam auribus, de gratia tibi cęlitùs infuſa, rumor
Phil.1. dubitanter infert. Ille igitur qui cœpit in te bonum opus, cō-
ſummet in vita viuentium.

RESPON. HILDEGAR.

SApientia ſonat, dicens: Nunc ſqualidū tempus mulicbris formæ eſt, Oi, Oi, Adam nouum teſtamentū omīs iuſtitiæ, & radis omīs ſeminis hominum fuit. Poſteà in genere ipſius virilis animus ſurrexit, qui inter turmas exijt, velut arbor quę ſe in tres ramos extendit. Prima turma talis erat, ꝙ filij Adæ elegerūt quicquid poſſibilitas eorum habuit. Secunda, ꝙ homines in temeritate homicidij ſurrexerunt. Tertia verò, ꝙ fecerunt quicquid in idolis & ſimilibus erroribus voluērunt. Nunc arbor hęc arida eſt, &
Gen.3. mundus in multis periculis euerſus eſt. Tempus enim iſtud, ad tempus iſtud reſpicit, quādò prima mulier nutum primo viro in deceptione fecit. Sed tamen vir plures vires habet, q̄ mulier perficere poſſit. Mulier aūt eſt fons ſapiētię & fons pleni gaudij, quas partes vir ad perfectum ducit. He He, tempus hoc nec frigidum, nec calidū eſt, ſed ſqualidū. Poſt hęc tempus veniet, quod in magnis periculis, in timore, iniuſtitia & ferocitate virorum viriles vires proferet. Deindè error errātium errorum flabit, ſicut quatuor venti, qui in magnis periculis famā ſuam effundunt. Nunc autem ô paſtor audi, quia gratia Dei in vanum te non conſtituit, vndè iuſtitiā ipſius contine. Cùm bona opera facis, citò fatigaris: cùm verò ad ſymphoniā vocaris, ità ꝙ ad orationem conſiſtis, ilicò areſcis. He He, qui in vice Chriſti es, iterùm audi: Quidā rex quandam vrbem in magnis honoribus habuit, quam tribus viris de ſuis hominibus commenda-

mendauit, ità vt curam illius in cuſtodia haberent. Primo au-
tem turrim, Secundo planitiem vrbis, Tertio murum ipſius
cum propugnaculis commiſit. Tu in turrim poſitus es, popu-
lus tuus in planitiē vrbis, clerus autē tuus ſuper murum eius
cum propugnaculis. Quòd ſi murus vrbis impugnabitur, &
planities eius deprędabitur: tu autē turrim eius cuſtodi, & ta-
lis eſto, nè tota vrbs deſtruatur, & nō diſſipabitur. Species co-
lumbæ te docet, & verbum Dei non caret in te ſcientia. Nūc Apoc.3.
ergò vigila, & in virga ferrea conſtringe: doce, & vulnera tibi Pſal.2.
commiſſorum vnge, & in æternum viues.

EBERHARDVS BAMBERGEN-ſis Epiſcopus, Hildegardi.

EBerhardus Dei gratia Bambergeñ Eccleſiæ
Epiſcopus, licèt indignus, Hildegardi vene-
rabili ſorori, & magiſtrę de S. Roberto, deuo-
tæ deuotionis obſequiū & ęternę beatitudi-
nis meritū. Superna fauente gratia, tuæ ſan-
ctitatis pręconiū, circunquaquè auribus po- 2.Cor.2.
pulorū dulciter reſonat, ità vt verè poſſimus dicere, quia Chri-
ſti bonus odor ſumus Deo: Sed &, quoniam Dominus de cęlo Pſal.13.
proſpexit ſuper filios hominum, vt videat ſi quis intelligat, aut
fortè habitātem in te requirat. Huius bonę opinionis tuę fla-
grantiā odorati, ad Dñm qui in te veneratur & conſulitur, ex
toto corde occurrimus. Quod eñ multis pręſtitiſti, vni mihi
nō denegabis. Nā cùm de curia imperatoris per te trāſiremus,
quia ſpirituſancto imbuta es, tuę charitati exponendū cōmi-
ſimus. In patre manet ęternitas, in filio æqualitas, in ſpiritu-
ſancto æternitatis æqualitatiſq; cōnexio: quod & nunc ſecū-
dùm quod Deus tibi reuelauit, expoſitum videre deſideramus.
Dominus tecum ſit, & vt nos orationibus tuis adiuuemur.

RESPON-

RESPON. HILDEGAR.

Exo. 3. QVi eſt, & quem nihil latet, dicit: O paſtor, nõ
areſcas in dulci fluento odoris balſami, quod
eſt viredo, quæ præbenda eſt ſtultis mẽtibus,
quæ non habent vbera maternę miſericordię
quę ſugant. Quæ hæc non habent, deficiunt.
Prębe ergò tuis lampadem regis, nè aſperitate
diſpergantur, & ſurge viuens in lumine. Nunc ô pater, ego
paupercula ad verum lumen proſpexi, & ſecundùm quod ibi
in vera viſione vidi & audiui, quod tibi exponi petiſti, ità ex-
poſitum, non verbis meis, ſed veri luminis, cui nunquàm vllus
defectus eſt, in hunc modum tranſmitto: In patre manet æter-
nitas, hoc eſt, Aeternitati patris nec abſcindẽdum nec adden-
dum eſt, quia æternitas manet in ſimilitudine rotæ, quæ nec
incipit, nec finem habet. Sic in patre eſt æternitas ante omnem
creaturã, quia ſemper & ſemper æternitas fuit. Et quę eſt ęter-
nitas? Deus eſt. Aeternitas aũt non eſt æternitas, niſi in perfe-
cta vita. Ideò Deus nunc in ęternitate. Vita autem non proce-
dit de mortalitate. Sed vita eſt in vita. Arbor enim non floret
niſi de viriditate, nec lapis eſt ſinè humore, nec vlla creatura
ſinè vi ſua. Ipſa enim viuens æternitas, non eſt ſinè floriditate.
Quomodò verbum patris omnem creaturam in officio ſuo
protulit, Et ſic pater in fortiſſima vi ſua ocioſus non eſt. Vn-
dè Deus pater nominatur, quoniam omnia ab eo naſcuntur.
Et ideò etiàm in patre manet æternitas, quia ipſe ante princi-
pium pater fuit, & æternus ante inceptionem fulgentiũ ope-
rũ, quæ omnia in pſcientia æternitatis apparuerũt. Quod aũt
in patre manet, hoc ità nõ eſt, ſicut cauſa in homine eſt, q̃ ali-
quãdò dubia eſt, aliquandò pterita, aliqñ futura, aliquãdò no-
ua, aliquãdò vetus: Sed ſemper ſtabile, quod in patre eſt. Pater
cla-

claritas eſt, & illa claritas ſplendorem habet, & ſplendor ille ignem, & vnum ſunt. Quiſquis hoc in fide non habet, Deum non videt, quia ab eo abſcindere vult quod eſt, quoniam Deus diuidendus non eſt. Opera etiàm quæ Deus condidit, integram proprietatem nominum ſuorum non habent, quandò homo illa diuidit. Claritas eſt paternitas, ex qua omnia naſcũtur, & quæ omnia circundat, quia de vi ipſius ſunt. Nam & eadem vis hominem fecit, & in ipſum ſpiraculum vitæ miſit. Gen. 2. Sed & homo in eadem vi efficacem effectum in ſe habet. Quomodò? Caro de carne, & bonũ de eo quod bonum eſt, in bona fama emittitur, & in bono exemplo in alio homine augetur. Iſta & carnaliter & ſpiritaliter in hoĩe ſunt, quia aliud de alio procedit. Homo vtilia opera ſua valdè diligit, quia de ſcientia ſua in actu ſunt. Sic & Deus vult, vt & ſua vis per oĩa genera ſua ſe oſtendat, quia opus eius ſunt. Et ſplendor oculos dat, & ſplendor ille filius eſt, qui oculos dedit, cùm dixit, Fiat. Tunc oĩa in viuenti oculo corporaliter apparuerunt. Gen. 1. Et ignis hæc duo vocabula penetrat, qui Deus eſt, quia poſſibile non eſſet, vt claritas ſplendore careret. Et ſi iſte ignis deeſſet, claritas non clareſceret, nec ſplendor fulgeret. Is igne enim flamma & lumen latent: alioquin ignis non eſſet. In filio æqualitas. Quomodò? Omnes creaturæ ante æuum in patre fuerũt, ipſo eas in ſemetipſo ordinante, quas poſteà filius perfecit in opere. Quomodò? Scilicet, ſicut homo q in ſemetipſo ſcientiam magni operis habet, quod poſteà in verbo ſuo profert, ità vt illud in bono rumore procedat. Pater ordinat, filius autem operatur. Nam pater omnia in ſemetipſo, omnia ordinauit, & filius ea in opere compleuit. Et lumen eſt de lumine ante ęuum in æternitate, quod erat in principio, & hoc eſt filius, qui ex patre ſplendet, & per quem omnes creaturæ factæ ſunt. Et etiàm filius tunicam induit de homine, quem

de limo formauerat, quæ ante corporaliter non apparuerat. Sic Deus omnia opera ſua coram ſe, vt lumen vidit, & quandò FIAT dixit, vnumquodque ſecundùm genus ſuum tunicam induit. Tunc Deus ad opus ſuum ſe inclinauit: & ſic in parte iſta æqualitas etiàm ad hominē in filio Dei manet, quoniam ipſe humanitatem induit, ſicut & opera Dei corpora ſua induerunt. Deus enim omnia opera ſua preſciuit, quę patrauit, vndè in humilitate humanitatis ad hominē ſe inclinauit, quia Diuinitas tam perfecta eſt, quòd nihilo in homine non pareeret, quod contra bonum pugnat, niſi humanitatem induiſſet, quoniam omnia per ipſum facta ſunt, & ſinè ipſo factum eſt nihil. Omnes enim res viſibiles & palpabiles atq; guſtabiles, per ipſum factæ ſunt, & has omnes in aliqua neceſſitate hominis præuidit, quaſdam ſcilicet ad amplexionem charitatis, quaſdam ad timorem, quaſdam ad diſciplinam, quaſdam ad cautelam cuiuſque cauſæ. Et ſinè ipſo factum eſt nihil: hoc nihil, ſuperbia eſt. Illa enim, opinio eſt, quę in ſe reſpicit, & quę in nullum confidit. Nam ipſa vult, quod Deus non vult: & ſemper hoc computat, quod ipſa conſtituit: & tenebroſa eſt, quia lumen veritatis deſpexit, & incepit quod perficere non potuit, vnde nihil eſt, quia à Deo nec facta, nec creata eſt. Ipſa in primo angelo incepit, cùm ille fulgorem ſuū inſpexit, & opinionem inijt, & non vidit de quo eundem fulgorem haberet: ſed in ſeipſo dixit, Dominus eſſe volo, & aliū nolo. Sic gloria eius ab ipſo euanuit, & eam perdidit, & princeps gehennæ factus eſt. Tunc Deus alio filio ſuo gloriā illius dedit, qui in tam robuſta vi factus eſt, quòd omnes creaturæ ipſi aſſunt: & qui etiàm in tam forti vi conſtitutus eſt, vt gloriam illam per omnia non perderet. In illa enim maledictione qua Diabolus Deum noluit, ſtultitia in homine, Deo in honore ſimilis eſſe deſiderauit, ſcilicet vt Deus eſt. Sed tamē illū amorem,

Ioan. 1.

Eſai. 14.

amorẽ, quòd Deum eſſe ſciuit, non amiſit. Vndè materia Dia-
boli omninò tenebroſa eſt, quia claritatẽ Dei eſſe noluit. Adã
claritatẽ Dei eſſe voluit, ſed in ſocietate eius eſſe deſiderauit,
vndè perfectus in materia ſua eſt, quoniam aliquid lucidi, ſed
tamen plenus multis miſerijs, eſt. In Spiritu ſancto, ęternitatis
æqualitatisq́; connexio. Spiritusſanctus igneus eſt, & nõ ex-
tinguibilis ignis, qui interdùm per flagrãtiam appáret, & in-
terdùm extinguitur. Ipſe enim Spiritusſanctus ęternitatem &
æqualitatem perfundit & connectit, ità vt vnũ ſint, ſicut ho-
mo manipulum conſtringit: quia ſi manipulus nõ conſtrin-
geretur, manipulus non eſſet, ſed diſpergeretur: & ſicut faber
duas vires æris cum igne in vnum coniungit. Vndè eſt ſicut
verſatilis enſis, qui vndiq; vibratur. Spiritusſanctus æternita-
tẽ oſtendit, æqualitatem accendit, ità ꝙ vnum ſunt. Spiritus-
ſanctus ignis & vita in æternitate & æqualitate iſta eſt, quia
Deus viuit. Sol enim candidus eſt, & lumen eius flagrat, atque
ignis in eo ardet, qui totum mundum illuminat, & vna rota
appáret. Sed quælibet cauſa, in qua nulla vis eſt, mortua eſt,
ſicut abſciſſum lignum ab arbore aridum eſt, quia viriditatẽ
non habet. Spiritusſanctus enim eſt ſolidamentum & viuifi-
catio. Nam æternitas non eſſet æternitas ſinè Spirituſancto.
Aequalitas quoq; non eſſet æqualitas ſinè Spirituſancto. Et
Spiritusſanctus in ambobus eſt. & vnum in Diuinitate vnus
Deus eſt. Rationalitas etiàm tres vires habet, ſ. ſonum, verbũ,
ſufflatũ. In patre filius eſt, vt verbũ in ſono, Spiritusſanctus in
vtroq;, vt ſufflatus in ſono & verbo. Et hæ tres pſonæ, vt præ-
fatum eſt, vnus Deus ſunt. In patre æternitas, quia nullus ante
illũ, & ęternitas non incepit, ſicut opera Dei principiũ habét.
In filio aũt ęqualitas, cũ fili⁹ de patre nunq̃ abſceſſit, nec pater
filio caruit. Sed in Spũſancto cõnexio, quia fili⁹ in patre ſemp
manſit, & pater cum filio: qm̃ Spiritusſanctus in eis ignea vi-
ta eſt,,

ta eſt, & vnum ſunt. Et ſcriptum eſt, Spiritus Domini repleuit orbem terrarum. Hoc eſt, omnes creaturæ quæ videntur & non videntur, ſpiritali vita non carent, & quas homo non cognoſcit. Nam de viriditate flores, de floribus fructus pomorum ſunt. Nubes etiàm curſum habent. Luna quoquè & ſtellæ cum igne flagrant. Ligna per viriditatem flores educunt, aqua tenuitatem & ventum mundando & riuulos educendo habet. Terra etiàm humiditatem cum ſudore habet: Nam oēs creaturę habent quod videtur, & quod non videtur. Quod videtur, debile eſt: & quod non videtur, forte & vitale eſt. Hoc intellectus hominis quærit vt cognoſcat, quoniam illud non videt. Hæ ſunt vires operum Spirituſſancti. Et hoc quod continet oīa. Quid hoc eſt? Homo cõtinet omnia. Quomodò? Dominando, vtendo, iubendo. Hoc Deus illi ſecundùm ſe donauit. Scientiam habet vocis. Hoc eſt rationalitas q̃ cum voce ſonat. Vox eſt corpus, rationalitas anima, calor aëris ignis, & vnum ſunt. Ideò qñ rationalitas dictando creando per vocem auditur, oīa opera ipſius perficiunt, & per hoc adeſt ei creare: quia vt iubet, ſic erit. Ideo oīa opera Dei inania nõ ſunt. Nã ſi quiſpiam vas plenum pecunia haberet, magnum gaudium inde teneret. Sed ſi in vaſe nihil eſſet, pro minimo illud haberet. In prauis operibus inanitas eſt, & fugiũt ignem Spirituſſancti. Tunc adeſt eis delectatio peccandi, de ſuggeſtione Diaboli. Cum autem homo praua opera ſua pro nihilo computat & cognoſcit, & tamen ab eis reuerſionem facit, ſimilis eſt peregrino filio, qui poſt famem ſuam, panis patris ſui recordatus eſt, & dixit: Pater, peccaui in cælum & coram te: in cęlũ, quia in ratiõalitate cæleſtis ſum: & coram te, quia te DEVM ſcio. Tunc diabolum repudiat, & denuò Dominum ſuum eligit. Inde omnia vitia Diaboli confunduntur, & omnes cæleſtes harmonię ſonantur: quia quod in inutilitate lutum priùs cõputa-

Sap. 1. — Sap. 1. — Luc. 15.

putabant, in principali vtilitate columnam nubis poſteà vident: qa quæ vilia viderunt, poſteà pulchriora eligunt, quoniam omnia vitia Diaboli pro nihilo computant, (in ipſis enim prauis operibus vtilitas non eſt) ſed vtilitatem in bonis operibus faciunt. Hæc ſunt opera Spiritusſancti. Nunc ô paſtor & pater populorum, Deus tibi det, vt ad lumen illud peruenias, vbi ſcientiam veræ beatitudinis accipias.

EPISCOPVS SPIRENSIS, Hildegardi.

GVnterus D. g. Spirenſis Eccleſiæ miniſter & Epiſcopus, Hildegardi Magiſtræ de monte S. Roberti in Pingis, Sal. æter. in Chriſto. Quòd bonus odor es tam remotis quàm vicinis, & de Spiritusſancto ſolamen omnibus te quærentibus, Diuinæ pietati gratias referimus. Vndè & certum habere dicitur dilectio tua, quòd honorem & vtilitatem Eccleſiæ tuæ libenti animo videmus, & modis omnibus quibus voluntatem veſtram in prouectum eiuſdem Eccleſiæ tuæ effectui mācipare poterimus, libenter faciemus. Rogamus autem intimè ſanctitatem tuam, quatenùs pro dilectione noſtra DEVM pro nobis interpellas, & orationibus tuis eum nobis placabilē facias, & ſcias omni ambiguitate remota, quòd ſi Deus vitam nobis conceſſerit, non carebis honeſta remuneratione. Nam iuſtum eſt vt orationum tuarum ſuffragia nobis impendas, ſicut & nos de neceſſitate tua ſolicitamur. Reſcripta quoquè tua ad nos deſideramus.

RESPON. HILDEGARD.

LVx ſummæ inſpirationis, ô homo, tibi dicit: Admonitionem Spirituſſancti, qui in te aſcendit, nè abſcindas à te per malã conſuetudinem operum tuorum, quia Deus requirit in te, quod olim attendit perditam ouem reducere, quandò crimina hominum abſterſit. Et antiquus illuſor confuſus eſt, cùm eum fortiſs. bellator ſuperauit. Deus p feneſtras adſpicit ad te, quia pius & miſericors eſt. Hoc nullus homo derideat per vllam opinionem volũtatis ſuæ. Audi, hanc cauſam admonitionis noli abſcindere à te, nè Deus te percutiat per flagella ſua. Quoniam vult in zelo ſuo hanc inimicabilẽ cauſam proſternere, quòd ſodales ipſius per ſocios ſuos ipſum in oſtenſione ſua derident. Vndè arcum admonitionis ſuæ vibrat, demonſtrans quia nullus ei reſiſtere poſſit. Vndè tu homo, qui multa nigredine inuolutus es, ſurge citiùs ad ruinam, & ædifica in cęleſtibus, vt nigri & ſordidi erubeſcant in tua exaltatiõe, cùm ſurgis à nigredine tua, quia anima tua vix viuit propter opera tua. Tu autẽ adſpicis quaſi per figuram ad aliam vitam, quę intentio fulget in te ſicut aurora lucis. Mens tua cribrat & excutit ſe in magnis tormẽtis, vbi pinguis natura te affligit in tortuoſis deſiderijs. Hunc humorem euade. Audi homo: Vir quidam terram habuit, q̃ magnam vim in ſe oſtendit, quandò aratrum ipſam euertit, ità quòd multo germine protulit quęnque fructum, qui in ipſa ſeminabatur. Tunc placuit viro huic, vt in terra illa hortum aromatum faceret, & in eo creſcerẽt aromata in ſuauiſs. odore ad medicinam vulnerum & cicatricum. Et terra illa melior effecta eſt, quàm priùs fuiſſet. Nunc tu ô homo elige, quid in his duabus partibus tibi vtilius ſit. Fundamentum enim cęleſtis Ieruſalem poſitum eſt primùm de iſtis lapidibus, qui in magnis caſibus vulnerati erant, & in cicatricibus vitiorum

polluti,qui poſtmodùm crimina ſua opprimunt in pœnitentia.Faber mundi,ſundamentum iſtud primum de rugoſis & impolitis lapidibus poſuit.Et lapides iſti totam ciuitatem Dei ſuſtentant.Ideò fuge laſciuiam huius mundi in naufragio immunditię,& eſto ſimilis ſardio & ſimilis topazio,& velox ſicut ceruus haurire in lingua puriſſimum fontem, & viuès in æternum.

EPISCOPVS VVORMATIenſis,Hildegardi.

CVnradus Dei gratia Vuormatienſis Eccleſiæ (indignus licèt) Epiſcopus, Hildegardi dilectæ Sorori de monte S.Roberti,cum heu parua orationum exhibitione, ſuauem in omni obſequio deuotionem. Deo gratias agimus, qui te lucernam clariſſimã aureo candelabro impoſuit,& lucis ſuæ claritatem longè lateq́ue per te in domo ſua clareſcere fecit.Quapropter Soror & filia dilectiſſima, ex radijs,quibꝰ te ſolẽ iuſtitiæ indubitãter illuminare credimus, nubila mentis noſtræ, quæ nos opprimunt,ex incongruenti tribulationum turbine & diuerſarum cogitationum inundatione, depelli obnixè exoramus.Plurima quidem ſanctitati tuæ, neceſsè haberemus inſinuare, ſi prolixitas verborum tibi ea explicare non obſtitiſſet.viua autem voce per pręſentem latorem tibi pręſentialiter loquimur, & reſponſum admonitionis tuæ toto corde efflagitamus.

RESPON. HILDEGAR.

TV perſona es ſedens ſuper cathedram Chriſti,
& virgam ferream in manu tua habes ad re-
gendum oues tuas. Adſpice ad ſolem iuſtitiæ,
& ad plurimas ſtellas, quæ ſunt genera virtu-
tum, vt non deficias in cibo vitæ: quia bonus
paſtor eſt, qui ſemper in bonis operibus flo-
ret, & qui in recta viriditate oues ſuas paſcit. Hoc tibi det, qui
Gene. 1. in prima die ſonuit, & in cuius verbo omnis creatura proceſ-
1. Cor. 15. ſit, & qui in nouiſs. die tuba canet, ità quòd omnes filios ho-
minum ſuſcitabit. Nam quidam homines iuſtè viuentes, ta-
Gene. 1. bernaculum Dei ſunt, quia Deus in eis habitat. Homo enim
& 2. ædificium DEI eſt, in quo ipſe manſionem habet, quoniam
Ioan. 14. igneam animam in illum miſit, quæ cum rationalitate in
dilatatione volat, quemadmodùm murus latitudinem do-
mûs compræhendit. Sed & qui per præcepta DEI in operibus
ſuis iuſtificatus eſt, in quibus legem Dei non neglexit, cæ-
leſtem Ieruſalem ædificat. Qui verò ſecundùm carnem ope-
ratur, & non ſecundùm Spiritum, de ſancta ædificatione ca-
det. Qui verò proprietatem voluntatis ſuæ de ſe abſcidit, cę-
leſte ædificium, cum margaritis & precioſis lapidibus &
optimo auro ornat. Tu igitur te talem fac, vt lapis precioſus
fias, & in ſumma Hieruſalem orneris.

EPISCOPVS CONSTANTI-
enſis, Hildegardi.

COnſtantienſis Eccleſiæ D.g. Epiſcopus, quamuis
inutilis & indignus, Hildegardi ſponſæ Chriſti de
cœnobio S. Roberti in Pingis, intimæ charitatis au-
gmen-

gmentum,& vtriuſq; vitæ feliciſſ.curſum. Fama Sapientiæ tuæ longè lateq; diffuſa à nonnullis veridicis mihi relata, ad id deſiderium me prouocauit,vt de remotis partibus ſolatium atq; ſubleuamen tuum quærerem,& me precibus tuis cōmendarem.Durum nanq; eſt,vt qui vitæ ſuæ moderamina neſcit tenere,iudex fiat vitę alienæ. Quapropter dilectionem tuam ſincera deuotione depoſco,quatenùs apud Dominum orationibus tuis mihi ſuccurras,& reſcripto tuo me munias: Quia tam propria voluntas mea,quàm cura terrena, ferè omnibus modis à ſeruitio Dei me abſtrahit.

RESPON. HILDEGAR.

IVſtiſſima lux dicit: O homo, mentem tuam
argue,quæ perforat conſilium antiquorum
prælatorum,quos non tetigit ventoſa mens
vanitatum.Qualis eſt æſtimatio tua,qui non
erubeſcis ambulare in tenebris per guſtum
operis tui? Nã reuelatio illius cui nihil occul
tum eſt,oſtẽdit per viuentem oculũ,quòd arcus zelus Dei, te-
meritati hominum minatur.Cur non vides,vbi ſit mammona Luc.16.
iniquitatis,in quo te excuſes? Multi operarij veniunt in cau-
ſis ſuis,& quærunt arctã viam & anguſtam,tu verò labia tua
mones per magniloquos ſufflatus morum cordis tui,& ad in-
dignationem illos reducis. Vndè dirige te à tenebris in vias re-
ctas,& illumina ſenſum cordis tui,nè tibi dicat pater omniũ,
Quid per ſtultitiam aſſcendis columnam, quam non feciſti?
Nam dies obſcuratur illi,qui non operatur in vijs recti itine-
ris: quod tu precaue,ſurge ergò citiùs,& ambula recta itine-
ra, antequàm ſol tibi occídat, & antequàm dies tui defi-
ciant.

EPISCOPVS VIRDVNENSIS, Hildegardi.

ADelbertus Dei gratia Virdunēſis eccleſię miniſter & Epiſcopus, quanuis indignus, Hildegardi matri ſuæ chariſſim. de monte S.Roberti, viſionibus Dei delectari præſentibus &
Eze. 3. æternis. Benedicta gloria Domini de loco ſancto ſuo, quæ te ſibi à teneris annis mā-cipauit famulam. Ego autem, tanquàm ſi cæcus iter videnti monſtrare vellet, charitati tuæ ſuggero, vt gratiam iſtam cum humilitate cognoſcas, attendendo prophetiam illius antiquā
Nume. 23. Balaam, qui licèt nouiſſ. ſua in contrarium direxerit, memo-
Nume. 24. rabile tamen eſt in viſione ſua cùm dixit: Qui cadit, & ſic aperiuntur oculi eius: humilitatem profectò in viſione ſignificās.
2. Cor. 12. Doctor quoq; gentium dixit, Nè magnitudo reuelationum extollat me &c. Hæc itaq; magis fiducia mei affectus ad vos dicta ſint, quàm præſumptione doctrinæ. Porrò noueritis, quòd ad vos in præſenti venire non poſſum, licèt propè vos ſim, tamen in aduerſitatibus meis vos fidam patronam in orationibus veſtris expeto, & ſuffragijs ſororū veſtri collegij ancillarum Dei adiuuari poſtulo. Diù eſt, quòd ſcriptum veſtrū habere non merui, quod nunc ſaltem merear, oro.

RESPONSIO HILDEGAR.

LVx viuens, quæ miracula oſtendit, dicit: Qui pater es in perſona tua, & paſtor in propoſitione animarum, extende brachium tuum, nè inimicus homo ſuperſe-
Matt. 13. minet zizania in agro tuo. Prouide ergò hortum illum, quem Diuinum donum plantauit: & caue nè aromata illius

illius ſint arida, ſed ab eis putredinem abſcinde, & eam foràs mitte, quæ vtilitatem illorum ſuffocat. Et ſic fac ea vireſcere. Nanque ſol radios ſuos abſcondit, mundus etiàm gaudium ſuum ſubtrahit. Et dico: Non obſcura hortum tuum in tędio ſilentij, ſed in vero lumine cum diſcretiòe corripe ea quę corripienda ſunt. Illumina quoq; templum tuum per beneuolétiam, atq; in thuribulo tuo ignem accéde, myrrhã imponens, ità vt fumus eius aſſcendat ad palatium viuẽtis Dei: & in ęternum viues.

EPISCOPVS LEODIENſis, Hildegardi.

RVdolphus Dei gratia Leodienſium Epiſcopus, Hildegardi famulæ Chriſti de S. Robert. in Pingis, Regi regum inceſſanter ſeruire, & brauium æternæ beatitudinis appræhendere.

In maxima mentis & corporis fluctuatione cóſtitutus, tibi ſcribere diſpoſui, quia clemétia Dei nimis indigeo, quam innumeris malis me offendiſſe & iritâſſe non abnego. Quia igitur dilectiſſ. ſoror, veraciter Deum tecum eſſe noui, admoneo & rogo per miſericordiam ipſius ſanctitatem tuam, vt omninò mihi fluctuanti & ad te confugium facienti, manum porrigas. Cura nanq; tibi ſit pro negligétia à me remouéda, deuotis precibus inuigilare: & quidquid ex indeficienti & viuenti lumine tibi oſtenſum fuerit, ad excitandam ſomnolentiam meam mihi reſcribas. Cócedat clementiſſ. Deus, vt ſcriptis tuis certiſſ. per te conſolationem percipiam, & vt interceſſionis tuæ obtentu vel vltimam ęternæ quietis ſortiar manſionem.

HIL.

RESPONSVM HILDEGAR.

O Viuens lux dicit, Viæ ſcripturarum directę ſunt ad excelſum montē, vbì flores & precioſiſſ. aromata creſcunt & vbi ſuauiſſ. ventus volat, validum odorem eis faciens, & vbi roſę & lilia ſplendidas facies oſtendunt. Idem mons dudùm non apparuerat propter vmbras cęci viuentis aëris, quia etiàm filius altiſſ. mundum nondùm illuſtrauerat. Tunc ſol venit de aurora, montem hunc illuminans & omnes populi viderunt aromata illius. Et dies valdè ornatus eſt, & dulcis rumor ortus eſt. O paſtores, nunc plangendum & lugendum eſt, quòd in noſtro tempore mons iſtis nigerrimis nebulis tectus eſt, ità vt bonus odor ex eo non redoleat. Tu autē eſto paſtor bonus & nobilis in moribus. Et ſicut aquila in ſolem videt, ſic recordare & reſpice, vbi poſſis pigros & peregrinos ad patriam reuocare, & aliquod lumen huic monti conferre, quatenùs anima tua viuat, & vt amantiſſ.
Matt.25. vocem illam audias de ſummo iudice: Eugè ſerue bone & fidelis. & vt anima tua in hac parte fulminet, ſicut miles in pręlio fulget, cùm ſocij eius ipſi congaudēt, quia victor extitit. Vndè tu ô pręceſſor populi, pugna in bona victoria, & ſic errantes corrige, & pulchras margaritas de putredine ablue, præparās illas ſummo regi: & ſic mens tua in bono ſtudio anhelet has margaritas ad montem iſtum reuocare, ſicut eas donum Dei inſtituit. Deus te protegat, & animam tuam de æterna pœna liberet.

EPISCOPVS TRAIECTENſium, Hildegardi.

Gode-

GOdefridus Diuina fauente gratia, Traiectẽſium Epiſcopus, vnicę ſuę, ſpeciali ſuæ, ſingulari ſuæ Hildegardi, magiſtræ ſororum de S. Roberto, ſalutem ab eo, qui mandat ſalutem in Iacob. Pſal.43. Soror chariſſima, ex quo primò te cœpi in Chriſti charitate diligere, nũquàm memoria tua ſuper mel & fauum dulcis, in animo meo Pſal.18. potuit excidere. Cogit enim me in tuam dilectionem virtus Dei, quę habitat in te, quæ operatur per te, quæ familiarem præ cæteris illi ſponſo reddit te, qui æternaliter ſaluat omnes Pſal.16. ſperantes in ſe. Et quoniam charitas diffuſa eſt in corde tuo, Rom.5. rogo te in charitate, qua in omnes abundas, vt omni diligentia, omni conamine ſtudeas Deum pro me exorare, quatenùs in hoc ſeculo oneribus peccatorum meorum merear alleuiari. Dominus te illuc perducat, vbi eſt felix ęternitas, ęterna felicitas, iocunda tranquillitas, ſinè fine iocunditas. Vt ſitiens fontem, ſic tua ſcripta deſidero.

RESPONSVM HILDEGAR.

O Tu, perſona à Deo ſumpta & vocata es, quatenùs ſecundùm ipſum opereris, eum imitando, quoniam Deus omnia ædificat, regit & vngit. Omnipotens enim Deus per verbum ſuum mũdum creauit, quem etiàm regit, & omnia in aqua ſanctificat, peccata hominum abluendo. Gen.1. Pſal.33. Deus nanque omnes creaturas creauit, & eas gubernauit, & hominem cum illis perfudit, quemadmodùm faber vaſa ſua per ignem elegantia facit. Sed deindè præclarus dies in obſcuram noctem per inobedientiam in caſu Adæ ſe declinauit, & ob hoc homines in peccatis & in obliuione, quaſi Deus non eſſet, vixerunt. Tunc Deus omnem

Gen.7. terram per aquas diluuij de criminalibus peccatis hominum inundauit,& ſic ſancti & lex & prophetæ ſurrexerunt. Nouiſſimè autem filius DEI venit, quem non decebat vt in vacuo tempore adeſſet,in quo nullam iuſtitiam inueniret,ſicut etiàm homo creatus non eſt, antequàm omnis creatura eum oſtendebat. Sed & filius DEI venit, vt totum mundum per obedientiam, per chriſma baptiſmatis, & per pœnitentiam redimeret. Nunc tu ô paſtor prouide,nè in puerili tempore, quod Dominum neſcit, ſis: ſed eſto in tempore iuſtorum & ſanctorum, & in oſtenſione prophetarum, in operibus tuis iuſtitiam appræhendens,ſicut & Deus omnia præuidit, antequàm illa operaretur,& ſecundùm ipſum,populum tuum rege. Tu etiàm populo adiutorium in vice CHRISTI præbe, nè ſis ſicut tuba quæ ſonat, & non operatur: Sed eſto bonus odor virtùtum,vt in æternum viuas. Et dic, Exaltabo te DE-
Pſal.144. VS meus rex, & benedicam nomini tuo in ſeculum,& in ſeculum ſeculi. Nam quandò intelligis, quia in epiſcopali cathedra es, in omnibus vijs tuis Deum lauda, in bonis operibus eum exalta, & præcepta eius ſinè tædio iterando rumina, per fidem eum oſculare,& in bonis operibus eum amplectere: in bona conuerſatione Deum tuum ipſum oſtende, & in iudicijs ſuis eum vt iuſtum regem magnifica, ità vt populum tuum rectè regas, & cum miſericordia vngas, & noxiale crimen poſt te non trahas, ſcilicet vt munus pro iuſtitia accipias:& ſic inuoca nomē ipſius,vt in omnibus his timorem ad ipſum habeas,quoniā rex eſt, & hoc omnibus diebus vitæ tuę facias,quouſquè in hoc ſeculo viuis,quatenùs poſteà in infinito ſeculo in æternum viuas.

EPISCOPVS PRAGENSIVM, Hildegardi.

H.Dei.

H.Dei gratia Pragenſium miniſter inutilis & Epiſcopus, licèt indignus, Hildegardi ſpōſæ Chriſti, & magiſtræ de S. Roberto in Pingis, qualecunq; munuſculum orationum ſuarū cum omni deuotione. Dn̄m Deū noſtrum magnificando glorificamus, cuius ſpiritu illuminata, plurimorum tribulationibus, conſolando & ſubleuando, ſubuenis, & fructum boni operis, eodē ſpiritu cooperante, in multorum mentibus multiplicas, ſicut etiàm per plurima terrarum ſpatia de te referri audiuimus. Vndè ſanctitas tua nouerit, quia magnum deſiderium ineſt nobis te videre, atq; colloquio tuo perfrui in Chriſto, ſed magna difficultas locorum hoc fieri impedit. Et quoniam charitatem tuam plurimorū neceſſitatibus ſubueniſſe percepimus, hac fiducia animati, dilectiōem tuam imploramus, quatenùs nobis in tribulationibus mundanis quaſſatis, orationibus tuis ſubuenias, & bona conſilia porrigas: Quia ex quo nomen tuum & gratiam tibi à Deo collatam audiuimus, memoriam tuam in cordibus noſtris ſemper habuimus, & vt eadem gratia quæ de vero lumine eſt, apud te ſemper maneat, exoptamus.

RESPON. HILDEGAR.

VOx vitæ & ſalutis dicit: Quid eſt hoc, quòd homo manducat, & nō vult ſcire quæ ſit vua, quæ de terra alio modo ſudauit poſt peremptionē populi, cùm Deus terrā exterſit & excribrauit in aliū modum, q̄ primus homo illā derideret. Hoc eſt, quòd homo leuis eſt per viciſſitudinem morum ſuorum, & per tēpora lucis & tenebrarū. Nā homo interdùm ſe aliquātulùm in proſperitatē erigit, inter-

interdùm in pericula cadit. In his vtriſq; homo non inſpicit amplexus filiæ regis, ſcilicet iuſtitiæ & veritatis: ſed amputat coronam de capite illius, cùm paſtor fugit, non defendens eccleſiam Chriſti, quia arma ſua in fortitudine non tenet, ſed in moribus ſuis ſicut laſciuus puer, qui nullā ſolicitudinē habet, ludit. Homo qui iſtud facit, deſiderat ſic manducare & viuere per voluntatem ſuam, ſicut natura hominis poſtulat cibum, & non videt acutis oculis ſuis, vbi diſcretio ſit, quæ de ſapientia ſudauit, quæ in hac vua intelligitur. Cùm enim Adam in ortu mundi obedientiam deriſit, tempora temporum periērūt vſq; ad effuſionē aquarum. Vbi Deus terram de horribili iniquitate terſit, & aliam vim dedit. Vbi Noe nobiliſſ. germen obedientiæ in vineis protulit, quod Adam fugit per ſimplicitatem morum ſuorū ſicut laſciuus puer. Sed in Noe terra vim vuæ protulit, vbi etiàm poſt eum ſapientia ſurrexit in ſaluatione. Nunc ô tu homo, qui circuis in moribus tuis per plateas viciſſitudinum tuarum, & non ardenter intueris, adſpiciens in medicinam tuam & alterius, ſurge, reſpiciēs in ſolem, in recta moderatione, & lumen non fuge, illud abijciens per auſteritatem iniquitatis, quatenus non erubeſcas quandò ſummus rex requirit opera tua in ſæculo tuo, & in æternum viues.

Gen. 9.

EPISCOPVS HIEROSOLYMITANORUM, Hildegardi.

I. Dei gratia & ordinatione Hieroſolymitanorum ſeruus & inutilis Epiſcopus, Hildegardi dilectæ filiæ & magiſtræ de monte S. Roberti in Pingis, ſcilicet in Moguntino Epiſcopatu, humilimam orationem & ſalutē in Chriſto. A multis per lōga terrarum ſpatia partes noſtras adeuntibus

tibus, & genua ſua ad ſepulcrum Domini flectẽtibus, multotiès percepimus, quòd Diuina virtus in te & per te operetur, vndè ipſi gratias indefeſſas, prout poſſumus, humiliter offerimus. Ad te igitur filiam dilectiſs. ſermo nobis iam diù fuit, ſed quia internuncius hactenùs abfuit, deſiderium noſtrum penitùs fruſtrà proceſſit. Nũc verò quoniam quidem poſt longa temporum curricula opportunitas ſe obtulit, per præſentia ſcripta Te cunctasque Sorores tuas, tibi (vt audio) in Chriſto ſubiectas, alloqui congruum duximus. Indè eſt quòd ſi qua dulcia verba præ nimijs anguſtijs, quibus aſſiduè premimur, nobis adeſſent, quoniã ex altero, gladio paganorum, ex altero latere inſidijs malignorum ſpirituum impugnamur, te vt Chriſti ſponſam, vt Chriſti arcanis ſemper intentam, extollere dignum exiſtimaremus. Sed non opùs eſt laudibus humanis attolli, quam Diuina gratia laudibus conceſſit angelicis admiſceri. & illas felices dicimus, quæ de die in diem dulciſs. alloquijs tuis intereſſe ac ſatiari merentur. Felices etenim illas haud incongruè dixerimus, quæ ſpeculo Diuinæ candidationis innixæ, brauium curſũs ſui meritorum ſuorum à Domino quotidiè percipere affectant. Felices inquã, ac nimiùm Felices, quibus ob remunerationem cæleſtium, terrena cuncta viluerunt, & à quibus deſpicitur, calcatur, vilipenditur, quicquid in hac vita cæteris mortalib⁹ dulce, delectabile atq; prę ſtabile videtur. Eccè verè filiæ Hieruſalem, in quibus non eſt inuenta macula, in quibus mundus nihil quod diligat, habet: quæ etiàm ſequuntur agnum quòcunq; ierit. Nunc autem ò filia, ad te reuerentes, conſolationem tuam cælitùs tibi oſtẽſam, humiliter requirimus, ac nos orationibus tuis cunctarumque ſororum tuarum commendamus, quatenùs nobis in procellis mundanarum curarum fluctuantibus, piè apud illum interueniatis, cuius thalamum poſt huius vitæ terminũ Apoc. 14.

intrare deſideratis. Faciat Dominus, ô dilecta, vt videas bona
Pſal. 127. Ieruſalem omnibus diebus vitæ tuæ.

RESPON. HILDEGAR.

VIuens lux hæc in miraculis ſuis dicit: Prima radix in die apparuit, & in omnibus ramis floruit, atq; duas vias conſtituit. Altera via plena ædificiorũ erat, in quibus aquilæ & alia volatilia habitabant. Altera autem magnæ optionis plena fuit, in qua gigãtes cucurrerunt, qui contra aquilas iſtas & cætera volatilia pugnabãt, ſed eis præualere non poterant. Tũc ſol proceſſit, & in extremo brachio ſuo aureos clypeos habuit, & contra gigantes illos pugnauit. Nam caſus primi angeli à vita ceciderat, & poſteà caſus Adæ luce paradiſi carebat, & idem Adam in ſuggeſtione Diaboli cum omnibus filijs ſuis ambulauit. Sed Sol in topazio & ſaphiro emicuit, quod eſt in miſericordia & charitate, quæ verbum Dei incarnatum protulit. Sol autem æqualiter fulſit, ſicut in initio proceſſerat, & ità permanſit, vt omninò nulla vmbra viciſſitudinis ſup illũ ceciderit, veluti in primo angelo, in Adam, & in ſuggeſtione diaboli factum fuerat. Et ideò dictum eſt, Tu es Sacerdos in æternum ſecundùm ordinem Melchiſedech. Nam in topazio miſericordia, & in ſaphiro charitas intelligenda eſt, quas virtutes ſacerdos iſte velut veſtimentum ſacerdotale propter hominẽ induit. Nunc tu ô pater, qui es in vice ſacerdotis huius, anima tua fluat ſicut aqua, quæ de petra in virga Moyſis effluxit, ità quòd verba tua incredulis cordibus potum ſaluationis dent, atque dies quæ in anima tua lucet, creſcat in multitudine virtutum. Video autem in anima tua ſolicitum in via, quæ ad Deum tendit. Sed cùm mens tua in turbinem iërit propter viciſſitudinẽ labo-

Gen. 3. (margin, beside "ſteà caſus Adæ")
Pſal. 109. (margin, beside "rat. Et ideò dictum eſt")

laborum tuorum & aliorum, columba te perfundet, & ſimplicem turrim ante conſpectum Dei te faciet. Pugnam verò quam intùs & exteriùs in vtroque ſcilicet homine pateris, Deus temporibus tuis circa te hoc modo alleuiabit, vt eam ſuſtinere poſſis, vndè fiduciam tuam in ipſum pone, nec de miſericordia eius deſpera. Et hoc faciens in gratia Dei, ad vitam viues.

EPISCOPVS DE BEVEZ, Hildegardi.

HEnricus Dei gratia de Beuez ſolo nomine vocatus Epiſcopus, Hildegardi dilectæ magiſtræ ſororum in monte S. Roberti de Pingis, ſi quid in Spiritu contrito & humilitato valet peccatoris oratio. Benedictus Deus, qui benedixit te omni benedictione ſpirituali, ità quòd in odore vnguenti, quo vnxit te Deus vnctione miſericordiæ ſuæ, trahatur etiàm per te in longinquis partibus mũdi multorum deuotio. Nam manifeſta Dei circa te dignatio mihi peccatori, ac turbinib⁹ ſeculi grauato, magna eſt cõſolatio, quanuis à te corpore, ſed non mente plurimũ remoto. Confidimus enim ſinè dubio meritis ac precibus tuis Chriſti miſericordiam patére cunctis, auxilium orationum tuarũ fideliter quęrentibus. Nos igitur propriæ conſcientiæ diffidentia nullam in actibus noſtris adipiſcendę ſalutis habentes confidentiam, per charitatem Spiritusſancti te obſecramus in remotis regionibus, vt orationibus tuis indulgentiam peccatis noſtris implores à Domino. Præterea quantulamcunque conſolationem ſeu admonitionem ſaluti noſtræ neceſſariam, nobis reſcribere non pigeat tuam dilectionem. Ipſe autem qui

Ephe. 1.

omnia

omnia poteſt, & quem nulla latet cogitatio, ſecundùm beneplacitum ſuum precibus ſatiſfacere dignetur cordis noſtri deſiderio.

RESPON. HILDEGAR.

Viuens lux, oſtendit mihi hæc, & dixit: Dic ad hominem illum: vidi quaſi pulchram formam virtutis, q̃ fuit pura ſcientia. Facies eius valdè clara erat, oculi eius velut hyacinthus, & indumenta ipſius quaſi pallium ſericum. Habebat quoq; ſuper humeros ſuos epiſcopale pallium ſimile ſardio. Et hæc aduocauit pulcherrimam amicam regis, videlicet charitatem, dicens: Veni mecum. Et venientes, pulſabant ambę ad ianuam cordis tui, dicentes: Tecum habitare volumus. Caue ergò nè reſiſtas nobis: ſed eſto fortis ad reſiſtendum vitijs, & ſecularibus cauſis & viciſſitudinibus illorum vẽtorum, qui in turbinibus ſicut malus fumus aſſcendunt, & vt aquæ quę in tempeſtate volant. Hæc ſunt inquietudines mentium hominum in iracundia & in alijs ſi-
Eſa. 58. milibus. Silentium non habe in tędio, ſed vox tua ſit ſicut tuba reſonans in cęremonijs eccleſiæ, & oculi tui ſint puri in ſcientia, ità quòd non ſis piger tergere te ab indigno puluere oneris
Cant. 5. tui. Nam plenus es guttis noctium. Et perſuaſio ſuperbiæ ſic locuta eſt tibi: Nè abluas te. Sed nos hoc nolumus: volumus autem, vt quęq; tenebroſa de te abſtergas, & non ſis timidus de multis terroribus inimicorum tuorum, qui nec rectè nec benè loquuntur de te. O miles, da nobis habitaculum in corde tuo, & perducemus te ad palatium regis nobiſcum.

EPISCOPVS TREVIRORVM, Hildegardi.

Arnol-

ARnoldus Dei gratia Treuirorum Eccleſię hu-
milis electus, dilectæ in Chriſto cognatæ ſuæ
Hildegardi de S. Robert. ſalutem & dilectio-
nem ab eo, qui eſt ſalus & dilectio. Amici-
tia cognatione cæleſtis eſt, quia ſenium ei nō
obeſt, ſed confert: & vera eſt, ſtare neſcit, ſed
in aliquo creſcit & proficit quotidiè. Cùm autem ab incunte
ætate vlnis veri amoris nos amplexi ſimus, miramur, cur vos
adulatorem plùs vero amico diligatis, cùm dicat propheta:
Oleum autem peccatoris non impinguet caput meum. Fratrē Pſal. 140.
noſtrum prępoſitum S. Andręæ, hîc adulatorem veſtrum re-
putamus, nos autem verum amicum intelligi volumus. Quia
verò prouentum noſtrum, gaudij veſtri materiam eſſe ſcimus,
ideò per Dei gratiam proſperè nos redijſſe, veſtrę dilectioni ſi-
gnificādum duximus. Sed quia nihil eſt beatum alicui, quod
ipſe pro pœna reputat, coram DEO & vobis dicimus, quòd
dignitas ad quam vocati ſumus, contra noſtram (teſte Deo)
voluntatem, nunquàm (vt fieri ſolet) nos allexit, nunquàm ꝓ-
mulſit: & ideò hoc, quia noſtra inſcitia, noſtra fragilitas ſuam
deflet inſufficientiam, ſuam deplangit indignitatem. Sed quia
neſcimus, cuius vocatione ſimus ad tale miniſterium, hoc ma-
ximè anxietatem nobis infligit. Si ex Deo eſſe ſciremus, crede-
remus quòd qui cœpiſſet in nobis opus bonum, & perficeret, Phil. 1.
cùm neceſſitate magis, quàm virtute, ad ſacerdotium promo-
ueri proponamus. Et ſcimus quòd DEVS in loco ſancto ſuo Pſal. 67.
apud vos ſalutem operatus, obſeſſam miſericorditer liberan- Pſal. 73.
do, viſitauerit plebem ſuam. Vndè vt modum liberationis ob-
ſeſſæ nobis reſcribatis, & ſæpiùs in verum lumen adſpicien-
do, ſępiùs nobis aliquid ſalutaris gratiæ per literas tuas im-
partiamini, & vt manus veſtras ad petram refugij pro nobis
interpellando, exemplo Moyſis leuetis, dum nos cōtra Ama- Exo. 17.

ſech in valle mundanæ miſeriæ pugnamus, attentiſſimè rogamus. Cùm autem hęc coram abbate S. Eucharij fideli & dilecto noſtro conſcriberentur, ipſe opitulando dulcedine ſua verba noſtra condiuit. Volumus ergò vt per ipſum, reſcriptũ veſtrum nobis tranſmittatis.

RESPON. HILDEGARD.

TV arbor es à Deo conſtitutus, quẽadmodùm
Rom.13. Paulus dicit: Omnis poteſtas à Deo eſt, quia ſecundùm ſummum Magiſtrum per inuocationem nominis ſui, omnis poteſtas nominata eſt. vndè in illa, arbor viriditatem honoris nominis ſui habet. Quod abſque Deo eſt, & quod ſiniſtra operatur, tibi nõ aſſit, nè in cadente morbo ſu-
Eſai.14. perbiæ, cùm primo angelo, ſcilicet Satana, qui contra Deum honorem furtim rapere voluit, cadas, quem multi ſecundùm voluntatem ſuam rapiunt, non curantes quoquo modo eis
Ioan.1. ille conferatur. Iſtud coram Deo nihil eſt, quoniam ſinè ipſo factum eſt nihil, & ſic Deus occidit quidquid ipſum non tangit. Ob hoc ergò ſolicitus eſto, vt per pręcepta Dei, quæ ſicut folia arboris multiplicata ſunt, populo teſtimonium, quantùm per gratiam ipſius potueris, perhibeas. Multæ enim tribulationes oneris tui, velut paupertas, te conſtringunt, quia diuitiæ & multæ pecuniæ, cæleſtia non amant: ideò propriã voluntatem homini Dei abſtrahit, quatenùs ad cæleſtem patriam ſuſpiret. Vndè decet vt pauper pauperem diligat, & diues diuitem cognoſcat, quia ſapientia pauperi anulum dat, & diuiti inaurem negat. Propter Sacerdotale enim officium
Pſalm.118. tuum, tibi iſtud adeſt. Iuſtitiam tuam non abſcondi in corde meo, veritatem tuam & ſalutare tuum dilexi. Quid dicitur?

Iuſtitia Dei ſe nō abſcondit,ſed itinera ſua dilatat,nec ea currere erubeſcit. Vulnera quoquè non abſcondit,malum bono præponendo, velut in iuſtitia vitam & gehennam eſſe, & in vtraque parte currendum eſſe dicit. In hac fallacia iuſtitia ſe non macerat, nec multiplicibus verbis iniuſtitiam oſculatur,ſed ipſam totam conculcat. Veritas quoquè opera, quæ ſinè Deo operantur,non laudat,ſed in pugnam,contradicere illa,vt probus miles ſe præparat.Iuſtitia Dei ſcutum tibi ſit, & veritate ipſius quaſi lorica induere, ità vt coram Deo benè armatus,& non fugitiuus per ſocietatem vanitatis appareas,& diſce vt vbera iuſtitiæ ſugas.Diſce quoquè vulnera peccatorũ cum pœnitētia in miſericordia curare,quemadmodùm ſummus medicus ſalutare exemplum vobis ad ſaluandum populum reliquit.Tu nanq;,qui in viriditate beati viri per inſtructionem nominis ſuî poſitus es, qui impium Diabolum non attendit,qui ideò impius nominatus eſt,quia nullum bonum amauit: vide nè in theſauris pecuniæ glorieris, quæ in fine malitioſa eſt,quia poſt triceſimum annum,velut poſt annum vnum deficit. Sed exulta in monte Sion, vbi adiutorium altiſſimi æternale in ęternitate eſt,& omnis ſpiritus laudat Dominum. Tu autem eburneus mons eſto,de quo feneſtralia iacula in recto iudicio iuſtitiæ Dei, contra aduerſarios tuos volitant.Curre quoquè in altitudinem legis & iuſtitiæ DEI ſicut capricornus,nè per inſtabilitatem inermis cadas,& filij tui de latere Eccleſiæ ſurgant,& poſtulēt à te cibum iuſtitiæ: & ideò bonam doctrinam diſce, quatenùs per te ſaturentur. Ego autem, vt iuſſiſti,ad verum lumē adſpexi,& vix inceptionem bonorum operum adſpicere potui. Tu quidem bona opera ſtudioſiùs operare,vt poſteà per gratiam Dei plura ſcribam:& fidelis amicus animæ tuæ eſto,ità vt in æternitate viuas.In illa autem quæ obſeſſa fuit,de qua quæritis,multa mi-

Eccl 31.

Pſal.150.

rabilia vidimus,quæ modò per ſcripta proferre nō poſſumus, ſed cognouimus quòd Diabolicus ſufflatus de die in diem vſq; ad receſſum ſuum defecit,& eadem mulier à fatigatione Diaboli liberata eſt,& etiàm infirmitate,quam antè in ſe non cognouit,tūc occupata eſt. Sed nunc vires tam corporis quàm animæ plena ſanitate recepit.

EPISCOPVS COLONIENSIS, Hildegardi.

PHilippus Dei gratia Colonienſium Archiepiſcopus,Hildegardi ſorori dilectę,Diuino ſpiramine mirabiliter infuſæ,illū in cęleſtibus gloriosè videre, cuius amplexibus exoptat iugiter inhærere. Quanuis locorum diuerſitas mutui adſpectûs & deſiderabilem collocutionis ſubtrahat gratiam,quos Chriſti charitas coniunxit, ſemper tamen tenebit animorum vicinitas: Vndè eſt mihi deſideratiſſimum, quòd in hoc anno dum tranſitus viæ,& gratia te videndi,diù deſiderata,occurrit: ſed ægritudo & tenuitas tui corporis, cor meum & multorum in terra noſtra Te in CHRISTO amplectentiū turbauit & perculit,ſemper exoptantium vitæ tuæ ſoſpitatem,veræque ſalutis æternitatem.Complacuit ergò & dignum duximus, perquiri,certoſque reddi de ſtatu tuo,& maximè indicare & notificare tibi, quòd turbinibus & procellis ſecularium quotidiè ità perturbamur, quòd etiàm aliquandò mentis oculos ad cæleſtia leuare conamur. Sed quia plurimorum nouit indu-

induſtria,te perfuſam diuini chariſmatis munere,de quo gaudet concio fidelis Eccleſiæ,& nos pro modulo noſtræ diſcretionis congratulamur:ſcientes hominem carnis tegmine degentem,& iuxta Apoſtoli vocem,in cælo conuerſantem. Tali igitur dote ditata, quaſi bonæ margaritæ inuentrix, ex occulto Dei quod petimus, inquiras, nobisque commonitoria verba,prout Deus tibi donauerit,tranſmittas:quoniam in ſapientia & theſauro abſcondito,iuxta veridicum, non eſt vtilitas. Valete.

Phil.3.
Matt.13.
Eccl.20.

RESPON. HILDEGAR.

IN myſtico ſpiramine verę viſionis,hæc verba vidi & audiui:Ignea charitas quæ DEVS eſt, tibi dicit:Stella quę ſub ſole lucet,quod nomen in parte ſua habere poteſt,lucida ſcilicet nominatur, quoniam per ſolem alijs ſtellis ampliùs irradiatur. Sed quomodò deceret, quòd eadem ſtella lumen ſuum ità abſconderet, quòd alijs minoribus ſtellis minùs luceret? Si enim hoc faceret,glorioſum nomen ſuum non haberet,ſed cæco nomine nominaretur:quia quamuìs lucida diceretur, lumen tamen eius non videretur. Miles etiàm qui ad prælium ſinè armatura venerit, ab inimicis ſuis certiſſimè conculcabitur, quia corpus ſuum lorica non circundederat,nec capiti ſuo galeam impoſuerat, nec clypeo ſe texerat,vndè & in magna confuſione capietur. Tu autem qui lucida ſtella per epiſcopale officium appellaris, & qui de nomine ſummi ſacerdotis radias, lumē tuum, quod verba iuſtitiæ ſunt,ſubditis tuis non abſcondas, quoniam in corde tuo ſæpè dicis: Si ego mihi ſubiectos verbis terrerē, moleſtum me haberent, quia eos ſuperare nō valeo, vtinàm ami-

1.Ioan.4.

citiam eorum, tacens, retinere poſſem. Itaq; ſic dicere & facere tibi non expedit. Sed quid? Terribilibus verbis propter epiſcopale nomen & corporis tui nobilitatem, eos vt rapiens accipiter non terreas, nec periculoſis verbis, velut claua eos percutias: ſed verba iuſtitiæ cum miſericordia eis miſce, & ipſos cum timore Dei inunge, proponens eis quàm periculoſa animabus & felicitati eorum iniuſtitia ſit. Certiſſimè certiſſimè certiſſimè, hoc modo audient te: Per ſqualidos autem & inſtabiles mores te illis non admiſceas, nec quid cuique placeat ſeu diſpliceat, inſpicias: quoniam ſi hoc feceris, minor cæteris coram Deo & hominibus apparebis. Nam talia perſonam tuam non decent. Vide etiàm quòd munda animalia quæ ruminant, macerarentur, ſi pabulo eorum, cibus porcorum per quem ipſi pingueſcunt, adminiſceretur. Sed & tu ſi ſqualidis moribus & ſocietati peccatorum te adiungeres, polluereris, per quod nefarij gauderent, perfecti viri turbarentur, dicẽtes: Ah Ah, Væ Væ, qualis Epiſcopus noſter eſt? per recta itinera iuſtitię nobis non lucet. Populum autem tuum ab inimica infidelitate corripe, & auerte ità, nè lorica fidei nudus ſis, & de Ephe.6. ſcripturis ſanctis viam iuſtitiæ illi oſtende, & galeam ſpei capiti tuo, & ſcutum veræ defenſionis collo tuo impone, quatenùs in omnibus ęrumnis & periculis eccleſię defenſor, quãtùm præuales, exiſtas. Lumẽ quoquè veritatis ſic tene, vt probus miles in militia mea, quæ vera charitas ſum, appareas, & in naufrago mundo, & in duris bellis iniquitatis, ſtrenuus & fortis ſis, quatenùs lucida ſtella in æterna felicitate fulgeas. Nũc ô tu pater, qui in paſtorali nomine es, paupertatẽ hominis hęc ſcribentis nõ dedigneris, qm̃ iſta nõ ſecundùm me, nec ſecũdùm altũ hominem dictaui, nec protuli: ſed ea hoc modo ſcripſi, quẽadmodùm ipſa in vera viſiõe, vigilãs mente & corpore, vidi & audiui: quia, vt aliqua ad te ſcriberem, iuſſiſti.

CVN-

CVNRADVS IMPERATOR, Hildegardi.

CVnradus Diuina fauente gratia Rex Romanorum, Hildegardi Deo dicatæ virgini, & magiſtrę ſororũ de Sancto Roberto in Pingis, ſalutem & gratiam ſuam. Quia regali culmine impediti, ac diuerſis turbinibus & procellis quaſſati, te inuiſere pro velle noſtro non poſſumus, literis tamen noſtris te adire non omittimus. Nam vt audiuimus, reuerà ſuperabundat in te confeſſio ſummæ laudis per ſanctimoniam vitæ innocentis, & per magnificentiam ſpiritûs deſupèr mirificè in te venientis. Vndè quanuìs ſecularem vitam agamus, ad te properamus, ad te confugimus, ac orationum & exhortationum tuarum ſuffragia humiliter quærimus, quoniam longè aliter viuimus, quàm debeamus. Pro certo autem ſcias, quòd tibi & ſororibus tuis, in omni cauſa & in omni neceſſitate veſtra prodeſſe & adeſſe, vbì poſſumus, properabimus. Vndè & filium meum, quẽ mihi ſuperſtitem deſidero eſſe, orationibus tuis, ſicut & me ipſum, attentiùs commendo.

Is eſt huiꝰ nominis III.

CVNRADO IMPERATORI, Hildegardis.

QVi vitam dat omnibus, dicit: Beati ſunt, qui candelabro ſummi regis dignè ſubiacent, & quos Deus in magna prouidentia procurauit, ità vt eos de ſinu ſuo non abſcindat. In illo, ô tu Rex, permane, & ſqualorem de mente tua abijce: Quoniã Deus omnem, qui eum de-

☞ deuotè & purè quærit, conſeruat. Sed & regnum tuum ità tene, & tuis vnamquanq; iuſtitiam prouide, vt à ſuperno regno alienus non fias. Audi, in quadam parte à Deo te auertis: & tẽpora, in quibus es, velut in muliebri perſona, leuia ſunt, & etiàm in contrariam iniuſtitiam, quæ iuſtitiã in vinea Domini deſtruere tentat, ſe inclinant. Poſteà verò peiora tempora venient, in quibus veri Iſraelitæ flagellabũtur, & in quibus catholicus thronus in errore mouebitur: & ideò nouiſſima eorum, velut cadauer in morte, blaſphemiæ erunt. Vndè & hic dolor in vinea Domini fumigat. Et poſt hæc fortiora prioribus tempora ſurgent, in quibus iuſtitia Dei aliquantulùm erigetur, & in quibus iniuſtitia ſpiritalis populi ad eijciendum notabitur. Sed tamen prouocari & exacerbari ad contritionem acriter nondùm audebitur. Sed deindè alia tempora inſtabunt, in quibus diuitiæ Eccleſiæ diſpergentur, ità quòd etiàm ſpiritalis populus velut à lupis lacerabitur, & à locis ſuis & de patria ſua expelletur. Vndè plurimi eorum ad ſolitudinem tranſibunt, pauperem vitam in multa contritione cordis deincèps habentes, & ſic Deo humiliter ſeruientes. Prima etenim hæc tempora ad iuſtitiam Dei ſunt ſqualida, ſequentia verò tædioſa. Quæ autem deindè ſuperuenient, ad iuſtitiam ſe ad modicum erigent: ſed quæ poſteà inſurgẽt, quaſi vrſus cuncta diuident, & diuitias ſibi per malum congerent. Sed quæ illa ſequentur, ſignum virilis fortitudinis oſtendent, ità vt omnes pigmentarij ad primam auroram iuſtitię cum timore, verecundia & ſapientia currant, & principes concordiam vnanimiter habeant, eã quaſi vir prẹliator ſicut vexillũ contra errantia tempora maximorum errorum eleuantes, quos Deus deſtruet & exterminabit ſecundùm quod ipſe nouit, & vt ſibi placet. Et iterùm ille qui oĩa nouit, tibi ô Rex dicit; Hæc tu homo audiens, teipſum à voluptate tua cõpeſce, & te corrige,

Prophetia ☞

rige, quatenùs ad tempora illa purificatus venias, in quibus de factis tuis ampliùs non erubeſcas.

FRIDERICVS IMPERATOR, Hildegardi.

FRidericus Dei gratia Romanorum Imperator & ſemper auguſtus, dominę Hildegardi de *Pinguia, gratiam ſuam & omne bonum. Is fuit eius nominis primus, Barbaroſſa cognominatus.

Notum facimus ſanctitati tuæ, quoniam ea quę prędixiſti nobis, cùm Jngelheim manentes, te ad præſentiam noſtram venire rogauimus, iam in manibus tenemus. Sed nos tamẽ omni conatu pro honore regni laborare nõ ceſſabimus. Quapropter dilectionem tuam quàm intimè admonemus, vt cum ſororibus tibi commiſſis, ad omnipotentem DEVM preces pro nobis fundas, quatenùs in terrenis negocijs laborantes, ità ad ſe conuertat, vt gratiam ipſius obtinere valeamus. Certum autem debes habere, quòd ſuper omni negocio tuo, ad nos per te directo, neq; amicitiam, neq; odium alicuius perſonæ attendemus, ſed ſolius iuſtitiæ reſpectu, æquitatem iudicare proponimus.

FRIDERICO IMPERATORI, Hildegardis.

A Summo iudice hæc verba diriguntur ad te: Valdè admirabile eſt, quòd hãc perſonam homo habet neceſſariam, ſcilicet quæ tu rex es. Audi: Quidam rex ſtabat in excelſo monte, & in omnes valles reſpicie-

bat, quid quiſq; faceret in eis, videns. Et virgam manu tenens, quæq; rectè diuidebat, videlicet quod erat aridum, vt viride eſſet, & quod dormiebat, vt vigilaret. Sed & virga hæc iſtis pœnam ſtuporis abſtulit, qui in magno ſtudio erant. Cumq; idem vir oculum ſuum non aperiret, venit nigra nebula, quæ valles iſtas tetigit. Sed & corui & aliæ volucres, quæq; circũpoſita diſſipabant. Nunc ô Rex, ſolicitè prouide, quia omnes regiones ſunt obumbratæ cum fallaci turba illorum, qui in nigredine peccatorum iuſtitiam delent. Raptores & errantes, viam Domini deſtruunt. O tu rex, cum ſceptro miſericordiæ pigros & peregrinos & ſæuiſſ. mores rege. Tu enim habes nomen glorioſum, quòd rex es in Iſrael. Valdè glorioſum eſt nomen tuum. Vide ergò, quandò ſummus rex te cõſiderat, nè accuſeris quòd officium tuum rectè non dijudicaueris, & nè tunc erubeſcas. Quod abſit. Manifeſtum eſt, quòd iuſtum eſt vt pręceptor prædeceſſores ſuos in bono imitetur, quia nigerrimi ſunt mores illorum prælatorum, qui in laſciuia & in putredine currunt. Hoc fuge ô rex. Sed eſto armatus miles, Diabolo fortiter repugnans, nè te Deus diſſipet, & nè terrenum regnum pro hoc erubeſcat. Deus liberet te de æterna perditione, & tempora tua non ſint arida, & Deus te protegat, vt viuas in æternum. Auaritiã abijce, & abſtinẽtiam elige, quod ſummus rex valdè amat. Nã valdè neceſsè eſt, vt in cauſis tuis prouidus ſis. Video enim te in myſtica viſione, in plurimis turbinibus & contrarietatibus viuentem ante oculos viuos. Sed tamen ad tempus regnandi habes in terrenis materijs. Caue ergò nè ſummus rex proſternat te propter cæcitatem oculorũ tuorum, qui non rectè vident, quomodò virgam rectè regendi in manu tua habeas. Vide etiàm, vt talis ſis, nè gratia DEI in te deficiat.

PHI-

PHILIPPVS COMES FLANdriæ, Hildegardi.

PHilippus Flandriæ &* Viromenſis comes, domicillæ Hildegardi, ancillæ Chriſti, ſalutem & plurimam dilectionem. Veſtra nouerit ſanctitas, me paratum eſſe ad faciendum quicquid ſcirem vobis placere, quia ſancta conuerſatio veſtra & vita honeſtiſſ. ſæpiſſimè meis inſonuit auribus, omni fama ſuauior. Quãuis enim peccator ſim & indignus, tamen CHRISTI ſeruos & amicos toto corde diligo, & omnimoda veneratione libenter honoro, illius ſcripturæ memor: Multùm valet aſſidua iuſti deprecatio. Iac.5. Vndè eſt, quòd ad pietatis veſtrę gratiam mitto præſentium latorem, fideliſſimum ſeruientem meum, qui pro me miſero peccatore vobiſcum loquatur, cùm ego tamen multo libentiùs ad vos veniſſem, & vobis locutus fuiſſem, quod deſideraui. Sed tot & tanta ſunt negocia mea, quæ ſingulis diebus emergunt, quòd ad hæc vacare non poteram. Inſtat etiàm iam tempus, quo aggredi debeam iter Hieroſolymitanum, ad quod, opùs mihi eſt magno apparatu, ſuper quo conſilium veſtrum mihi intimare dignemini per literas veſtras. Credo enim quòd ad vos ſæpiùs peruenit fama nominis mei & actuũ meorum, & multis de DEI miſeratione indigeo. Vndè & vos maxima precum inſtantia ſuppliciter exoro, vt pro me miſerrimo & indigniſſ. peccatore, ad Dominum intercedere velitis. Rogo etiam humiliter, vt inquantùm vobis conceſſerit Diuina miſericordia, inquiratis à Deo quid mihi expediat, & literis veſtris per latorem præſentium mihi renuncietis conſilium veſtrum, quid & quomodò faciam, vt nomen Chriſtianitatis temporibus meis exaltetur, & dira Sarracenorum feritas deprimatur: & ſi vtile mihi erit in terra illa morari vel reuerti,

*Veromãdenſis.

iuxta id videlicet, quod de ſtatu meo forſitan audiſtis, & Diuina reuelatione cognouiſtis, aut cognitura eſtis. Valete in Chriſto ſoror dilecta, & ſcitote quòd multùm deſidero audire conſilium veſtrum, & quòd maximam in veſtris orationibus habeo fidutiam.

PHILIPPO COMITI FLANdriæ, Hildegardis.

O Fili Dei, q̃a ipſe in primo homine te plaſmauit: audi verba, quę vigili mente & corpor in anima mea vidi & audiui, cùm propter ſolicitam inquiſitionem tuam, ad verum lumē
Ge.2. & 3, adſpexi. Deus pręceptū Adæ in paradiſo dedit, & poſt præuaricationē eiuſdem pręcepti eū (qui conſilio ſerpētis cōſenſerat,) iuſto iudicio de paradiſo expulit. Cum iuſto quoquè iudicio, homines qui eū omninò obliuioni tradiderant, ità quòd eum nec deſiderabāt, nec quę-
Ge.6. & 7. rebant, per diluuium dimerſit, vbi illos qui eum amabant & quęrebant, à diluuio per arcam ſaluauit. Sed mitiſſ. agnus, ſcilicet filius Dei, in ſanguine ſuo, quem in cruce pendens effudit, omnia crimina & peccata, quæ homo per veram pœnitentiam cognoſcit, ſaluat. Nunc autem attēde ô fili Dei, vt puro oculo iuſtitiæ in Deum, velut aquila in ſolem, adſpicias, ità vt abſq; proprietate voluntatis tuæ, iudicia tua iuſta ſint, nè à ſummo iudice qui præceptum homini dedit, quem etiàm in miſericordia per pœnitentiā ad ſe vocat, tibi dicatur: Quarè proximū tuū ſinè iuſtitia mea intermiſti? Homines quoquè qui iudicio rei ſunt, illos ſecundùm ſcripturas ſanctorum, (qui columnę Eccleſię erant) cum lege & cum timore mortis conſtringe, in omnibus tamen attendens maledictionem hominis

minis illius, qui homicidium in ira ſua perpetrauit. Tu etiàm
pro omnibus negligentijs & peccatis ac pro omnibus iniuſtis
iudicijs tuis cum ſignaculo crucis, ad Deum viuum confuge, Ioan. 14.
qui via & veritas eſt, & qui etiàm dicit, Nolo mortem pecca- Ezec. 18.
toris, ſed magis vt conuertatur & viuat. Et ſi tempus venerit,
quòd infideles fontem fidei deſtruere laborant, tunc eis (quā-
tùm per adiutorium gratię Dei potueris) reſiſte. Ego enim in
anima mea video, quòd ſolicitudo, quam de anguſtijs animę
tuæ habes, aurorę quę manè oritur, ſimilis eſt. Vndè Spirituſ-
ſanctus te in pura & vera pœnitentia ardentem ſolem efficiat,
vt eum quęras, & ipſi ſoli ſeruias, ità vt in ſumma beatitudine
in ęternum viuas.

BERNARDVS CLARAEVALLIS Abbas, Hildegardi.

DIlectę in Chriſto filiæ Hildegardi, frater Bernardus Clarȩuallenſis vocatus Abbas, ſi q̄d poteſt oratio peccatoris. Quòd de noſtra exiguitate longè aliter, quàm noſtra ſeſe cōſcientia habeat, quidam ſentire videntur, nō noſtris meritis, ſed ſtultitiæ hominū imputandum eſt. Ad dulcedinem autem pię charitatis tuæ ſcribere properaui, quanuis id breuiùs omninò quàm vellem, negociorum multitudo compellat. Congratulamur gratię Dei, quę in te eſt, & vt eam tanquàm gratiam habeas, & toto ei humili-
tatis & deuotionis affectu ſtudeas reſpondere, admonemus: Iac. 4.
ſciens quòd Deus ſuperbis reſiſtit, humilibus autem dat gra- 1. Pet. 5.
tiam. Quòd in nobis eſt, hortamur & obſecramus. Cęterùm
vbi interior eruditio eſt, & vnctio docens de omnibus, quid 1. Ioan. 2.
nos aut docere poſſumus aut monere? Diceris enim cęleſtia ſe-

creta rimari, & ea quę ſupra homines ſunt, Spiritu ſancto illuſtrante dinoſcere. Vndè rogamus magis & ſuppliciter poſtulamus, vt noſtri memoriam habeas apud Deum, & eorum pariter qui nobis in ſpiritali ſocietate iuncti ſunt. Nam cùm Spiritus Deo coniungitur, confidimus quòd nobis multùm
Iaco. 5. prodeſſe valeas & ſubuenire. Multùm enim valet deprecatio iuſti aſſidua. Nos etiàm pro te aſſiduè oramus, vt conforteris ad bona, inſtruaris ad interiora, dirigaris ad permanſura, ità vt nè hi qui ſpem ſuam in Deum poſuerunt, deſperando pro te claudicent: ſed vt in profectu benedictionis, quam à DEO accepiſſe cognoſceris, benè confortati, in melius & melius proficiant.

BERNARDO HILDEGARDIS.

IN Spiritu myſteriorum tibi dico, O Venerabilis pater, qui mirabiliter in magnis honoribus virtutis Dei, valdè metuendus es, illicitæ ſtultitię huius mundi, vexillo S. Crucis cum excelſo ſtudio in ardẽti amore filij Dei, capiens homines, ad bella pugnanda in Chriſtiana militia, contra tyrannorum ſæuitiam, quòd ſum valdè conſtricta in viſione, quę appáret mihi in Spiritu myſterij, quam nõ video exterioribus oculis carnis. Ego miſera & plùs quàm miſera in nomine fœmineo, ab infantia mea vidi mirabilia magna, quę lingua mea non poteſt proferre, niſi quòd me docet Spiritus Dei, qualiter ea dicam. Certiſſime & mitiſſime pater, audi me, in tua bonitate indignam famulam tuam, quę nunquàm ab infantia mea ſecurè vixi, & de tua pietate & ſapientia intellige in anima tua, ſecundum quod doctus fueris in Spiritu ſancto, quoniam ea quę tibi de me dicta ſunt, ſecun-

eundùm hunc modum ſunt. Scio enim in textu interiorẽ intelligentiam expoſitionis pſalterij, Euangelij & aliorum voluminum, quę monſtrantur mihi in hac viſione, quę pectus meum tangit, & animam meam ſicut flammam comburens, docens me hæc profunda expoſitionis, ſed tamen non docet me literas in Teutonica lingua, quas neſcio. Sed tantùm ſcio in ſimplicitate legere, non in abſciſſione textûs, qa homo ſum indocta, de vlla magiſtratione cum exteriori materia: ſed intùs in anima mea ſum docta, vndè loquor tibi, de te non dubitans, ſed de Sapientia & pietate tua conſolabor pro eo, quia multa ſchiſmata ſunt in hominibus, ſicut audio homines dicere. Nam cuidam monacho, quem ſcrutata ſum in conuerſatione probatioris vitę, hæc primùm dixi, & illi omnia ſecreta mea monſtraui, & cõſolatus eſt me, ità quòd hęc magna & timenda ſunt. Volo pater vt propter amorem Dei in orationibus tuis mei recorderis. Ego ante duos annos te in hac viſione vidi, ſicut hominem in ſole adſpicere, & non timere, ſed valdè audacem: & plorauì quòd ego tantum erubeſco, & inaudax ſum. Bone pater & mitiſſime, pono me in animã tuam, ora pro me, quia magnos labores in hac viſione habeo, quatenùs, quod video & audio, dicam. Et interdùm in magnis infirmitatibus de hac viſione, in lectum proſternor, quia taceo, ità quòd non poſſum me erigere. Ergò cum mœrore coram te plango, quia mobilis ſum, cum motu in torculari arbore in natura mea, orta de radice ſurgente in Adam, qui factus eſt exul in peregrinum mundum de ſuggeſtione Diaboli. Nunc autem ſurgens, curro ad te. Ego dico tibi. Tu es mobilis, ſed ſemper erigens arborem, & victor in anima tua es, non tantũ te ipſum ſolum, ſed etiàm alios homines in ſaluationem erigens. Tu autem aquila es adſpiciens in ſolem. Oro te per ſerenitatem patris, & per eius verbum admirabile, & per ſuauem

humo-

humorem compunctionis, ſcilicet Spiritum veritatis, & per ſanctum ſonitum,per quem ſonat omnis creatura,& p ipſum verbum, de quo ortus eſt mundus, & per altitudinem patris, qui verbum in ſuaui viriditate in vterũ virginis miſit,vndè illud carnem, ſicut circumædificatur mel fauo, ſuxit, vt non ocioſè in verbis meis torpeas.Sed ea in cor tuum pone, ità vt non ceſſes,dum tranſeas per foramen animæ tuæ, ad Deum pro me adſpiciens,quia ipſe te vult.Vale Vale in anima tua,& eſto robuſtus in certamine in Deo, Amen.

ADAM ABBAS DE EBRA, Hildegardi.

DOminę & matri ſuæ dilectiſſimę Hildegardi, magiſtræ ſororum de S. Ruberto in *Pinguis, frater Adam Abbas (licèt indignus) de Ebra,
Mat. 2. modicũ id quod eſt. Cùm primùm notitiã noĩs veſtri ſuſcepi,grauiſus ſũ gaudio magno. Adauxit Deus gaudium meum,cùm nutu benigno & mirabili direxit nos, vt videretur facies,& audiretur
Cant. 2. vox veſtra in terra noſtra,mihique quod vix ſperare poteram, mutuam conceſſit collocutionem. De quibus autem me vobis dixi anxium, confido vos non immemorem eſſe,& quia diuerſi diuerſa ſentiunt,alij iſtud,alij illud,ſi bonum eſt & ſalus apud Dominum,benedictus Deus:ſi periculum,orate Deum, bonum mihi & ſalutem animæ tribuat, & omne periculum excludat.Nunc verò literas mitto, & nuncium noſtrum Domino Imperatori pro cauſa veſtra,& ſpero per gratiam DEI nos exaudiri,& vbicunquè ſeruitij noſtri indigueritis, parati erimus ſeruire vobis. Exoramus quoquè,vt pro nobis orare digne-

dignemini, quia verè in turbine ſumus pro ſolicitudine fratrum noſtrorum, vt Spiritusſancti gratia, quæ multa mirabilia Spiritu prophetico in vobis operatur, inſpiciat etiàm & nos, & muniat. Rogamus etiàm, vt & nos ſcriptis veſtris conſolari & pręmunire dignemini.

RESPON. HILDEGAR.

IN vera viſione ſpiritûs, vigilás corpore, hæc
verba audiui: Qui eſt, dicit: Sol micat, & ra- Exo.5.
dios emittit. Quidam autem vir amicus ſolis, hortum habuit, in quo multa aromata & multos flores in magno ſtudio plantare deſiderabat, & ſol in igne radiorum ſuorum calorem ſuper aromata & flores miſit, & ros & pluuia illis humorem viriditatis dederunt. Tunc ab aquilone tortuoſa imago nigris crinibus & horribili facie exiuit, & ab oriente pulcherrimus iuuenis, candidis crinibus, plena & amicabili facie, proceſſit, & ad ipſum hortũ venerunt. Et tortuoſa imago ad iuuenem illum dixit: Vndè venis? Qui reſpondit: Ab oriente ad hortum huius ſapientis viri venio, quia magnum deſiderium veniendi ad illum habui. Tortuoſa imago dixit: Audi me: Periculoſus ventus, grando, ignis & peſtilentia ſuper hortum illum venient, & eum areſacient. Sed iuuenis ille reſpondit: Non ſic, non ſic erit, quia hoc nolo, ſed puriſſimũ fontem educam, & hortum illum irrigabo. Et tortuoſa imago reſpondit: Vah Vah, hoc ità poſſibile eſt, velut ſi locuſta durum lapidem trãſfodiat. Et ſic imago illa in dolo ſuo hyemẽ ſuper hortũ illum induxit, & aromata & flores illius areſacere voluit. Sed præfatus iuuenis officium ſuum in citharis ſuis colens, illud nõ videbat. Et cũ deindè hoc vidiſſet, in ma-

gno ſono ſolem aduocauit,vt in ſigno tauri veniret,& denuò viriditatem æſtatis ſuper hortum illum adduceret. Ac ità cornu eburneum & cornu de ceruo ſumptum tollés, tortuoſam imaginem illam ad terram per ea proſtrauit. Et tunc ad virum illum,cuius prædictus hortus erat, dixit: Amodò in te ità negligenter non confidas,quin hortum tuum tanta munitione circundes,vt nigerrimæ aues in tempeſtatibus eum non arefaciant. Nunc ô tu pater,qui per ſummam vocationem in vice CHRISTI es,hæc verba ad te dicta intellige. Audi ergò: Gratia Dei velut ſol micat,& dona ſua ſic interdũ emittit, vno videlicet modo in ſapientia, altero in viriditate, tertio in humiditate. Sapientia autem in pinguem naturam cadit,viriditas verò magnos labores ſubintrat, & humiditas in duram amaritudinem vadit. Sed tu vir amicus gratiæ Dei,hortum populi habes,in quo per vicem Chriſti multa bona deſideria & bona opera ſtudioſè plantare debes. Et gratia DEI in virtute donorum ſuorum efficaciam bonæ voluntatis ſuper deſideria & ſuper opera illa emittit,& rore ac pluuia fontis aquæ viuæ vireſcere facit. Sed à Diabolo vitia in inquietudine vanæ gloriæ, & in ſtrepitu propter me iuſto magiſterio reſiſtentis,exeunt: à Deo autem virtutes in contemptu ſecularium, cum plena beneuolentia ſubiectionis in charitate ꝓcedunt, ad populũ iſtum venientes. At vitia à virtutibus quærunt,ad quid venerint. Sed illæ reſpondent,quòd à DEO ad populum amici Dei venerint, quia magnum deſiderium ædificandi in eo hoſtiam laudis habeant. Et vitia dicunt, vt verba hæc audiant: Ruina magna & ira & ſciſcitatio cum multa inquietudine, ſuper populum iſtum irruent, ità quòd in miniſterio Dei fatigabitur. Et virtutes reſpondent: Nõ ſic eueniet, quoniam in bonis non ceſſabimus: ſed viuus fons emanabit, & populum hunc miſericordia ſua defendet. At vitia dicunt cachin

cachinnantia, quòd hoc poſſibile ſit, velut ſi fragilitas in carnem fixa, durare valeat ſinè ruga. Tunc vitia in dolis ſuis frigidam nebulam ignorantiæ populo huic inducunt, ità quòd bona deſideria & bona opera illius iam in defectu ſunt, cùm in ſe ipſum confidit. Sed virtutes famulatum in laudibus ſuis DEO exhibentes, hoc iuſto Dei iudicio fieri permittunt, ità vt homines intelligant quid ſint. Qui cùm ad ſeipſos in humilitate virtutum redeunt, eædem virtutes magno ſtudio circũſpectionis gratiam Dei tenent, vt mentibus illorum paſſioné CHRISTI imponant, quatenùs hoc modo ad primá laudem Dei eundem populum adducant. Et ſic Diuinitatem & humanitatem filij Dei attendentes, vitia illa ad contritionem proſternunt. Sed & ad illum, ſub quo populus iſte eſt, dicunt: Per hæc admonitus, proprijs viribus non confidas: ſed præuide, vt ad gratiam Dei fugias, vt tuos in omnibus modis ità munias & moneas, nè Diabolicæ inſidiæ diuerſis vitijs eos per negligentiam euertant. Vidi etiàm quaſi pulcherrimam puellam in tanto fulgore ſplendidæ faciei fulgentem, vt eam perfectè intueri non poſſem. Et pallium candidius niue & clarius ſtellis habebat. Calceamentis quoquè velut de puriſſimo auro induebatur. Solem autem & lunam in manu dextera tenebat, & eos ſuauiter amplexabatur. In pectore etiàm eius tabula eburnea erat, in qua ſpecies hominis ſaphirini coloris apparebat, & omnis creatura puellam hanc Dominam nominabat. Sed & ipſa ad ſpeciem, quæ in pectore ſuo apparuit, dicebat: Tecum principium in die virtutis tuæ in ſplendoribus ſanctorum, ex vtero ante luciferum genui te. Et audiui vocem mihi dicentem: Puella hæc quam vides, charitas eſt, quæ in æternitate tabernaculum habet. Cùm Deus mundum creare voluit, declinauit ſe in ſuauiſſimo amore, & oĩa neceſſaria prouidit, quemadmodùm pater filio ſuo hæreditatem

Pſal. 109.

præparat, & [illegible] in magno ardore omnia opera ſua diſpoſuit. Tunc creatura in his ſpeciebus & in formis ſuis creatorem ſuum agnouit, quoniam charitas in principio, materia eiuſdem creaturæ ſic fuit, vbi Deus dixit: Fiat, & facta eſt, quia omnis
Gene.1. creatura quaſi in ictu oculi per illam formata eſt. Quæ in tanto fulgore ſplendidæ faciei fulget, vt eam perfectè intueri non poſſis, quia ipſa timorem Domini in tam pura ſcientia oſtendit, quòd mortalis homo eam ad finem perducere non poterit. Et pallium candidius niue, & clarius ſtellis habet, quoniam ſinè ſimulatione in candida innocentia cuncta compræhendit, cum ſplendiſſimis operibus ſanctis. Calceamentis quoquè velut de puriſſimo auro induitur, quia hæc itinera habet, quæ in optima parte electionis DEI ſunt. Solem autem & lunam in manu dextera tenet, & eos ſuauiter amplectitur, quoniam dextera Dei omnes creaturas complectitur, & quia etiàm dilatata eſt in gentibus, in regnis, & in omnibus bonis. Vndè etiàm ſcriptum eſt: Dixit Dominus Domino meo, ſede à dextris meis. In pectore quoquè eius tabula
Pſal. 109. eburnea eſt, quoniã in ſcientia Dei integritas ſcilicet in virgine Maria ſemper floruit, ità quòd in ea ſpecies hominis ſaphirimi coloris appáret, quia filius Dei in charitate ex antiquo dierum effulſit. Et omnis creatura puellam hanc dominam nominat, quoniam ab ipſa proceſſit, & illa primatiua fuit, omnia creans, quemadmodùm ſpecies in pectore eius oſtendit, quia Deus humanitatem propter hominem induit.

hæc referũtur ad Chriſtũ, q̃ dicitur Oĩs creatura, & Oĩa creans.

Nam omnis creatura in iuſſione Dei impleta fuit, ſicut ipſe
Gen.1. dixit, Creſcite & multiplicamini, & replete terram. Calor veri ſolis, ſicut ros in vterum virginis deſcẽdit, & de eius carne hominẽ fecit, vt etiàm ipſum Adã de limo terræ carnẽ & ſanguinem formauit. Et virgo illum in integritate genuit. Sed non

decuit

decuit vt charitas pennis careret. Nam quãdò creatura in primo circuiuit, ità quòd in preſſura volare voluit, & cecidit, pẽnæ charitatis illam eleuabãt. Hoc ſancta humilitas fuit. Cùm enim horribilis ſenſus Adam proſtrauit, Diuinitas acutè inſpexit, nè ille in caſu omninò periret, ſed vt eum in S. humanitate redimeret. Nec alæ magnæ potentiæ fuerunt, quòd hominem, qui perditus fuit, humilitas in humanitate ſaluatoris eleuauit, quoniam charitas hominem creauit, humilitas autẽ eum redemit. Spes verò eſt quaſi oculus charitatis, amor autẽ cæleſtis velut cor illius, & abſtinentia compago ipſius. Fides eſt velut oculus humilitatis, obedientia verò quaſi cor eius, & contemptus mali quaſi compago illius. Charitas in æternitate fuit, & in initio omnis ſanctitatis omnes creaturas ſinè commixtione mali produxit, & Adam & Euam de mũda creatura terræ procreauit. Et ſicut hi duo omnes filios hominum generauerunt, ità & hæ duæ virtutes, omnes reliquas virtutes producunt. Iſtæ virtutes ad ianuam tuã ô homo, cui hæc loquor, pulſant & dicunt: O tabernaculum viri huius, qui in manè nobiſcum manet, iam in fatigatione eſt. Et charitas ad te dicit: O fide amice, nolũm⁹ vt te abſtrahas de officiali ligatura tua. Nam cùm DEVS in gyro cæli omnes creaturas diſſeminare voluit, omnia opera eius in amplexione habuimus, & cum eo laborauimus. Sed homo cecidit, & cum illo fleuimus, nec eum reliquimus, quanuìs in maxillam noſtram nos cæderet. Et humilitas ad te ſpecialiter dicit: Hei Hei, in quàm magnis doloribus hominem ſuſtinui. Tu autem dicis, fugere volo. Sed ſarcinam ad portandum in vineam habes, & ſtas, nec ambulare vis, ſed in tædio inuolueris, & in aliam viam adſpicis. Certè comes noſter ſic non faciet. Cùm autem populus te amat, cum illo labora. Sed cùm rugitum venti cum inquietudine belli viciſſitudinis morum efflat, vide ad me, & in rota

Charitas. Humilitas. Spes. Amor Fides. Abſtinẽtia. Obediẽtia.

potentia alarum mearum te adiuuabo. Samſon fortiſſimus,
Iudic.16. per ſtultitiam mulieris vim ſuam perdidit. Caue ergò, nè tibi ſic contingat, ſi tædio per conſenſum dederis reſpõſum. Glo-
3.Reg.11. ria quoque Salomonis, per ſtultitiam mulierum euacuata eſt. Vide etiàm cum ſolicitudine, nè per viciſſitudinem harum cogitationum tuarum, viriditas, quam à Deo habes, areſcat: Sed ornamenta auri & precioſi lapidis, quæ charitas & humilitas in te habent, obſerua. Tu etiàm propter armillas, quas ſapiẽtia tibi dedit, & propter quas populus tibi accurrit, da gloriam Deo, & cum populo labora: & ità cum ſole permanebis. Et tu pater audi: Sicut ſtella matutina auroram in lumine ſuo præcurrit, ſic omnibus præbe auxiliũ ab oſculo dilectionis, quam tibi Deus dedit: & vitam tibi dabit, quã in prima die inſpexit.

ABBAS DE EBERBACH, Hildegardi.

Dilectæ Deo & hominibus venerandæ Dominæ & magiſtrę Hildegardi in Binga, frater E. Abbas (licèt indignus) de Eberbach, modicũ id quod eſt. Magnificamus & glorificamus pro vobis Chriſtum ſaluatorem noſtrum, qui reſpicit ſe trementes, potens exaltat humiles, qui & magna vobis fecit, quia potẽs eſt. Elegit, ſicut ipſi audiuimus & vidimus, ſacrarium pectoris veſtri in habita-
Pſal. 50. Can.2. culum ſibi, ſcientiamq; Diuinam, incerta & occulta ſapientię ſuæ vobis manifeſtauit, introducens in cubiculum ſuum ad flores roſarum & lilia conuallium, ad florida rura montium æternorum: Læua eius ſub capite veſtro, & dextera eius amplexatur vos, ità vt veraciter dicere valeatis: Dilectus meus mi-
Cant.1. hi, & ego illi. In omnibus his oleum effuſum nomen veſtrum,

&

& ideò adoleſcentulę dilexerunt vos, & nos currimus in odorem vnguentorum veſtrorum. Rogamus & Dominum, vt & dona naturæ & munera gratiæ ſuæ vobis conſeruare dignetur, ſibi ad gloriam, vobis ad coronam, nobis ad gaudiũ, multis ad exemplum. Oramus quoquè & humili prece depoſcimus, vt noſtri etiàm memor eſſe dignemini, atq; in aduentu ſponſi veſtri noſtram ſibi paruitatem commendare, vt ſicut de opinione ſanctitatis veſtræ lætamur & gaudemus, ſic interceſſione veſtra mereamur gaudium & exultationem percipere. Si quid de ſeruitio noſtro percipere dignamini, lætanter amplectimur, faciemus quoquè, ſicut & modò facimus, & ad omnem S. voluntatem veſtram ſubſeruire parati ſumus.

RESPONSIO HILDEGAR.

QVi eſt, dicit: Serena lux videt ſtabulum & ſtatutum prandium cuiuſque congregationis, quæ officium in miniſterio ſuo habet, cibum refectionis in recta moderatione diſtribuẽs, nè fidelibus ſibi adhærentibus lætitia animæ deſit, paſtoralis villicus debet fortiſſimis mẽtibus gladium in vagina dare, & ſuauiſſ. moribus ſagittas in pharetra oſtendere, & capaci beneuolentię, aromata medicinarum tribuere. Nigri autem tyranni, flagella occiſionis portant. Probus miles ſinè tædio deriſionis pugnat, & ſuauis ſenſûs ſufficientiam in communi bono labore captat, & epulantes mores in rectitudine, præcincti ſunt in omnibus virtutibus, ità vt famem habeant iuſtitiam perficere. Sed ſæuiſſimi & à nobili matre miſericordiæ peregrini, ſimplices oues quæ in atrijs domûs regis ſunt, iugulant. Heu Heu, qui ſic in occiſio-

ne inſaniunt, à domo regis, niſi pœniteant, peregrini ſunt, quia oues Domini diſpergunt. Tu autem ô paſtor lætam faciem in miſeria pauperum, qui puſillanimes ſunt, habe, non valentes aratrum diſciplinæ appræhendere. Boni verò, & beneuolentiam habẽtes, ſint tibi in ſymphoniam Spiritusſancti.

Hypocriſis. Caue etiàm nè torpeſcas in lumine. Sed intellectus tuus vigilet, & nõ ſit duplex in ſono, ità nè aliud dictes interiùs, quàm ſonas exteriùs. Qui hoc faciunt, in tenebris faciem ſuam obnubilant. Sed ſi poſteà in tremore timent, quoniam in corde ſuo hoc non capiunt, quod in facie ſua oſtendunt, eripiuntur ab infidelitate, concuſſi in pœnitudine. Tibi autem ô homo refectio fiet in cinctura femorum tuorum, vbi verum deſiderium in manibus tuis habes, cùm theſaurum veræ pecuniæ non negligis. Terra tibi dormit, quoniam naufragium mundi te non lędit. In fine temporis tui Deus ſuſcitabit te. Ipſe in magno honore te cõſtituet. O ſerue bone, illum laudabis, & ipſe in æternum ſaluabit te.

DOMINAE HILDEGARDI, ABbas S. Anaſtaſij.

Dilectæ in Domino, & deuotiſſ. ſorori Hildegardi, Dei gratia magiſtræ in cœnobio S. Roberti, frater E. S. Anaſtaſij vocatus abbas, ſalutem & orationẽ. Gloria Deo, quia bonus odor Chriſti es, & apud tuos & apud noſtros. Bonum nomen Chriſti & benedicitur, & laudatur per te, & qui ſanctificatur in te. Glorificas enim & portas in corpore tuo Chriſtũ, dignè digna vocatione, qua vocata es, te ipſam faciens, & cooperando gratię, quæ data eſt tibi, in domo Domini omnibus te exhibens vas in honorem.

1. Cor. 6.

Et

Et quoniam familiare Chriſti organum & receptaculum ſpiritûs eius es, humili prece te poſcimus, vt in ſpiritu & veritate ores pro me & his, qui curæ noſtrę commiſſi ſunt, vt quod cœpit in nobis, perficiat & velle & perficere pro bona voluntate ſua, vt & nos curſum boni certaminis in Chriſto cōſummemus, & gloriemur ſimul in laude eius. Decætero rogo, vt ſpiritus qui reuelat arcana & occulta ſapientiæ ſuæ, indicet tibi, quid mihi expediat in portando obedientiæ Chriſti onere, ſcilicet perſeuerare, an quieſcere, vt vacem ipſius contemplationi. Quidquid ſuper hoc reuelatum fuerit tibi, nè abſcōdas mihi: quia paratum cor meum Deus, paratum cor meum, vt faciam voluntatem tuam. Librum quem ſcripſiſtis, vt ſcribatur nobis, & conſilio & adiutorio veſtro opùs habemus, & bona veſtra voluntate. Deſideramus enim quammaximè habere illum, & inſpicere mirabilia Dei in illo. Prætereà obnixè rogo, vt reſcripto literarum veſtrarum viſitemur, & conſolemur in labore & patientia pro Chriſto ab vberibus conſolationum per vos. Valete, ſalutate ſorores veſtras, & orate pro nobis.

Phil. 1.

Pſal. 108.

RESPON. HILDEGAR.

QVi eſt, dicit tibi ô homo: Mens tua deſiderāter ſurgit per opinionem bonorum operum, & te erigis in altum, plura deſiderans quàm opereris. Sed aliquandò ipſa mens tua decipit te, cribrando cauſas tuas, ſic dicendo: Hæc optima ſunt, quæ tamen non operaris ad præſens. Vndè & ipſam cauſam, quam in manu in propoſitione tua habes, ſic à te excutis. Perfice ergò ſuſtentationem ouilis tui, & da ei præcepta, ſcilicet virgam magiſtri præbendo, & poſteà vnguentum medici exhibendo, quia vtilius tibi

eſt,vt in hoc labore vigiles, alijs per doctrinam tuam in ſubiectione miniſtrantibus,quàm teipſum in voluntate tua exerceas. Nam ſi te ſupponeres, tædium te vallaret,ità vt mens tua areſceret. Ideò vigila ſuper gregem tuum, præbendo ei bona exempla, quæ deſiderat anima tua,nè mens tua in irriſionem reducatur. Nam ille qui in alto ſtat,& in vallem clamat, interdùm in vtroque neſcit quò vadat. Propterea ſta in humilitate, ità vt Deo adiuuante bona opera exerceas, quæ cœpiſti, & permane in veſtigijs CHRISTI,nec te ipſum decipias:& in æternum viues.

ABBAS DE KEISHEYM, Hildegardi.

CVnradus de Keisheym Abbas,licèt indignus, ſanctiſſ. Dominæ Hildegardi,in clauſtro S. Roberti in Binga prelatę, deuotas orationes cum humili obſequio. Ex quo primùm inſignia virtutum tuarum, mater ſanctiſſ.& ſpeciale munus à Deo tibi collatū, audire potui, quãuis corporali pręſentia tibi incognitus,tamen te tota mētis affectione dilexi. Congaudeo ergò glorię tuę, quia dilectū quem quæſiuit anima tua,inuenire meruiſti, & non neceſsè
Cant.1. habes vagari poſt gregem ſodalium,quoniã qui in lilijs paſcitur,requieuit in tabernaculo tuo,implens hortum tuū copia diuerſarum deliciarum. Miror tamē Domina chariſſima,quia cùm ſis quaſi quidã riuulus,ab ipſo fonte bonitatis emanans, diffundens beneuolentiã tuã in omnes,qui deſiderant ſcire & audire magnalia Dei per te,cur mihi tantillo in magna cordis anxietate laboranti,viſcera pietatis claudis, & munuſculum quod ex charitate magis q̃ ex præſumptiōe deſidero, tam moroſè

roſè tranſmittis. Obſecro igitur cum omni deuotione, vt ad ipſum ſponſum, qui requieſcit in cubiculo cordis tui, qui tuis petitionibus aurem clemētiæ ſuę libenter inclinat, pro me intercedas, & ab ipſo petas, quatenùs tibi manifeſtetur, vtrùm mihi vtilius ſit onus paſtoralis curę deponere, an diutiùs ferre, quia in eo valdè premor, & memetipſum obliuioni trado. Sed in hoc ſciam te exauditam, ſi reſponſum tuum inde habuero. Vale Deo chara.

RESPON. HILDEGAR.

LVx acuta videt, & dicit: O homo, pallidus es per dubietatē mētis tuę, quaſi nō poſſis ſtare. Et quarè hoc? Video opera tua. Ipſa enim tangunt me. Sed tu nôſti agnitionē rebellium. Quarè ergò erubeſcis ante altare meum adſpicere ad ſanctuarium meum, vt ornes illud velut templum quod viuentes oculos habet? O onus, vbi paſtor bonus agnos ſuos leuauit ſuper humeros ſuos. Vbi enim oues per vias rectas non ambulant, debet eas mitis paſtor leuare per ſolicitudinem animi ſui, & corrigere & vngere, ac docere in bonis operibus. Et ſicut manus operatur in brachio, ſicut etiàm brachium mouetur in ſcapula: ſic paſtor ouibus ſuis exempla in manu bonorum operum porrigat, & medicinā in brachio adiutorij, & ſolutionem diuerſorum vitiorum per ligaturam crucis, velut in humero poteſtatis. Nam verè pœnitentibus vitia ſua remittenda ſunt. Diabolus enim vim cordis ſui, & guſtum gutturis ſui, & flagrantem flammam viperei oris ſui euomit. O homo, audi planctum doloris in effuſione criminis, quod eſt in contagione carnis in pulchra forma hominis. Plange, ô virginitas, integritatem primi ortûs tui. Nam manus ſummi artificis formauit te, &

poſuit te in hortum voluptatis. Sed flagrans mens hominis, decepit eum in vana optione voluntatis ſuæ, per ſuperbiam conſilij criminoſi deceptoris. Vndè ipſe expulſus eſt per guſtum inobedientiæ. Et ſic venter eius præuaricatus eſt, cùm priùs latus eius per ſanctiſſ. donum perforatum eſſet. At nunc femur eius pollutum eſt veneno ſudante. Sic tetigit homo gu-
Gen. 3. ſtum gutturis ſerpentis, quandò æſtuauit in venenoſis venis ſuis. Vndè & poſteà fornicatus eſt in vipereo deſiderio, quod eſt flagrans flamma ab ore diaboli. Nunc in obedientia cibum
Gen. 2. operata eſt. Et quia Deus fœminam de coſta fecit, ideò Diabolus deindè homicidium ſuggeſſit, ità vt omnia opera ſua per aliam viam duceret in reuelationem peccatorum ebullientiũ per vim cordis ſui. O homo, quàm magna crimina facis, in ſimilitudine antiqui proditoris. Quomodò? Peſſimus enim accuſator retrò deiectus eſt, & abſciſſus ab omni beatitudine. Et quia retrò proiectus eſt, ideò cogitauit in malignitate cordis ſui, vt hominem duceret retrorsùm in contrarium peccatum. Sic homo reliquit formam coſtæ: vndè & formatio hominis ibì perit in huiuſmodi effuſo ſemine. Lugeat ergò terra, & tremiſcant cæleſtia propter hæc crimina. Nam cùm homo peccat per guſtum operis ſui, non relicta formatione coſtę, ſentit aliquantulùm quòd factura Dei eſt. Sed crimina iſta retrò incidentia, non ſunt in vlla creatione: quia homo qui ea facit, ſe hominem eſſe non videt. O homo, cur abijcis quòd factura Dei es? Ah Ah, ô homo, in magno ſtudio Deus te formauit, ſed tu in multa crimina te inuoluis: ſed Deus iterùm per filium ſuum te ad ſe reducet. Vndè per pœnitentiam ſurge, & citò curre ad me. Nunc tu ô miles, eſto robuſtus & armatus per vias planas, & ibì viriditatem fac, vbì ariditas eſt: & cura cincturam renum, illorum qui tecum ſunt, & coërce teipſum in bonis operibus, vt cor tuum illuminetur in ſole, & non fati-

geris

geris in recto itinere, cõntra teipſum bellans. Ergò paſtoralem curam non relinque, quia pigmentarius qui irriguum & benè olentem hortum habet, videat, vt hortus ipſius vtilitatem fructuum afferat, vt non deficiat. Nam cùm oculus tuus videat, & cùm ſcientia tua vigilet, quarè dormis ſicut laſſus in cinctione rectæ prouidentiæ oculi tui? Circui ergò ſolicitè in bona prouidentia, nè talentum tuum infeliciter abſcondas, Matt.25. quoniam tibi non prodeſt vt abijcias alligationem illam qua ligatus es, dum duos oculos vel vnum, aut aliquam partẽ viuendi ſub tua cuſtodia habes. Si autem nullum oculum viuẽdi in tuis vides, ſed ſemper claudicationẽ, tunc fuge, & abſtine te à villicatione tua.

HILDEGARDI, ABBAS DE Hirſaugia.

SAnctiſſimę Dominæ ac matri ſuæ Hildegardi, M. Abbas indignus de Hirſaugia, orationem cũ obſequio. Audiui quidem & apud Cyrenen, quandam aquarum venam vino effluere, & te bona mater apud Alemannos ingredientium & egredientium aquarum venam atque ſpecierum ſuauium fumum ſicut myrrhæ & thuris viſum eſſe. Hauris enim mea Domina & effundis, & in formas ſpecificas & practicis in theoricam vis & motus exiſtis. Ea propter mihi impetus fuit diù & eſt, diligere te, honorare te, mirari te, ſeruire tibi tuisque, & in omĩbus verbo vel opere, tuis & tuarum eſſe orationibus, inquãtùm mihi fas eſt, & obſequijs. Rogo te mea mater & domina, memento meî in tuis ſanctiſſimis orationibus. dilige humilimè te diligentem. Re-

cognoſce in Chriſto te reuerentem, & literas mihi reſcribe in Deo rogata.

RESPON. HILDEGAR.

Nulli tam amicè, q̃ huic, reſcripſit.

O Dulciſſime pater, & in amore Chriſti frater: Ollam video circundatam tam magna claritate, vt vix videre poſſim ſi olla ſit. Sed & ibi video aliquantulum amari guſtûs, cõtritam tamen magna contentione, & poſteà turbinem, qui tamẽ ad præmium Dei prędeſtinatur. Vigila ergò ſtrenuè, quia cauſa populi in moribus in hoc tempore talia poſtulat. O mitiſſime pater, ego paupercula forma in vera luce non video, vt omninò de officio tuo mouearis. Memorare autem quia homo es in terra, & nè valdè timeas, quoniam Deus in te diuerſa non requirit. Tu enim in præſentia Dei es ſicut fumus myrrhæ & thuris, vndè mons Sion quærit, vt ſis eſca in domo Iacob. Sed ſi quis columnam quæ totam domum ſuſtentat, abſciderit, domum deijcit. Quapropter per ſeptem feneſtras proſpice, conſiderans vbi accipiter veniat, & caue nè ille te decipiat. Paſce ergò oues tuas in manſuetudine correptionis, quia dies ſalutis non fugit, & nondùm cinis eris. Eſto quoquè ſpeculum vitæ in oculis vitę.

Pſal. 88.

Can. 3.

Iudic. 16.

PROVISOR S. EMMERAMNI, Hildegardi.

Religioſiſſimæ Chriſti ancillæ Hildegardi, A. indignus prouiſor cœnobij S. Emmeramni Ratiſponę, perſeuerãtiam in omnibus bonis, à patre luminum collatis. Gratias agimus Deo noſtro, qui Eccleſiam

Iac. 1.

ſiam ſuam mirificè ornauit, te ei donando. Per te enim omnes iuſti magnificè gloriantur, & hactenùs deſperati, beatificè lętificantur, quia ſperant ſe per te poſſe reconciliari Chriſto. Vndè & præſentium literarum lator, vt aſſerit, de ſalute ſua deſperans, nupèr mihi miſerias ſuas conqueſtus eſt, obſecrans vt eum, ad præſentiam tuæ beatitudinis cum literis commẽdatitijs dirigerem. Idcircò ô famula CHRISTI, pietati & compaſſioni tuæ eum commendo, ſuppliciter rogans, vt pro amore Dei omnipotentis, pro ſaluatione eius totis viribus cũ omnibus tibi obedientibus labores. Inſupèr ô Deo dilecta, almitati tuæ ſupplico, vt me & omnes mihi commiſſos, aſſiduis orationibus tuis digneris commendare Chriſto, qui eſt retributor & retributio laborum ſanctorum ſuorum. Amen. Valete.

RESPON. HILDEGARD.

QVi eſt, dicit: O homo, vbiq; circunſpicere debes, vt abigas inſidiatores ouium tuarum. Vidè etiàm vt inſpicias cicatrices vulnerum illorum, quia multæ nebulæ circueũt in ſpiritali populo. Et hæ nebulæ vitijs plenę ſunt. Quas cùm Diabolus viderit, ad illum feſtinãter perſuaſionem ſuam cum irriſione mittit, & cum diuerſis modis cum volantibus iaculis vbiquè mouet. Nebulæ iſtæ, ſunt moleſtiæ & incredulitates in vitijs, quæ pœnas habent, & non epulas: quia vbi hæc ſunt, ibi triſtitia eſt, & rara victoria, & aridæ venæ in eiſdem hominibus, cùm requirunt peccata ſua in inquietudine mentis ſuæ, ſemper adſpicientes ad infelicitatẽ, velut ſaluari non poſſint, contradicentes etiàm gloriæ Dei, non tñ ſic, quaſi Deus non ſit. Sed quędam nebula.

ſcientiam.

ſcientiam ipſorum compræhendit, hæc illis ſuggerens cum fallacibus verbis. Sed ipſi tamen repugnantes, ſciunt ea ſic non eſſe: ſed tantùm illa in ſcientia ſua ità percipiunt, ſicut auditus hominis turpiſſima verba capit, quæ tamen mala eſſe cognoſcit. Pœnæ iſtæ ſæpè martyres faciunt, vbi homo vitia eorum non perficit in operibus. Nunc ô tu homo, qui in ouibus tuis ad ſpeculationem poſitus es, inſpice in oculo ſcientię tuę, vbi iſtæ nebulæ in ouili tuo ſunt, & cum miſericordia & conſolatione vnge homines, in his pœnis laborantes. Sed epulantia crimina corrige in virga diſciplinæ, nè in lacum vadant. Nã in conſcientia tua fulget lumen gladij, ſed tamen in moribus tuis turbines ſunt. Tu autem ad verũ lumen adſpice, & viues.

ABBAS NEVENBVRGENSIVM.

HIldegardi beatiſſ. ſanctimoniali fœminæ, E. ſolo nomine Nuenburgenſium fratrum abbas, quicquid vtriuſq; hominis valet optare affectus. Quia fama ſanctitatis veſtrę cunctorum aures dulci rumore reſperſit, ad videndam faciem veſtram, animum noſtrum ardentiſſimè prouocauit. Vndè in æſtate præterita, ſumptus ad viaticum iter arrepturus, ad vos properaui. Sed bellorum tempeſtatibus territus ſum. Nunciũ tamen cũ literis ad vos direxi, per quem nihil aliud reſpõſionis accepi. Et nè hoc ex nũcij incuria euenerit, in eis continentia iterùm replicabo. Primùm de conſortio fraternitatis à nobis ſusceptæ, ex intimo corde gratias ago, deindè veſtris precibus & in inſtãtibus periculis apud Deum iuuari depoſco. Quia enim in regimine poſitus, ſecularium turbinibus impellor, ad portum Sanctitatis & orationis veſtrę confugio, vt in his p̃ omnia & ſuper om̃ia non

bam peccato. Et licèt hæc ſtudioſè depoſcam, præcipuè tamē, expleto vitę curſu, vt à Domino ſaluari merear & corpore & Spiritu, veſtris precibus exoro. Inter quas preſſuras vna pręſtantior cęteris imminet, pro qua & vos inſtantiùs Dominum exorare peto. Aliquod pignus ſalutis, per quod proſperari valeam, & veſtrî memoriam habeam, per pręſentium latorem trāſmittite. Veniendi ad vos mihi non deerit affectus, donèc (ſi vita comes fuerit) opere compleam. Valete.

RESPON. HILDEGAR.

Mens tua in ſimilitudine eſt, quę fixuram luminarium habet, & illa hàc & illàc diſtribuit: ſed de turbine & nigredine ignium & aquarum nubes ſæpè turbatur, vſque dùm ſol per igneam ſphæram ſuam omnia perforet. Tu tędium dubitando habes & propter varia bella morum hominum laborare non vis. Nam nouus miles gaudet cùm arma portat, quia in fortiſſima vi miles nominatur, cùm inimici eius contra eum præliantur. Sed ſi dixerit, inimicos meos ſuperare non poſſum, & arma abiecerit, ſtultus nominatur, propter irriſionem hominum, quoniam arma illius in probitate belli non fulminant. Tu enim magiſter nudum te nominans, ſicut coluber in foraminibus iaces, cùm per armaturam non contendis ſuperare varietatem tempeſtatum hominum. Sed non ſic erit. Nam in prima ætate
Dominus villicos & procuratores in omni poſſeſſione cōſti- Luc. 16.
tuit, qui rationem ſibi darent. Cùm enim villicus dona accepit, arma & ſagittas ad ſe colligat, in armis ſcilicet rabidos ſcripturis, & in ſagittis impios & doloſos & furtiuos imbuendo cum parabolis cæterarum ſcripturarum. Sed cùm interim tē-

peſtas magna, cum nigredine ignis & aquę, & ira & oblinione & tranſgreſſiõe pręceptorum Dei, occurrerint, cedat vſq; dùm tempeſtas illa attenuatur: adhibeat medicinam cum ſole
Oſeę 6. ſcripturarum, vt ſcriptum eſt, quia miſericordiam volo & nõ
Mat. 9, & 12. ſacrificium. Miſericordia orationem poſtulat, quam Deus diligit, & quam Spiritusſanctus inter nos & vos igneam faciat, quatenùs nos in cæleſtem Ieruſalem perducat, Amen.

HILDEGARDI, ABBAS S. Mariæ.

DOminę ſuę Hildegardi, S. religionis honore pręfulgẽti, H. S. Marię inutiliter dictus Abbas, qualemcunque orationum & precum officium, & S. debitæ ſeruitutis affectum. Mallemus pręſentię veſtrę loqui, quàm abſentiæ ſcribere, ſi aut tempus nobis vacaret, aut viæ lõginquitas, noſtrę non obſiſteret voluntati. Siquidẽ veſtrę ſanctitatis alloquium licèt breuiſſimum aliquandò nacti ſumus, & idcircò crebrò vos audire vellemus: quia tũc placebat quidquid audiuimus. Hac verò occaſione nunc ſcribendi vobis fidutiam cõcepimus, quod vtriſque nobis in Chriſto dilectus lator pręſentium, ſicut in pleriſq; cœnobijs fecit, ſic etiàm pauperculis noſtris oratiõibus, cùm apud nos moraretur, veſtram beatitudinem commendauit, & ſe internuncio id nos flagitare aſſeruit. Memoriam igitur veſtrî, quanuis nihil ſimus, & facimus & faciemus, noſque cum noſtris omnibus veſtras interceſſiões mereri, humiliato corde & corpore ſupplicamus. Per ipſum autem cui deuotè viuitis, à quo & arram
2. Cor. 1, & 5. Spiritús accepiſtis, hoc ſingulare ac ſecretum munus à vobis expetimus, quatenùs familiaritatem impetrandi obtinere ſtudeatis.

deatis à Domino, vt inter cętera reuelationum chariſmata, noſtrę conditionem humilitatis vobis inſinuare dignetur, videlicet vtrùm in hoc officio honoris & oneris, prælationis & periculi, animæ ſalutem mereri me prouiderit, vel ab hoc abſolui, vtile mihi fore proſpexerit: & ſi quid reuelationis ſuper hac re acceperitis, per eundem pręſentium latorem ſcripto id continente, mœſtitiam noſtram conſolari, veſtram non pigeat charitatem. Nam & nos veſtram ſalutem ſitimus, vt diximus, atque vt in reuelationum magnitudine neceſſarię humilitatis augmentum vobis Dominus ſubminiſtret, exoptamus: 2.Cor. 12.
quatenùs lampadem quam accenſam accepiſtis cęlitùs, tali ad homines cuſtodiatis lumine, vt indeficienti oleo, Chriſto Matt.25.
quem expectatis, cùm venerit, in gloria poſſitis occurrere.

RESPON. HILDEGAR.

IN ſpeculo verę viſionis vidi te valdè turbidum, ſicut mixtam nubem, cùm periculoſus aër in implexo vento infuſionis magnę pluuię mouetur, ſic ſunt cogitationes tuæ per inquietam mentem tuam in hac re, quã amplexus es in medio cordis tui. Et audiui vocem de te dicentem: Vir qui in aratro & bubus in arida terra laborat, dicens ad ſe ipſum, Hũc magnũ laborẽ ſuſtinere nõ poſſum, quia durus mihi eſt. Et ità vadit ad inaquoſa loca, vbi tamen ſunt molles flores, ſinè labore hominũ creſcentes, qui etiàm per inutiles herbas ſuffocantur, & dicit, aratrum dimittam, & has inutiles herbas auferam, quę vtilitas in hoc eſt? Nunc tu homo vide, vtrùm ille probior ſit, laborans cum vtilitate aratri in terra, an cum eradicatione inutilium herbarũ in floribus. Sed ego hanc cauſam quam requiris, inutilem tibi

eſſe vidi. Vndè teipſum cum officio tuo coërce, appręhenſo aratro. Deus autem ſuccurrat tibi in omnibus neceſſitatibus tuis, & non ſinat te inutiliter laborare.

ABBAS S. DYSIBODI, Hildegardi.

☞ CVno Abbas de monte S. Dyſibodi, licèt indignus, Hildegardi Dñę & matri ſuę dilectiſſimę de Monte S. Roberti, gratia Dei tantillum quod eſt. Quia varijs hincindè prępeditus occupationibus, per aliquod tempus ſuperſedi inuiſere, ſalutare vos & alloqui, accepta nunc opportunitate temporis, eo me attentiùs orationibus veſtris committo, quo me proh dolor inueterari potiùs in augmento delicti, quàm in aliquo profectu iuſtitię recognoſco. Sed quia ſanctitas veſtra in eo, qui non fallit nec fallitur, plurima ſecreta ſpiritu videt, peto vt ſi qua de patrono noſtro B. Dyſibodo Deus vobis reuelauerit, mihi aperiatis, quatenùs cum fratribus meis illi ex hoc deuotiſſimas laudes referre non differam. Sed quia negligentiam, quę in me eſt, nulla meę poſſibilitatis manu de me excutere poſſum, ſuffragium tam veſtrum, quàm cęterarum filiarum Dei vobiſcum conuerſantium, deuoto corde requiro: & nõ ſolùm paruitatis meę perſonam, verùm etiàm commiſſos mihi fratres & locum noſtrum oratiõibus omnium veſtrûm commendo, ſicut etiàm cùm apud vos ſum, viua voce ſæpiùs facere ſoleo.

RESPONSVM HILEGARD.

O Quàm magna ſtultitia in homine illo eſt, qui ſeipſum non corrigit, ſed quærit quid in alieno ſinu ſit, & crimina illa quæ in eo inuenit, non celat ſecundùm modum in impetu decurrentium aquarum.

rum. Qui hoc facit, audiat reſponſum iſtud à Deo: O homo, quarè dormis in ſonitu guſtûs, quæ coram DEO quaſi ſymphonia ſonant? Et cur petulantiam laſciuiæ non abnegas per ſcrutinium domûs cordis tui? Sed in maxillis meis me percutis, quandò membra mea repudias in vulneribus ſuis, vbì ad me non adſpicis, errantem ouem ad gregem reportantem. Et Luc. 15.
ideò de domo cordis tui mihi reſpondebis, & de ciuitate quam feci, & quam in ſanguine agni ablui. Et quarè non times frãgere hominem, quem non creâſti? Tu enim non vngis eum ità, vt nec eum regas, nec colas. Sed in nimietate illum corrigis. Nunc tempus deficiendi tibi adeſt. Sed Deus qui te creauit, te perdere non vult. Hęc ergò intellige. Quòd autem ô pater petijſti, vt tibi ſcriberem, ſi aliqua de beato Dyſibodo ſub cuius patrocinio es, viderem & intelligerem: Hæc de ipſo in viſione ſpiritûs audiui, vidi, & intellexi ſecundùm modũ hũc: O mirum admirandum, quòd abſconſa forma præcellit ardua in honeſta ſtatura, vbì viuens altitudo profert myſtica. Vndè ô Dyſibode ſurges in fine, ſuccurrente flore omnium ramorum mũdi, vt primùm ſurrexiſti. Et ô viriditas digiti Dei, in qua Deus conſtituit plantationem, quæ in excelſo reſplẽduit, vt ſtatuta columna, tu glorioſa es in præparatione Dei. Et ô altitudo montis, quę nunquàm diſſipaberis in diſcretione DEI. tu tamen ſtas à longè vt exul. Sed non eſt in poteſtate armati, qui te rapiat. Sed & ô præſul veræ ciuitatis, qui in templo angularis lapidis aſſcendens in cælum, in terra proſtratus fuiſti propter Deum, tu peregrinus à ſemine mũdi, deſiderâſti exul fieri propter amorem Chriſti. O mons clauſæ mentis, tu aſſiduè pulchram faciem aperuiſti in ſpeculo colũbæ. Tu in abſconſo latuiſti inebriatus odore florum, per cancellos ſanctorum emicans Deo. Oculũ in clauibus cęli, quod propter perſpicuam vitam mundum vendidiſti, hoc certamen

alme confeſſor ſemper habens in Domino. In tua enim mente, fons viuus clariſſima luce puriſſimos riuos eduxit per viam ſalutis. Tu magna turris ante altare ſummi Dei, & huius turris cultum obumbrâſti per fumum aromatum. O Dyſibode, in tuo lumine per exempla puri ſoni mēbra mirificæ laudis ędificâſti in duabus partibus per filium hominis. In alto ſtas, non erubeſcens ante Deum viuum, & protegis viridi rore laudantes Deum iſta voce: O dulcis vita & ô beata perſeuerantia, quę in hoc beato Dyſibodo glorioſum lumen ſemper ædificâſti in cæleſti Ieruſalem. Nunc ſit laus Deo in forma pulchræ tonſuræ viriliter operante, & ſuperni ciues gaudeant de his, qui eos hoc modo imitantur. Tu autem ô pater, qui hęc à me paupercula forma petiſti, talem te in conſpectu DEI fac, vt cùm tempus in hoc ſeculo tibi defecerit, tempus tuum in æternitate feliciter prolongetur, ità vt in ſaluatione iuſtorum appareas.

HELENGERVS ABBAS S. DYſibodi, Hildegardi.

Hildegardi dilectæ matri ſuæ, ſupra omnem precioſitatem amplectendæ, H. filius eius & prouiſor ouilis B. Dyſibodi, heu non opere, ſed nominetenùs, quicquid bono temporali eſt melius. Cùm totus mūdus veraci præconio clamet, vos ſanctiſpiritûs ditatam eſſe iubilo, ego qui primus debueram eſſe, & alios ad beatitudinē veſtram inuitare, hucuſquè inerti tędio delitui: ſed nunc tandèm timore & pudore correptus, his verbis vos ſalutare neceſſarium duxi. Nam quibus prodeſſe deberem, præeſſe magìs ſtudeo, quærens quæ mea ſunt, non quæ aliorum. Sed tamen pondus diei & æſtus in vinea Domini hucuſque, quanuis tepidè

pidè, portaui, & Deo adiuuante, donèc quādoquè denarium Matt.20.
percipiam, perſeuerare decreui. Verùm nunc, mater mi, in Dominicis nuptijs ſpiritale vinū omninò defecit, quia feruor Ioan. 2.
monaſticæ religionis penè deperijt, quoniam mater Ieſu ibì non eſt, nec ipſe Ieſus, nec diſcipuli eius aduocantur: & ideò omnia aduerſa contra nos graſſantur. Itaq; non eſt opùs lōga vos protrahi verboſitate, præſertim cùm imperitus ſim ſermone & ſcientia. Scio mater mi, ſcio, quòd à planta pedis vſq; ad verticem, non eſt in me bonitas. Cōſolationis ergò veſtrę ſcripta, humilitati meę dirigite, vt nomen veſtrum habeat in Sion liber æternę vitæ. Valete.

RESPON. HILDEGAR.

IN ſpiritali viſione quæ à Deo eſt, hæc verba audiui: Valdè neceſſarium eſt homini, qui animam ſuam in deſiderijs ipſius inuenire vult, vt mala opera perdat, & beatam ſcientiam habeat, quo modo viuat, ità etiàm, vt anima eius domina, & caro ancilla ſit, ſecūdùm quod pſalmiſta dicit: Beatus homo quē tu erudiēris Domine, & de lege tua docueris eum. Et quis eſt homo iſte? Scilicet ille, qui corpus ſuum ſicut ancillam, & animam ſuā ſicut Pſal.93.
dilectiſſimam dominam habet. Nam qui etiàm ferox eſt in impietate tāquàm vrſus, & ferocitatem illam recuſans, ad ſolem iuſtitiæ, qui pius & clemens eſt, anhelat: hic Deo placet ità, vt illum ſuper præcepta ſua conſtituat, dans virgam ferream in Pſal. 2.
manu ipſius ad erudiendum oues ſuas ad montem myrrhæ. Nunc audi & diſce, vt in guſtu animæ tuę ſuper his erubeſcas, quia aliquandò mores vrſi (qui in ſeipſo occultè murmurat) habes, interdùm etiàm mores aſini, quia non es prouidus in

cauſis tuis, ſed tædioſus, & etiàm in alijs quibuſdam rebus inutilis: ideò malitiam vrſi aliquandò in impietate non perficis. Interdùm etiàm mores aliquorum volatilium, quæ nec de ſuperiorib⁹, nec de infimis ſunt, ità vt ea ſuperiora vincāt, & infima illa lædere non poſſunt. Ad huiuſmodi mores nobilis pater reſpondet: Hei Hei, hanc viciſſitudinem morum tuorum nolui, vt mens tua de iuſtitia mea murmuret. Sic quòd rectum reſponſum de ea non quæris. Sed quandam murmurationem in te abſcondis ſecundùm murmurationem vrſi. Cùm autem bonum intellectum in te habes, modicùm erras, & iterùm tædium incurris, & orationem tuam non perficis. Sed viam quam corpus tuum ſapit, libenter facis, & eam à te totam nō abſcindis. Sed & deſideria tua ad me, aliquandò aſſcendunt in aliqua parte, quæ non eſt ex toto ſancta in opere, ſed tantùm iacens velut in opinione fidei. Tales tamen aliquandò elegi de viciſſitudine morum ſuorum, vt ſonum intellectûs ipſorū audirem, quid in ſemetipſis reputarent, vbi tamen inutiles inuenti ſunt, & ceciderunt. Nunc autem mens tua non derideat opus, quod Deus fecit, quia neſcis quandò gladio ſuo te percutiat. Ego autem paupercula video in te nigerrimum ignem contra nos accenſum: ſed eius in bona ſcientia obliuiſcere, nè gratia Dei & benedictio ipſius, à te recedat in tempore officij tui. Dilige ergò iuſtitiā Dei, vt à Deo diligaris: & fideliter crede mirabilibus ipſius, vt æterna prçmia percipias.

ABBAS CAMPIDONENSIS ECcleſiæ, Hildegardi.

Hildegardi ſponſæ Chriſti, ſed ancillæ Deo & hominibus acceptæ, H. ſolo nomine abbas Campidonēſis Eccleſiæ, deuotum cum aſſidua oratione ſeruitium.

Bene-

Benedictus Deus, cuius ſpiritus vbi vult ſpirat, & cordis ve- Ioann. 3.
ſtri penetralia dulcedine cęleſtis harmonię ſic implere & pin-
gueſcere cõſueuit, vt admodùm mirabilem ac venerabilem vi-
ris æquè & fœminis vos effecerit. Iam enim, iam (inquam) ve-
ſtræ opinio ſanctitatis, lõgè lateq; diffuſa, quia magna vobis Luc. 1.
fecerit qui potẽs eſt, facilè aduertitur: quodq; vos ancillã hu-
milem reſpexerit, dum inaudita cunctis nobis inſtillare curat,
non ambigitur. Iam vos ſibi ſponſam, immò & filiam rex ille
cæleſtis manu tenens aſſumpſit, & in voluntate deducens, in
cubiculum introduxit, vbi innixa dilecto veſtro, ſecreta ipſius Can. 3. & 8
audire meruiſtis, eaq; mortalibus diligenter enunciare. Hæc
veſtræ conueniunt ſanctitati, quæ vt relatu cognouimus, ab
ipſis infantiæ cunabulis audiſtis. Audi filia & vide &c. Et nos, Pſal. 44.
Quãta audiuimus & cognouimus ea. Et hæc, Sicut audiuimus Pſal. 77.
& vidimus. Vt ergò in his ſuæ virtutis efficaciam ipſe qui cœ-
pit, in vobis perficiat, votis omnibus expetimus: vtque & vos
pro noſtris ſupplicare curetis peccatis, & aliqua de ſtatu no-
ſtro & Eccleſię noſtrę, nobis diuinitùs reuelata, intimare hu-
milimè depoſcimus.

RESPONSVM HILDEGAR.

O Homo, declina à malo, & fac bonum: quia Pſal. 33.
homo in ſe habet quod ſemper in mẽte errat, & 36.
& millenarium numerum ſibi proponit, quẽ 1. Pet. 3.
nequaquàm perficit, ſicut etiàm Adam non
adſpexit quid faceret, deſiderans ſe ſimilem
Deo eſſe. Sed tamen illud malum nõ habuit,
vt Deum honorem & poteſtatem habere inuideret. O fili Dei,
vnamquanq; tempeſtatem per fidem abſcinde. Adam enim cũ
Deo in poteſtate & honore ſe ſimul gaudere ęſtimabat, quod

magna vanitas fuit: & eum tamen Deum eſſe ſciuit. Sic etiàm omni homini adeſt, vt ſe Deum habere ſciat, quem creatorem & liberatorem ſuum credit: & ob hoc etiàm tu ad Deũ confuge, quoniam eum in fide Deum eſſe ſcis, quemadmodùm ſcri-
Pſal. 85. ptum eſt, Omnes gentes quaſcunq; feciſti, venient & adorabunt coram te Domine, & glorificabunt nomen tuum. Hoc eſt: Homo qui cum creaturis factus eſt, ſe Deum habere ſcit: & ob hoc in bona fide ſit, & ſtudioſè eum quærat & adoret, atque nomen eius glorificet. Vnicuiq; enim homini adſit, vt ab illo malo declinet, quòd DEVM eſſe dubitet qui ipſum creauit: ſed ipſum, qui eum creauit & liberauit, amet: & in illo proximum ſuum diligat, qui ei benè facit: & non imitetur diabolum, qui creatorem ſuum, qui multa bona illi conceſſerat, odio habuit. Diabolus DEVM amando non cognouit, & ideò liberationem ab ipſo non quærit, ſed illum ſuper ſe eſſe ſcit. In hac autem odiali parte Adam Deum non recuſauit, ſed in multa vanitate ſimilitudinem eius quæſiuit. Et diabolus odium quo Deum odit, in Adam non inuenit: ſed per
☞ conſilium ſuum eum decepit: vndè & millenis artibus ſuis circuit, quærendo illum qui in fide dubitet. Cum millenis enim artibus homini bonum prohibet, quia cùm homo bona facere anhelat, tela ſua ad ipſum mittit: & cùm toto corde Deum in charitate amplecti deſiderat, noxiali moleſtia eum peruolat, nè hoc coram Deo rectum ſit: & cùm viriditates virtutum quærit, ille in ſuggeſtione ſua dicit ad ipſum, quòd ne-
☞ ſciat quid faciat: eumq; docet, vt ſecundùm proprietatem ſuã, hanc legem ſibi conſtituat, quam ipſe benè cognoſcat. Contra hæc prælium eſt, vt ſcriptum eſt: Mille clypei pendent
Can. 4. ex ea, omnis armatura fortium. hoc eſt, Primus enim clype-
Cõfeſſio. us, Confeſſio peccatorum eſt, quam vetus lex non habuit, vndè etiàm cæca fuit: & Pœnitentia poſt confeſſionem

pecca-

peccatorum, vt bonus paſtor iubet, pallium nuditatis veteris legis eſt: & ideò ſicut turris Dauid, collum eius exaltatum eſt in humanitate Saluatoris, de qua pendet omnis armatura fortium, quod ſunt benè viuentes in coniunctione ſecundùm præceptum legis, & continentes & virgines, qui ex turre iſta pendent: quæ omnia vetus lex præſignauit, & CHRISTVS in incarnatione ſua per ſe ipſum oſtendit, & poſt aſſcenſionem ſuam per diſcipulos ſuos, & per cæteros qui eos ſequuntur vſque in nouiſſimum diem, complebit, quod ſunt mille clypei qui pendent ex ea, cum quibus bellum contra antiquum ſerpentem (qui in primo homine cæteros ſeduxit) fit, vt cùm homo in medio inimicorum ſuorum ſtat, his ſe defendat, & vbiquè pugnet, nè ab inimicis ſuis occidatur, quemadmodùm ſponſus ad ſponſam in Canticis loquitur: Caput meum plenum eſt rore, & cincinni mei guttis noctium. Quid dicitur? CHRISTO IESV, qui caput omnium eſt, homines velut crines adiuncti ſunt, qui delictis per dulcedinem carnis, & criminoſis peccatis pleni ſunt, quos illi Eccleſia denuò regenerat, & ab immundo fœtore pulueris peccatorum, per pœnitentiam & confeſſionem purificat, velut etiàm crines de rore & de guttis concutiuntur & ſoluuntur, quemadmodùm etiàm lana de puluere excutitur & mundatur, ſic tu chare fili Dei fac, quia in æternum viues, & quoniã lapis in cæleſti Ieruſalem eris, ideò etiàm acriter lucrari debes.

Can.4. Gen.3. Cant.5.

ABBAS S. MARTINI IN COLONIA, HILDEGARDI.

DEo amabili Dominæ Hildegardi, A. qualiſ-
cũq; miniſter S. Martini in Colonia, poſt cur-
ſum vitæ præſentis, paradiſum poſſidere æter-
næ amœnitatis. Domina Domina, vt verè cre-
ditur, à Deo dilecta & benedicta, omnia quæ
per vos virtus operatur Diuina, vera profectò
eſſe noui & ſancta. Nec etiàm fallor, quin quæcunq; à DEO
petiéritis, impetrare poſſitis, vti fideles homines adſtruũt, qui
hoc in veritate probauerunt. Vndè & ego certus, quantùm
audeo, ſanctitatem veſtram rogo, DEI pro me peccatore cle-
mentiam implorare, quatenùs mihi nimiùm fluctuanti & in
miſerijs laboranti, quodlibet ſolatium conſolationis impen-
Pſal.142. dere dignetur. Siquidem anxiatus eſt in me inopinabiliter ſpi-
ritus meus, & in me turbatum eſt cor meum, pro his (quę heu
peccatis meis exigentibus, multis annis & nunc maximè pati-
or, & nemo præter Deum nôſſe poterit, cuiꝰ oculis om̃ia nu-
Heb.4. da ſunt & aperta. Et quia tantùm in ſolius DEI cognitione
ſunt, quæ erga me ſentio, nec certè cuilibet mortalium (ſi re-
ferrentur, eſſent credenda) quippe qui inexperta audiret, ac
extra fidem conſtituta, idcircò per gratiam cooperatoris &
protectoris noſtri ſpiritusſancti obſecro, vt quicquid eo reue-
lante vobis innotuerit, vel ſpei de me oſtẽdere dignatus fuerit,
per omnia ſicut ſe res habet, ſcriptis tradita, per hunc reueren-
diſſ. D. abbatem renuncientur, vti ipſe idem repromiſit. Domi-
na in Chriſto venerabilis, vtinàm ad præſentiam ſanctitatis
veſtrę, quod optatiſſimũ haberem, venire potuiſſem, & agere
vobiſcum facie ad faciem: proculdubiò quæ hactenùs à ſcien-
tia omnium abſcondi, per ſingula vobis explanãda crederem.
Ezec.18. Quid ergò? Noui, docente ſcriptura & fide Chriſtiana tenen-
Matt.9. te, nemini in carne conſtituto de Dei miſericordia deſperan-
dum eſſe. Qua ſpe ductus, & præſertim Deum manifeſtè vo-
biſcum

biſcum eſſe ſciens, his ſcriptis cauſas miſeriarum mearum vobis ſuggerere præſumpſi, non incertum habens per vos quodammodò conſolari, quod & ſummoperè precor, ſi poſſibile eſt. Sponſus veſter Chriſtus, in ſuis vos perſeueranter teneat amplexibus.

RESPON. HILDEGARDIS.

De viuente lumine hæc verba audiui: Tu fabro illi ſimilis es, qui multa vaſa fundit, & ea fulgentia per ignem non facit. Hinc diſce quòd opera tua fulgore charitatis non careant. Sed diſcretione ea circũfode, quatenùs vnumquodq; opus tuũ rationabile ſit. Et hæc quoquè in abſtinentia & oratione ac in bona conſuetudine ſanctorum fiant, qui de viuo fonte velut riuuli emanabant, & qui cibum hominibus dederunt, quẽ in gaudio deglutire potuerunt. Si enim tribuli pro pane dantur, comedi nõ poſſunt: ità etiàm ſi ſtridentia verba per magiſtros diſcipulis dicuntur, ipſos non ædificant, ſed in errorem eos ducunt. Magiſter nãq; verba doctrinę ſua in materna dulcedine cribrare debet, ità vt diſcipuli gaudentes os ſuum aperiant, & illa deglutiant. *Modus docendi optimus.* Molendinum quippe granum molit, & hoc in multas varietates diuidit. Sic etiàm plantatores Eccleſiæ, ex veteri & noua lege legalia pręcepta ſumpſerũt. Vetus enim lex Chriſtum Dominum naſciturum prophetando oſtendit. Sed ipſe Chriſtus verbum ſuum in omnem terram prædicando emiſit. Molendinũ nanque vetus lex eſt, quæ in Chriſto omne granum veritatis protulit: & pura farina, q̃ de omni ſtrage cribratur, virginitas eſt: *Virginitas* quæ materies omnis ſpiritalis vitæ in Eccleſia exiſtit, & hæc prolem obedientiæ gignit. Vndè etiàm obedientes filij, oſculum oris Chriſti ſunt. Magiſter quoquè obedientes diſci-

pulos, in amplexione charitatis, & non in offenſione iræ, habeat: quia oſculũ Dei ſunt, & pane puræ farinæ paſcendi ſunt.
Inobediẽtia. Inobedientibus autem filijs dura farina, id eſt, aſpera correctio danda eſt. Sed his qui obedientiam omninò relinquunt, furfures proponendi ſunt, quos animalia illa comedũt, quæ intellectu carent. Tu autem prouidus eſto, & memoriam ſanctitatis illorum, qui manna manducauerunt, tene, & de riuulis aquæ viuæ bibe, & pacificus & timoratus eſto in Deo, quatenùs in horto ipſius de viriditate aliorum bonorum pigmentorum floreas: & ſtultitiam illorum fuge, qui ſolẽ quẽ vident, relinquunt, & alium quem nec vident, nec inuenire poſſunt, quęrunt. Sed nouos pigmentarios fuge, qui in proprietate ſua legem ponere volunt, & non pręualent. Nunc
Exo. 3. ergò incipe in eo qui eſt, vt in illo finiaris qui erat & qui venturus eſt.
Apo. 1. In duabus vijs à Deo conſtitutus es, ità quòd ipſe in bona ſcientia te vocat, & à mala ſcientia te protegit. In his enim vijs fulgentia opera & multæ paſſiones tribulationũ & ęrumnarum ſunt, quandò temetipſum per duas alas ſcientiæ boni & mali eleuas. Vndè etiàm tres vires addendæ, quas Deus homini poſuit, ſcilicet intellectum, & ſenſualitatẽ, & corporis motionem, quę omnia ipſi ſecundùm poſſibilitatem ſuam nota ſunt. In iſtis tribus virib⁹, & in iſtis prędictis duabus vijs, ☞ Deus te habet. Nam per ſpiritum, Deum cum intellectu vides: & per corpus, mala cum ſenſualitate ſentis. Bonum enim & malum ſcis, & ſpiritalis & corporalis es. Gratia Dei in admonitione te vocat, & Spiritusſanctus igne ſuo te accendit, vt Deum diligas, & vt cum bonis operibus ad Deum aſſcendas. ☞ Sed ſuggeſtio diaboli interdùm ab admonitiõe Dei te abſtrahit, & prohibet nè Deum diligas, & per incendium ſuum te hominem eſſe oſtendit, & propter hoc etiàm declarat impoſſibile tibi eſſe, quod inuiſibilia interdùm facias. Quandã enim nigram

nigram & malam viciſſitudinem ſuggeſtio diaboli ad hominem flat, cùm Deum negat. Cùm enim diabolus Deũ eſſe negat, ſe fallacem ſcit, quia eum ſe eſſe ſcit, Deum eſſe nouit. Ipſe autem in peccato naſcentium hominum aliquam partem habet, per quam multos in carne lacerat. Qui enim in corde ſuo Deum non eſſe dicit, cęlum & terram & omnia viuentia, quę in Deo & cum Deo ſunt, & ſe ipſum eſſe negat. Magna autem inſipientia eſt, quòd homo qui ſe videt, & ſe ſcit, in dubietate dicit, non ſum: quia etiàm paruus puluis abſque Deo non eſt. Sed cùm homo in hac dubietate corpus ſuum ſuperat, in ſpiritalibus etiàm nequitijs diabolum occidit: vndè præmiũ & coronam coram Deo & angelis eius, & coram omni cęleſti exercitu accipiet. Sufflatus quoquè diaboli multa illicita homini infert, quæ bona ſcientia dicere erubeſcit. Conſilium autẽ eius eſt, quòd vana gloria hominem adeat, ſicut ibì fecit, vbì magnam ruinam ædificauit, qua rotam natiuitatis hominis torrenter circuire fecit. Incendium quoquè ſuum eſt, quòd hominem, quem ad imaginẽ Dei factum eſſe ſcit, ad plurima illicita prouocat: vndè etiàm in creaturis multa impoſſibilia ei oſtendit. Sed ipſe nullam poſſibilitatem in eis habet. Vndè perſuaſiones ſuas homini immittit, vt ipſe malitiam ſuam in optione perficiat, & ſic iter legis Dei in irriſionẽ ducit, quatenùs vnuſquiſq; homo legem, quaſi Deus, per proprietatẽ voluntatis ſuæ ſibi ponat. Et hoc illi valdè placet, quoniam nec ſe, nec alium Deo ſubditum eſſe vult. Tu autem ò fili Dei, Deus qui te creauit, per victoriã militiæ ſuę te vult, vt in oculo ſciẽtiæ ſuæ appareas, quoniam te non derelinquet. Solem ergò per fidem adſpice, vt fidelis ſeruus ſis, & in nocte lunam attende, quandò vitia te opprimere volunt, ità vt timor Domini omnia in te pertranſeat, & non lędaris, ſed in ęternum viues.

Pſal. 52.

Contra athcotiſtas.

☞

Iac. 3.

ABBA-

ABBATISSA S. GLODESINDIS, Hildegardi.

CHariſſimę ſibi in Chriſto ſorori Dominæ Hildegardi, A. Abbatiſſa, quanuis indigna, S. Glodeſindis in Meti, ſalutem in vero ſalutari. Quia de gratia veſtra & beneuolentia multùm pręſumimus, nolumus vos latere, quòd in periculo magno poſitę ſumus, dum multorum regere animas cogimur, quę nobis nõ ſufficimus. Indè eſt quòd Sanctitatem veſtram rogamus attentiùs, & obſecramus in Domino Ieſu, quatenùs inſcitiam noſtram literis veſtris confirmare & exhortari curetis, quid facere debeamus, vel ſtare in obedientia nobis iniuncta, vel cedere, vt alia ſuccedat & meliùs agat: ſi q̃d Domin' Ieſus indè vobis reuelare dignabitur. Valete, & pro Deo Deum pro me orate, & beneplacitum veſtrum mihi citò reſcribite.

RESPON. HILDEGAR.

MOns Sion altus eſt, & vmbra ipſius in valles extenditur, altitudinem ipſius ſic oſtendens. Alij etiàm mõtes in hac peregrina terra ſunt, per quos ipſa firmatur, & qui etiàm populis ad intuendũ pulchri ſunt. In altitudine Sion & aliorum montium, pręlati & magiſtri, qui firmamentum Eccleſię ſunt, deſignantur: & diſcipulæ, filiæ Sion nominantur. Sed ſi mons iſte caderet, vel ſi eum alij deſtruerent, magna iniuria eſſet. Hinc enim quiſque qui in magiſterio eſt, rectè prouideat, quomodò ſeipſum deponat, & quomodò per alios deijciatur. Nam ſicut montes plurimis ad defenſionẽ minorum ſuorum ſunt, ſic etiam qui in magiſterio

ſtant,

ſtant,per doctrinam & obedientiam, quæ eis in Deo exhibe-
tur,defenſio multorum ab inſidijs inimicorum ſuorũ eſt.Vn-
dè vnuſquiſque magiſter quandiù verba doctrinæ proferre
poteſt,virgam correctionis,quam de manu Dei accepit, non
abijciat,quia ſæpè lutum luto abijcitur,ſicut magiſter per di-
ſcipulos,& diſcipuli per magiſtrum abluuntur. Propter metũ
enim diſcipulorũ ſe affliget,& à tortoribus inquietorũ diſci-
pulorum punitur, & ſummũ magiſtrũ,qui eum ſic præceſſit,
imitetur.Et dicet: Præcepta tua eis oſtendi, &c. Et etiã dicet:
Qui habet aures audiẽdi,audiat.In his enim diſce, nè propter Matt. 13.
nebulam viciſſitudinis diſcipulorum tuorum,nec etiàm pro-
pter tædium laboris fugias.Nam multi plùs propter tædium
laboris, quàm propter neceſſitatem illam, quòd diſcipulos
ſuos vincere non poſſunt,fugiunt. Clara autem dies, quam
tempeſtas non obnubilat,gaudium pleniter habet. Illam Adã
ante caſum habuit. Sed primus fallax deceptor ipſam diem &
per ſuggeſtionem ſuam obnubilauit, in qua Septem plagæ 7. plagæ.
ſunt, q̃ animã vulnerãt. Prima plaga,vana gloria eſt, quę hoc Prima.
ad ſe colligit,quod nec meſſuit,nec ſeminauit, & quod ei do-
natum à Deo non eſt,ſibi cõſtituit. Hoc primus deceptor do-
cuit, quia ipſe idem fecerat, & ideò vana gloria Deum non
quærit. Secunda,quòd homo ſentit quia peccare poteſt, & 2.
indè delectationem carnis ſibi theſaurizat, & de guſtu ipſam
delectationem amplectendo oſculatur. Tertia ruinam 3.
cũ magnis doloribus in ſqualidis moribus ædificat, ità quòd
homo viuit quaſi Deo mortuus ſit,& quòd vix etiàm ſperat ꝙ
Deus eum ſciat. Sed quarta fallacia eſt, per quam homo de 4.
prædictis peccatis ſe excuſat & defendit,ità ſcilicet quòd tam
periculoſa non ſint vt ei oſtendantur. atque ideò ità odioſus
ad homines fit,quòd nemini confidit. Quinta,ſuperbia eſt, 5.
quæ dicit,quia homo propter carnem humanitatis ſuæ, de

peccatis ſe abſtinere non poſſit, & ideò inconueniens eſſet, quòd à carnalibus deſiderijs ſecederet. Hanc legem ſuperbia in temeritate ſibi ponit, vndè & nullum reſpectum ad Deum
6. habet. Et ſexta plaga eſt, quòd homo ſalutem ſuam à creatura quærit, & ab ea poſtulat, vt ipſi vnamquanq; rem oſtẽdat, & ità creatorem ſuum in irriſione habet, & nihil ab eo
7. quærit, velut ipſum adiuuare non poſſit. Septima verò plaga, eſt idololatriæ ſeruitus, quæ diabolum adorat, & Deum contemnit. Et iſta ſeptem vitia, quaſi militiam ſibi ſubditam in negocijs ſuis ſuper numerum ramorum arborum habent, quia omnia hæc in tranſgreſſione comeſtionis, quòd Adam
Gene. 3. comedit, latuerunt: ideoque Deus ad ipſum dixit, In qua hora comederis, morte morieris. Idcircò Deus hoc præceptum ei conſtituit, nè diabolo quid ſimile faceret, ſcilicet quòd ſinè præcepto non eſſet, ſicut ille eſſe voluit: vndè nullus homo ☞ propter primam ſuggeſtionẽ diaboli, quam Adam ſuſcepit, in hac vita ſecurus eſſe poteſt. Vndè, ô tu filia Dei, fortiſſima armatura ſeptem donorum Spiritusſancti te circuncinge, cum quibus hæc ſeptem vitia tibi ſubijcias, nè de ipſis plangens vulnereris, & vt probus miles per fortiſſima bella ea ſuperando ſurge, quatenùs in æternum viuas. Deus in ſpeculo ſaluationis te ô filia videat.

SACERDOS QVIDAM, Hildegardi.

Cant. 2. HILdegardi caſtæ columbæ in foraminibus petræ latitanti, C. ex famulis Chriſti minimus ſacerdos, intimæ orationis deuotionem, & quidquid ſpectat ad æternam ſalutẽ. Quia Dei gratia lux veſtra coram
Matt. 5. hominibus ſalubriter lucet, patrem veſtrûm, qui vos ardentem.

tem lucernam ad illuminationem Eccleſiæ ſuppoſuit, glorifico: & quanuìs fragilis & peccator, Sanctitati tamen veſtræ qua cæleſtis ſponſi amplexibus ſingulari priuilegio inhæretis, cordialiter congaudeo. Charitatem etiàm veſtram ignorare nolo, quòd die noctuque vos facietenùs videre deſidero, & aſſiduè veſtrî memoriam in oratione mea faciens, vos abſentem corpore quaſi præſentem interdùm amplector méte. Ergò perfectiõem veſtram humiliter deprecor, vt ſponſo veſtro, ſub cuius vmbra ſecurè requieſcitis, me iuxta viam mendicãtis commendetis, nè prçteriens turba clamorem meum compeſcat: ſed orationibus veſtris ad Dominum adductus, merear illuminari, & à cçcitate cordis ſanari. De corpore & de ſanguine Chriſti, in quibus tota ſpes fidelium eſt, etiàm docete me, & qualiter in ſpiritu tam incorrectum quàm correctum, ad idem ſacramentum ſacerdotem accedentem videatis, mihi in Domino manifeſtare curetis. Dominus qui in omnibus & ſuper omĩa eſt, vobis infundat ea, quę Eccleſiæ ſanctæ ſuę ad gloriam conueniunt. Valete.

Matt. 21.
Marc. 11.

HILDEGARDIS DE CORPORE & ſanguine Chriſti.

Auguſtinus.

IN vera viſione vigilantibus oculis, de ſacramento Dominici corporis hæc verba audiui & vidi: DEVS id quod fuit, permanſit: & quod non erat, aſſumpſit. Quod eſt: Diuinitas vt ante æuum fuit, ità in æternum permanſit, velut rota diuiſa non eſt. Sed incarnatio filij nondùm caro & ſanguis apparuit, quę ante æuum in corde patris prędeſtinata latuit. Tempore autem illo, quo

prędeſtinatum fuit, filius carnem induit, & vi fortitudinis ſuę ſe pręcinxit, quemadmodùm ſcriptum eſt: Indutus eſt Dominus fortitudinem, & præcinxit ſe. Et ipſa indumenta ſanctæ incarnationis angelus ſimplicitati virginis nunciauit, in qua fundamentum humilitatis inuenit, ſicut Deus illud poſuit, quia ancillam Domini ſe nominauit, vbi idem angelus ad eam dixit: Spiritusſanctus ſuperueniet in te, & virtus altiſſimi obumbrabit tibi. Nã Spiritusſanctus omni humanę ſcientię ſuperexcellentiùs eam viſitauit, alio ſcilicet modo ſe illi infundens, quàm nunquàm vlli fœminæ in pariẽdo infunderetur, & virtus altiſſimi illam obumbrauit, quoniam in calore ſuo ipſamità deliniuit, vt ei omnem feruorem peccati in dulciſſima obumbratione ſua ex toto abſtergeret, velut homo propter æſtum ſolis vmbram quęrit. Itaque eadem virtus altiſſimi, quę in vtero virginis carnem operata eſt, ſuper altare ad verba ſacerdotis oblationem panis & vini in Sacramentũ carnis & ſanguinis conuertit, virtute ſua illud fouens. Vndè & natiuitas, paſſio, ſepultura, reſurrectio, aſſcenſioque filij ſuperni patris, in eodem ſacramento apparent, velut circulus nummi dominum ſuum oſtendit: & hoc ideò fit, quia vulnera hominum, qui in pręuaricatione Adæ inuoluti in peccatis ſemper peccantes ſunt, in vulneribus & ſanguine Chriſti ſanentur, abſtergantur, & vngantur, & ſic membra ipſius efficiantur, & hoc vſque ad nouiſſimũ diem erit. Et iterùm vidi, quòd ſi etiàm ſacerdos propter multas putredines cicatricũ peccatorum ſuorum dignitate ſanctitatis caret, ſi tamen per ligaturam ſuperioris magiſtri ligatus non eſt, virtus altiſſimi miracula ſua in eadem oblatione operatur: & omnes qui idem ſacramentum de manu eius fideliter accipiunt, quaſi radio ſolis illuminantur. Si autem ille fide & opere iuſtus eſt, anima ipſius ſuper radiantem fulgorem ſolis il-

Pſal. 92. Luc. 1. Luc. 1.

luſtratur. Sed omnes qui per conſilium antiqui ſerpentis, illuſiones & ſchiſmata in hac ſacratiſſima oblatione faciunt, ſimiles perditis angelis ſunt, qui Deum in honore ſuo vnũ eſſe negauerunt, cùm ſimiles illi eſſe voluerunt: ità & homines iſti proprietatem voluntatis ſuæ, per ſacramenta hæc perficere volunt: quapropter etiàm cum illis pereunt, niſi per confeſſionem peccatorum & per pœnitentiam eorum, ac per lachrymabilem vocem ad Deum currant, dicentes: Ah ah, quia pec- Thre.5.
cauimus. Tũc Deus pater ſuſcipit eos, qui filium ſuum ignoranter vulnerauerunt. Hoc ſacramentum, reſurrectionemq́; vitæ Saducæi, qui per omnia errant, hoc modo proteruè errando negant: velut homo ille erraret, qui carnẽ ſinè ſpiritu, & ſpiritum ſinè carne hominem eſſe diceret: quod nullo modo eſſe poteſt. ideò iſti omnibus errantibus peiores, quoniam cùm minima creatura, quæ à Deo facta eſt, ſolummodò vno vocabulo non perficiatur, quomodò homo qui omnem creaturam compræhendit, vno vocabulo diffiniri poſſet? Hyems enim areſcit, æſtas verò floret: Sed tamen hyems æſtati viriditatem ſuã retinet, donèc ipſa groſſos ſuos in plenitudine proferat. Sic ſunt corpus & anima. Corpus deficit, anima autem in indeficienti vita permanet, in quacunq; parte ſit.

ABBATISSA IN ELOSTAT.

HIldegardi Dominę ſuę, O. ſamularum Chriſti in Eloſtat gubernatrix indigna, per hoc quod intimè guſtauit cęleſte donum conſequi, perfectumq́; illud bonum. Benedictus Ieſus Chriſtus, cuius odor bonus eſtis Deo in 2. Cor.2.
omni loco, quoniam non iam odor balſami,

ſed ipſa ſubſtantia ſacri in vos defluxit vnguenti, cuius odor ſuauiſſimus, nomen veſtrum cunctorum ità indulcauit cordibus & auribus, vt inſimul omnes veſtræ humilitatis & affabilitatis inſignia commendent, & patrem veſtrum qui in cæ-
Matt.5. liseſt, in vobis glorificent. Igitur mater benedicta da veniam,
2.Cor.11. & ſuſtine non modicum quid inſipientiæ meæ, ſed magnam inſipientiam meam: ſine vt paululùm coram te cordis mei dolorem aperiam, & cùm audiêris, conſolare (obſecro) ancillam tuam. Porto enim pondus importabile, quoniam iubeor fortitudines ſororum mearum corrigere, cùm nec aliqua pericula, quæ me vbiquè impugnant, quanuis modicè valeam de-
Can.3. uitare. Cùm ergò egreſſa fueris ad videndum regem Salomonem in decore ſuo, memor eſto horum quæ à te petiui toto ex animo. Valete.

RESPON. HILDEGAR.

O Filia Dei, quandiù poſſibilitatem habueris inter filias ipſius, labora, & in puſillanimitate ad Deum ſuſpirando, legem tuam obſerua, quia labor tuus
Matth.7. ad Deum clamat & orat. Homo enim qui in cauerna iuſtitiæ Dei & in arcta via laborat, ſed tamen caſui Adæ annuit, & de hoc flagella pœnitentiæ quęrit: & nullus in hoc dubitet, quin poſt flagella pœnitentię, cęleſtis ianua eũ ſuſcipiat. Nam quicunq; agrum corporis ſui per diſcretionem lacerat, ſubitanea præuentio finis illi non nocebit, quia ſymphonia Spiritusſancti & læta vita eum ſuſcipiet. Sed cauendũ eſt, nè homo per nimietatem laborum, corpus ſuum occidat, ☞ ſed in ratiõalitate peccata prohibeat. Filia, memor eſto quòd poſſibilitatem, hominem creare, non habes. vndè Deum leniter ora, vt meliorem vitam tibi det, & hoc Deo acceptius eſt,

quàm

quàm quòd in nimietate triſtitiæ ipſum depreceris. Deus te tẽ-
plum vitæ faciat.

ELISABETH MAGISTRA IN Schonaugia, Hildegardi.

DOminæ Hildegardi venerabili magiſtræ ſponſarũ
Chriſti, quæ ſunt in*Pingia, E. humilis monacha
& magiſtra ſororum quæ in Schonaugia ſunt, de-
uotas cum omni dilectione orationes. Gratia &
conſolatio altiſſ. repleat nos gaudio, quia meæ perturbationi
benignè compaſſa eſtis, ſicut ex verbis conſolatoris mei intel-
lexi, quem de meí conſolatione diligenter commonuiſtis. Sic-
ut enim vobis de me reuelatum fuiſſe dixiſtis, fateor verè quã-
dam perturbationis nubem me nupèr in animo concepiſſe,
propter ineptos ſermones populi multa loquentis de me, quę
vera non ſunt. Sed vulgi ſermones facilè ſuſtinerem, ſi non &
hi qui in habitu religionis ambulant, ſpiritum meum acerbi-
ùs contriſtarent. Nam & hi neſcio quibus ſtimulis agitati,
gratiam Dei in me derident: & de his quæ ignorãt, temerè iu-
dicare non formidant. Audio & quoſdam, literas de ſuo ſpiri-
tu ſcriptas, ſub nomine meo circũferre: De die iudicij me pro-
phetâſſe diffamauerunt, quod certè nũquàm facere pręſum- Matt. 24.
pſi, cùm omnium mortalium cognitionem fugiat eius aduen-
tus. Sed eius famæ occaſionem vobis aperiam, vt indicetis
vtrùm præſumptuosè quicquã in hac re fecerim aut dixerim.
Sicut per alios audiſtis, magnificauit Dominus miſericordiam Luc. 1.
ſuam mecũ ſuprà quàm meruerim, aut mereri vllatenùs poſ-
ſim, intantùm vt & cæleſtia quædã mihi ſacramenta frequen-
ter reuelare dignatus ſit. Significauit etiàm mihi per angelum
ſuum frequenter, qualia ventura erant ſuper populum ſuum
in.

in his diebus niſi agerent pœnitentiam de iniquitatibus ſuis. atq; vt palàm hæc annunciarem, præcepit. Ego autem vt arrogantiam euitarem, & nè Authrix nouitatum viderer, (inquantùm potui) omnia hæc ſtudui occultare. Cùm ergò ſolito more, quadam Dominica die eſſem in mentis exceſſu, adſtitit mihi angelus Domini, dicens: Quarè abſcondis aurum in luto? hoc eſt, verbum Dei, quod per os tuum miſſum eſt in terram, non vt abſcōdatur, ſed vt manifeſtetur ad laudem & gloriam Domini noſtri, & ad ſaluationem populi ſui? Et hoc dicto, eleuauit ſuper me flagellū, quod quaſi in ira magna quinquiès mihi amariſſimè inflixit, ità vt p triduū in toto corpore meo ex illa percuſſione languerem. Poſt hæc appoſuit digitū ori meo, dicens: Eris tacens vſq; ad horam nonam, quandò manifeſtabis ea quæ operatus eſt Dominus tecum. Ego ergò vſq; ad horam nonam muta permanſi. Tunc ſignificaui magiſtræ, vt afferret ad me libellum quendā, quem in ſtratu meo abſconderam, continentem ex parte ea, quæ fecerat Dominus mecum. Quem cùm offerrem in manus Domini abbatis, qui ad viſitandum me venerat, ſoluta eſt lingua mea in hæc ver-
Pſal. 113. ba: Non nobis Domine, non nobis, ſed nomini tuo da gloriam. Poſt hæc cùm & alia quædam ipſi reuelâſſem, quę ſcripto committi nolueram, videlicet de vindicta Domini magna, quam vniuerſo mundo in breui ſuperuenturam ab angelo didiceram, rogaui illum diligentiſſimè, vt verbum illud apud ſe haberet abſconditum. Præcipitur autem mihi, vt operā darem orationi, atq; à Domino poſtularem, vt daret mihi intelligere, vtrùm ea quæ dixeram, ſilentio tegi vellet, an non. Cumq; per aliquod tempus pro hac re orationi inſiſtendo me afflixiſſem, in aduētu Domini in feſtiuitate S. Barbaræ, in prima vigilia noctis corrui in ecſtaſim, & adſtitit mihi angelus Domini, dicens: Clama fortiter, & dic Heu ad omnes gentes, quia

quia totus mundus in tenebras eſt conuerſus. Et dices: Exite, ille vos vocauit, qui de terra vos formauit, & dicit: Pœnitentiam agite, quia propè eſt regnum Dei. Hoc ergò ſermone inductus Dominus abbas, cœpit diuulgare verbum coram magiſtratibus Eccleſię & viris religioſis. Quorum quidam cum reuerentia verbum exceperunt, quidam verò non ſic, ſed ſiniſtrè locuti ſunt. Factũ eſt ergò, vt multi apud quos ſermo iſte diffamatus eſt, per totum tempus quadrageſimale in timore magno per pœnitentiam ſeſe affligerẽt, & eleemoſynis & orationibus inſiſterent. In tempore illo, quidam neſcio quo zelo ductus, ad vrbem Coloniam in perſona Domini abbatis, ipſo (nouit Deus) ignorãte, literas direxit, in quibus terribiles quędam comminationes (audiente omni populo) lectæ ſunt. Vndè quanquàm ab inſipientibus illuſum nobis ſit, prudẽtes tamen (vt audiuimus) reuerenter ſermonem animaduerterunt, & pœnitentię fructibus Deum honorare non contempſerũt. Factum eſt autem in quarta feria ante diem Paſchæ, cùm poſt magnos labores corporis in ecſtaſim veniſſem, apparuit mihi angelus Domini, & dixi ad eum: Domine, quid fiet de verbo quod locutus es ad me? Qui reſpondit: Noli contriſtari, neq; perturberis, ſi non in die quã determinaui tibi, euenerint quę prędixi, quoniam multorũ ſatisfactiõe placatus eſt Dominus. Poſt hæc in ſexta feria circa horam tertiam cum graui paſſiõe véni in mentis exceſſum, & rurſùm adſtitit mihi, dicens: Vidit Dominus afflictionem populi ſui, & auertit indignationis ſuæ iram ab eis. Cui dixi: Quid ergò Domine mi? nonne ero in irriſionem omnibus, apud quos verbum hoc diuulgatum eſt? Qui ait: Omnia quæ occaſione hac euenerunt tibi, patienter & beneuolè ſuſtineto. Illum diligẽter animaduerte, qui cùm eſſet totius orbis creator, hominum irriſiones ſuſtinuit. Nunc primùm patientiam tuam Dominus probat. Eccè Domina

Matt. 3. & 4.

mea totum ordinem rei vobis explicaui, quatenùs & vos innocentiam meam & abbatis mei cognoſcatis, & alijs manifeſtare poſſitis. Obſecro autem, vt & orationum veſtrarum participem me faciatis, & prout ſpiritus Domini vobis ſuggeſſerit, aliqua mihi conſolatoria verba reſcribatis. Gratia CHRISTI vobiſcum.

RESPONSVM HILDEGAR.

EGo paupercula & fictile vas, hæc non à me, ſed de ſerena luce dico: Homo vas eſt, quod DEVS ſibimetipſi ædificauit, & quod ſua inſpiratione imbuit, vt opera ſua in illo perficeret: quia DEVS non operatur vt homo, ſed in iuſſione præcepti eius omnia per-
Gen. 1. fecta ſunt: Herbę, ligna & arbores apparuerunt: Sol quoquè, luna & ſtellæ in ſua miniſtratione proceſſerunt, & aquę piſces & volatilia produxerunt: pecora etiàm & beſtiæ ſurrexerunt, quæ omnia miniſtrant homini, ſicut Deus ea poſuit. Solus autem homo illum non cognouit. Nam cùm DEVS magnam ſcientiam homini daret, homo in animo ſuo ſe erexit, & ſe à Deo auertit. DEVS omnium, illum ſic inſpexerat, quòd cuncta opera ſua in illo perficeret. Sed antiquus deceptor illum feſellit, & crimine inobedientiæ illum infecit cum delectatione incongrui venti, dum plùs quæreret quàm deberet. Ah ô vę. Tunc omnia elementa implicuerunt ſe in viciſſitudinem luminis & tenebrarum, ſicut & homo fecit in tranſgreſſione præceptorum Dei. Deus autem quoſdã homines ir-
Gen. 4. rigauit, nè homo ex toto derideretur. Abel bonus erat, Cain autẽ homicida. Et multi myſtica Dei in luce viderunt, ſed alij plurima peccata fecerunt, vſq; dum venit tempus illud, in quo verbum

verbum Dei claruit, vt dictum eſt, Speciosus forma præ filijs Pſal.44.
hominum. Tunc ſol iuſtitiæ proceſſit, & homines cum bonis
operibus illuminauit in fide & in opere, ſicut aurora pri-
mùm procedit, & cęteræ horæ diei ſubſequũtur, vſq; dũ nox
accedat. Sic, ô filia Eliſabeth, mundus mutatur. Iam enim mũ-
dus laſſus eſt in omni viredine virtutum: ſcilicet in aurora, in
prima, in tertia, & in fortiſſ. ſexta hora diei. Et ideò in hoc tẽ-
pore neceſsè eſt, quòd Deus aliquos homines irriget, nè in-
ſtrumenta ipſius ocioſa ſint. Audi ô ſolicita filia, quia homi-
nes iſtos quos inſpiratio Dei ità imbuit, aliquantulùm fatigat
ambitioſa ſuggeſtio antiqui ſerpentis. Cùm enim idem ſerpẽs
elegantem gemmã viderit, mox rugit, dicens: Quid eſt hoc? Et
fatigat illam multis miſerijs flagrantis mentis, ſupra nubes vo-
lare cupientis, quaſi dij ſint, ſicut & ipſe facit. Nũc iterùm au-
di: Qui opera Dei perficere deſiderant, ſemper attẽdant, quòd 2.Cor.4.
fictilia vaſa ſunt, quoniam homines exiſtunt, & ſemper adſpi-
ciant quid ſint, & quid futuri ſint, & cæleſtia relinquant illi
qui cęleſtis eſt, quoniã ipſi exules ſunt, cęleſtia neſcientes, ſed
tantùm myſtica Dei canẽtes: ſicut tuba, quę ſolummodò ſo-
nos dat, nec operatur, ſed in quam alius ſpirat, vt ſonũ reddat.
Sed & loricã fidei induant mites, mãſueti, pauperes & miſeri
exiſtẽtes, ſicut etiàm agnus ille fuit, cuius ſonus tubę ipſi ſunt,
mores etiàm ſimplices infantis habentes, quia Deus illos ſem-
per flagellat, qui in tuba ipſius canunt, pręuidẽs nè fictile vas
illorũ pereat, ſed vt ſibi placeat. O filia, Deus faciat te ſpeculũ
vitæ. Sed & ego quæ iaceo in puſillanimitate timoris, inter-
dùm ſonans aliquantulùm velut paruus ſonus tubæ à viuẽte
lumine, vnde Deus iuuet me, vt permaneã in ſuo miniſterio.

PRAEPOSITVS IN FRANCKEN-fort, Hildegardi.

Hildegardi in Chriſto dilectæ Dominæ ſuæ, G. ſolo nomine Præpoſitus in Franckenfort, poſt Marthæ laborem, Mariæ conſolationem. Deſiderio deſideraui veſtram conſpicere perſonam. Sed diuerſis negocijs nos impedientibus, nunc ſaltem facultatem nobis dedit Deus per literas vos amplecti atq; ſalutare. Nolumus etiàm vos ignorare nomen noſtrum, perſonam noſtram, ſimulque cum ſalute ſuper omni diligentia nos amplecti atque honorare, Deumq; pro vobis pro poſſe noſtro die noctuque interpellare. Rogamus ergò clementiam veſtram, vt mei peccatoris coram Diuinæ maieſtatis clementia mentionem facere velitis. Valete quandiù in ſupernis dicitur Hodiè.

RESPON. HILDEGAR.

IN vera viſione hæc verba vidi & audiui: Prima lux diei rutilat, poſteà aurora denudatur, & etiàm interdùm cum magna viciſſitudine nubium implicatur, & ſic aquilo ſurgit, & magna ſuſpiria facit, quia priora tempora diei abſque viciſſitudine turbinis pulchra erant. Vndè ô vir qui ſcientiam boni & mali habes, prouide qui mores tui, & quæ opera tua coram DEO ſint à pueritia tua, nè zelus Domini percutiat te, & nè anima tua cùm de corpore tuo exiêrit, dicat, O vę mihi, quò ambulo? & quò ibo? vel quales dies mihi ſunt? & qualia opera me tangunt? Illa ſcilicet, quæ mihi molendinum corporis mei exhibuit. Caue etiàm nè tremiſcas, cùm ſuperni ciues tibi dixerint: Vide qualis ſit Deus. Nunc in æternum viues.

AD

AD PRAELATOS MOGVNTINENSES PROPTER DIVINA PER ILLOS INTERdicta, Hildegardis.

IN viſione, q̃ animæ meę antequàm nata procederem, à Deo opifice infixa eſt, coacta ſum ad ſcribendum iſta, pro ligatura, qua à Magiſtris noſtris alligatæ ſumus propter quendam mortuum, conductu ſacerdotis ſui apud nos ſinè calumnia ſepultum. Quem poſt paucos ſepelitionis ſuæ dies, cùm eundem Magiſtri noſtri nos à cœmeterio noſtro eijcere iuſſiſſét, ex hoc non minimo terrore correpta, ad verum lumen vt ſolita adſpexi, & vigilantibus oculis in anima mea vidi, quòd ſi iuxta pręceptum ipſorum corpus eiuſdem mortui efferretur, eiectio illa in modum magnę nigredinis ingẽs periculum loco noſtro minaretur: & in ſimilitudine atræ nubis, quæ ante tempeſtates & tonitrua apparére ſolet, nos circunuallaret. Vndè corpus eiuſdem defuncti, vtpotè confeſſi, inuncti & communicati, & ſinè contradictione ſepulti, nec efferre p̃ſumimus, nec conſilio ſeu præcepto iſtud ſuadentium vel iubentium acquieuimus, non conſilium proborum hominum aut præceptum Prælatorum noſtrorum omninò paruipendentes, ſed nè Sacramentis Chriſti, quibus ille viuens adhuc,

munitus fuerat, iniuriam ſæuitate fœminea facere videremur. Sed nè ex toto inobedientes exiſteremus, à Diuinarum laudũ canticis hactenùs ſecundùm eorum interdictum ceſſauimus, & à participatione Dominici corporis, quoniam per ſingulos ferè menſes ex conſuetudine frequẽtauimus, abſtinuimus. Super quo dum magna amaritudine tam ego quàm omnes ſorores meę affligeremur, & ingenti triſtitia detineremur, magno tandèm pondere compreſſa, verba iſta in viſione audiui: Propter verba humana, Sacramenta indumenti verbi mei, quod ſalus veſtra eſt, & quod in virginea natura ex Maria virgine natum eſt, dimittere vobis non expedit: Sed indè vobis à prælatis veſtris, qui vos ligauerunt, licentia quęrenda eſt. Ex quo

Gene.3. enim Adam de lucida regione paradiſi in huius mundi exiliũ depulſus eſt, omnium hominum conceptio merito primæ trãſgreſſionis corrupta eſt, & ideò neceſsè eſt, vt ex impenetrabili conſilio Dei, ex humana natura homo ſinè cõtagione totius læſionis naſceretur, per quam omnes ad vitam prædeſtinati, à ſordibus cunctis mundarentur, & vt ipſe in eis, & illi in ipſo ad munimentum ſuum ſemper manerent, corpore ipſius communicando, ſanctificarentur. Qui autem, ſicut Adam, pręceptis Dei inobediens exiſtit, & eum omninò in obliuionẽ habet, hic à corpore eius ſeparari debet, quemadmodùm per inobedientiam ab eo auerſus eſt, donèc per pœnitẽtiam purgatus, à magiſtris iterùm corporis eiuſdem Domini communicare concedatur. Qui verò in tali ligatura ſe eſſe nec conſcientia, nec voluntate cognouerit, ſecurus ad perceptionem viuifici ſacramenti accedat, mundandus ſanguine agni immaculati, qui ſeipſum obediens patri ad ſalutem omnibus reſtituendam in ara crucis immolari permiſit. In eadem quoquè viſione audiui, quoniam in hoc culpabilis eſſem, quòd cum omni humilitate & deuotione ad pręſentiam magiſtrorum

meo-

meorum non veniſſem, vt ab eis licentiam cõmunicandi quærerem, maximè cùm ſuſceptione illius mortui culpa nõ teneremur, qui omni Chriſtiana rectitudine munitus à ſacerdote ſuo, cum tota Pingenſi proceſſione ſinè cõtradictione cuiuſquam ſepultus eſſet. Et ità hæc vobis Dominis & prælatis noſtris nuncianda, mihi diuinitùs impoſita ſunt. Adſpexi etiàm aliquid ſuper hoc, quòd vobis obediendo hactenùs à cantu Diuini officij ceſſantes, illud tantummodò legentes remiſsè celebramus, & audiui vocem à viuente luce procedentem de diuerſis generibus laudum, de quibus Dauid in Pſalmis dicit: Laudate eum in ſono tubæ, Laudate eum in Pſalterio & cithara &c. vſq; ad id, Omnis ſpiritus laudet DOMINUM. In quibus verbis per exteriora de interioribus inſtruimur, quomodò ſecundùm materialium compoſitionem vel qualitatẽ inſtrumentorum, interioris hominis noſtri officia, ad creatoris maximè laudes conuertere & informare debeamus. Quibus cùm diligenter intendimus, recolimus, qualiter homo vocẽ viuentis ſpiritûs requiſiuit, quam Adam per inobedientiã perdidit, qui ante tranſgreſſionem adhuc innocens, non minimã ſocietatem cum angelicarum laudum vocibus habebant, quã ipſi ex ſpiritali natura ſua poſſident, qui à ſpiritu qui DEUS eſt, ſemper vocãtur. Similitudinem ergò vocis angelicæ, quam in paradiſo habebat, Adam perdidit, & in ſcientia qua ante peccatum præditus erat, ità obdormiuit, ſicut homo à ſomno euigilans de his, quæ in ſomnis viderat, inſcius & incertus redditur, quandò ſuggeſtione Diaboli deceptus, & voluntati creatoris ſui repugnans, tenebris interioris ignorantiæ ex merito iniquitatis ſuæ inuolutus eſt. Deus verò qui animas electorũ luce veritatis, ad priſtinam beatitudinem reſeruat, ex ſuo hoc adinuenit conſilio, vt quãdoquè corda quamplurium, infuſione ꝓphetici ſpiritûs innouaret, cuius interiori illuminatione

Pſal. 150.

Ioan. 4.

one aliqua deficientia in illa recuperarent, quam Adam ante præuaricationis ſuę vindictam habuerat. Vt autem etiàm Diuinæ illius dulcedinis & laudationis, qua in Deo, priuſquàm caderet, idem Adam iocundabatur, & non eius in hoc exilio recordarentur, & ad hæc quoquè ipſi prouocarentur, ijdem S. Prophetæ eodem ſpiritu quem acceperant, edocti, non ſolùm Pſalmos & cantica, quæ ad accendendam audientium deuotionem cantarentur, ſed & inſtrumenta muſicæ artis diuerſa, quibus cum multiplicibus ſonis proferrētur, hoc reſpectu compoſuerunt, vt tam ex formis quàm ex qualitatibus eorundem inſtrumētorum, quàm ex ſenſu verborum, quæ in eis recitarentur, audientes, (vt prædictum eſt) per exteriora admoniti & exercitati, de interioribus erudirentur. Quos, videlicet S. Prophetas, ſtudioſi & ſapiētes imitati, humana & ipſi arte nonnulla organorum genera inuenerunt, vt ſecundùm delectationem animæ cantare poſſent, & quæ cantabant, in iuncturis digitorum, quę flexionibus inclinantur, adaptārūt,
Luc. 11. vt & recolentes Adam digito Dei, qui Spiritusſanctus eſt, for-
Exo. 8. matum, in cuius voce ſonus omnis harmonię & totius muſicę artis antequā delinqueret, ſuauitas erit, & ſi in ſtatu quo formatus fuit, permanſiſſet, infirmitas mortalis hominis virtutē & ſonoritatem vocis illius nullatenùs ferre poſſet. Cùm autē deceptor eius diabolus audiſſet, quòd homo ex inſpiratione Dei cantare cœpiſſet, & per hoc ad recolendam ſuauitatē cāticorum cęleſtis patrię inuitaretur, machinamenta calliditatis ſuę in irritum ire videns, ità exterritus eſt, vt non minimùm indè torqueretur, & multifarijs nequitię ſuę commētis ſemper deincèps excogitare & exquirere ſatagit, vt non ſolùm de corde hominis per malas ſuggeſtiones & immundas cogitationes ſeu diuerſas occupationes, ſed etiàm de ore Eccleſię, vbicunq; poteſt, per diſſenſiones & ſcandala vel iniuſtas depreſſiones,

ſiones, confeſſionem & pulchritudinem atq; dulcedinem diuinæ laudatiõis & ſpiritualium hymnorũ, perturbare vel auferre nõ deſiſtit. quapropter ſumma vigilantia vobis & omnibus prælatis ſatagendũ eſt, & antequàm os alicuius Eccleſiæ, laudes Deo canentium, per ſentẽtiam claudatis, vel eam à tractandis vel percipiendis ſacramẽtis ſuſpendatis, cauſas ꝓ quibus hoc faciendum ſit, diligentiſſimè priùs diſcutiendo ventiletis. Et ſtudendum vobis, vt ad hoc idem zelo iuſtitiæ Dei, non indignatione vel iniuſto motu animi ſeu deſiderio vltionis trahamini, & cauendũ ſemper, nè in iudicijs veſtris circunuenianimi à ſathana, qui hominem à cęleſti harmonia & à delicijs paradiſi extraxit. Penſate itaque, quoniam ſicut corpus Ieſu Chriſti de Spirituſancto ex integritate virginis Mariæ natum eſt, ſic etiàm canticum laudum, ſecundùm cęleſtem harmoniam per Spiritumſanctum in Eccleſia radicatum: corpus verò indumentum eſt animæ, quæ viuam vocem habet, ideoq; decet vt corpus cum anima per vocem Deo laudes decantet. Vndè & propheticus Spiritus per ſignificationem iubet, vt in cymbalis benè ſonantibus & cymbalis iubilationis, & cæteris inſtrumentis muſicis Deus laudetur, quæ ſapientes & ſtudioſi adinuenerunt, quoniam omnes artes quę ad vtilitatem & neceſſitatem hominum pertinent, à ſpiraculo, quod Deus miſit in corpus hominis, repertæ ſunt: & ideò iuſtum eſt, vt in omnibus laudetur Deus. Et quoniam in auditu alicuius cantionis interdùm homo ſæpè ſuſpirat & gemit, naturam animæ cæleſtis harmoniæ recolens, propheta ſpiritûs naturam cõſiderans & ſciens, (quia ſymphonialis eſt anima) hortatur in Pſalmo, vt confiteamur Domino in cithara, & in Pſalterio decem chordarum pſallamus ei: Citharã quæ inferiùs ſonat, ad diſciplinam corporis: Pſalterium, quod de ſuperioribus ſonum reddit, ad intentionẽ ſpiritûs: Decẽ chor-

Pſal. 150.

Gene. 2.

Pſal. 32. & 91.

das, ad completionem legis referre cupiens. Qui ergò Eccleſię in canticis laudum Dei, ſinè pondere certę rationis, ſilentium imponunt, conſortio angelicarum laudum in cęlo carebũt, qui Deum in terris decore ſuæ laudis iniuſte ſpoliauerunt, niſi per veram pœnitentiam & humilem ſatiſſactionem emendauerint. Qui ergò cęli claues tenent, diſtrictè caueãt, nè eis & claudenda aperiant, & aperienda claudant: quia iudicium duriſſimum in his qui pręſunt, fiet, nisì vt ait Apoſtolus, præſint in ſolicitudine. Et audiui vocem ſic dicẽtem: Quis creauit cęlum? Deus. Quis aperit fidelibus ſuis cęlum? Deus. Quis eius ſimilis? nullus. Et ideò ô fideles, nemo veſtrûm reſiſtat, vel ſe opponat, nè in fortitudine ſua ſuper vos cadat, & nullum adiutorem, qui vos in iudicio eius tueatur, poſſitis habere. Iſtud tempus muliebre eſt, quia iuſtitia Dei debilis eſt. Sed fortitudo iuſtitiæ Dei exudat, & bellatrix cõtra iniuſtitiam exiſtit, quatenùs deuicta cadat.

Sap. 11.

Rom. 12.

O Vera ſapiẽtia, quę abſq; omni initio & cõſtitutione ęternus Deus exiſtis, quãta myſteria in creaturis operi tuo, ſcilicet homini, ſubditis, feciſti, quandò vires potentię tuę creando emiſiſti? Tu enim pulchrum tectum cum pulcherrimis feneſtris ſuis, ſcilicet firmamẽtum cum luminarijs illis creâſti, in quod ſolem, qui lumine ſuo omnia ſuper terram & ſub terra regit & illuminat, conſtituiſti, cui etiam cętera luminaria adhęrent, & per quẽ lucent, ſicut omnes creaturę tibi obſecundant, & in te in genere ſuo vita exiſtũt. Tu autem ſummus infimam creaturam tetigiſti, & humanitatem ex illa induiſti, per quam inimicum tuum ex toto ſuperâſti, qui inuidia ſua hominẽ quem plaſmaueras, in paradiſo ſeduxit. Tu enim vera charitas ęterne Deus, omnibus creaturis tuis ſapiẽter creatis & ordinatis & præparatis, tandèm hominẽ, quaſi ad prandiũ pręparatũ vocãdum,

for-

formâſti in tam breui mora.Sic vocatur initiũ diei eſſe,quan-
dò ſcilicet aurora conſurgit ante ſolem: & ſtatim inſpirâſti in Gene.2.
ipſum ſpiraculũ vitę,ſicut etiàm ſol poſt aurorã ſtatim radios
ſuos fulgendo emittit. ſpiraculum autem vitę,anima eſt, quę
ignis exiſtit,cuius flamma rationalitas eſt,per quam vires ani-
mę in ſciẽtia boni & mali cognoſcũtur,ſicut etiã ſol per ſplẽ-
dorem ſuum cognoſcitur.Mora autem,in qua Dñs Adam in
paradiſum poſuit,& glorioſam iocunditatem eiuſdem para-
diſi ei oſtendit,omnem fructum illius,excepto ligno ſcientiæ
boni & mali,ei cõcedens,fuit quaſi prima vſq; ad tertiã. Mo-
ra verò,qua vocauit Adam nominibus eorũ cuncta animãtia
& volatilia cęli,q̃ in viſione ſcientię ſuę vidit & cognouit, &
in qua Dñm in claritate Diuinitatis ſuę ſibi loquentem audi-
uit,ſpatium habebat ſicut horę tertię vſq; ad ſextã: Qua ſcili-
cet Deus ei tunc in orientali parte apparuit,nec eius vultum,
ſed claritatẽ quandã vultûs eius vidit. Qua cognitione lętifi-
catum,Deus in ipſum ſoporem miſit,& ità lęto animo in de-
ſiderio ſoporis,velut filius corã patre ſuo obdormiuit. In ſo-
pore autẽ illo Deus ſpiritũ ipſius in eã altitudinem ſuſtulit,de
qua in corpus eius miſerat cũ ſcientia boni & mali,& ea q̃ vẽ-
tura erant,ſcilicet de progenie illius ad cęleſtem Ieruſalẽ im-
plendã,pręoſtendit.Et in eodẽ ſopore coſtam de ipſo tulit,&
in mulierem ędificauit:qua adducta & viſa,Adam gauiſus eſt
valdè.Ipſe autẽ & vxor eius conſiderantes,quid comedere vel
operari primũ deberent, ipſa propiùs lignũ ſcientię boni &
mali ſtans,virũ ſuũ expectabat.Antiquus verò ſerpẽs cogno-
ſcens,quia in aliũ reſpiceret,ſicut angeli in Dñm reſpiciunt, Gene.3.
eam ad decipiendum aggreſſus eſt.Mora aũt,in qua hęc facta
ſunt,fuit quaſi ſpatiũ ſextæ vſq; ad nonã.Mulier quam Dñs in
paradiſo de viuificati hoĩs coſta ædificauerat, tunc in p̃ſciẽtia Gene.2.
ſua habens & p̃uidens vitã per quã oĩs vita ſubſiſtit,quandoq; Luc.1.

in mulierẽ deſcenſurã,per quã homo in gloriã paradiſi cęleſtis intraturus eſſet,à ſerpente ſeducta, cibum mortis viro ſuo porrexit. Ipſis ergò claritate ſua ità denudatis,claritas Dei,quę priùs Adę apparuerat, quaſi in flãma eis apparuit in auſtrali parte,& dixit:Adam,vbi es? Per hoc pręſignauit,quid in beneplacito ſuo haberet,qa ipſum ꝑ tunicã humanitatis ſuę ex fœminea forma aſſumendam,quęrere & retrahere vellet. Et hic dies eorũ ſalutis ſe declinauerat. Mora verò iſta,quaſi ſpatiũ nonę horę diei fuit vſq; in veſperũ. Poſteà aũt expulſi de paradiſo,in mundum venerũt,& noctẽ jam ſupra terram inuenerunt. Tunc etiàm ſecundùm naturã humanam eta ſibi & alijs animalibus neceſſaria reppererũt,& ea vſui ſuo aſſumpſerũt.

Geue.3.

HAec dicit,qui ſpirans vita & mẽte ſua,vnus Deus eſt. Mens oĩpotentis DEI,filius ſuus eſt,cui adeſt opus, ſcilicet oĩs creatura, quoniã per verbũ Dei, quod filius ſuus eſt,oĩa facta ſunt, quę ſpirãti vita viuificata ſunt in altitudine cæli & in infimo,quod terra eſt,q̃ obſtaculũ eſt ſuperioribus lucentibus. Deus verò operi ſuo poſſibilitatẽ laudandi & operandi tribuit: & qa ipſe ſignifer ꝓliator contra inimicos ſuos tenebrarum habitatores exiſtit,tenebris deputat oẽs,q ſibimetipſis attribuunt ea,q̃ gratia Spirituſſancti in eis operata fuerit,& ipſi apoſtatę nominãtur, quoniã in ſe,& non in ſuſcitatorẽ vitæ,adſpiciunt: & paternũ miniſteriũ,quod ei exhibere debent,cũ obcæcatione ſcientię ſuæ retrorſùm abjciunt, & illi cum oĩbus operibus,q̃ ſibi theſaurizauerunt in tenebris,q̃ ſinè ipſo factę ſunt, torquebuntur cũ illo,q ſimilis altiſſimo eſſe voluit. Tales enim, viſcera diaboli ſunt,quoniã ex conſilio illius operantur,& à claritate Diuinę lucis denudantur,& inſtigatione eiuſdẽ tyranni,ſcripturã & doctrinã,quã Spirituſſanctus dictauit,deſtruunt. Sicut cælũ ante tempus ſcindi non poteſt, ſic etiàm verba Spirituſſancti mutari non poſſunt.

Ioann. 1.

Eſa. 14.

DE

DE ſacerdotali officio, quod in primo ſacerdote Mel- Gen.14.
chiſedech in vmbra miraculorum Dei oſtéſum eſt,
& ante eum homines latebat, cò quòd præ mollitie
ſua illud capere non poſſent, Deus mihi hæc oſté-
dit: Vidi quandam nubem velut auroram rutilantem, & in il-
la arietem in ſpinis pendentem, quemadmodùm aries qui pro
filio Abrahæ oblatus eſt, pendebat, cuius cornua velut ſaphi- Gen.22.
rina exiſtentia, fulgorem topazij ex ſe reddebát, & corpus to-
tum colori candidæ nubis apparebat. Aries iſte, IESVM
CHRISTVM filium Dei viui, qui abſq; admixtione vllius
contagij, candidiſſimus ex virginea natura natus eſt, ſignifi-
cat. Cuius ſaphirina cornua dulciſſimã & coæternã ipſi cla-
ritatem eius, per quam in vera humilitate humanitatem ad li-
berandum perditum hominem aſſumpſit, deſignant: qui de
ſpiritusanćto ex Maria virgine Deus & homo natus proceſſit:
quod fulgor topazij, qui ex ſaphirinis cornibus reſplendebat,
exprimit. Nubes verò, quæ vt aurora rutilabat, angelicã mul-
titudinem declarat, quæ ſacramento corporis & ſanguinis Ie-
ſu Chriſti miniſtrat, quod in virtute altiſſimi fit, quæ Mariã, Luc.1.
eundem filium Dei de Spiritu ſanćto concipienté, ab omni ca-
lore humanę voluntatis obumbrauit, quem aries in ſpinis pẽ-
dens, vt prædictum eſt, ſignificat. Spinæ autem clauos, quibus Ioan.19.
corpus eius cruci eſt affixum, ac lanceam, qua latus ipſius
perforatum eſt, atq; totius paſſionis eius aſperitatem, quã pa-
tientiſſimè vt mitiſſimus agnus pro peccatis noſtris ſuſtinuit,
deſignant. Ouis enim, præ alijs animalibus patiens, humilis,
manſueta & munda exiſtit. Vndè etiàm Deus pelliceas tuni-
cas primis hominibus, per inobedientiã à claritate, qua veſtiti
erant, denudatis, pelles ſcilicet ouium, pro veſte tribuens, ſi- Gen.3.
gnificationes ouis, calliditati antiqui ſerpẽtis oppoſuit. & tali
veſte eos obtexit, nè nudi paradiſum exirẽt. Ipſe enim æternus

Deus, qui in ſcientia ſua æternaliter habuit tunicam, id eſt, humanitatem filij ſui, ad cuius imaginem hominẽ fecit, quẽ-
Gen.1. admodùm Moſes ipſum ad imaginem & ſimilitudinem DEI creatum eſſe teſtatur, hominem deceptum vocauit, & tali veſte induit, in hoc oſtendens, verbum ſcilicet vnicum filium ſuum ſibi coæternum, ad requirendum & liberandum ex virginea natura humanitate induendum iuſſione in ſignificatione ouis, patiens, humilis, manſuetus & abſque omni macula vllius contagij mundus exiſteret. Ioannes enim baptiſta & cę-
Ioan.1. teri prophetæ, idem in ſpirituſancto intelligentes, eum nomi-
Eſai.1. ne agni & ouis, ſæpiſſimè appellant. Ipſe nanq; eſt immacu-
Pſal.44. latus agnus & ſpecioſus forma præ filijs hominum, qui nõ de virili ſemine, ſed de ſpirituſancto conceptus virtute altiſſimi Dei, de carne Mariæ virginis, Deus & homo natus proceſſit. In eadem verò virtute altiſſimi DEI, oblatio panis cum vino & aqua, in carnem & ſanguinem Saluatoris, quam de Maria ☞ virgine aſſumpſit, ad verba ſacerdotis tranſſubſtantialiter, quemadmodùm lignum in ardentem carbonem per ardorem ignis, mutatur. Per hoc enim ſacramentú corporis & ſangui-
Ioan.6. nis IESV CHRISTI, qui panis viuus eſt, vt ipſe teſtatur, animæ ſaluandorum reficiuntur. Vndẽ ô ſacerdotes, qui ad mẽſam Domini ordinati eſtis, præparatæ vos ad ſacrificãdum ſa-
Luc.15. ginatum vitulum, qui omni macie peccatorum caret, & in-
Ephe.6. duite vos lorica veræ fidei, & ſcuto ſpei æternæ vitæ, & collú veſtrum ſtola obſeruationis præceptorum Dei circundate, vt
Mala.2. competenter ei ſeruire poſſitis. Vos enim angeli Domini exercitum eſtis. Quia ſicut ad verba angeli Gabrielis Deus incar-
Luc.1. natus eſt ex Maria virgine, vt per eius natiuitatem, paſſionem & aſſcenſionem homo perditus liberari & ſaluari poſſet: ſic ad verba veſtra idem corpus & ſanguis eiuſdem filij Dei, cum repręſentatione natiuitatis, paſſionis reſurrectionis & aſſcẽ-
ſionis

ſionis eius, pro ſalute noſtra & omnium fidelium, tam viuorũ
quàm mortuorum, fit. Currite ergò deſideranter in gaudio
lætę mentis ad miniſterium agni immaculati, quia multa ſa- Fructus
lus vobis & alijs fidelib⁹ indè prouenit, cùm propter celebra- Miſſæ.
tionem illius peccata remittuntur, & animæ liberantur, &
multa pericula animæ & corporis effugantur. Sanctitas autẽ
eiuſdem ſacramenti nobis inuiſibilis eſt, vt etiàm Deũ & quã-
libet incorpoream creaturam videre non poſſumus, ſed per il-
lam anima noſtra & corpus per remiſſiõem peccatorum ſan-
ctificatur, & inuiſibiliter refocillatur. Si autẽ circa corp⁹ Dñi
aliqua indigna accidunt, vt vel putreſcere, vel ab aliquo ani-
mali corrodi ſeu conſumi videatur, iſta tantùm in ſacramẽto
viſibili vel ſola ſpecie exteriori ſunt, virtute & gratia ipſius ſa-
cramenti, illibata & incorrupta diuinitùs conſeruata. Quã-
dò ſacerdos verba Dei ruminat, corpus incarnati verbi Dei ite-
ratò conficitur, per quod omnes creaturæ proceſſerunt, quæ
priùs non apparuerunt, & quod etiàm ex Maria virgine quaſi
in momento ictûs oculi incarnatum, cùm ipſa cum humilita- Luc. 1.
te dixit: Eccè ancilla Domini. Et caro eiuſdẽ verbi Dei in ver- Notẽt hęc
bis ſacerdotis floret, & immutata caro permanet. Dominus Ie- Luterani.
ſus Chriſtus nondùm paſſus fuit, quandò verba iſta dixit, & Mat. 26.
diſcipulis ſuis prænunciauit ſe paſſurum, & ſanguinem ſuum
in ablutionem peccatorum effundendum, id eſt, ablutio, quę
per nullam carnem ante eum fieri potuit, ſed in carne ipſius,
quæ abſq; liuore peccati ex igne patris Diuina exiſtit. In ver-
bis verò ſacerdotis, quæ ſigillatìm ſuper vtrunq; ſacrificium
dicuntur, & ſingulatìm virtute altiſſimi, quaſi in momento
ictûs oculi ſacramẽtum corporis & ſanguinis IESV CHRI-
STI fit. Et officio altaris rationabiliter peracto, multa remiſ-
ſio peccatorum viuis & defunctis prouenit. Si autẽ per negli-
gentiam vinum & aqua defuerint, vel ſola aqua ibi fuerit, in
verbis

verbis prædictis corpus Domini fit, in ſe habens ſanguinem. In calice autem ſanguis, qui in paſſione ſua effuſus eſt, nõ fit, quia vinum & aqua defueruut, vel ſola aqua ibi fuit, vndè denuò eadem verba & ſigna repetenda ſunt, quia ſacrificium vini & aquæ neglectum fuit, & ſtatìm ex aqua & vino ſanguis non aridus, ſed integer & fluens fit, corpore tamen ità permanente, vt in verbis antedictis factum eſt: ſed ſanguine, qui priùs defuit, & gaudio redemptionis, qua homo liberatus eſt, adornatur. Hæc, fili Dei, in vero lumine mihi oſtenſa, tibi ſcripſi, vt ſacerdos Dei læto animo fias, ſpiritusq; ſanctus efficiat, quatenùs vera humilitate & patientia & manſuetudine agnũ Dei imiteris, & à quotidianis peccatis, quæ vitari nõ poſſunt, vera pœnitentia laueris, & à ſarcina criminalium, quæ quaſi
Cõuiuia. in conuiuio perpetrantur, Deus omnipotens te cuſtodiat, vt in munditia ei, dum viuis, ità ſeruias, vt poſt finem huius vitæ, in ſumma beatitudine in æternum cum ipſo gaudeas. O ſerue Dei, qui in bona voluntate ad vtilitatem tuî & aliorum multa ad te colligis, & tamen in hoc repræhenſibilis es, quòd bonã terram in agro Domini tui diligenter non euertis, audi: Negocium illud quod mihi commiſiſti, in eo tibi lucidum video, quòd per te auertitur, nè bona illius Eccleſiæ per inutilẽ præpoſitum diſſipentur. Sed in claritate iſta nullo modo videre poſſum, vt per te religio ſpiritalis vitæ in ipſis reſtituatur. Sicut enim lutulentus puteus putredine immundorum vermiũ ſqualidus & inueteratus, facilè mundari non poteſt: ſic etiàm mala conſuetudo peccatorum, difficilè in eis prohibẽda erit. Quicunq; enim lupum fugat & perſequitur, nè oues ab illo rapiantur: & ſi eas poſteà in rectam paſcuam ducit, benefacit. Nunc autem ex conſilio bonorum & ſanctorum hominum, elige quod tibi melius eſt, ſecundùm ſtatum Eccleſię qui modò eſt, ſcilicet vt minùs malum eligatur.

Cœnan-

COenantibus autem eis, accepit Ieſus panem & benedixit ac fregit, deditq́; diſcipulis ſuis, & ait: Accipite & comedite, hoc eſt corpus meum. Matt. 26: Benedicit ſcilicet panem ea benedictione, qua de corde patris, quemadmodùm & ipſe, exiuit. Per hoc autem quòd dicit, fregit, corpus ſuum per infixionem clauorum terebrandum, & tormento crucis vexandum, & poſteà mutandum eſſe, oſtendit. Sic enim granum per molendinum contritum, cum aqua & igne panis efficitur: ſic etiàm corpus eius multa afflictione pœnarum & paſſione crucis cōtritum, & per reſurrectionem ad immortalitatem roboratum, panis vitæ fidelibus factum eſt. Quia verò non de carnali patre in terra, ſed de ſpirituſancto in virgine conceptum eſt, non potuit aut debuit corpus idem in cineres redigi vel ſpargi, per quod anima & corpus cuiuſq; hominis ad ſaluationem reficiuntur, ſicut etiàm panis cor hominis confirmat. Pſal. 103. Maria autem terra erat, in qua S. Diuinitas granum ſeuit, ſcilicet filium ſuum, de cuius corpore omnis fidelis viuere debet, quemadmodùm etiàm de pane, qui ex granis fit, homines viuunt, id eſt, in cœna ſua. Corpus tamen dedit eis impaſſibile diuina potentia ſua in ſaluationem, eô quòd gaudia æternæ ſaluationis, paſſione omnium dolorum careant: & hoc ei poſſibile fuit, quia in aliena natura homo eſt, & ideò eundem panem in Diuinitate ſua benedixit. Item per hoc quòd panem fregit, eis innoteſcit, ſe deſiderare idem corpus ſuum pro redemptione humani generis paſſibile in mortem tradi, nec ab alio (ſi ipſe nollet) ſibi mortem inferri poſſe. Et accipiens calicem, gratias egit, qui per effuſionem ſanguinis ſui hominem de liuore peccatorum redempturus erat. Et dedit illis ſanguinem noui teſtamenti, ſcilicet ſaluationem perficiendo, quæ vtiquè in veteri teſtamento inueniri nō potuit. Quòd autem dixit, non ſe de geni-

mine vitis huius bibiturum, donèc illud nouum biberet in re-
gno patris ſui: Hoc ità intelligendum eſt, àc ſi diceret, donèc
eas & alias animas ſanctas in regnum patris ſui in gaudio
ſuſciperet per effuſionem ſanguinis ſui. Dominus IESVS
ante paſſionem ſuam corpus paſſibile in cœna diſcipulis ſuis
dedit, vt eis eſſet cibus vitæ, quo & animæ & corpora ſan-
ctificarentur. Per effuſionem autem ſanguinis ſui, qui in
cruce effuſus eſt, rationalis anima à caſu animæ renouatur
Pſal.103. & lætatur, ſicut etiàm vinum lætificat cor hominis. CHRI-
STVS itaque qui in cœna Diuina potentia ſua impaſſibilis
fuit, Diuina etiàm miſericordia ſuper hominē motus, & poſt-
eà ſe paſſibilē voluit: quia nisi vt paſſibilis mori potuiſſet, ho-
mo liberatus non eſſet: & ità ſinè fructu redemptionis, ſolus
Ioan.12. Deus & homo manſiſſet, ſicut ipſe dicit: Nisi granum frumē-
ti cadens in terra, mortuum fuerit, ipſum ſolum manet: ſi au-
tem mortuum fuerit, multum fructum affert. Homo ergò nō
potentia, ſed iuſtitia liberari debuit, qui recto iudicio ad
mortem deputatus eſt. Et ideò filius DEI in mortem tradi-
tus eſt, vt per ſatisfactionem innocentis, iuſtitia peccatori
redderetur.

QVicunq; ex infirmitate corporis ſui vomitum pa-
titur, & corpus tota deuotione deſiderat, huic pre-
sbyter idem ſacramentū dare nō preſumat, propter
honorē eiuſdē corporis Chriſti, quod in ſpecie pa-
nis latet. Sed corpus Domini ſuper caput eiuſdē hominis po-
nat, ac Deum qui animā in corpus miſit, inuocet, vt corpore
& ſanguine animam illius ſanctificare dignetur. Ponat quo-
que ſuper cor ipſius, dicens: DEVS omnipotens, cuius fili-
um Maria in fide ſuſcepit, da quęſumus, vt in vera fide anima
& corpus huius hominis ſanctificetur per corporis & ſangui-

nis

nis eius ſanctificationem. Diuinum enim ſacramẽtum in ſpecie panis latet, quemadmodùm anima hominis inuiſibilis exiſtit. Vndè inuiſibilis anima, inuiſibilem ſanctitatem ſtatìm in ſe trahit, quia ſpiritus hominis illum qui eum miſit, mox ſentit, & nunquàm ab eo recedet, qui in fide eum ſuſcipit. Ab indigno autem ſanctitas illa, ſicut à Iuda, aufertur. Itaque vomitum patienti, propter cautelam & reuerentiam, corpus Domini eſt vitandum. Fides tamen eiuſdem ſacramenti, firmiſſima habenda eſt, quod in ſpecie panis ſolenniter ſanctificatum eſt.

IOhannes qui ſpeculũ ſanctitatis & virginitatis eſt, quia propterea terrenam deſponſationem repudiabat, & quẽ filius DEI, qui à patre ſuo in virginalem materiam humanitatis ſuæ deſcendit, quam omni ornamento virtutum ornauit, præ cæteris ſanctis ſpecialiter diligendo, occultorum miraculorum ſuorum ſignaculum poſuit, in myſtica viſione dicit: Vidi ciuitatem ſanctam &c. Quod ſic intelligendum eſt: Cæleſtis Ieruſalem, quæ per ſummum artificem, ſcilicet omnipotẽtem Deum, ornanda erat, coram ipſo, quẽadmodùm materia omniũ rerũ, ante creationẽ mundi apparuit: & ſicut hominem quem de limo formauerat, ſpiraculo vitæ ſuſcitauit: ſic etiàm S. ciuitas Hieruſalem, quæ virum ſuum, ſcilicet filium DEI, cui deſponſanda erat, expectabat per effuſionem ſanguinis ſui, cum omni ornamento noua effecta eſt. Ipſa enim, cùm elementa tenebris inuoluta eſſent, victorioſo vexillo ad crucem, in qua filius DEI pendebat, deſcendit, & dotem iſtam ab eo qui in virginitate conceptus & natus eſt, ſuſcepit, quòd etiàm ipſa ſpiritali genitura filios virgo procrearet, quia per rubicundum

Apo. 21

Gen. 2.

ſanguinem filij Dei, cæli illuminati ſunt, & ianua paradiſi, quæ in expulſione Adæ homini clauſa eſt, aperiebatur. Deus nanq; Ieruſalem, quæ de ſanctis operibus hominum ædificata eſt, & quæ vt ſponſo viro ſuo ornata apparet, ad laudem humanitatis ſuæ fieri voluit, ſicut etiàm ad laudem & honorem Diuinitatis ſuæ angelos creauit. Et audiuit vocem quaſi dicentem: Ego qui per verbum meum, quandò Fiat dixi, ſuper omnes creaturas intonui, dico, vt hæc quæ tibi de cæleſti Ieruſalem oſtenduntur, ad tutelam & ſalutem hominũ cognoſcas & manifeſtes, qui ad ſimilitudinem noſtrã factus eſt, vox ſcilicet in anima, & tabernaculum in corpore, vt etiàm ego vox in tuba, quæ per vocem ſonat. Deus enim dilecto ſuo Io-
Apo. 21. hanni S. ciuitatem viuis ex lapidibus, qui homines ſunt, & etiàm ex operibus eorum conſtructam oſtendebat, in qua IESVS CHRISTVS lapis angularis conſiſtens, vtrunq; parietem in templo cæleſtis Ieruſalem coniungit. Ipſe quoquè per indumentũ humanitatis ſuæ cum hominibus habitat, & ipſi populus ſuus ſunt, quem dote ſanguinis ſui eruit, ac ipſe Deus eius eſt, quoniam magna poteſtate eum liberando, antiquum ſerpentem deſpoliauit. ſicq; Deus potentiæ, Deus miſericordiæ & pietatis, ac plenum bonum ſuper omnes creaturas conſiſtit, quem nunquàm vllæ tenebrę tangebant. Sed qui ſuper eas fortiſſimus iudex eſt. Deus nanq; per humanitatem ſuam & etiàm per ornamenta cæleſtis Ieruſalem, populo ſuo omnem lachrymam ignorantiæ & infidelitatis, in qua cęcus veræ ſidei erat, abſtergit, & in pura pœnitentia, confeſſa peccata remittẽdo, ei à poteſtate & habitatione gehennalis mortis ſaluat. In dulciſſimo quoquè & amariſſimo rumore humanitatis filij Dei, qui eſurie expectationis ſuæ ceſſante, in magna ſaturitate gaudiorum in omnem terram exiuit, luctus Adæ & poſteritatis ſuæ, qui introitum cæleſtis regni non potuerunt

tuerunt habere, & clamor prophetarum, qui in magnis ſuſpirijs eum ad redemptionem populi vocabant, ampliùs nõ erũt. Dolor quoque & aſperitas legis, in qua nullius peccati reatũ per veniam miſericordiæ aliquis redimere potuit, etiàm ampliùs non erunt, quomodò nobilis filius hominis qui iuſtus & miſericors eſt, omnia peccata hominis in vera pœnitentia miſericorditer abluit. Sicq́; per plenam bonitatèm humanitatis ſuæ, omnes prædicti dolores, qui in primìs erant, abíerunt. Hæc quę Iohãnes in S. reuelatione vidit & audiuit, vera ſunt: quoniam filius Dei opera ſua, vt pater ſuus voluit, in magna claritate finiuit: vndè etiàm in magna potẽtia in throno ſuo, omnes inimicos ſuos conculcando, ſedet. Ipſe etiàm omnia noua facit, quia vt ex prima materia omnes creaturæ per verbum Dei (ſcilicet Fiat) procedendo illuminatæ ſunt: & ſicut primus homo de limo formatus, ſpiraculo vitæ in carnem & ſanguinem mutatus eſt: ſic etiàm homo peccator, per miſericordiam filij Dei, qui in throno ſuo ſedet, cum pœnitẽtia peccatorum ſuorum renouatus, nouus efficitur. Beatus enim homo, quem Deus tabernaculum Sapientiæ cum ſenſualitate quinque ſenſuum fecit, vſque in finem vitæ ſuæ cum ſanctis déſiderijs bonorum operum, & cum eſurie iuſtitiæ ac dulciſſimarum virtutum, quibus nũquàm ſaturari poteſt, de nouitate in nouitatem per gratiam Dei ſemper aſſcendit, & ſic ad gloriam incõmutabilis vitæ, quæ ſinè tædio & ſinè fine ſemper manet, feliciter perueniet. Sic enim Deus vſque ad nouiſs. diem omnia noua facit: quæ autem poſt nouiſſimum dié cum potentia & poſſibilitate ſua facere velit, in ſola ipſius ſcientia ſunt, cùm beati homines, qui in prædicta nouitate viuebant, in citharis & ſymphonijs ac in ſono omnium laudum, in cõſpectu Dei gaudium omnium gaudiorum ſinè fine habebunt. O ſerue & fili Dei, qa ipſe in primo homine te formauit, ſtu-

de vt per abſtinentiam carnalium deſideriorum in ſanctis deſiderijs & bonis operibus in cæleſti Ieruſalem tabernaculum tibi facias, & vt pulcherrimis feneſtris per eſuriem iuſtitiæ & charitatis Dei exornes, quia vt dom⁹ per feneſtras illuſtratur, ſic etiàm per charitatem omnes virtutes illuminantur, & cognoſcuntur. Vide etiàm vt tribulationes tuas patienter ſufferas, quoniam per eas quęq; virtutes in te elegantiores efficiuntur: & vide vt etiàm in corde tuo pulchram formam, de qua tibi dixi, cautè cuſtodias, quatenùs ipſa in cæleſti Ieruſalem luceat.

☞ IN vera viſione, quam in anima mea vigilantibus oculis ſemper video, cùm modò ſeptuaginta & trium annorum ſim, à viuente lumine ad ſcribendum hæc verba coacta ſum: Deus viuus fons eſt, qui aquas emiſit, qñ per verbũ Fiat, dixit: Fiant luminaria &c. quę luminaria firmamentum, ſolem ſcilicet, lunam & ſtellas, portant, & quę ſpeculũ eorũdem luminarium ſunt, quoniam radios ſuos in eas mittunt. Ipſe etiàm ſplendens ignis ac æternitas ante æuum eſt: in quo imago ſua, ſcilicet forma hominis, ſemper & ſemper ſinè tempore radiauit. Homo enim, quem ad imaginem & ſimilitudinem ſuam formauit, opus ſuum & indumentum deitatis ſuæ eſt, qui ſecundum creatorem ſuum operando, ad vtilitatẽ ſuam, quomodocunquè voluërit, vtitur creatura. De limoſa nanque & aquoſa terra homo creatus eſt, quæ per humorem aquarum, quas ipſa obtegit ac pondere ſuo aggrauat, infunditur. Aquæ verò cum calore ſolis, qui infra circulũ rotę ſuæ quandam imaginem habet, & qui per aquoſum aërem humidus eſt, totam terram perfundunt: & ità ſe inuicèm admiſcẽdo, omnia germina proferunt: & aquæ, quæ ſpeculum eiuſdẽ ſolis ſunt, ipſum coërcent, nè terra nimio ardore ſuo comburat,

Gene. 1.

Gene. 2.

rat, ipſeque aquas conſtringit, nè illę per immoderationem pluuiarum terram ſubmergant. Deus quoquè igneam rationalitatem animæ, quæ ſpiraculum vitæ eſt, homini quem formauerat, immiſit: per quod in carne & ſanguine, velut cibus per ignem, cófortatur & ſolidatur. Gene. 2. Anima etiàm per corpus, & corp⁹ per animam operatur: & anima viriditas corporis eſt, & ſic plenus homo exiſtit, in quo ignis, aqua, & aquoſus aër ſunt, per quæ ipſe humidum ſpiramentum attrahit & emittit. Sicut enim ſol de conſtituto loco rotæ circuli ſui, cũ mobili vento per calorem radiorum ſuorum, omnes vires & virtutes ſuas perficit: ſic etiàm rationalis anima in corpore cũ humido ſpiramine, quæcunque vult, dictat, & ea in creatura quam per rationalitatem cognoſcit, operatur. Anima verò & corpus cum ſingulis viribus & nominibus, quemadmodùm caro & ſanguis, vnum ſunt: ac per tria, ſ. per corpus & animã & rationalitatem, homo perficitur & operat̃. Ipſa nanq; anima toto corpori ſe infundit, & cum rationalitate in illo operando, guſtum & nutrimentum ipſi miniſtrat: ac ità homo, omnis creatura eſt, quã ipſe per rationalitatem ſcit & cognoſcit, & quæ ex præcepto Dei per omnia ei ſubdita eſt. Deus enim ignis occultus eſt, quem nemo mortalium inſpicere valet. Sed angeli qui ignei ſunt, etiàm igneam faciem ſemper inſpiciunt, & ſplendor patris, filius eius, de cuius indumento, quod tempus habet, prophetæ prophetabant: & qui ſemper ſinè tempore ante æuum cum patre fuit, vt Ioannes Euangeliſta teſtatur, dicens: In principio erat verbum, & verbum erat apud Deum. Ioan. 1. Sed verbum quod in principio apud Deum erat, de Maria virgine incarnatum, fons viuus, proceſſit, qui omẽs in ſe credentes aqua vitæ reficit, quemadmodùm ipſe dicit: Qui in me credit, flumina de ventre eius fluent aquę viuę. Ioan. 7. Ipſe etiàm per inextinguibilem ignem Deitatis, omnem ignẽ ſpurcitiæ.

citiæ.

citiæ extinguit, quia ante æuum in patre genitus erat, cuius voluntas induméetum eiuſdem filij ſui æternaliter habuit. Idé
Matt.3. quoquè filius Dei in aquis ſe baptizari voluit, vbi eum paterna
& 17. na vox dilectum filium ſuum, qui ante æuum in æternitate cùm ipſo erat, teſtatur: & qui per ſpecioſam formam humanitatis ſuæ, omnes inimicos ſuos, qui cõtra eum pugnare volunt, conculcabit. In aquis enim memor erat, quomodo illas
Gene. 1. per verbum ſuum creauit, ſuper quas ſpiritus Domini (qui viuus fons eſt) ferebatur, qui eas mouit & fluere fecit, ità quòd omnem immunditiam mundant, & nullam putredinem in ſe continere poterunt. Deus nanq; humanitatem ſuam Diabolum celauit, quem cum magna multitudine diabolicorũ ſpi-
Eſa. 14. rituum de cælo deiecit, ipſorumq; numerum (diabolo ignorante) cum beatis hominibus compleuit. Et ſic Deus per caſum Adæ, ruinam diaboli (qui ex toto perditus eſt) reparabit. Filius etiàm hominis comedit & bibit, vt homini facere conceſſit, per quod caro & ſanguis creſcunt & nutriuntur; nè in
Gene.3. officiali opere ſuo areſcendo deficiant. Cibum verò iſtum ſerpens contaminauit, quando primi homines ipſi conſentiẽtes, de paradiſo expulſi ſunt, vndè & p ſuggeſtioné diaboli, filios ſuos in peccatis concipiendo, in dolore generabant. Sed iſtam mortiferam conceptionem hominis, filius Dei abſterſit, cùm
Lu.1. & 2. de Spiritu ſancto ex Maria virgine ſinè omni peccato virilis naturæ cóceptus & natus eſt. Filius etiàm Dei, corpus & ſan-
Matt.26. guinem ſuum in pane & vino diſcipulis ſuis dedit, quia hæc duo maximè ei conueniunt & comparantur: quoniam ſicut
Ioan.12. granum in terra abſconditũ, ex nulla alia coagulatione, niſì per calorem ſolis & humorem aquæ, per gratiam Dei in viriditate ſua occultè naſcendo ſurgit, & ſicut botrus vini non per putatióem, ſed per myſticam gratiam Dei viret & creſcit, ☞ ſic etiàm ipſe filius Dei ſinè omni coagulatione & viriditate

pec-

peccati carnalis naturæ, ex occulta Diuinitate verus homo proceſſit. Ignis enim qui in altum ſiccum puteum abſcõſus eſt, vbi poſteà craſſa aqua inueniebatur, cũ qua ſacrificia adſpergebantur, quę per magnum ignem, qui accenſus eſt, conſumpta ſunt, Deum inextinguibilem ignem & viuum fontem eſſe deſignant. Nam ipſe Deus, quem idem ignis & aqua ſignificant, in alta profunditate ſua tam occultus eſt, quòd omnem intellectum humani ingenij excedit: vndè etiàm omne carnale deſiderium in Maria virgine ità conſumpſit, quòd filius ſuus abſque omni incendio peccati ex ipſa humanitatem ſuam induit: ſpirituſſanctus enim, qui viuus fons eſt, ſuauiſſimo humore ſuo eam perfudit, ſicut ros ſuper granum deſcendit, ità vt per virtutem altiſſimi ab omni ardore, qui per ſuggeſtionẽ diaboli in naſcentibus hominibus fit, & ab omni dolore humanæ naturæ & geniture obumbrata ſit, quemadmodùm angelus ad ipſam dixit, Et virtus altiſſimi obumbrabit tibi. Primus autem ortus immundæ coagulationis, quę ſinè Spirituſancto exoritur, in aquis baptiſmi per Spiritumſanctum velut aurum in igne mundatur, & purificatur, quoniam Spirituſſanctus ſuper aquas ferebatur, ac eas moueri & fluere fecit. Ipſæque etiàm ſpiritale elementum prę cęteris ſunt, & in eis etiàm animalia in natura ab alijs animalibus aliena, naſcuntur & paſcuntur. Homo nanque chariſmate & oleo per gratiam Dei inunctus, & igne Spirituſſancti accenſus, in baptiſmate ſanctificatur, ac denuò in confuſionem antiqui ſerpẽtis, qui primum ortum ſuum tetigit, renaſcitur: & ità per gratiam Dei, ab ipſo, hoc modo potenter eripitur, ac in fonte baptiſmatis per fontem viuum, ſcilicet Spiritumſanctũ, ad ęternam ſaluationem regeneratur. Eadem etiàm virtus altiſſimi, quę ſuperuenit in Mariam, ex ipſa carnem & ſanguinem filij Dei efficiens, ſuper oblationem panis & vini, apertis vulneri-

2.Mac. 1.

Luc. 1.

Gene. 1.

Ioan. 3.

bus Ieſu Chriſti, deſcendit ità, vt eadem oblatio panis & vini, occultè in conſpectu Dei & ſanctorum angelorum, in carnē & ſanguinem trāſformetur: ſicut etiàm granum & vinum per occultam viriditatem, quam homo videre non poteſt, creſcūt. Sed quia homo poſt ablutionem baptiſmi in peccatis ſæpiſſimè labitur, vulnera eiuſdē filij Dei tandiù aperta ſunt, quouſq; rationalis homo peccauerit, quatenùs ipſe per pœnitentiam & confeſſionē in eiſdem vulneribus mundetur & recipiatur. Sed homines qui hæretici & Saducęi dicuntur, ſanctiſſimam humanitatem filij Dei & ſanctitatē corporis & ſanguinis ſui, q̄ in oblationem panis & vini eſt, negant: ideoq; diabolus qui initium eſt ab illo, qui nec initium, nec finem habet, & qui in principio honoris ſui, vnitati ęternæ Diuinitatis contradixit, per homines iſtos, totam terrā puluere mortis adſpergit. Ipſe enim mendax eſt, quoniam obcęcationē infidelitatis, oculis hominum iſtorum infundit, eos ità obcęcādo, vt in Deū verū nec ſperare, nec credere poſſint: & ità vipereo more oēm ſanctitatem & honorem Dei per homines iſtos mordet, qui eū per ſuggeſtionem ſuam ſequuntur, & qui per omnia Deum viuum per infidelitatem deſpiciunt. Deum nanq; verum, qui inuiſibilis eſt, & etiàm animam ac ſpiritum hominis in recta fide non habēt, quoniam omnis eorum intentio ad illa q̄ carnalia ſunt, tendit: ideoq; omnia quæ Dei ſunt, quēadmodùm ille q eos ſeducit, cōculcant: qa verba veritatis contemnentes in mendacio & in falſa doctrina ſua gloriantur. Perditus verò angelus, per rationalitatem ſuam ſcit, quòd homo rationalis poſſibilitatem operandi, quæ vult, habet: & hoc in primo homine, qui pręceptum à Deo acceperat, recognouit, ac ità in eadē qua mulierē deceperat, illud quod pręcepit, ſcilicet vt creſcerent & multiplicarētur, in hominibus iſtis deſtruere conatur, eis ſuggerendo, nè ſecundùm præceptum legis, ſed ſecundùm

Ioan. 8.

Notandum illud, nè ſe-

dùm hoc, quod ipſi per ſuggeſtionem diaboli ſibimetipſis eli-gunt, viuant. Ipſe quoquè eis ſuggerit, vt corpus ſuum per ieiunium macerando conſtringant, & poſteà omnem voluntatem inceſti deſiderij eorum perficiant, & ità ipſo ſuadente, ab omni ſanctitate legaliũ pręceptorum omnipotentis Dei deficiunt, quoniã in omnibus pręceptis q̃ Deus per Moyſen, ac p alios prophetas ſuos protulit, & quę poſteà per filium ſuum reuelauit, mortui ſunt: ideoq; per eos tota terra polluta eſt. Vndè vos ô reges, duces, & principes, ac cæteri Chriſtiani homines, qui Dominũ timetis, verba iſta audite, & populum iſtũ ab Eccleſia, facultatibus ſuis priuatũ, expellendo, & non occidendo, effugate, quoniã forma Dei ſunt. Igneus autem ſpiritus Dei, qui viuus fons eſt, per gratiam ſuam vobis infundat, vt hęc ante diem vltionis Dei, faciatis, quatenùs de omni honore & beatitudine corporis & animæ non deficiatis.

Secundũ præceptum legis, Anabaptiſtæ & cõcubinarij hîc notantur, qui nullum præceptum legis obſeruant, nõ verè cõtinentes.

DEus homini pręceptũ, in quo omnis lex latebat, dabat: ſed homo illud prævaricatus eſt: & ideò per caſum expulſiõis iudicatus eſt, in duob⁹ modis mortalis exiſtens, corpore ſcilicet moriendo, & verę lucis viſione carendo. vndè etiàm in manſione illa perdurare nõ potuit, ac pdictam viſionem perdidit. Ipſe enim Deũ veraciter ſciuit, & quod pręceptũ illius cuſtodire deberet, agnouit: ſed quia ſeruum ſuũ audiuit, & quoniã mulieri ſibi ſubditæ conſenſit, iuſtum iudiciũ iuſti iudicis ſuper eum venit. Et iudiciũ iſtud Deus homini ſuper illos dedit, qui magiſtrũ in obedientia agnoſcere nolunt, & qui omnia mandata legis pręuaricãtur. vndè & corpora ipſorum morti dabantur, quoniã in luce legis mortui ſunt. Sed tamẽ magiſtri, qui in vice Chriſti ſunt, pręuidere debent, ſi aliquam emendationẽ in ſe habeãt, anteq̃ illos morti tradant. Et cor eorũdem magiſtrorum in hoc pu-

Gene. 3.

riſſimum eſſe debet, nè vllam iniuriā aut blaſphemiam ipſis ab illis illatam, in iudicio attendant: & ità morti ſanguinem damnatorū cum iudicio tradant. Quòd ſi cor eorū purum non fuerit, à præſentia huius iudicij fugiant, nè verba ipſorū proximos ſuos interficiant, diligentiſſimè Euangeliū Dñi attendentes, vbì dicitur: Nolite iudicare, vt non iudicemini. In quo
Matth.7. enī iudicio iudicaueritis, iudicabimini. Sed nec iudicabunt ſecundùm quod ipſi cōſtituunt, nec ſecundū placitū volūtatis
Ioan.7. ſuæ: ſed ſecundùm iudiciū omnipotentis Dei, ità vt quicunq; intolerabiliter oīnibus pręceptis legis aduerſarius extiterit, & qui à criminalibus peccatis ſe abſtinere noluerit, hic ſecundū iudiciū Dei, & non ſecundùm voluntatē hominis, iudicetur. Quòd ſi ille ꝓpter timorem mortis, culpam ſuam ſe emendare promiſerit, ſemèl & ſecundò iudiciū Dei differatur: & cùm ſic probatus non emendauerit, ſecundùm verbū filij Dei, pœnæ iudicij reus erit. Hoc modo de omni iudicio quiſq; homo pręuideat, vt nō ſecundùm voluntatē hominis fiat. Attendendū
Iac.2. quoq; eſt, quid Iacobus de diuite & de paupere loquatur, de diuite ſcilicet benè aurato & veſtito. Diues enim propter magnam pecuniā ſuā honorari vult, recipitur & honoratur: videlicet propter auxiliū aduerſitatis, & propter timorē potentiæ, qua ſæpè homines lædit. Paup autē propter amorē Chriſti ſuſcipiendus eſt, & quoniā frater hominis exiſtit. Nec iſti pares habendi ſunt, quia hoc ſinè diſcretione eſſet, quoniā qui diuitem & pauperem in vna ſede ſedere faceret, diues hoc facere dedignaretur, & paup indè terreretur. Pauper nanq; propter amorē Dei recipiendus & habendus eſt, quia frater hoīs eſt, & quamuis Deus diuitē permittat diuitias habere, & eas pauperi ſubtrahat, formam pauperis, quæ ſua imago eſt, tamen diligit. Diues enim per ſuperbiam diuitiarum ſuarū hominibus, quibus nocere poteſt, imperat & eos tractat ſic-

ut

ut non ſint homines in forma ſua: & hoc modo bonum no-
men hominis, ſcilicet quòd ipſe imago & ſimilitudo DEI eſt,
blaſphematur. Deus itaq; præcepit, Diliges proximum tuum Leu.19. Matt.5.
ſicut te ipſum: formam tuam ſcilicet in ipſo attendendo, eiq́;
omnibus condolendo, & omnia quæ malè egerit, moleſtè fe-
rendo, quia forma tua in malis eius per ipſum blaſphematur.
Cumque homo hæc fecerit, bonum opus ſecundùm filiũ Dei
operatur, qui carnem induit, vt homini condolere poſſit. Sed
qui ſpernit pauperem, non ſolùm in illum, ſed etiàm in omni- Pauper.
potentem Deum peccat, qui formam hominis appræhendit,
per quam legem dedit, & ex qua redarguetur, quoniã tranſ-
greſſiones legis ſunt. Quicũq; autem totam legem ſeruauerit, Iac.2.
offendat autẽ in vno, factus eſt omnium reus: quoniam qui-
cunq; cætera legis mandata tenuerit, & vno mandato in lege
caruerit, illud propter odium non diligendo, ſed velut pictu- Lex.
ram pictoris illud habendo, hic alia præcepta perfectè non im-
plet. Sic etiàm fit, cùm homo debilitatur in vno membro ſiue
per natiuitatem, ſiue per aliquod infortunium, cætera mem- 1.Cor.12.
bra ſua ei condolebunt, nec in illo debilitato perfectum ſola-
tium aut auxilium habebunt. Cibus quoquè nõ benè coctus
& inſulſus, homini nec vim, nec guſtum confert, ſed vix ho-
mo per illum viuit. Sic etiàm qui igneam charitatem non ha- Charitas.
bet, omnia mandata legis non rectè coquit, ſed ea vt debile
membrum ſuum habet: & qui de ſapientia opera ſua non
colligit nec diſcit, ſed illa à ſeipſo connectit & operatur, hic Intentio.
comparatur homini, qui imaginem ſecũdùm formam homi-
nis ex ligno facit, quæ viuere non poteſt: ſicut etiàm ipſe &
opera ſua mortua ſunt, & etiàm velut mutus eſt, qui voce ra-
tionalitatis caret, vnde & ſicut reus in omnibus mãdatis Dei
exiſtit, & de ipſis in iudicio Domino reſpondebit, quoniam
ea ſecundùm voluntatem ſuam operatus eſt. Præuaricatio

nem aliena humanis ſenſibus loquuntur. Poſtquàm autem Noe in altitudine, in quam leuaueras, ædificium ſuum fecerat, primum ædificium Abel, quod in effuſione ſui tranſierat, de ipſo excitâſti, eumq; ità inſpirâſti, vt altare ædificaret, ſuper quod tibi altiſſ. Deo ſacrificium obtulit. Clara Diuinitas, quæ innumerabiles ſphæras vitæ habuiſti, primum hominem plaſmaſti de limo terræ, & illum in loco paradiſi conſtituiſti, vt in angelica laude ſocietatem haberet. Serpens autem in dolo oculum ſuum mouit, & illum fallacibus verbis decepit, te apud eum accuſans, qui etiàm primùm ſe tibi oppoſuit. Quod Diabolus fecit, quatenùs homo de paradiſo expelleretur, & nè in locum, de quo ipſe expulſus eſt, rediret, quem nouum opus creatum, præterquàm ſe, cognouit. Clara & ignea Diuinitas, in igneis ſphęris, quas in te habuiſti, per ſanctam imaginem humanitatis tuæ caput ſerpentis contriuiſti, vt ſe, priuſquàm opus tuum perfeciſſes, nunquàm erigeret. Ipſe enim ignem, qui tu es, nequaquàm tangebat. Sed in quadam luce claritatis, in qua mendax factus fuit, & ideò humanitas tua ei abſconſa eſt, & ideò etiàm angeli, qui ignem tuum tangunt, ab eo receſſerunt. Poſteà verò opus tuum, ſcilicet hominem, cum igne & claritate feciſti, ità vt illi perdito nunquàm ex toto ſimilis efficeretur, quæ in tanto numero ad imaginem tuam colliges, vt nec angeli, nec animæ eum dinumerare poſſint. Quidam enim hominum ignei ſunt, & ad ignem ſe conuertunt, & quidã in luce claritatis ſunt, & de luce ruunt, & iterùm poſteà ad ignem reſurgunt, ac columnæ cęli efficiuntur. Tu clara Diuinitas, ignis & claritas es, quibus etiàm fictile vas feciſti, de quo indumentum tuum induiſti, & ſic in tribus viribus exiſtens, opus tuum etiàm in tribus viribus conſtituiſti. In claritate Adam conſtituiſti, & in igne Noe cõſeruâſti, vt de ipſo nouus mundus cum igne ſanctitatis procederet,

Gen. 4

Gene. 3

minum adhuc in corpore viuentium, quę ſemper multiplicã-tur, & ante Deum aſcẽdunt ſuper aureum altare, quod in cõſpectu eius eſt, & de ipſis ſemper nouum canticum Deo concinunt. Aureum enim altare, opera ſanctorum intelligenda ſunt, quæ ipſi, in corpore manentes, operati ſunt, & quę in conſpectu Dei, quaſi aureũ altare fulminant, & quibus agnũ, ſcilicet filium Dei, imitati ſunt. Ipſi quoque ſancti opera ſua & etiàm opera ipſorum beatorum, qui feliciter operantur, dinumerant cum canente tuba, cuius ſonus eſt vt vox aquarum multarum, quę dulciſſimo ſono circuientis firmamẽti intermixta eſſet, & hac voce laudis auxilium illis à DEO quęrunt, quæ ſanctis operibus, quæ ſursùm ſuper altare ante DEVM aſſcendunt, opera & merita ipſorum tangunt. Sic nanq; Deũ pro ipſis orant, quatenùs ipſi à bonis operibus, Leuiathan deceptione, non impediantur, quæ exemplis eorum cum clemẽtis operabuntur, quod canẽs tuba eorum ſignificat, quia Deus ab eis ſicut ab angelis, quos claritate ſua perfudit, laudatur & glorificatur. Vox enim ſanctorum, qua Deum de ſuis & de aliorum bonorum hominum operibus laudant, quaſi canens tuba eſt: vndè & ipſi canticum nouum ante thronum & agnũ cantant, & terra, ſcilicet terreni populi, in voces eorum reſultant, in meritis eorum Deum laudantes, & dicentes: Gloria tibi Domine. O ſancta Diuinitas, tu in cælo ab occultis angelis glorificaris, qui de tua claritate ſcintillę exiſtũt, & de homine (quem de limo formâſti ad indumentum tuum) laudaris in terra. Quòd Iohannes Euangeliſta claritate DEI inclaruit, & in flamma Spiritusſancti exarſit, & ideò in corpore ſuo cæleſtis fuit, vt homo ante ruinam extitit, vndè pondus & grauedo corporis ſui in terra remanſit, ipſo in cæleſtia ſubleuato, quaſi in ictu oculi, ſicut poſt nouiſſimũ diem omnis corporalis grauedo comburetur, ſanctis animabus ad cæle-

Aureũ altare opera bona.

Apo. I.

ſtia volantibus. Iohãnes Baptiſta fortitudine Diuinitatis perfuſus in carne ſua, omninò à ſpuma ſerpẽtis mortuus fuit, & Matt. 3. ideò amaris verbis peccantes corripuit. Iſtud Deus ante humanitatem ſuam præmiſit, antequàm plenitudo temporis Gal. 4. veniret, in quo D E V S homo factus eſt. Nunc autem inuoco & adoro te, vt me puſillanimem, quæ verba iſta vidi & audiui, quod tu ſolus ſcis, in Canticis beatarum animarum conſeruare velis, & omnes qui propter puram fidem nominis tui ſtudioſè mecum laborant, in ſinum gratiæ ità collige, vt à te nunquàm peregrinemur. Tu enim ſolus ignorantiam meam ſcis, quæ doctrina ſcripturarum ſtellata non ſum, quæ miracula tua narrant, vt etiàm in ſtellis tempora diſcernuntur. Vndè rogo te, vt ab omni nigredine malignorum ſpirituum me liberes, & ab omni dubio ignorantię meę in corpore & anima conſerues. Iterùm rogo te mitis pater, vt mecum laborantes, igne charitatis tuæ ames, & in libro vitæ, qui ſcientia tua eſt, ſcribas, vt à te nunquàm ſeparentur. O Noe qui principium es ſanctitatis & ramorum, qui à te proceſſerunt, rogamus te, nè noſtrî in Canticis laudum tuarũ obliuiſcaris propter negligentias noſtras: ſed propter amorem illius, qui te in miraculis ſuis elegit, in laudibus & orationibus tuis ante Deũ noſtrî memor eſſe digneris ſemper, Amen. Sancta Diuinitas, q̃ abſq; omni diuiſione integra exiſtis, tu per verbũ tuũ in omni creatura puro nomine generas. Formæ, quę per verbum tuũ formatæ ſunt in genere ſuo, à vita nõ euanuerunt. Quædam creatura ex viriditate, quædam carnibus induta ex ſenſibili natura ſua, quędam ex ventoſo flatu ſuo, quędam ex aere fluentis aquæ viuit. Tu enim integram & indiuiſam obedientiam indumenti verbi tui, in Abraham pręſignando ſcripſiſti, & eam puram & integram propter liberationem illorum qui pœnitentiam (de inobedientia, quæ in Adam exorta) agunt, cuſto-

cuſtodiſti. Tu pręcepiſti Abrahæ, vt in carne ſua ſe vulneraret, quæ de deceptione, de ſanctitate caſtitatis in inceſta deſideria mutata eſt, quæ tu per aquam & baptiſmum abluiſti, in occultis myſterijs, quibus etiàm ipſe neſcienter deceptus eſt. Abraham ad præceptum meum, carnem ſuam vulnerante, & diabolum confudit, qui myſterium iſtud non cognouit, & in ea parte hominis confuſus eſt, qua etiàm hominem decepit. Tu etiàm præcepiſti, vt dilectum ſuum filium tibi ſacrificaret, in quo præſignâſti tuum filium pro populo ſacrificandum. Sed vibrantem gladium ſuper ipſo ligato extenſum, angelus tuus prohibuit, & arietem ex alijs ouibus non procreatum, ſed oſtenſionem tui miraculi illi oſtendiſti. Homo enim, quem tu plaſmâſti, per diabolum deceptus eſt. Vndè omnis humana natura ità contaminata eſt, quòd om̃is homo totus in peccatis carnalis deſiderij concipitur. Natura etiàm hominis ità diſtorta & tortuoſa facta eſt, vt nullus ſocium ſuum liberare poſſet de captiuitate diaboli, vndè in teipſo ordinâſti tunicam filij tui texendam de ſimplici terra, quæ de nullo germinauerat, cuius ſanguinis calorem calor Spiritusſancti accenderat, quę ſicut ouum à carne nata eſt, quod per gallinam fotum, pullũ emittit. ſic ipſa virgo calore ſpiritusſancti fota, filium genuit: & ſicut pullus abſq; calore gallinæ ex ouo nunquàm procederet, ſic virgo abſq; calore Spiritusſancti nunquàm filium procrearet. Myſterium iſtud totum in ariete pręfiguratum fuit, qui in ſpinis pendebat, vt Dominus ad Adam dixit: Cùm operatus fueris terram, ſpinas & tribulos germinabit tibi. In laboribus operis ſui maliciosa vindicta ei oſtenſa eſt, quia contempſit præceptum Dei quod incepit, & non perfecit, & non gloriam ſuam contriuit, & ideò lucida veſtis, quę abſq; om̃i obnubilatiõe fuit, ab eo ablata & ſciſſa eſt, vt etiàm ſpinæ & tribuli hominem

Gene. 22.
Gene. 22.
Gene. 3.

ſcindunt. Filius qui abſque omni virili ſanguine natus eſt, in claritate DEI calore Spiritusſancti, ille ſolus in lignū ſuſpenſus eſt pro crimine Adæ, quia nullum ſimilem habuit, animas liberauit, infernum deſpoliãdo: & quis eſt iſte qui hoc fecit? Deus ſcilicet, qui abſq; omni inceptione, defectu & mutatione, dies illa eſt, cuius claritas nunquàm aliqua luce illuſtrata
Pſal. 23. eſt. Sed ipſe lux omnis facturæ & creaturæ ſuę eſt, de quo Dauid dicit: Quis eſt iſte rex gloriæ? Dominus fortis & potens, Dominus potens in pręlio. Hoc eſt, Deus inextinguibile lumē
Interpretatio huiꝰ verſiculi. eſt, quod nūquàm inueteraſcet, nec euaneſcet, nec in tædium ducetur. & ipſe eſt rex glorię, cuius gloria abſq; omni noctiali obſcuritate perſiſtit, & non deficit, ſicut tempora hominis deficiunt, quæ incipiunt & areſcunt, & ſemper mutantur. Sed ipſa in viriditate ſua ſtabilis & immutabilis permanebit, ſicut
Pſal. 1. lignum quod plantatum eſt ſecus decurſus aquarum. Gloriã enim, quæ ipſe Deus eſt, nec angelus, nec homo vllo numero finire, nec dinumerare valet. Quoniam ipſe integra plenitudo
Viſio Dei. eſt: & ideò angeli nunquàm ſaturabuntur eum intueri, quoniam ſemper ignota & noua in eo vident cum glorioſa iocūditate. Ipſe verò fortis & potens, quoniam omnes creaturas in fortitudine ſua potenter perduxit, & vnamquanq; in genere ſuo mobilē conſtituit: & ità abſq; cæcitate omnia creata ſunt & abſq; defectu. Dominus potens in pręlio, qui contra draconem pugnauit, & eum in cælo ſuperauit, ac in inferno ad pœnas malitiæ ſuæ proſtrauit, & portas inferni confregit, & animas illorum qui eum agnouerant, ſecum duxit, nec iſtud alius facere poſſet, niſi potens ſit. O pura, vera & ignea Diuinitas, in tua potenti vi plantâſti primùm immortalem & immutabilem terram, in qua primi homines ſe contaminabāt, contra præceptum & voluntatem tuam delinquentes, quos de eadem lucida regione expellebas forti potentia tua. Rui-

nam

nam tamen iſtorum reædificauit, poſt effuſionem aquarum nubium per nouā progeniē, quę ex Noe proceſſit, poſtquàm ſerpentino generi oſtendebas, quid in forti potentia tua facere poſſes cōtra furorē draconis, qui in æſtimatione ſua omne humanum genus deglutire deberet, quod diabolus tamē non cognouit, quia tibi nunquàm ſeruire incepit. In om̄ibus quæ cum diluuio faciebas, quandò homines dimerſiſti, ruinam errantis turbæ oſtendebas. Tu enim S. Diuinitas, in Noe nouā ſobolem plantâſti, ſicut etiā terra in aliū modū euerſa, nouū ſuccum vini protulit. Abrahā prima radix fuit, quę in ramis generis ſui floruit, ſicut virga Aaron de radice abſciſſa fronduit, in qua præſignâſti nati tui incarnationem, qui in pudica aluo virginis, de vi tua ſancta Diuinitas abſque omni carnali conceptione floruit. O pura Diuinitas, tu attendiſti malitioſum auditum primæ mulieris per ſerpentem deceptæ, & nobiliſſimam virgam Mariam, de vi tua florere feciſti, quæ nuncium Archangeli cum auditu veræ humilitatis ſuſcepit, & in vera fide tibi obediuit. Hanc tu ſuper ſidera in cęlum vnicam matrem tuam alienæ naturæ leuâſti, quò non venerat Eua: quæ nobis perdidit Eua, ea per matrem ſaluationis cum omnibus ornamētis paradiſi, nobis reddita & reſeruata ſunt. Nunc ô laudabilis Diuinitas, laus tibi ſit, quoniā omnia malitioſa hominis reparabas, & in ſcientia tua ſcripſiſti, qualiter inimicum tuum ſuperares. Ad pronunciandam hanc ſcripuram viros elegiſti, de quibus iſti pręcipui fuerunt, in quibus oſtēdiſti, omnia malitioſa caſûs Adæ, per filium tuum reparanda in melius, ſicut poſt diluuium terra & homines quadam nouitate in melius reparata ſunt, & in Abraham inobedientia per obedientiam deleta eſt. Abraham fuit radix incipientis ſanctitatis, qui per obedientiam præceptum Dei ſeruauit, & omnipotenti Deo hoſtiam bonæ voluntatis obtulit,

Nume. 17.

Luc. 1.

Aſſumptio Mariæ.

Geneſ. 17. vndè & meritò pater multarum gentium dicitur, quia his tribus, ſcilicet obedientia, obſeruatione præceptorum Dei, te S. Diuinitas tetigit & ſignauit. Vndè etiàm nobilis Maria de ſtirpe ipſius proceſſit, quę nobile germen filium DEI genuit, quod totum mundum illuminauit, per quod etiàm caput ſerpentis contriuit. O mitis ſapientia, cuius ordinatio in omnibus creaturis tuis iuſta & vera eſt, ſalua hominem illum, qui iſtam ſcripturam vidit & audiuit, & fac eam participem redéptionis filij tui, vt à numero iſtorum nunquàm ſeparetur, qui in regno tuo gaudent. Libera me ab omni fallacia malignorũ ſpirituum, qui me cum omni humano genere odio habent, nè me, ipſis conſentiendo, contaminem: hoc mihi concedere velis per ſanctã Mariã maris ſtellam, & per filium tuũ, Amen.

Pſal. 17. Diuina Deitas, quæ cũ alis potentiæ tuæ ſuper pennas vẽtorum volas, quorum eleuatio & volatus per vim tuã exiſtit: per fortitudinem tuam rationalitas in angelis & hominibus, qui opus tuum ſunt, volat: & tu ſapientia es, quæ iſtorum rationabilitati ſcientiam dat, vt qualia opera eorum ſint, agnoſcant: & ea velut ſapiens vir domum ſuam ſupra petram, ſcilicet Chriſtum, ædificent. Rationalitas hominis, cum ſapientia

Matt. 7. terram profundè fodit, quatenùs ſupra petram domum ſuam ædificet. Vndè qui cum ſapientia ad cæleſtem amorem æterni Dei volat, vitam vanam in peccatis viuendo deſpicit. Tædioſus autem & ſtultus homo, quem tædet terram in altum fodere, & domum ſuam ſupra petram fundare, hic deſideria car-

Exo. 2. nis ſuæ colit, & deridebitur. Tu pura Diuinitas, Moyſen de aquis ſumptum ſeruâſti, quem filia Pharaonis tanquàm filiũ ſuum nutriuit, nè morte ſuffocaretur. Aqua Spirituiſancto adeſt, quoniam per eam omnis fornicatio & forma exinanitur, cui humiditas adeſt, qua omnia tẽperantur, vt etiàm ignis magiſterio ſuo omnia temperat. Sapientia rationalitati adiũ-

cta

ĉta eſt, & corpus eiuſdem rationalitatis indumentum exiſtit. O ſanĉta Diuinitas, his tribus viribus omne opus tuum perfeciſti, in illa vnitate in qua nulla diuiſio eſt, nec vllum eorũ aliud iniuſtè excellit. Sed tu es omne in omnibus. In poſſibilitate potentiæ tuæ creaturam tuam multiplicâſti, quæ in vna forma multos ſenſus habet. Tu etiàm prçuidiſti in viſione antiquorum ſanĉtorum, & in ſanĉtis noui Teſtamenti incarnationem tuam, cui ipſi aſſunt, ſicut feciſti per nubem in Noe, & per arietem in Abraham, & in Moyſe, quem de aquis ſumpſiſti, in quo legale fundamentum tuum ſcripſiſti, & occulta myſteria & miracula quæ hominibus ignora ſunt, in mirabilibus tuis feciſti. Tu enim per clauem nubiũ aquas effudiſti, & per circuncifionem baptiſmum Abrahæ oſtendiſti, cuius vnĉtionem per Moyſen ſanĉtificâſti, quem filia Pharaonis de aquis ſumptum ſeruauit. Filia Pharaonis Eccleſiam ſignificat, quæ ex gentilibus idola colentibus ad Deum per ablutionem baptiſmi, & vnĉtionem Spirituſſanĉti (cui maximè aqua pertinet) ad Deum conuerſa eſt. Futura miracula in Moyſe præuidiſti, qui per igneam columnam in noĉte Iſraeliticũ populum duxit, & mare rubrum diuiſit, per cuius ſignificationẽ diabolus cum omnibus ſequacibus ſuis ſubmerſus eſt. Virga verò qua aquas diuiſas, confluere fecit, legalem correĉtionẽ, qua plenum numerum primùm conſtituit, ſupplebit per filiũ ſuum. Eccleſia nanque per incendium vitiorum multas perſecutiones patitur, ſicut etiàm Iſrael in eremo multas perturbationes, contra Deum murmurans, pertulit. Moyſi, qui rubum non ardentem ardere vidit, Iſraeliticum populum ſaluandum nunciâſti, qui ignis ſignauit virginem per Spiritumſanĉtum abſque omni commixtione viri filium tuum genituram, per quem populum Iſraeliticum in aquis ſanĉtificâſti, quem in Abraham plantâſti. Tu etiàm Moyſi diligentiſſimo

1. Cor. 15.

Exo. 14.

Exo. 3.

amico

Exo. 34. amico tuo dorſum tuum oſtendiſti, faciem tuam videre deſideranti, per quod oſtenditur, à viuenti homine æternitatem tuam in hac terra videri non poſſe, niſi quantùm in fide cognoſcitur. Ipſe enim ſecreta miracula tua ampliùs humano ſenſu ſuſcepit, quàm cæteri homines, vndè etiàm exterritus &
Deut. 34. excuſſus eſt, & homines latet quid de corpore ipſius feceris. O ſancta Diuinitas, laus tibi in omnibus operibus, quæ in his tribus columnis operatus es, & de omnibus miraculis quæ ad nouiſſimum hominem operaberis, quia per Spiritumſanctum in his tribus viris omnes cæteri prophetæ pennati ſunt, & cũ ipſis volant. Nunc obſerua magnos & paruos, qui de Spiritu tuo ſcripſerunt, & me puſillam quę de ſpiramine Spiritûs tui, cum iſta ſcriptura laboraui. Ioſue volantes pennas Moyſis fecit, quia ab ipſo pennatus fuit. Abraham etiàm poſt Noe
Geneſ. 17. Spirituſancto inſpiratus, nouã legem, ſcilicet circunciſionẽ, protulit, & omnis philoſophia prophetarum ab ipſo ſolo ex-
Gene. 1. orta eſt & generata. Deus etiàm cùm cælum & terram creauit, cælum cum cęleſtibus ſignis ornauit, & terram cum herbis & beſtijs, & tandèm hominem creauit, inſignitum omni creatura, & intelligibilem omni ſcientia. Omnia miracula quę ante IESVM fuerunt, ſcilicet per ſignum circunciſionis, & õmis prophetia prophetarum, in ipſo omnia completa ſunt & cõſtiterunt, quia in aliena natura nouus homo in mundum venit. Deus enim miſit eũm in terram inaratã, & in terram aratro non euerſam, in qua ipſe nobiliſſim⁹ flos creuit, & dulciſſimum odorem præbuit vniuerſo mundo, ſicut & nobiles flores in inarata terra creſcunt. In floriditate nanque ſua, nouus mundus proceſſit in ſimilitudine, ſicut Deus Adæ dixit, Cre-
Gen. 1. ſcite & multiplicamini, & replete terram. Sed quia germen illud perijt per deceptionem antiqui ſerpentis, ità quòd in pri-
Gene. 3. mo ortu non proceſſit, poſteà filius Dei mortem primi hominis

nis ſuffocauit, & magnos botros in noua vinea plãtauit, qui optimum vinum dederunt, ex quo omes cum magno gaudio inebriati ſunt. Vinea verò iſta fidem, quæ ex verbo, ſcilicet filio Dei, emanauit, deſignat, cuius proceſſionem totus mundus enarrare non poſſet. Botrorum autem optimum vinum ſuam dulciſſimã doctrinã ſignificat, qua homines in parabolis docebat, quia Diuina myſteria, generi per conſilium ſerpentis obnubilato, videnda non ſunt, niſi vt facies hominis in ſpeculo, in quo tamen non eſt, reſplendet. Quomodò enim poſſet vita à mortali homine videri? Ipſe enim obſcura verba hominibus loquutus eſt, ſcilicet parabolas, quia in peccatis concepti, verba vitæ aliter capere non poſſent. Filius enim Dei, qui Diuina vita eſt, in mundum venit, qui tabernaculum eſt hominis, noxiali pomo decepti, quatenùs eum ad vitam reuocaret verbis doctrinæ ſuæ, quem in humana ſpecie, quæ deitatem ſuam texerat, videbat. Fons viuus, cuius Diuinitatem nullus intueri poteſt, Deus omnipotens eſt, qui in præſcientia ſua prædeſtinauerat incarnandum filium ſuũ ex homine, quem ad imaginem & ſimilitudinem ſuam creauerat, quatenùs per ipſius ſanctã humanitatẽ, homo perditus, liberaretur ab æterna morte, qui nullo modo aliter liberari potuit. Filius namque Dei, vnica vita abſque principio & fine exiſtens, mortalem hominem ad vitam ſuſcitauit, à morte ęterna reſuſcitauit, quem in duabus naturis creauit de materia terræ, vndè peccata ſentit: & ex anima, per quam Deum omnipotentem & inuiſibilem intelligit, qui altiſſimus mons eſt, ad quem nulla creatura aſcendere valet: vndè decebat eum, à quo omnis creatura deſcendit & mouetur, vt per filium ſuum, DEVM ſcilicet & hominem, liberaret, quatenùs vacuus angelicus chorus per eum suppleretur. DEVS enim cælum & terram conſtituit, quemadmodùm Moyſes inſpira-

tus Spiritusſancto, ſcripſit, quem in fictili vaſe, ſcilicet homine, deſignauit, quem diabolus ad plenum, vt in miraculis Dei cõſtitutus eſt, non cognouit: ſicut etiàm Diuinitas in humanitate latens & occultata eſt: quia ſi perfecte eum cognouiſſet, nunquàm ad decipiendum eum aggreſſus fuiſſet. Diabolus verò etiàm ante ruinam ſuam eum nunquàm vidit, quoniam à charitate cæcus fuit, quæ in omnibus rebus velut anima & oculus exiſtit, IESVM CHRISTVM ſine peccato eſſe ſenſit, & in eo opera, quibus homo ad vitam reſurgit: ideò recolens primum hominem à ſe deceptum, eum etiàm tentatum, decipere volẽs, & vt memoria ipſius deleretur, omni modo quamuis incaſſum, laborat. Sed cùm ſuperatum ſe vidiſſet, omninò perterritus erubeſcebat, & in malitia ſua confidit, vt per antichriſtum, Deum in opere ſuo confundere debeat, quia ex forti vena primæ deceptionis ſuæ confidit in terreno homine perficere, quod in inextinguibili lumine non valuit, quod Iob, qui in dolore ſuo perfuſus eſt, in prophetia

Iob 40. ſua intellexit. Quando? Diabolus fiduciam habet, quòd Iordanis in os ſuum fluat. Ipſe enim maximè odit ignem & aquã, quoniam omnes creaturę per ipſa formatę & animatę ſunt. Ignis verò in quo ſecundùm impietatem ſuam ardet, omni lumine caret, ipſe etiàm omnis viriditatis expers eſt, & ideò cum luce & humiditate partem non habet. Nobiliſſimus flos virgæ Aaron, per ignem florem, & in aqua mortem ſuffocauit, de quo floriditas omnis ſanctitatis, & cæleſtium virtutum exorta eſt, quoniam ipſe nobile germen ab alto monte deſcendit, vndè etiàm nouum genus plãtauit. Prophetica namq; verba, quæ in vmbra famæ ſonuerunt, tunc formata apparuerunt, quandò filius Dei de alto monte, ſcilicet de corde patris ſui, deſcendit ad induendam humanitatem, qui omnem vocauit creaturam, & eam in cauernam naturæ ſuæ conſti-

tuit,

ruit, quoniam ipſum decebat, vt noua ſanctitate cæleſtium virtutum homines induceret, noua humanitate indutus. Illi enim, ſecundùm Iohannem, non ex ſanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, ſed ex DEO nati ſunt: quia ſicut Maria virgo contra naturam DEVM & hominem genuit, ità iſti contra naturam carnalis concupiſcentiæ, ipſum imitando, in nouam ſanctitatem nati ſunt, quam ex ipſo ſuxerunt. Filius nanque Dei, ſicut bonus & ſapiens hortulanus, bonas & ad cuiuſque vtilitatem perfectas colligit herbas, bonos & perfectos homines, qui quaſi bona herba in bona terra fuerunt, quoniam eum audierunt, & ſermones ipſius audientes, præceptis ipſius libenter obtemperabant in fide & charitate. Ipſe quoquè duodecim apoſtolos elegit, ad numerum duodecim Prophetarum, qui vmbra fuerunt Chriſti, ſicut vmbra corpus oſtendit. Ioann. 1. Mat. 10.

FINIS HVIVS EPIſtolæ.

PHILIPPVS DECANVS CVM CAETERIS CLERICIS, HILDEGARDI.

PHilippus Decanus, licèt indignis.maioris Eccleſiæ, totusq; clerus Coloniæ Hildegardi de S. Roberto in * Pinguia, venerãdæ ſectatrici partis
Leu.10. illius, quam elegit Maria, & nunc per munditiam cordis, & in futuro facie ad faciẽ DEVM intueri. Quia maternam pietatem veſtram diligimus, vobis notum facimus, quia poſtquàm à nobis receſſiſtis, cùm per Diuinam iuſſionem ad nos veniſſetis, vbi verba vitæ, prout Deus vobis inſpirauit, nobis aperuiſtis: in maximã admirationem ducti ſumus pro eo, quòd Deus in tam fragili vaſe, in tam fragili ſexu hominis, tanta mira ſecretorum ſuo-
Ioan.3. rum operatur. Sed Spiritus vbi vult ſpirat. Nam ex multis rerũ indicijs manifeſtum fit, quòd in prçcordijs veſtris placitã ſibi ſedem elegerit: meritò & nos in admirationibus noſtris ad vos quaſi ad viuum Dei templum, preces oblaturi, accedimus, & de corde veſtro, ſicutì reuerà de Dei oraculo, veritatis reſponſa flagitamus. Beatitudinem enim veſtram quàm intimè exoramus, vt deſideria noſtra, quoniam ad curam animarum reſpiciunt, intentius Deo commendetis: & ſi quid adhærens Deo, animus veſter in vera viſione (vt aſſolet) de nobis peruiderit,

derit, literis nobis intimare curetis. Rogamus etiàm, vt ea quæ viua voce nobis priùs dixiſtis, literis quoquè commẽdetis, & nobis tranſmittatis: quia dum carnalibus concupiſcentijs dediti ſumus, ſpiritalia quę nec videmus, nec audimus, facile per negligentiam obliuioni tradimus. Valeat dilectio veſtra, & ille vobiſcum ſit, quem toto corde diligitis.

AD CLERVM COLONIENſem, Hildegardis.

QVi erat, & qui eſt, & qui venturus eſt, paſtoribus Eccleſię dicit: Qui erat, creaturã facturus erat, ità ꝙ teſtimoniũ teſtimoniorũ in ſemetipſo habuit, oĩa opera ſua faciendo ſicut voluit. Qui enim omnem creaturam fecit, & teſtimonium teſtimoniorũ in omnibus operibus ſuis oſtendebat, ità quòd quodque formatum apparuit. Qui venturus eſt, omnia purgabit, & ea denuò in alia viciſſitudine iterabit, & omnes rugas temporum & temporũ abſterget, & omnia ſimul noua eſſe faciet, & poſt purgationẽ ignota oſtendet. De ipſo ventus fluit, ſic dicens: Firmamentum cũ omnibus ornamentis ſuis poſui, nulla vi carẽs. Oculos enim quaſi ad videndum, aures ad audiendum, nares ad odorandũ, os ad guſtandum habet. Nam ſol, quaſi lumen oculorum eius eſt: ventus autem, auditus aurium eius: aër, odoramentũ eius: ros, guſtus eius, viriditatem ſudando, vt oris ſpiramen. Luna quoquè tempora temporum dat, & ſic ſcientiam hominibus oſtendit. Stellæ autem, velut rationales ſint, ſic ſunt, quia circulum habent: ſic etiàm rationalitas multa compræhendit. Quatuor etiàm angulos orbis, igne, nube & aqua firmaui, & ſic omnes terminos terræ, quaſi venas coniunxi. Lapides de

Apo.1.

igne & aqua ſicut oſſa ſudi, & terram de humiditate & viriditate quaſi medullam cōſtitui. Abyſſos velut qui corpus ſuſtinent, in fixura extendi, circa quas ſudantes aquæ ſunt ad firmamentum eorum. Sic omnia ſunt conſtituta, ne deficiant. Si nubes ignem & aquam non haberent, velut cinis eſſent. Sed ſi cætera luminaria lumen de igne ſolis non haberēt, per aquas non ſulminarent, ſed cæca eſſent. Hæc ſunt etiàm inſtrumēta ædificationis hominis, quæ tangendo, oſculando & amplectendo compræhendit, cùm ei miniſtrant, tangendo ſcilicet quia nobilem poteſtatem cum eis exercet. Sed & homo nullam licentiam poſſibilitatis haberet, ſi iſta cum eo non eſſent. Sic iſta cū homine, & homo cum illis. O filioli, qui greges meos paſcitis, de inſtāti inſtructione dominicę vocis, quarè non erubeſcitis, cùm cæterę creaturę pręcepta, quę de magiſtro ſuo habent, non deſerūt, ſed perficiunt? Vos conſtitui ſicut ſolē & cętera luminaria, vt luceretis hominibus per ignē doctrinæ in bono rumore fulgurantes, & ardentia corda pa-
Gen. 4. 6. rantes. Hoc in prima ætate mundi feci. Abel enim elegi, Noe
12.&c. dilexi, Abrahæ me oſtendi, Moſen ad inſtitutionem legis im-
Exo. 3. 4. bui, prophetas etiam amantiſſimos amicos meos cōſtitui. Vn-
5.&c. de etiam Abel ſacerdotium præfigurabat, Noe principale magiſterium, Abraham renouationem ſobolis, Moyſes regale nuncium, & prophetæ plurima magiſteria. Sed & Abel vt luna ſplendorem ſuum effudit, quia tempus obedientiæ in munere ſuo oſtendit, & Noe velut ſol, quoniam ædificium obedientiæ perfecit, ac Abraham vt fortes planetæ, cùm circumciſionem attulit, & Moyſes vt cæterę ſtellæ cùm per obedientiam legem collegit. Et prophetæ vt quatuor anguli, qui terminos terræ ſuſtinent, in fortitudine perſtiterunt, cùm orbē terræ propter inſtantem iniquitatem corripuerunt, per quod etiam Deum oſtenderunt. Linguæ autem veſtræ, mutæ ſunt

in

in clamante voce canctis tubæ Domini, ſanctam rationalitatem non amantes, quæ ſicut ſtellæ circulum circuitionis habent. Tuba Domini, iuſtitia Dei eſt, quam magno ſtudio ruminare deberetis, eam quoquè in officiali lege & obedientia cum ſancta diſcretione per conuenientia tempora iterando populis, & non in nimietate eã illis incutiendo. Sed hoc propter pecuniam propriæ voluntatis veſtræ nõ facitis. Vnde firmamento iuſtitiæ DEI, luminaria in linguis veſtris deſunt, velut cum ſtellæ non lucent. Vos enim nox ſpirans tenebras eſtis, & quaſi populus non laborans, nec propter tædium in luce ambulans: ſed velut nudus coluber in cauerna ſe abſcondit, ſic vos fœditatem in vilitate pecorum intratis. He He, vos eſſe deberetis, vt dictum eſt, mons Sion, in quo habitâſti in eo. Pſal.73.
Nam benedicti & ſignati in cæleſtibus perſonis habitaculũ eſſe debuiſtis, myrrham & thus redolens, in quo etiàm Deus habitaret. Sed hoc non eſtis, ſed veloces eſtis ad laſciuiam puerilis ætatis, illorum ſcilicet, qui de ſalute ſua loqui neſciunt. Sed & quidquid caro veſtra poſtulat, facitis: quopropter de vobis dicitur, Leua manus tuas in ſuperbias eorum in finem, Pſal. 83.
quanta malignatus eſt inimicus in ſancto? Nam poteſtas Dei, colla veſtra iniquitate erecta deprimet, & ad nihilum deducet quæ velut in ſufflatu venti inflata ſunt, cùm Deum non cognoſcitis, nec hominem timetis, nec iniquitatem contemnitis, vt eam in vobis finiri deſideretis. Deum non videtis, nec videre deſideratis. Sed opera veſtra inſpicitis, & ea in vobiſmetipſis iudicatis, ſcilicet faciendo & relinquẽdo ſecundum placitum veſtrum quæ vultis. O quanta malignitas & inimicitia hæc eſt, quòd homo nec propter Deum, nec propter hominẽ, in bona conuerſatione eſſe vult: ſed quòd honorem appetit ſinè labore, & præmia æterna ſinè abſtinentia, & quòd tantùm velut in ſanctitate inaniter cupit perſonare, ſecundùm

quod

quod Diabolus dicit, Bonus & ſanctus ſum. Sed veh hoc. Quid nunc dicitis? Oculos non habetis, cùm opera veſtra in igne ſpiritusſancti hominibus nó lucent, & cùm bona exempla eis non ruminatis. Vnde firmamentum iuſtitiæ DEI in vobis luce ſolis caret, & aër ædificio virtutum in odore ſuauitatis.
Pſal.113. Vndè dictum eſt: Oculos habent, & non vidébũt: nares habent, & non odorabunt. Nam ſicut venti flant, & omnem orbem perſundunt: ſic vos, veloces venti cum doctrina veſtra omni populo eſſe deberetis, ſicut dictũ eſt: In omnẽ
Pſal.18. terram exiuit ſonus eorum. Vos autem in vnaquaq; volante ſeculari fama iam laſſati eſtis, ità quòd interdùm milites, interdùm ſerui, interdùm ludificantes cantores exiſtitis, ſed per fabuloſa officia veſtra muſcas in æſtate aliquandò abigitis. Per doctrinam quoquè ſcripturarũ, quæ de igne ſpiritusſancti compoſitæ ſunt, anguli fortitudinis Eccleſiæ eſſe deberetis eã ſuſtẽtantes, ſicut anguli qui terminos terrę ſuſtinent: ſed proſtrati eſtis, nec Eccleſiam tenetis: ſed in cauernã voluptatis veſtræ fugitis, & propter tædium diuitiarum & auaritiæ & cæterarum vanitatum, ſubditos veſtros non imbuitis, nec eos doctrinam à vobis quærere permittitis, dicentes: Omnia elaborare non poſſumus. Nam eos per præcepta legis perfundere & conſtringere debetis, nè vllus eorum per fragilitatem, quaſi per medullam faceret quod ſibi eligit, velut terra humiditate & viriditate perfuſa & cõſtricta eſt, nè cinis ſit. Propter vos autem ſparguntur, & in vnaquaq; cauſa, quæ volunt, faciunt. Vos enim ignea columna eſſe deberetis, illos perdendo, & eis clamando, ac bona opera coram illis exercendo, ac dicendo:
Pſal.2. Appræhendite diſciplinam, nè quandò iraſcatur Dominus, & pereatis de via iuſta. Nam lex Domini per amorem & timorem plena diſciplinę eſt. & ideò quęq; natura, ſcilicet & ſpiritualis & carnalis, in recto itinere exercẽda eſt, nę creator

tor minetur eis quos creauit, quòd vias ſuas non ambulant.
Sed voſmetipſos ſeducitis, dicentes: Nec hos, nec illos ſupe-
rare poſſumus. Quòd ſi per rationalitatem, quam Deus vobis
dedit, ſubditos veſtros veraciter corriperetis, veritati reſiſtere
non auderent: ſed quantùm poſſint, verba veſtra vera eſſe di-
cerent. Sed quia hoc nõ facitis, de vobis dicitur: Turbati ſunt, Pſal.106.
& moti ſunt ſicut ebrius, & omnis ſapientia eorum deuorata
eſt. Hoc tale eſt. Nã turbati eſtis, cùm nullum reſpectum bo-
ni in vobis habetis, ità vt benè ambuletis. Moti quoquè in ma-
gna dubitatione eſtis, cùm opera veſtra rectum reſpõſum vo-
bis non dant, velut neſciatis quid faciatis, ſicut ebrius, quãdò
illa quę optio mentis ac propriæ voluntatis veſtræ deſiderat,
facitis. Vndè omnis ſapientia, quam de ſcripturis & de doctri-
na vbiquè quæſiuiſtis, in puteo propriæ voluntatis veſtræ de-
uorata eſt, cùm hoc quod tangendo & ſapiendo ſciebatis,
in plenis deſiderijs veſtris & in pinguedine carnis veſtrę facie-
batis, velut infans qui in infantia ſua neſcit quid faciat. Qua-
propter ad vos dicitur: Mores moralitatis ad populum in re-
cta ſtabilitate non habetis, ſicut pedes reliquum corpus ſuſti-
nent, quatenùs ſcripturis eos circundetis, velut abyſſus aquis
ſudantibus vndiquè circundata eſt. Sed dicitis: Tẽpus loquen-
di modò non habemus, nec etiàm nunc tempus eſt vt audia-
mur, ſicut in prioribus temporibus erat. Sed dico: Abel autem
propter odium fratris ſui, munus ſuum non deſeruit, ſed illud Gene.4.
Domino ſuo obtulit, quanuìs ob hoc occiſus ſit. Noe in tre-
mendo iudicio ſuffocationis creaturarum anguſtiatus, mul- Gen.6.
tum ſudorẽ emiſit, cùm mortem valdè timuit, vbi iuſſa DEI
compleuit. Quod quidam alij homines dixerunt: Quid facit
ſtultus iſte? Venti enim deſtruent eum, ſed tamen ipſe imple-
uit, quod Dominus ei præceperat. Abraham verò nec propter Gen.22.
dolorem cordis ſui, nec propter amorem filij ſui ceſſauit, quin

eundem filium ſuum in holocauſtum ligaret. Moyſes quoque legiſlator, dura & aſpera à fratribus & vicinis ſuis in multo dolore paſſus eſt, ſed tamen legem non dereliquit, ſed pręcepta Dei adimpleuit. Prophetæ etiàm de infidelibus hominibus, velut de rapidis lupis occiſi ſunt, cùm Deo obediant. Vos autē in modico & congruente tempore iniurias à populis ſuſferre non vultis: & ideò innumerabilia & infinita tormēta in ſinum veſtrum colligitis. Dies eſſe deberetis, ſed nox eſtis. Nā aut nox, aut dies eritis. Eligite vobis in qua parte ſtare velitis. Vos autem in firmamento iuſtitiæ & legis Dei, Sol & luna & ſtellæ nō eſtis, ſed tenebræ, in quibus velut mortui iacetis. Vndè iterùm dico: Deus opera quę per ſemetipſum fecit, illis qui ab eo declinant, proponit: quoniā manipulos bonorū fructuum rectè non ferūt. Quēadmodùm pater opera probitatis ſuę filijs ſuis, cùm ab eo recedūt, oſtēdit, vbi in honeſtate nō benè ambulant. Adā in beneuolentia pceptū Dei ſuſcepit, ſed cōſilio diaboli defecit: vndè claritatē quā velut lucidū veſtimentū habuit, & patrimonium paradiſi perdidit, ac lamētabile veſtimentū induit, & in tenebroſa terra iuit. Tunc Diabolus gaudebat, quia hominem deriſerat, & hoc fecit vſq; ad Abel, qui bona voluntate Deum dilexit, & voluntatem illā bono opere oſtendit. Ibi autem diabolus Cain inuaſit, ità quòd fratrem ſuum occidit. Hæc Deus in mente ſua velut in libro ſcripta inſpexit, quæ myſteria diabolus neſciuit, quoniam in S. Diuinitate tantùm apparuerunt. Quia virginitas in Abel ſacerdotali officio & ſanguine martyrij ornata eſt, quod poſteà totum in filio Dei completum eſt. Deindè Deus per Noe in ædificatione arcæ cęleſte fundamentū præfigurauit, vbi nouum mūdum produxit. Tūc nanq; terra nouum ſuccum, ſcilicet vinum dedit, in quo mors & vita eſt, vbi etiàm diabolus filio Noæ perſuaſit, quod propter nuditatē patrem ſuum inhono-

Gen. 4.

Gen. 9.

honoraret. vndè etiàm idem filius eius, de benedictione libertatis denudatus, etiàm ſeruus factus eſt. Poſteà Diuinitas per circuncisionē & veram oſtenſionē muros eiuſdē fundamenti in Abrahā demonſtrabat, & etiàm in ſterili muliere. Circūciſio enī, cōfuſio ſerpentis & vulnus mortis erat. Prima quoquè mulier, ſterilis vitę fuit: Eccleſia autē, fœta vitis per fidem erat. Diabolus autem in quibuſdam in genere Abrahę, cum maledictione irriſionē per homicidiū & per alia praua opera fecit, vndè de benedictione Dei ceciderunt. Sed digitus DEI legem Moyſi ſcripſit, vbì turres prædicti fundamenti in altum produxit. quapropter idem diabolus ibi peſſimum & ſummū malum, quod priùs conſiliatus, hìc manifeſtè oſtendit, cùm in Baal ſe eſſe Deum dixit. Vndè DEVS filios Iſrael multis plagis percuſſit. Tunc vnicornis venit, & in ſinu virginis dormiuit, quandò verbum Dei caro factum eſt, & cęleſte fundamētum totum compleuit. Ipſe enim in virginea natura, ſacrificiū Abel per ſanguinem martyrij pleniter factus eſt. Antiquus quippe ſerpēs ei inſidiabatur, quia neſciuit quis eſſet, & quoniam myſteria illa quæ in mente Dei erant, non cognouit, & Iudaicum populum hortabatur nè illum in mirabilibus ſuis audirent, ſed quòd eum à diſcipulo ſuo venditum caperent. Quapropter ipſi in diuerſas regiones venditi ſunt, & regionem ſuam perdiderunt. Filius autem DEI Eccleſiā quaſi arcam Noæ ſuper alios altos montes poſuit, quandò per diſcipulos ſuos, principes, duces, & reges fidem docuit, vbì eam quoquè omnibus generibus, ſcilicet iuſtorum, publicanorū ac peccatorum impleuit. Ipſe quoquè in Abraham obedientiam incepit, cùm incarnatus, patri ſuo vſq; ad mortem obediuit, & in circunciſione baptiſmum in nomine S. Trinitatis dedit, cùm diſcipulos ſuos baptizare credentes præcepit. In eodem autem baptiſmo ſerpens in confuſione ſuffocatus eſt,

Geneſ. 17. 3. Reg. 18. Ioan. 1. Abel. Matt. 26. Phil. 2. Matt. 28.

& mors deuicta ac vulnerata eſt, vndè Eccleſia nouam generationem per alienam viam genuit, qua Eua ſterilis vitę fuit. Maria autem maiorem gratiam cótulit, quàm Eua nocuiſſet. Sed antiquus ſerpens Iudæis ac infidelibus hominibus perſuaſit, vt ſanctos Dei perſequerentur & occíderent. Filius autem Dei vexillum victoriæ in omnibus operibus ſuis obtinuit, & diſcipulis ſuis ſicut Moyſi legem dedit, vt omnes populos docerent, & magiſtros conſtituerent, & Eccleſiam in omnibus ordinibus ſuis ornarent, & hoc perfecerunt per inſpirationẽ ſpiritûs Dei, qui in cordibus eorum veram doctrinam ſcripſit. Et quia verbum Dei incarnatum erat, Deo placuit, quòd oẽs ordines angelorũ, qui per nomina ſua hominibus nota ſunt, in ſpiritali populo ſpiritaliter deſignarentur, velut in presbyteris & Epiſcopis, ac in cæteris huiuſmodi ſpiritalibus ordinibus. Tunc Eccleſia in ſpiritalibus hominibus ſicut aurora apparuit, & ità in virtutibus fulgebat, quoniam in tribulationibus eorum defenſionem quaſi ſcutum, & protectionẽ quaſi loricam habebat. Et ità ſpiritalis populus in magno honore coram Deo & hominibus ſtabat, vſq; ad tyrannum quendam qui Baaliticus cum ſeruitute idolorum eſſe cœpit. Quod ſpiritalis populus videns, primò ſuſpirauit & contremuit. Sed tamen idem ſpiritalis populus deinde ſingularitatem ac ſingu-

Proprietas

larem proprietatem in actibus ſuis inijt, & à pacto quod Deo per Spiritum ſanctum promiſerat, declinauit, ac velut Iudæi fecerant, illud poſt illud, & aliud poſt aliud præceptum reli-

Indebita diſpẽſatio ☞

querunt, & vnuſquiſque ordo legem ſecundùm voluntatem proprietatis ſuæ ſibi poſuit, & de bona conuerſatione & de bona doctrina ſe auerterunt. Tunc etiàm veſte obedientiæ ſicut Adam denudabantur, & ità ſecundùm voluntatem carnis viuere cœperunt. Et illud in tenebroſa terra fecerũt, ſicut etiàm Adam poſt inobedientiam à Deo tenebroſus nominatus

tus eſt, & Eccleſię ſicut priùs fulſerant, non lucebant, ſed velut obnubilatio turbinis facti ſunt, quemadmodùm etiàm Adam propter inobedientiam obnubilatus, nec ſibi nec alijs lucebat, ſed in tenebris incedebant. Et de viuente luce iterùm audiui vocem, dicentem: O filia Sion, corona honoris capitis filiorum tuorum inclinabitur, & pallium dilatationis diuitiarum eorum imminuetur, quia tempus illud non cognouerunt, quod eis ad videndum, & ſubditos ſuos ad docendum dedi. Nam & vbera, ad nutriendum paruulos meos, eis data ſunt, quæ ipſis recto & conguenti tempore non præbent: vndè ſicut peregrini filij fame multi defecerunt, quoniam recta doctrina non reficiuntur. Vocem quoquè habent, & non clamant: opera etiàm eis data ſunt, & non operantur. Gloriam abſque merito habere volunt, & meritum abſque opere. Qui gloriam cum Deo habere vult, proprietatem ſuam abſcindat: & qui meritum apud DEVM habere deſiderat, opus ad hoc exhibeat. Sed quia hoc non facitis, ad ſeruos ſeruorum computabimini, & ipſi iudices veſtri erunt, ac libertas veſtra à vobis declinabit, ſicut benedictio à Chanaan. Iſta flagella præcurrent, alia autem & poſteà alia & peiora venient. Nam & Diabolus in ſemetipſo de vobis dicit: Eſcas epulantium & cóuiuia omnis voluntatis meæ in iſtis inuenio. Sed & oculi & aures & vẽter meus ac venæ meę de ſpumis iſtorũ plenę ſunt, & vbera mea plena ſunt de vitijs eorum. Nam ipſi in Deo ſuo laborare nolũt, ſed eum quaſi nihilum computant. Quapropter incipiam cum eis militare, & iocando cũ eis ludere, quoniam eos in agro Domini ſui laborantes non inuenio, quemadmodùm Dominus eorum ipſis iubet. Sed ô vos diſcipuli & ſubditi mei, multò plùs eis coram populo diſciplinati eſtis. Et quia ſic eſtis, erigite vos ſuper illos, & omnes diuitias & omnẽ honorem eorum abſtrahite ab eis, & omninò deſpoliãtes ſuf-

Luc. 11.
Gene. 9.

ſocate eos. Hæc Diabolus in ſemetipſo dicit, quæ etiã in multis iudicio Dei complebit. Sed ego qui ſum, audientibus me dico: In tempore illo cùm iſtud fiet, per quendam errantem populum peiorem erranti populo, qui nunc eſt, ſuper vos præuaricantes prçuaricatores ruina cadet, qui vbiquè vos perſequetur, & qui opera veſtra non celabit. Sed ea denudabit, & de vobis dicet: Iſti ſcorpiones ſunt in moribus, & in operibus ſerpentinis. Sed & quaſi in zelo Domini de vobis impræcabitur: Iter impiorum peribit. Nam vias veſtras in iniquitate veſtra ad internecionem deridebunt & ſubſannabũt. Sed populus iſte qui hoc faciet, à diabolo ſeductus & miſſus, pallida facie veniet, & velut in omni ſanctitate ſe componet, & maioribus ſecularibus principibus ſe coniunget. Quibus & de vobis ſic dicent: Quarè hos vobiſcum tenetis, & quarè eos vobiſcum eſſe patimini, qui totam terram immaculoſis iniquitatibus ſuis polluunt? Iſti enim ebrij & luxurioſi ſunt, & nisì eos à vobis abijciatis, tota Eccleſia deſtruetur. Populus autem qui hoc de vobis dicet, vilibus cappis qui alieni coloris ſunt, induitur: & recto modo tonſus incedet, atque omnibus moribus ſuis placidum & quietum ſe hominibus oſtendet. Auaritiam quoquè non amat, pecuniam non habet, & in occultis ſuis tantam abſtinentiam imitatur, vt vix vllus ex eis reprçhẽdi poſſit. Diabolus enim cum hominibus iſtis eſt, latitante fulgore eis ſe oſtendens, velut in conſtitutione mundi ante ruinã fuit, & prophetis aliquantùm ſe ſimilem facit, & dicit: Populus iocando loquitur, ſcilicet quòd velut rabida & immunda animalia & velut muſcas ei me oſtendam. Sed nunc in pennas ventorum fulgurante tonitru volare volo, & eos omnibus modis ità infundere, vt omnem voluntatem meam perficiant. Et ſic in hominibus iſtis ſigna mea omnipotenti Deo aſſimilabo. Nã diabolus per aërios ſpiritus hæc operatur, qui pro-

Pſal. 1.

ptet

pter praua opera hominum in ſufflatu venti & aëris, ità innumerabiles circa quoſdam diſcurrunt, ſicut muſcæ & culices, qui in ardore caloris homines præ multitudine ſua infeſtant. Ipſe enim homines iſtos hoc modo infundit, quòd caſtitatem eis non aufert, & quòd eos caſtos eſſe permittit, cùm caſtitatẽ habere voluërint. Et interim intra ſe dicit: Caſtitatem & continentiam Deus diligit, quod & ego in iſtis imitabor. Et ſic idem antiquus hoſtis per aërios ſpiritus eoſdem homines inflat, ità quòd ab inceſtis peccatis ſe abſtinent. Vndè & mulieres non amant, ſed eas fugiunt. Et ità quaſi in omni ſanctitate hominibus ſe oſtendent, & illudentibus verbis dicent: Cæteri homines qui ante nos caſtitatem habere volebant, vt aſſum piſcem ſe torrebant. Nulla autem pollutio carnis & concupiſcẽtiæ nos tangere audet, quia ſancti ſumus, & Spirituſancto infundimur. Vah, errantes homines qui nunc ſunt, neſciunt quid faciũt, ſicut & illi qui nos in prioribus temporibus præceſſerunt. Nam alij homines qui eo tempore in fide catholica errant, iſtos homines timebunt, & ſeruili officio eis miniſtrabunt, & quantùm poterunt, eos imitabunt. Tunc de conuerſatione iſtorum populus gaudebit, quoniam ei iuſti videbuntur. Cumq; iſti curſum erroris ſui hoc modo confirmauerint, doctores & ſapientes, qui tunc in fide catholica fideliter perſiſtunt, vndique perſequentes expellent. Sed tamen nõ omes, quoniam aliqui eorum fortiſſimi milites in iuſtitia Dei ſunt. Sed & quaſdam congregationes ſanctorum, quorum conuerſatio ſancta eſt, mouere non poterunt. Quapropter principibus & diuitibus conſilium dant, vt eoſdem Eccleſiæ magiſtros & reliquos ſpiritales hoĩes, ſ. ſubditos eorũ, fuſtibus & lignis coërceãt, quatenùs iuſti fiãt. Et in aliquibus hoc cõplebitur, vndè alij territi cõtremiſcẽt. Sed tñ ſecũdùm quod Heliæ dictũ eſt, multi iuſtorũ ſeruabuntur, qui in erroribus iſtis non

De quibuſdam ſeductoribus ſub ſpecie religiõis.

3. Reg. 19.

non confundentur, nec à fundamentis ſuis deſtruentur. Seductores autem iſti, in inceptione ſeductionis erroris ſui mulieribus dicēt: Non licet vos nobiſcum eſſe. Sed quoniam rectos doctores non habetis, nobis obedite: & quæcunque vobis dicimus & præcipimus, facite, & ſaluæ eritis. Et hoc modo fœminas ſibi contrahunt, & eas in errorem ſuum ducunt. Vndè etiàm ipſi in ſuperbia tumentis animi dicent: Omnes ſuperauimus. Qui tamen poſteà eiſdem fœminis ſecreta luxuria cōmiſcebuntur, & ità iniquitas & ſecta eorum denudabitur. Sed qui ſum, dico: Sic iniquitas, quæ iniquitatem purgabit, ſuper
Pſal.17. vos ducetur, ſicut ſcriptum eſt: Poſuit tenebras latibulum ſuum, in circuitu eius tabernaculum eius, tenebroſa aqua in nubibus aëris. Nam Deus praua opera veſtra quæ abſque luce ſunt, conſtituet ad vindictam, in qua ſe à vobis ſinè adiutorio abſcondet, quoniam æquitatem ſuper vos non clamabit, ſed vos iniquos eſſe dicet. De cælo enim lex & doctrina eſt, in quibus apud vos habitare debuit, ſi ornamentum virtutum & redolens hortus deliciarum eſſetis. Sed malum exemplum in mentibus hominum eſtis, cùm riuulus bonæ famæ de vobis non fluit, ità quòd nec cibum ad veſcendum, nec veſtimētum ad operiendum in recta reſpectione animę habetis, ſed iniuſta opera abſque bono ſcientiæ. Vnde honor veſter peribit, & corona de capite veſtro cadet. Sic iuſtitia iuſtitiam prouocat, &
Matth. 13. quærit ac perſcrutatur omnia ſcandala, vt ſcriptum eſt. Verū-
Matth. 18. tamen vę homini per quem ſcandalum venit. Nam oportet vt per tribulationes & contritiones praua hominum opera purgentur. Sed tamen multæ ærumnæ & illis accumulantur, qui alijs in impietate ſua miſerias inferunt. Infideles autem homines iſti, & à diabolo ſeducti, ſcopa veſtra erunt ad caſtigandū vos, quia Deum purè non colitis, & tam diù vos cruciabunt, quouſquè iuſtitię & iniquitates veſtræ purgentur. Iſti autem

dece-

deceptores illi non ſunt, qui ante nouiſs. diem venturi ſunt, Eſa. 14.
cùm diabolus in altũ volauerit, vt ipſe in initio contra Dñm
pugnare cœpit, ſed præcurrens germen illorum ſunt, Sed tamen
poſtquàm ipſi in peruerſitatibus Baal & in alijs prauis
operibus ſic inuenti fuerint, principes & alij maiores in eos irruent,
& velut rabidos lupos eos occident, vbicunquè eos inuenerint.
Tunc aurora iuſtitiæ & nouiſſima veſtra, meliora
prioribus erunt, ac de omnibus præteritis timorati eritis, &
quaſi puriſſimũ aurum fulgebitis, & ſic per lõga tempora permanebitis.
Nam prima aurora iuſtitiæ in ſpiritali populo tũc
ſurget, vt primitùs cum paruo numero incepit, nec ipſi multas
facultates, nec multas diuitias habere volunt, quæ animas
occidunt, ſed dicent: Væ nobis, quia peccauimus. Ipſe nanque Thre. 5.
de præterito timore & de præterito dolore ad iuſtitiam confortabuntur,
quemadmodùm angeli in caſu diaboli in amore
Dei confortati ſunt. Et ſic poſteà in humilitate viuent, nec Eſa. 14.
prauis operibus Deo rebellare cupient. Sed à multis erroribus
purgati, deincèps in fortiſſima vi rectitudinis perſiſtent. Sed
& multi homines mirabuntur, quòd tã valida tempeſtas hanc
lenitatem præcucurrit. Homines autem qui ante tempora iſta
fuerunt, multas & validas pugnas contra voluntates ſuas in
periculis corporis ſui ſuſtinuerunt, de quibus eripere ſe non
poterunt. Sed in temporibus veſtris multa inquieta bella propter
proprias voluntates & incompoſitos mores veſtros habebitis,
in quibus multas tribulationes patiemini. Quicunque Conſiliũ
ergò pericula iſta effugere voluerit, caueat nè in oculis ſuis ità cõtra ma-
contenebretur, quòd in retibus ærumnarum iſtarum occupetur. la prædi-
Sed vnuſquiſque, quantùm præualebit, per bona opera cta.
& reſpectum bonæ voluntatis illa fugiat, & Deus auxilium
ſuum illi prouidebit. Diabolus nanque in opere Dei errorem
fecit, etiàm in primo homine incepit, vndè ſpumas vitiorum

ſuorum ſuper ſpiritalem populum expuit. Sed Deus populum quem ſibi elegit, in rectitudine ſeruabit, ſicut etiàm quoſdam homines contra nouiſſimum errorem ſeruat, vt illum diſſipet. Sic diabolus in cauda erroris huius confundetur, & ſicut coluber in cauernam abſcondetur, velut etiàm in nouiſſimo errore in confuſionem ducetur. Deus enim opera ſua in Adam

Gene.1. & 2.

prçuidit, quem de limo carnem & oſſa fecit, cùm ei ſpiraculũ vitæ inſpirauit. Sed cùm Spiritus hominis ab eo receſſerit, caro & oſſa in cinerem vertuntur, ſed tamẽ in nouiſſimo die renouabuntur. Quòd autem Deus hominem de limo fecit, veterem legem homini dandam præfigurauit. Sed quòd idem homo de limo in carnem & oſſa ſurrexit, ſpiritalem legẽ oſtẽdit, quam filius Dei per ſemetipſum attulit. Qui etiàm poſt cinerem renouabitur, & æternus erit, in quo demonſtrabitur, quòd cum prçmio ſanctitatis & cum prçmio veræ legis faciẽ creatoris videbit, quia ibi verè reuouatus eſt, quemadmodùm

Pſal. 103.

ſcriptum eſt: Emitte ſpiritum tuum, & creabuntur, & renouabis faciem terrç. Quod dicitur, Tu Deus qui omnia creâſti, emittes in nouiſſima tuba ſpiritum tuũ, & homines in immortalitate ſurgent: ità quodammodò non creſcent, nec areſcent, nec in vllam putredinem cõuertentur. Et ſic renouabis faciem terræ, ſcilicet quòd corpus & anima in vna ſcientia & in vna perfectione erunt. Hoc Deus faciet, in quo nec initium nec finis ẽſt. Nam Deus in nullum reſpicit, quia ipſe totus eſt. Et ipſe hominem creauit, in quem opus & miracula ſua poſuit, & cui quodq; ædificium virtutum commiſit, per quod, in idipſum tendat, quod idem Deus valdè amat, quia charitas eſt. Nam Deus facit velut aliquis paterfamiliás, qui familiari amico ſuo bona ſua committit, quatenùs pro bono opere eorundem bonorum mercedem ab ipſo recipiat. Nunc ô filij Dei, audite & intelligite, quid Spiritus Dei ad vos dicat, nè de meliore parte

explicatio eiuſdem loci.

1. Ioan. 4.

Apo. 2.

parte pereatis. Et ſpiritus Dei vobis dicit: In ciuitatem & regionem veſtram adſpicite, & nefarios homines à vobis abijcite, qui peiores Iudæis ſunt, & ſimiles Saducæis. Nam quandiù vobiſcum manſerint, tuti eſſe non poteritis. Eccleſia enim ſuper iniquitate iſtorum plorat & plangit, quoniam filij eius in iniquitate iſtorum contaminantur. quapropter ipſos à vobis proijcite, nè congregatio & ciuitas veſtra pereat, quoniam in Colonia pridèm conuiuium regalium nuptiarum præparatum eſt, vndè plateæ eius adhuc fulminant. Ego autem timida & paupercula per duos annos valdè fatigata ſum, vt coram magiſtris & doctoribus ac cæteris ſapientibus in quibuſdam maioribus locis vbì manſio illorum eſt, viuente voce iſta proferrem. Sed quia Eccleſia diuiſa erat, vocem hanc interìm ſubtraxi. Laus Coloniæ.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

PRAEPOSITVS S. PETRI, TOtuſque clerus Treuirorum, Hildegardi.

R. peccator & præpoſitus maioris Eccleſiæ S. Petri, ac totus Treuirorum clerus, Hildegardi famulæ Dei, ac myſteriorum ipſius q̃ plurimorum conſciæ, in cœnobio B. Roberti deuotè viuenti, cum gratiarum actione manus extenſas pro ipſa. Cùm per Diuinam permiſſionem reuelentur ex multis cordibus cogitationes noſtræ ad vos, per Diuinã voluntatem, cum toto anniſu corporis, tota deuotione mentis vos diligimus. Scimus enim Spiritum ſanctum vos inhabitare, & plurima cæteris hominibus incognita, per ipſum vobis manifeſtari. Nam ex quo à nobis receſſiſtis, cùm in diebus Pẽtecoſtes nupèr ad nos ſuperna diſpoſitione veniſſetis, vbi comminationem Dei nobis immi- Luc. 2. Rom. 8. Rom. 4.

nere prædixiſtis, multa diſpendia Eccleſiarum, & multa pericula hominũ circa nos & apud nos vidimus & experti ſumus, quia ſecundùm bonum conſilium, quod nobis dediſtis, iram Dei placare neglexımus, & nisì per miſericordiã Dei vindicta ipſius retracta fuiſſet, forſitan eiſdem periculis imminentibus in deſperatione ſuccubuiſſemus. Et quia Deus in vobis eſt, & verba ipſius ab ore veſtro ſonant, quàm intimè maternalem dilectionem veſtram exoramus, vt ea quæ viua voce nobis tũc propalâſtis, per pręſentem baiulum, ſcripta nobis tranſmittatis, quatenùs ſuccedens poſteritas & vindictam Dei, & miſericordiam eius ſuper nos directam videat, & vos conſciam ſecretorum ipſius veracẽ & dilectam eſſe cognoſcat. Protectio Domini ſuper vos ſemper maneat, & quod in vobis cœpit, bono fine in vobis perficiat.

AD CLERVM TREVIRORVM, Hildegardis.

EGo paupercula forma, quæ in me nec ſanitatem, nec vim, nec fortitudinẽ, nec doctrinã habeo, ſed quę magiſtris ſubdita ſum, de myſtico lumine veræ viſionis, ad prelatos & clerum Treuirenſium hęc verba audiui: Doctores & magiſtri tuba iuſtitię canere nolũt, ideò oriens bonorum operum in eis extinctus eſt, qui totum mundum illuminat, & qui quaſi ſpeculum luminis eſt. Oriẽs enim iſtę cum doctrina in eis lucere deberet, quę diuerſa pręcepta regeret, ſicut & ſphęra ſolis diuerſa eſt. Auſter etiã virtutum cum calore ſuo in ipſis frigidus vt hyems eſt, quia bona opera & de igneo ſpiritu ſancto ignita, in ſe non habent, & quoniam abſq; viriditate aridi ſunt. Occidens quoquè miſe-
Apo.6. ricordię, in nigredinẽ ſacci cilicini verſus eſt, qa benè viuẽdo paſſi-

paſſionem Chriſti nō colunt, qui per humilitatē in humanitatem deſcendit, & Diuinitatem ſuam obtexit, ſicut Sol interdùm abſconditur. Sed ſeptentrio cum aquilone in eis operatur, vbi vnuſquiſq; eorum latitudinem proprietatis ſuæ exercet, quæ in pœnas animarum conuertetur, ſicut etiàm ciliciū corpus hominis conſtringit. Ipſi nanq; per bona opera cum oriente non ſurgunt, & ardore ſolis non ardent, nec cum occidente à malis declinant, ſed cum ſeptentrionali aquilone in proprietatem cordis ſui ſe abſcondunt. Ob hoc verè diabolus tres nigros ventos ex aquilone cum ludibili ſibilo emittit, primum ſcilicet cum ſuperbia & odio contra orientem, qui extinctus eſt: Secundum, cum obliuione DEI contra auſtrum: Tertium, cum infidelitate contra occidentem. Nam cùm doctores & magiſtri rectè ambulando Deum imitati ſunt, oriens aquilonem ità conſtrinxit, quòd ſuſpirare non potuit, & auſter in bonis operibus cum in illis cremabat, & occidens vires eius in tenebras deiecit, quandò iſti mundum & ſeipſos, agnum ſequentes, relinquebant. Nunc autem vis virilis fortitudinis in muliebrem debilitatem inclinata eſt, quę cum virili fortitudine pugnare non debet, quia vir caput eſt. Muliebre verò tempus iſtud, cum quodam tyranno incepit, cùm omne malum exortum eſt. Ego autem in vera viſione didici, quòd multótiès quilibet paterfamiliâs, qui potens Dominus eſt, filijs & famulis ſuis, qui propter præuaricationem præceptorū ſuorum ipſi diſplicent, probitatem ac potentiam & poſſibilitatem ſuam proponit: & quòd poſteà manum ſuam extendendo cum virga correptionis eos inclinat, & diſſipat ſecundùm qualitatem ipſorum, dicens: Vndè venitis, & quid abſque me eſtis? Et de zelo Domini audiui, quòd Deus abſq; vltiōe præuaricationem præceptorum ſuorum nō dimittit. Adam enim præcepta DEI præuaricatus, viſionem cæleſtium & claram

Cilicium.

Ephe. 5.

veſtem amiſit, & in locum miſeriæ miſſus eſt. Per zelum etiàm Domini Cain propter effuſionem ſanguinis fratris ſui, quem
Gen. 4. occidit, expulſus eſt. Plurimi etiàm populi ex filijs Adam ſurrexerunt, qui obliuionem Dei habebant, ità quòd ſe homines eſſe ſcire nolebant, vndè turpiter peccando ſecundùm mores pecorum viuebant, exceptis filijs Dei, qui ab eiſdem hominibus & amoribus eorum ſe ſeparabant, de quibus Noe natus eſt. Tunc zelus Domini eleuatus eſt, & Spiritus Domini ſuper aquas ferebatur, & nubes ſcidit, & aquas in diluuio eduxit, & ſic terra de criminalibus peccatis mundata eſt, & de ſanguine Abel quem biberat. Deus enim iſta fecit. Et ſic collum cupiditatis antiqui ſerpentis exterritum eſt. Tunc terra quæ in ſanguine Abel priùs violata fuerat, nouum ſuccũ vini protulit, & ſapientia iterùm operari cœpit. Sed diabolus cum irriſione ſcelus in filio Noę perpetrauit: vndè & zelus Domini peccantem in ſeruitutem dedit, ac benedictionem ei ſubtraxit, & in maledictionem ſeruitutis peccantes tradidit. Et ità ſapientia noua in cælo & in terra operata eſt. Deindè S. Trinitas in Abraham magnum opus oſtendit, præſignando & oſtendendo obedientiam, vbi ille patriã reliquit, & vbi ſe circuncidit, & in obediẽtia illos præſignauit, de quibus dictũ eſt:
Eſa. 60. Qui ſunt hi qui vt nubes volant? & in circunciſione vulnus confuſionis antiqui ſerpentis accepit. Sed mulier per cachinnum ſtultitiam primæ mulieris ſecuta eſt, in fœcunditate autem eius, filius Dei præfiguratus eſt. Nam in obediẽtia Abrahæ Deus præuaricationem Adæ mutauit, & in circunciſione ipſius morti vulnus intulit, & in fœcunditate ſterilis fœminæ præuidit, quòd alia fœmina, alium filium paritura eſſet, quoniam filius Dei omnem præſignificationem iſtam in natiuitate ſua compleuit. Moyſes autem legifer in adiutorium circunciſionis venit, & legem dedit, quod etiàm à Deo perpe-

tratum

tratum eſt. Sed populus illius propter multas prævaricationes præceptorū Dei, in idolis & in alijs peccatis interijt. Zelus autem Domini huiuſmodi purgationes vſq; in finem mundi operabitur. Sed tamen cùm Deus vindictam ſuā emittit, multotiès eam per hominem aut per aliam aliquam creaturā prænunciat, ne homines excuſationem malorum ſuorum habeant: quapropter ſæpè & multi inter eos ſurgunt, & pœnitentiam agunt, ſicut & in Iona factum eſt. Et ſic Deus per amicos ſuos laudatur, & per inimicos ſuos prædicatur. Nam Deus formam digiti ſui cum præfata oſtenſione in viris & in fœminis ſæpè tetigit, vt ſcriptum eſt. Et prophetabunt filij veſtri & filiæ veſtræ. Poſtquàm autem Deus præfigurauit, quod facere voluit, recordatus eſt, quod dixerat, quòd contereret caput ſerpentis. Et quandam mulierem, ſcilicet virginem, obedientia & caſtitate, ac omni bono perfudit, & omni bono impleuit, ità quòd ſuperbia, quę in Eua fuit, in hac aruit. Sed virgo hoc filium Dei de Spiritu ſancto concepit, qui mirabiliter proceſſit, & in mundū in miraculis vénit. Tunc Deus ab opere illo ceſſauit, quod ſic carnaliter patrârat. Et huic filio ſuo omnia carnalia ad ſpiritalia reuocare dedit, quia ille caro ſanctitatis eſt, quæ per alienam naturā proceſſit, & quam conſilium ſerpentis nunquàm violauit. Vndè idem filius Dei veterem legem rigauit, cùm in baptiſmo per fidem & obediētiam, & per abſtinentiam carnalium deſideriorum, viam ſanctitatis demonſtrauit: & cùm pœnitentiam hominibus dedit, & cùm omnia hæc in mortali corpore cum morte ſua confirmauit, & cùm miracula & ſigna diſcipulis ſuis dedit, ſicut pater ipſi dederat, quandò Deus homo apparuit, cùm tonitru Diuinitatis in diſcipulos ſuos nouum ignem miſit, qui anteà nunquàm apparuerat, & diſcipuli nouis igneis linguis & noua ſcientia infuſi ſunt, quę ſecundùm cæleſtem harmoniam homines

Iohel. 2. Acto. 2. Gene. 3. Act. 2.

mines viuere docuit. Tunc oriens in virtute ſua reſplenduit, & auſter in calore ſuo arſit, nec occidens noxialis erat, nec ſeptentrio cum aquilone bacchabatur, quia per paſſionē Chriſti temperati fuerunt, vſq; ad tyrannum quendā, à cuius tempore omne malum & iniuſtitia ac præuaricatio exorta eſt. Sed & hæc cum fame & peſtilentia examinata ſunt, & cum bellis & prælijs incuruata ſunt, & cum pœnis pœnitentiæ purgata ſunt. Nunc autem lex in ſpiritali populo neglecta eſt, qui bona facere & docere contemnit. Magiſtri quoquè & prælati, relicta iuſtitia dormiunt. Vndè vocem hanc de cælo dicētem audiui: O filia Sion, corona de capite tuo inclinabitur, & pallium dilatationis diuitiarum tuarum tibi imminuetur, & in paruum numerum conſtringetur, & de regione in regionem expelléris. Per potentes enim homines plurimæ ciuitates & clauſtra diſſipanda ſunt. Et principes dicent: Abſtrahamus ab eis iniquitatem, quæ totum mundum in ipſis ſubuertit. Et vidi & audiui, quòd hæc pericula & contritiones regionibus & clauſtris propter prȩuaricationem obedientiæ & aliorum præceptorum legalium conſtitutionum occurrent, & vidi quòd tum in huiuſmodi præuaricationibus, aliqui DEO adhærebunt, & ad ipſum anhelabūt, quemadmodùm in tempore Heliȩ factum eſt. Hi verò cum magno honore perſiſtent, & velut holocauſtum DEI habebuntur, quia à malis receſſerunt, vt Noe & Loth. Et hæc eadem purgatio in hoc muliebri tempore in modico incipiet, & poſteà maior fiet, & deinde virile tempus veniet, in quo bella & prȩlia ex iuſto DEI iudicio erunt. Sed hoc muliebre tempus tandiù non durabit, quandiù hucuſquè perſtitit. Tunc iuſtitiæ & iudicia Dei ſurgēt, & diſciplina ac timor Dei in populo erunt, & iuſti & boni homines in ſpiritali populo fient, qui tamen in paruo numero propter humilitatem manebunt, & in primam auroram

O ſi iam adeſſes ſancta virgo.

3. Reg. 18.

ſicut

ſicut eremitæ reuertentur:& hoc etiàm in timore præteritorũ temporũ faciunt,quæ ſibi aduerſa fuiſſe perſpexerunt.Et homines ſtultitiam laſciuorum morum tunc non habebũt more puerorum,ſed triſtitiam de ignotis temporibus ſuſtinebunt, quæ ventura ſunt. Et tunc fortes viri ſurgent, & prophetabũt,& omnia vetera & noua ſcripturarum,& omnes ſermones per Spiritumſanctum effuſos colligent,& intellectum eorum,ſicut monile cum precioſis lapidibus ornabunt. Per hos & per alios ſapientes plurimi ſeculares,boni fient, & ſanctè viuent. Hoc autem ſtudium ſanctitatis citò non areſcet, ſed diù durabit,quia hæc omnia propter errans tempus fient,vbì multi martyres in fide erũt. Nam vir præliator hęc faciet, qui initium & finem operum ſuorum in his adſpicit,quatenùs erranti populo in hoc reſiſtat.Ipſe nanq; prophetas primùm cõſtituit velut caput,ſapientes velut oculos, doctores velut os, ſicut etiàm per verbum Dei omnia facta ſunt. Et quia deindè reliqua mẽbra,ſcilicet fideles,bona opera operabuntur,Deus in ſinũ eorũ caput ponit,i.intellectui ipſorũ prophetiam aperiet. Tunc & principes citharas & tympana in ærumnas & in triſtitiam vertent, quẽadmodùm filij Iſrael fecerũt cùm capti fuerunt. Poſt hęc omnia ſpiritalia ſinè tedio & defectu cõfortabuntur, & homines pupillam viuentis libri inſpicient. Et tunc vires & fortitudo ac ſanitas in populo fient,quia vir pręliator aërem ſanitate replebit, & etiàm viriditatem virtutum producet,nè fideles corpore & anima in errante tempore deficiant.Iſtud autem vſq; in errans tẽpus ità perdurabit, in quo fidelis populus,ad mortem quaſi ad epulas feſtinabit. Sed & tempus hoc errorem hoc modo tenebit, vſq;dùm illud Deus in gratia & miſericordia ac in zelo ſuo diſcutiat. In omnibus his hortulanus inutilia de horto ſuo proijciet, & vtilia ad ſe colliget,quemadmodùm ſcriptum eſt:Deus vltionum Domi-

Ephe.4.

Pſal.136.

Pſal.93.

Z nus,

nus, Deus vltionum liberè egit. Quod tale eſt: DEVS in zelo ſuo caput iniquitatis conterit, & illud Dominus in caſu proſternit, quia omnis iniquitas ex diabolo eſt, qui in inferno ſepultus eſt. Ipſe nanque Deus vltionum eſt, quia in nullum adſpexit vel reſpexit, à quo quicquam ſibi addendum aſſumeret. Sed in ſemetipſo vnumquodq; diſtribuit, conſtituit & facit, & iſtud liberè hoc modo egit, quia ipſe ſolus & iuſtus & bonus & timendus in omnibus iudicijs ſuis eſt. Deus enim in vltione perditorum eſt, quia bona noluerunt, & ideò cum diabolo eos damnat, multos quoquè per dolorem liberè inclinat, quos iterùm poſteà eleuat, vt propter bona opera velut columnæ cęli ſint, ſicut plurimos ex publicanis & peccatoribus ſanctos fecit. Tunc diabolus ſe erigens in perdito filio ſuo ſuper pennas ventorum volare vult. DEVS autem in ſemetipſo diſponit ea quæ vult, quoniam nemo eum ſuperare poteſt, & omnem vim diaboli diſſipat, velut faber qui omia inutilia in fabrica ſua redigit, & manum ſuam in zelo ſuo extendit, ſicut ibi fecit, vbi eundem ſathanam in prima deiectione in abyſſum proiecit. Vndè ille ſicut coluber foramen ſuum intrat, ità in abyſſum ſe abſcondit, nec amodò ſe eriget, quia nunc totus deceptus eſt. Poſteà diuinitas ignota omni creaturæ operabitur, quia omni homini ignotum eſt, quandò purgatio mundi per ignem fiat. Et Treuerim nouo igne, qui diſcipulis in igneis linguis apparuit, inter fideles primò valdè ornatam vidi, ità quòd omnes plateæ ipſius in aurea fide cum miraculis tunc diffuſæ fuerant. Sed nunc per vagationem ſqualidorum morum, cum tædio, quaſi DEVM neſciat, circundata, & alijs plurimis malis coinquinata eſt, & etiàm in his tædio & in defectione iocunditatis & pulchritudinis principalium & honeſtarum inſtitutionum inueterata eſt, atque in obliuionem multorum peccato-

Act. 2.

catorum inclinata. Quapropter igneæ vltiones ab inimicis ſuper eos venient, niſi per pœnitentiam, ſicut in Iona factum eſt, deleantur. Ion.2.&3.

DECANVS S. APOSTOLORVM, id eſt, magiſter Scholarum, Hildegardi.

T. Dei gratia, eccleſiæ S. Apoſtol. q̃ eſt in Colonia, dictus Decanus, i. magiſter ſcholarum, cum vniuerſis eiuſdem eccleſię fratribus, Dominæ Hildegardi, omnibusq́; in mõte S. Roberti Chriſto militantibus, deuotam in Dño orationẽ, & in vero ſalutari ſalutem. Ex die qua nobis innotuit, quòd ſororem, immò filiã noſtram ſpecialem Dominam Sigevuizen, in veſtræ beatitudinis cõſortium collegiſtis, non ſolùm nos, immò vniuerſa Colonienſium ciuitas, nutu Dei ad pietatis amorẽ ſuccenſa eſt. Indè eſt ꝙ iam manifeſtè per oẽs terminos terrę noſtræ à cunctis proclamatur: Eccè odor Dñarum de S. Roberto, ſicut odor agri pleni, Geneſ.27. cui benedixit Dñs. Benedictę itaq; ſitis à Domino, quę in modico & humili veſtro mõticulo ea opera pietatis celebrâſtis, q̃ cunctæ ſublimitates montiũ, vniuerſęq́; vallium noſtrarum latitudines celebrare non dicimus, non potuerunt, ſed neglexerunt. Audiuimus ſiquidem nuperrimè fama prodẽte, quòd ille hoſtis antiquus per orationes veſtras eiectus ſit: quod ſi ità eſt, obſecramus vt modum & ordinem eiectionis nobis reſcribendo ſignificetis, quatenùs vobis congaudeamus, & perpetua vobiſcũ deuotiõe, Deũ collaudemꝰ. Ipſam quoquè Dominam Sigevuizen ſicut familiariùs cognoſcimus, ità ſpecialiùs ſalutamus, deuotas in Chriſto orationes promiſſas renouantes, & eaſdem ab ipſa expectantes. Vale.

RESPONSVM HILDEGAR.

DEus opus ſuum fecit, ſed illud vno modo nō conſtituit. Adam enim perijt, nam curſum circuli ſui non compleuit. Sed poſt meridiem requiſitus eſt. Deus autem ſpiramen ſuum in prophetas miſit, vt veritatem nunciarent, & ſic ſapiētia in ore illorum, quos ipſa conſtituit, loquebatur, quatenùs miracula proferrent. Apoſtoli etiàm per Spiritumſanctum opus Dei in fide perferrent, martyrium eorum & aliorum, Deum oſtendit. ſpiritales quoquè populos Spirituſſanctus inflauit, qua ſeculum in ſemetipſis finiunt, & angelicum ordinem colunt. ſic opus Dei ſimile diei eſt. Omnes enim vnum dixerunt, ſed tamen ſingulatim clamauerunt. In ortu nanq; diei aurora ſolem præcedit, & in manè radius ſolis reſplendet, qui in tertia in calore ſuo pleniter ardet, & circa nonam calorem ſuum inclinat, circa veſperam autem calorem ſuum quē in die habuit, finit & ante noctem ſe abſcōdit, & ſic dies completur, & ab operibus ſuis requieſcit. Quæ ſi vno modo complerentur, homini diſplicerēt. Vndè etiàm Deo eſt nomen Sabaoth, quia vnuſquiſq; huius mundi curſus plenum officium habet. Tali modo DEVS in omnibus operibus ſuis operatur. Sic etiàm in hac muliere, de qua quæritis, geſtum eſt: pro qua alti & altiores, parui & minores, cum laboribus & orationibus vnum dixerunt, & ſingulatim clamauerunt, ſecundùm quod Spirituſſanctus eos hoc officium docuit. Nam quidam per ſuſpiria miſericordię, & quidā per orationes & vigilias pro ipſa laborauerunt, quidam etiàm ieiunia & caſtigationem in corpore ſuo ſuſtinebant, multi quoquè pro ipſa eleemoſynas dederunt, & maxima turba cum adiutorio cuiuſq; boni quod facere potuit, ſe

ad

ad ipſam declinauit, & aliquis in magno ſtudio ſinè tædio hoc perſecerunt, & ità omnes ad Deum pro ipſa ſimul adſpiciebant, quemadmodùm etiàm dies circulum ſuum complet. Nunc autem cũ laude ſimul dicamus: Gloria tibi Domine. Benedictio Dei in gratia ipſius ſuper vos ſit, & ſuper om̃es qui ſuper illam miſericordia moti ſunt, quoniam ipſe Dominus dicit, Miſericordiam volo, & non ſacrificium. Oſeę 6. Matt. 9. & 12.

MEFFRIDVS PRIOR IN EBERbach, Hildegardi.

DEi dilectæ, Dei electæ Hildegardi Dominæ venerab. M. Prior, totaq; congregatio fratrũ in Eberbach, in thalamo ſummi regis perfrui delicijs ſempiternis. Deo digniſſima ſanctitatis veſtræ odorifera & ſuauiſſima opinione ſæpè audita, nos inertes & indigni ineffabili ſpiritûs lætitia ſumus gauiſi pro eo, quòd Deus omnipotens gratia & miſericordia vobis tanta ſuę largitatis contulit dona mirifica. Patet enim luce clariùs, quòd vos diligat Dominus in hominibus ipſum diligentibus, quoniã tam digna, tam grata, tam amabilis, tam venerabilis eſtis eis omnibus, in quibus habitat, vt eum in vobis eſſe, vobiſcum manere nullus ambigat. Cui verò virtutum tanta collata ſunt beneficia, ſanctæ quoquè pietatis vobis ineſſe non dubitamus munera, & piæ charitatis, piæq́ue compaſſionis non deeſſe viſcera. Vndè pietatis veſtræ largitatem ſuppliciter exoramus, vt quia pro peccatoribus redimendis ac ſaluandis natus eſt Dominus ex carne B. Mariæ ſemper virginis, amore ipſius Domini noſtri om̃ipotentis, noſtri conditoris ac pijſſimi redemptoris, noſtrî miſereamini, participesq́; orationũ veſtrarum facere nos digne-

mini.Inſupèr etiàm obnixè rogamus,vt literas quas de ſecula-ribus & idiotis ad ſpiritalem conuerſationem conuerſis,quos nos Cóuerſos dicimꝰ,ſpiritusſancto vos ſcripſiſſe audiuimus, nobis benignè tranſmittere non dubitetis, quatenùs mirifica opera Dei & voluntatem eius in ipſis videamus, & quantùm poterimus,toto affectu bonorum operum illa ſequamur & compleamus. Vale.

AD GRISEOS MONACHOS, Hildegardis.

EGo paupcula in lecto ægritudinis pluſquàm per biennium iacens,hæc vidi, & vocẽ de cælo ad me ſic dicentem audiui: Ad ſpiritalem populum,quem Deus in pręſcientia ſua cum miraculis prophetiæ,ſecũdùm quod ipſi placuit,pręſciuit,quæ vides & audis,ſcribe,hoc modo incipiens:Deus quędam virtuoſa opera,quæ in ſanctis & electis ſuis operatus eſt,per quatuor ſecretorum DEI animalia pręſignauit. Ipſe enim homini per eadẽ animalia & per cętera miracula occulta myſteria ſua manifeſtat,quemadmo-
Eze.1. dùm Ezechieli prophetæ & Iohanni dilecto ſuo per ipſa ani-
malia oſtendebat, quod ex communi populo ſpiritalem populum ſegregari & congregari vellet. Iohannes quippe dicit, In medio ſedis,& circuitu ſedis quatuor animalia,plena ocu-
Apo.4. lis antè & retrò. Quid dicitur? In fortitudine poteſtatis Dei, qui Deus & homo eſt,& in omni parte quò poteſtas ipſius extenditur,quatuor Euangeliſtis imbuti fideles, præcepta Dei ruminantes,& plenitudinem circumſpectionis virtutum habentes eſſe debent,ità vt videãt, vndè facti proceſſerint,& etiã
Deut.4. quid futuri ſint.Deus enim ignis eſt, & angeli miracula eius hominibus ſępè nunciant & mirabilia throni ſui, vrentes ſpi-
Heb.1. ritus ſunt,qui ante faciẽ eius lucẽt,& qui in amore ſuo ità ar-
dent,

dent, vt non aliud velint q̃ quod ipſe vult. De quibus dictum eſt: Qui facis angelos tuos ſpiritus, & miniſtros tuos ignem Pſal.103. vrentem. Quid dicitur? Omnipotẽs, tu ille es, qui facis nũcios tuos, ſcilicet eos qui ad ſalutẽ hominum à te diriguntur, eſſe ſpiritus cũ emiſſione, ceſſantes in indeficiẽti vita in conſpectu tuo ſunt, & iterùm ſpiritus eſſe nũcios tuos, cùm ad præcepta tua adimplenda nuncij fiũt. Angeli nãq; nuncij ſunt, quoniã vnamquanq; inſpirationẽ ſpiraculi illius, quod Deus in hominẽ miſit, Deo renunciãt. Hoc enim modo propter homines Gene.2. officiales ſunt, quia propter opera eorũ colligunt & diſcernunt, & propter opera hoĩm, quę per ſpiritum operantur, ipſi etiàm ſpiritus vocãtur & angeli, quoniã à ſuperno rectore ad Matth.13. iudicia ſua explenda multotiès dirigũtur. Sed miniſtros tuos, qui vbiq; voluntati tuę deſeruiunt, facis ignẽ vrentẽ, cùm in amore tuo ardent, in quo etiàm ardore cum indefeſſa laude tibi iterùm miniſtrant. Miniſtri enim Dei, qui faciem eius ſemp Mat.18. inſpiciunt, velut flamma coruſcant, & in eadẽ coruſcatione miracula eius vident, & illa mirando & laudando agnoſcunt. ideoq; & ignis vrens ſunt, & per Deũ qui ignis eſt, ardent, nec Deut.4. per aliũ accendi nec extingui poterunt: ſed in amore ipſius inextinguibiliter ardẽtes, quia ipſe pallio humanitatis circũdatus, ad admiranda miracula eos ſemp inducit. Nam pallio fortitudinis ſuę Deus ſe pręcinxit, per quod hoĩem ſpeculũ ho- Pſal.92. noris ſui & miraculorũ ſuorum conſtituit, quatenùs homo cõtra diabolũ pugnaret, & eũ ſuperaret, & ſic in Diuina laude ſemper perſiſteret. Eodem quoq; modo. Deus facit illos, qui nuncij ſui ſunt, filijs Eccleſię verba ſalutis pronunciantes ſpiritus, cũ eos carni ſuæ reſiſtere, & ſpiritui ſeruire iubet, quos ſic toto corde ſpiritales effectos, iterùm deindè tanto fidutialiùs præcepta ſua populo propalare inſtituit: facit etiàm & illos, qui ſibi miniſtrando die ac nocte in laboribus ſunt,

in amore ſuo ardere, & ità ignem vrētem eſſe, & ſic etiàm ignē effectos, iterùm ſeruitio ſuo ſinè tedio inſudare. Deus nāq; in pręſciētia ſua pręordinauerat, quòd miracula & occulta ſua, quæ in angelis ſunt, etiàm in hominibus ſignanter operatur. vndè & angelos hominibus loqui fecit, vt in Abraham & Iacob factum eſt, quemadmodùm etiàm Balaam aſina locuta

Num.22. eſt. Angelicos etenim ſpiritus, qui ei miniſtrant, faciem ipſius laudantes & honorantes, occultis ſuis quaſi veſtimento operit: & ideò etiàm vrens ignis dicuntur. Et per hos igneos miniſtros, qui ſecretis Dei velut veſtimento tecti ſunt, eremitæ deſignantur, qui ſeipſos abnegantes, quaſi homines non ſint, viuunt, & conſortium hominum fugiūt. Nam Deus per opus ſuum quod homo eſt, magna mirabilia operatur, quæ in angelicis ſpiritibus prędeſtinauit, & quę coram ipſo cum laude & mirifico honore fulminant. Sed &, vt pręfatum eſt, in circuitu ſedis, quatuor animalia plena oculis antè & retrò oſtēduntur: quod ſunt omnia opera ſancta, quæ Deus in hominibus iſtis operatur, qui ad ipſum & ad thronum ſuum reſpiciunt, per fidem Oriens, per ſpem Auſter, per recordationem lapſûs, qui in primo parente factus eſt, Occidens, quaſi retrò exiſtentibus, atque per prouidentiam oculos in ante, ad aquilonem dirigentibus, nè bellator aquilonis cum cadente morbo ſuperbiæ, & cum ardente flamma inceſtûs eos corruere faciat. Cum oculis itaque iſtis, quos vndiquè habent, ad DEVM anhelare debent, nè à fide extinguant, & nè à luce ſeparentur, & nè ſic aquiloni appropinquēt, vt morte æterna ſuffocentur. Iſtud quippe eſt, quaſi in circuitu ſedis: quoniā oriens, auſter & occidens Deū oſtendūt: ſed aquilo totus ab ipſo ſuperatus, velut ſcabellum pedum ei ſubiectus eſt. Et deindè

Apo.4. ſcriptum eſt: Et animal primū ſimile leoni, & ſecundum animal ſimile vitulo, & tertium animal habens quaſi faciem hominis,

minis, & quartum animal ſimile aquilæ volãti. Quid dicitur? Animal hoc primũ cucullatos homines ſignificat, qui primi in fortitudine leonis, ſe omninò à ſeculo abſtrahunt: vndè etiã & illis igneis, qui occultis Dei velut veſtimẽto cooperti ſunt, & qui faciem Dei ſemper inſpiciunt, aſſimilantur. Veſtitus enim iſtorum non à ſeculo eſt, ſed mirabiliter à Deo, quemadmodùm Deus in illis ordinauit, qui hunc primitùs oſtendendo & docendo protulerunt. Nam cucula eius ab angelicis ſpiritibus præſignata eſt, qui in faciem Dei, & non in alium adſpiciunt: & latitudo eius ad ſimilitudinẽ nubis tendit, quoniam & angeli in nubibus multotiès viſi ſunt: & quia etiàm veſtis innocẽtiæ Adæ, quaſi lucida nubes erat. Homines itaq; iſti cuculla caput ſuum tegunt, nè ad ſiniſtram vel ad dextram declinantes, rectè coram ſe in impetu ſpiritûs gradiantur, Deum ſemper inſpiciẽtes, nè de bonis operibus reuertantur. Hęc omnia in obedientia, quam filius hominis per ſeipſum oſtendit, fieri debent, quatenùs pręcepta magiſtrorum cum timore Dei obſeruentur, ità etiàm, vt ſicut homo à voce tonitrui perire formidat, ſic etiàm peccata timeat. Nã ſicut leo cæteras beſtias in fortitudine præcellit, ſic iſti in fortiſſima vi diuinitatis cęteros homines pręcellunt, quoniam quamuis homines ſint, non ſicut homines viuunt. Cùm enim homo ſeculo abrenũciando ſeipſum Deo obtulerit, mundum accuſat, ità vt ille in omnibus ſibi inutilis ſit, & ſic mentem ſuam eleuat, quemadmodùm Daniel dicit: Adſpiciebam in viſione noctis, & eccè cum nubibus cæli, filius hominis veniebat, & vſque ad antiquum dierum peruenit. quid dicitur? Cùm mentem meam ad cæleſtia ſursùm eleuarem, adſpiciebam in cõſideratione plurimarum aduerſitatum, quòd omnia ſuperna & Diuina miracula, quæ Deus in angelicis ſpiritibus operatus eſt, per filium ſuum in hominibus præſignaret: & ità idem filius, vſque ad

Peruenuſta ſignificatio cucullæ.

Matt. 18.

Deut. 17.

Peccatũ.

Dan. 7.

antiquum dierum peruenit, quia filius Dei, Deus & homo eſt, &
Opera bona. & ità Deus & homo, vnus Deus eſt. Deus enim homo eſt, & homo iſte Deus eſt. Sed & bona opera hominum, & laudes an-
Virgines. gelorum ſe coniungunt, & vnum in Deo ſunt. His quoquè cucullatis hominibus turba virginum aſſociatur, quæ virum cum amore & diuitijs & totum mundum relinquunt. Sicut enim virgo delicijs mundi ablata eſſe debet, nè vbera voluptatis ſugat: ſic etiàm turba cucullata, à mundo relicta eſſe debet, nè vlla officia ſecularia cũ illo exerceat. Et vt virgo à viro relicta eſt, ità vt ſub cura & poteſtate ipſius non ſit, ſicut libera ab eo eſt, ſic etiàm monachus à mundo relictus, illi ſubiugatus
Laus virginitatis. non ſit, ſed liber ab illo maneat. Virginitas quoque ſolem ſignificat, qui totum mundum illuminat, quia Deus virginitatem ſibi adiunxit, quæ viro relicto illum genuit, quem radius Diuinitatis perfudit, qui & omnia regit. Rex nanque qui cuncta regit, Deus eſt: & illi virginitas coniuncta eſt, quandò Deus & homo de virgine natus eſt. Sic adſtitit regina à dextris ei-
Pſal. 44. us in veſtitu deaurato, circundata varietate, quoniam diabolo repugnans adſtitit virginitas virtuti Diuinitatis in opere fulgente, vbiquè comprehenſa multitudine diuerſarum virtutum. Diuinitas quippe virginitatem ſibi deſponſauit, cùm primus angelus ad ſiniſtram partem cecidit, & tunc etiàm populum ſaluationis in Adam ſibi elegit, quem dexteram ſuam nominauit, de quo populo virginitatem ſibi adiunxit, quæ maximum opus protulit: quia vt Deus per verbum ſuũ omnia creauit, ità & virginitas per calorem S. Diuinitatis filium Dei genuit. Sic virginitas abſque fœcunditate non eſt, quoniam virgo Deũ & hoĩem, per quem omnia facta ſunt, genuit. Sed & hoc modo omnes virtutes veteris & noui teſtamenti, quas Deus in ſanctis ſuis operatus eſt, velut veſtimentum auro decoratum, deauratæ ſunt, & has virgo ad ſe liberè colliget, quoni-

quoniam ligatura viri eam non conſtringet. Rota quoquè quam Ezechiel vidit, virginitatem prǽſignauit, quia eadẽ virginitas ante incarnationem filij Dei in lege præfigurata eſt. Poſt incarnatióem autem eius, illa mirabiliter plurima miracula operatur, quoniam Deus per ipſam omnia piacula purgauit, & vnamquãq; inſtitutionem rectè ordinauit. Virginitas quippe vetera ſuffert, & noua ſuſtinet, & ipſa radix & fundamentum eſt omnium bonorum, quia ſemper & ſemper cum illo fuit, qui ſinè initio & ſinè fine eſt. Nam natura hominis quę propter peccata perdita fuit, per illam in ſaluatione reuixit, cùm per alienam naturam peccata hominibus abſtraxit. Secundum autem animal ſimile vitulo, in clericali habitu Diuino ſacrificio inſiſtentes oſtendit, hos videlicet, qui vineã Domini Sabaoth circunſodiunt, & agrum pręceptorum Dei arando vbiquè euertunt, & hos etiàm qui angeli Domini exercituum nominantur, qui ab hoc quoq; cingulo caſtitatis ſe cingere debent, ne in vanitate carnalium voluptatum vadant, ſed vt agrum cum aratro ſtrenuè euertant. Circunciſionem quoquè ſobrietatis habebunt, quoniam per ipſos peccata hominum abluũtur, & hoc in miſericordia fiet, quia in ſemetipſis peccata ſentiunt. Hæc itaq; præclara genera, videlicet hominum illorum, qui per leonem & vitulum deſignati ſunt, aliud quoddam genus hominum ad ſe trahunt, quos ipſi Conuerſos vocant, quorum plurimi ſe ad Deum in moribus ſuis non cõuertunt, quia contrarietatem potiùs quàm rectitudinem diligunt, & opera ſua cum ſono temeritatis agunt, de prælatis ſuis ſic dicentes: Qui ſunt, & quid ſunt iſti? Et qd fuimus, aut quid ſumus nos? Et quoniam ſic agunt, pſeudoprophetis ſimiles ſunt, & quia non rectè dijudicant, quomodò Deus populum ſuum conſtituit. Vos ergò qui Deum timetis, audite Spiritum Domini ad vos dicentem: Hæc ſupra-

Ezec. 1.

2. animal ſimile vitulo.

Mala. 2.

Conuerſi.

dicta mala à nobis auferte, & voſmetipſos ante dies tribulationum illarum purgate, cùm inimici D E I & noſtri vos fugabunt, & in rectum locum humilitatis & paupertatis vos conuertent, nè amodò in tanta latitudine permaneatis, quanta hactenùs fuiſtis, quemadmodùm etiàm veterem legem Deus à conſuetudine ſua in ſpiritalem vitam mutauit, & vt vnamquanque priorem inſtitutionem ad vtiliora purgauit. In primo enim ortu Deus Adæ conceſſit terram colere, Abel ſacrificare, Noe ædificare, & hoc vſque ad ſummum ſacerdotium, quod in Chriſti incarnatione exortum eſt, quod priùs Abraham per circuncisionem, Moyſes per legiſlationem prefigurabat. Sed hæc omnia idem filius Dei poſteà in humanitate ſua perfecit, vndè & ad homines intelligenda ſunt. Poſt ruinam autem Adæ, Deus tam in hominibus, quàm in angelis ordinationem ſuam rectè præſignauit. Nequaquàm autem deceret, vt ſacerdos officia agricolę, diſcipulus officia magiſtri coleret, cùm agricola ſacerdotem, diſcipulus magiſtrum in timore & humili patientia imitari debeat. Omnipotens enim Deus in operibus ſuis cognoſcitur, quemadmodùm in Adam operari incepit, cui terram colere & homines procurare dedit, quia & ipſe Deus omnia creauit, & vt per ſacrificiũ Abel filium ſuum pro redemptione populi ſacrificãdum præſignauit, & ſicut per Noe, qui arcam ædificauit, quòd in ſpiritali populo magiſtri conſtituendi eſſent, præfigurauit. Nunc vos magiſtri ſupradictos homines, ſcilicet conuerſos, in ordine veſtro corripite & corrigite, quia plurima pars eorum nec in die, nec in nocte operatur, quoniam nec Deo, nec ſeculo ad perfectum ſeruiunt, & eos ab ignorantia iſta excitate, velut bonus pigmentarius hortum ſuum ab inutilibus herbis pargat: in vobiſmetipſis autem ſecundùm ordinẽ veſtrum præuidẽtes, & iuſtè intelligẽtes nè iniuſtè iudicetis. Incõueniẽs itaq; eſſet,

Prophetia

Gen. 6.

eſſet, vt leo, vitulus, homo, & aquila, in ſignificationibus ſuis ſibi inuicèm aduerſarentur: ſed vnumquodq; iſtorum alteri iuſtitiam in figura hominis, ad curationem hominum ſignati ſunt, ſanare, vngere, & baptiſmum ſanctificare cum humili obedientia poſſunt. Nam omnis ſacerdos qui à Deo vnctus & ſacerdos nominatus eſt, vulnera peccatorum & curare cum iudicante iuſtitia poterit, quoniam officium hoc à Deo habet: & ideò illud implere non negligat. Et ego paupercula & indocta fœminea forma, quandam beſtiam vidi, cuius facies & anteriores pedes eius ſimiles vrſo erant, & cuius reliquũ corpus ſimilitudinem bouis oſtendebat, excepto quòd poſteriores pedes eius ſimilitudinem pedum aſini habebant, & quòd cauda carebat. Tria autem cornua in capite habuit, quorum duo ſimilitudinem bouis habentia, iuxta aures erant: tertium verò in medio frontis exiſtens, cornu capricorni aſſimilabatur: facies verò eiuſdem beſtiæ ad orientem, poſterior autem pars eius ad occidentem verſa fuit. Quod ſic intelligẽdum eſt: Beſtia hæc, cuius facies & anteriores pedes ſimiles vrſo ſunt, beſtiales mores latenter habentes quoſdam homines oſtẽdit, qui quidem manſuetudinem verborum proferunt, ſed in exemplis veſtigiorum ſuorum, vbi vi antè ad rectitudinem incedere deberent, temeritatem & duritiam peruerſitatis demonſtrant. Cuius reliquum corpus ſimilitudinem bouis oſtendit, excepto quòd poſteriores pedes eius ſimilitudinem pedũ aſini habent, & quòd cauda caret: quoniam ijdem homines iugum DEI vt bos ſe ferre ſimulant, cùm tamen in ſubſequentibus exemplis mores aſini, qui ſub pondere cadit, in ſe manifeſtant: nec ſe caudam habere demonſtrant, quia in ipſis deficit quod Dominus iubet hoſtiam cum cauda offerri: ſcilicet quomodò bonum quod in humilitate & paupertate inceperunt, ad finem beatitudinis non perducunt. Quod autem tria cornua

Sacerdotium.

Viſio.

Interpretatio.

Leu. 3. & 4

in capite habet, quorum duo ſimilitudinem cornuum bouis habentia,iuxta aures ſunt,in hoc tres vitas hominum in principali commercio ſtātes,deſignant, ità quòd duæ effigiem in agro Dominico laborantium,& verbo Domini auditum præbentium ſimulant:tertium verò in medio frontis exiſtens,cornui capricorni aſſimilatur,quoniam hoc in fortitudine fiduciæ ſuæ ſpiritales homines iſtos manifeſtat, qui in ſqualore capricorni altitudinem illam, in qua nullatenùs permanere
Lu.18. poſſunt,aſſcendere ſatagunt. In hac etenim altitudine cæteros populos,vt pharifæi publicanos,ſpernunt,& velut inutiles deſpiciūt,& ſe etiàm officialibus quibuſdam cauſis regionum adiungunt,quatenùs per illas alijs duobus cornibus meliores & excellentiores habeantur:& vt etiàm ità altitudinem ſanctitatis aſſcendere videantur. Nam & ſeculari ſolicitudini ſe adiungunt,& multiplicem locupletationem compræhendunt,velut totam terram laboribus ſuis euertant, & per hoc latitudinem diuitiarum pluſquàm deberent capiunt, in ſimi-
Matth.19. litudine quoquè iuuenis huius illud facientes, cui filius Dei
Nota diuitias. dixit,quòd quæcunque haberet, vēderet & daret pauperibus, & ille abijt mœrens,quia & diuitias ſeculi & vitam æternam habere volebat,quod difficile erat vt fieret.Homines enim iſti cælum & terram ſimul habere volunt, quod impoſſibile eſt: quoniam in comprehenſione & poſſeſſione diuitiarum abſq; ſuperbia elatiōis & abſq; proprietate voluptatis nequaquàm ſtare poſſunt,ſicut etiàm impoſſibile eſſet,quòd homo in cacumine verticis alicuius montis ſtaret,& tēpeſtate validi venti quaſſatus non caderet.Amorem quoquè hunc & timorem non habent,quos egenus habet,qui manum ſuam ad auxilium & eleemoſynā porrigit,ſed in ſtultitiā aſini ſe inuoluunt, qui magnis oneribus ſe onerari patitur,quouſque ſub eodem onere ſuccumbit,quoniam iugum ſpiritalis vitæ & ſolicitudinem

dinem ſeculi habere volunt:ſed in ipſis ſtare non poſſunt, & idcircò vt aſinus cadunt. Vnde & facies eiuſdem beſtię ad orientem, poſterior autem pars eius ad occidētem verſa eſt, quia cùm ſpiritalem vitam attendere videntur, ſeculari quoquè inhærent, in hoc perditos angelos imitantes, qui in ſemetipſos confidentes, de cœleſti gloria corruerunt. Et tertium animal habens faciem quaſi hominis, ſeculares homines iſtos ſignificat, qui opera ſua cum ſolicitudine corporis & animæ faciūt, & tamen bona intentione ad Deum aſſcendunt, quaſi cum pennis volent, quia quæq; bona deſideria ſicut radius ſolis, ex corde iuſti emittuntur, vndè & velut pennata videntur. Sed & ad obſeruanda præcepta legis & ſacerdotis currunt, & ad diuidēdas eleemoſynas in miſericordia mouentur, atq; in terrā adſpiciunt, quomodò in illa creſcant, & in genitura prolis ſe pulueri terræ pares æſtimant, & peccatores ſe nominant, & ità in ſeculari vita, magis pœnam quàm voluptatem carnalis gaudij habent, & ſic ad magiſtros ſuos ſcilicet ſacerdotes perueniunt, faciem ſuā qua peccata guſtabant, mutātes, atq; per gratiam Spiritusſancti in pœnitentia peccata ſua confitentes, & ſic renouantur, vt ſcriptum eſt: Renouabis faciem terræ. Quod dicitur: O Deus, in nouo Spiritu renouabis voluntatem hominis, qui peccare ſtudebat, ità eum de malo ſtudio ad bonum deſiderium conuertes. Nam per pœnitentes, faciem terræ renouabis, cùm homo ſentit, & ſcit ſe peccatis ità inuolutum, vt ſe continere non poſſit quin peccet: & tamen ad renouationem, pœnitendo ſe conuertit. ſi enim homo non peccaret, non renouaretur. Quidam etiàm alio modo renouantur, videlicet cùm peccata propter pœnam pœnitentiæ fugiunt, ità quòd peccare non quærunt: & quidam alio modo, cùm peccata, quæ in ſe ſentiūt, & quæ facere poſſent, propter amorem virtutum deuitant: vndè & ſic renouationem per Spiri-

Margin notes: Eſai.14. — 3. animalis interpretatio. — Laus bonorum ſecularium. — Pſal.103.

Spiritum ſanctum accipiunt. Sicut enim terra in tempore viriditatis non omittit quin fructum afferat, & ſicut in tempore ſicco palleſcit & areſcit, & deindè iterùm ad viriditatem ſuam redit, ſic etiàm Deus hominem poſuit, vt in operibus ſuis in ſemetipſo renouetur. Scriptura nanque in omnibus operibus hominis rectè diuidenda eſt, velut etiàm ex vna aqua multæ aquæ diuiduntur, quemadmodùm & Deus aquas in totũ orbem terrarum diuiſit. Iſti quoquè ſeculares homines ſemetipſos ſemper inſpiciunt & conſiderant, quid ſint & qualiter viuant, & quomodo ſibi peccata abſtrahant: & ſic viuentes in timore Dei, in terrenis ſunt, & cæleſtia non dimittunt. Nam Deo in ſemetipſis immolant, cùm eum adorant, ità quòd ipſi velut luna fulminant, cùm ad ipſum ex intimo corde ſuſpirant. Sed cùm in peccatis vt luna defecerint, ilicò per pœnitẽtiam reſurgunt, quemadmodùm etiàm luna poſt defectum ſuum per ſolem reſurgit. Ipſi etiàm dormiũt inter medios cleros pennæ columbæ deargentatæ, quoniam vbì dormiunt, nè peccent, in medio magiſtrorum volantium in ſimplicitate puræ ſcientiæ ſunt, & hoc faciunt, cùm de inceptis peccatis declinãt, & cùm ab eis quieſcũt, quẽadmodùm ales caput inter medias alas ſuas ad quieſcendum declinat, videlicet cæleſtia amantes, & in terrenis cauſis peccata ſua per pœnitentiam confitentes. Vndè & beati mortui qui in Domino moriuntur, ſunt qui ſeculariter ſecũdùm legem viuũt. O quantũ miraculum in ipſis eſt, quòd ſic viuendo, & quòd per amaritudinem pœnitentiæ peccata relinquendo, homines exiſtũt. Sed & animali, quod faciẽ hominis habet, ſimiles erunt, quoniam cum terrenis peccatis per pœnitentiam ſe opponunt, & eis alieni fiunt, quemadmodùm etiàm natura animalium, naturæ hominis aliena eſt. Itaq; in ſcientia bonorum operũ deargentati apparent, quia ſimplices mores infantis, qui peccatum

Scriptura qui diuidenda.

Pſal. 62.

Apo. 14.

tum neſcit,habent,cùm ipſi peccatũ nec amplecti,nec paſcere volunt.Cumq; in ſimplicitate hac fulgere ſtudent, tunc poſteriora dorſi eorum in pallore auri apparebunt, quia poſteriora eorum,in quibus in peccatis priùs fortes erãt, cùm peccare conſueuerant, nunc retrò proiecta, in timore Domini ſapientiam demonſtrant,quoniam in bonis actibus deaurata reſplendent.Quartũ verò animal ſimile aquilæ volanti,quoſdam homines de peccatis ſe continentes oſtendit,qui ex præfatis ſecularibus ad continentiam ſurgunt, velut in Maria Magdalena factum eſt, quæ omnia peccata ſua abijciens, ea pro luto computauit: &ità optimã partẽ elegit, & in aurora ſanctitatis cõſedit.ſed in veteri teſtamẽto multi propter tædiũ ſeculi huius peccata relinquebant, & multi etiàm propter amorem iuſtitię,de peccatis ſe continebant: nunc autem in nouo ſole,ſcilicet in CHRISTO IESV,continentes nominantur,quia in ſimplicitatem infantis qui peccata neſcit,vertuntur,cùm ipſi peccata repudiant,& cùm ea in volũtate neſciunt.In duabus enim partibus ad cæleſtia aſſcendunt,quoniã cum bona intẽtione & cũ ſancto deſiderio,ea quę ſursùm ſunt,præ cæteris qui ſeculum priùs non cognoſcebant, diligunt:& quia ſicut aquila, quæ præ alijs volatilibus altiora petit,ſic ſursùm volant, quòd ità in candorem æternæ vitæ conuertuntur,vt de illa ſaturari nõ poſſint: & quòd hoc per ardorem veri ſolis conculcant,quod priùs,peccatis inuoluti, fecerunt.In fortiſſima quoquè vi ſanctitatis cõſiderant,quãti dolores & quàm grauia pondera in peccatis ſunt, quæ ipſi palpando priùs tetigerant, & illa nunc vt mortiferum cadauer in ſemetipſis occidunt,& corpus ſuum vt occiſam ouem conſtringunt & perſequuntur:atq; ſic in ardẽtem ſolem adſpiciunt,omnia ſecularia quæ antè cognouerant, retrò abijciendo,& pro puluere computando, & in ardẽti amore Dei,

Quartum animal aquila.

Seculares homines.

Luc. 7. & 10.

Peccata.

Bb timo-

timorem gehennę ſpernendo,& vt in fide & in ſpe perſeuerare debeant,confidendo. Hoc itaq; modo faciunt, vt Iſaias dicit,quoniam ſeraphin alis duabus velabant faciem eius, quæ alæ fidem & ſpem ſignificant, quia in fide fideles homines Deum vident,& per ſpem pręmia æterna deſiderant: & duabus velabant pedes eius,qui ſenſualitatẽ & intellectum oſtẽdunt:quandoquidem ijdem homines nuditatem peccatorum ſuorum tegunt,nè carnalia deſideria propriæ voluntatis ſuę perficiant.Sed & alijs duabus volabãt,quę charitatem Dei & proximi demonſtrãt,quoniã cùm Deum ſuper om̃ia diligũt, ꝓximo ſuo in neceſſitatibus ſuis aſſiſtunt,& ità in fortitudine Dei ſuper omnia volãt,cùm cuncta terrena tranſcẽdunt,atq; vnamquanq; rem in peccatis diligenter adſpiciunt,quatenùs per abſtinentiã peccatorum ſe affligant, & ſic etiàm in pleno deſiderio cum precioſis lapidibus bonorũ operum cæleſtẽ Ieruſalem ornant.In læta quoquè vita præceptorum Dei non dormitant,ſed ſemper in nouitate deſiderij animę velut canẽs tuba ſonant, quod ſunt ardentia ſuſpiria, quæ in nocturna obſcuritate in peccatis nati ad Deum habent, quandò eum in timore & amore cognoſcunt,dicẽtes quòd ipſe ſanctus ſit qui omnia creauerit, & quòd ſanctus ſit qui nunquàm mortalis fuerit,& quòd ſanctus ſit qui infernũ fregerit, & ab illo electos ſuos eduxerit. Beati nanque homines benè operando & Deum laudando nunquàm ceſſabũt,& cùm operari ceſſauerint,poſt finem tamen vitæ ſuæ à laude creatoris ſui non deſiſtent.Ego autẽ paupercula, ab infantia mea debilis & infirma,in myſtica & vera viſione ad hãc ſcripturam coacta ſum, eamq; in graui ægritudine in lecto iacens,Deo iubente & adiuuante,conſcripſi,quatenùs illam prȩlatis & magiſtris, qui ad ſeruitium Dei ſignati ſunt,repræſentarem, vt in ipſa quaſi in ſpeculo conſiderarent, qui & quales eſſent, & vt eam illis demon-

Eſa.6. Seraphin.

Signũ boni ſpiritꝰ.

demonſtrarent & aperirent, qui per obedientiam illis ſubiecti ſunt. Et audiui vocem de cælo dicentem: Nemo verba hæc contemnat, nè ſi ea contempſerit, vindicta DEI ſuper eum cadat.

VVERNERVS DE KYRCHEIM, cum cæteris ſocietatis ſuæ fratribus, Hildegardi.

Hildegardi mente & corpore virgini immaculatæ, & à cunabulis DEO dicatæ, Vvernerus de Kyrcheim cum cæteris ſocietatis ſuæ fratribus, in parochijs ſuis DEO quanuis indignum famulatum exhibentibus, exemplo Debboræ hoſtiles turmas DEO duce proterere. Iudic. 5. Quia virtutum veſtrarum fragrantia non modica terrarum ſpatia diſperſit, eô quòd non ſolùm operari bona, verùm etiàm prophetare futura, contemplari cæleſtia Spiritusſancti gratia cor veſtrum mundum illuſtrauerit, dignum duximus, licèt indigni, veſtræ ſanctitati obtentu fraternitatis nos committere. Et certè quia nos vltima CHRISTI membra vobiſcum fore credimus, fidenter dicimus, quòd quicquid in eius nomine vos poſcimus, cùm præſtare poteſtis, non negetis poſtulantibus. Rogamus ergò benignitatem veſtram mater & ſponſa agni, quatenùs in veſtris orationibus noſtri memineritis propenſiùs, certa de noſtris, ſi quid poſſunt apud Deum, quòd inter orandũ ſemper veſtrî memoriam faciemus. Phil. 1. Adhuc vnam petitionem vos petere præſumimus, ſcilicet vt verba quæ Spirituſancto vos docente, nobis & alijs quàm plurimis in Kyrcheim præſentibus, de negligẽtia ſacerdotũ, quam in Diuino ſacrificio habẽt, aperuiſtis, mater-

na pietate nobis ſcribere & tranſmittere non negligatis, nè à memoria noſtra elabantur, ſed vt ea attentiùs præ oculis noſtris habeamus: quoniam cùm terrenis & ſecularibus cauſis plùs quàm opùs, inhiamus, verba tranſitoria in ventum multotiès negligenter emittimus. Valeat materna dilectio in vobis.

HILDEGARDIS.

Anno 1170

Viſio mirabuis.

IN lecto ægritudinis diù iacens, anno Dominicę incarnat. milleſimo cẽteſimo ſeptuageſimo, vidi vigilans corpore & animo pulcherrimam imaginem, muliebrem formam habentẽ, quę electiſſ. in ſuauitate, & chariſſ. in delicijs tantæ pulchritudinis erat, vt eam humana mens nequaquàm compræhendere valeret, & cuius ſtatura à terra vſq; ad cęlum pertingebat. Facies quoquè ipſius maxima claritate effulſit, & oculus eius in cælum adſpexit. Candidiſſima etiàm veſte ex albo ſerico induebatur, & pallio Eccleſia. precioſiſſimis lapidibus, ſcilicet ſmaragdo, ſaphiro, baccis quoquè & margaritis ornato circundabatur, calceamenta ex onychino circa pedes habens. Sed facies eius puluere adſperſa erat, & veſtis in dextero latere ſciſſa fuerat, atq; pallium eius elegantem pulchritudinem ſuã amiſerat, & calceamenta ipſius denigrata erant. Et ipſa voce magna & lugubri in altitudinem cæli clamabat, dicens: Audi cælum quòd facies mea ſordidata eſt, & terra luge, quòd veſtis mea ſciſſa eſt: & abyſſe cõtremiſce, quòd calceamenta mea denigrata ſunt. Vulpes fo- Matt. 8. ueas habent, & volucres cæli nidos: ego autem adiutorem & conſolatorem non habeo, nec baculum ſuper quem incumbam, & à quo ſuſtẽter. Et iterùm dicebat: Ego in corde patris

latui

latui, quouſquè filius hominis, qui in virginitate conceptus & natus eſt, ſanguinem ſuum fudit, qui etiàm cum eodem ſanguine me ſibi deſponſauit & dotauit, quatenùs in pura & ſimplici regeneratione ſpiritûs & aquę, contractos & contaminatos à ſpuma ſerpẽtis, regenerarem. Nutricij autem mei, videlicet ſacerdotes, qui faciem meam facere deberent velut auroram rubere, & veſtem meam vt fulgur coruſcare, ac palliũ meum vt precioſos lapides radiare, & calceamẽta mea vt candorem fulgere, faciem meam puluere conſperſerunt, & veſtẽ meam ſciderunt, palliumq́ue meum vmbroſum fecerunt, & calceamenta denigrauerunt, & qui me vbiquè ornare debuerant, me in omnibus his deſtituerunt. Nam faciem meam per hoc ſordidant, quòd corpus & ſanguinem ſponſi mei cũ magna immunditia laſciuię morum ſuorum, & magna ſpurcitia fornicationum & adulteriorum, & peſſima rapina auaritiæ, vendendo & emendo queq; inconuenientia tractant & accipiunt, atque tanta ſorde circunuoluunt, velut ſi infans in lutum ante porcos poneret. Sicut enim homo, cùm Deus ipſum de limo terrę fecit, & in faciem eius ſpiraculum vitæ inſpirauit, mox caro & ſanguis factus eſt, ità etiàm eadem virtus Dei, oblationem panis & vini & aquæ ſuper altare, ad verba ſacerdotis Diuinitatem inuocantis, in veram carnem & verũ ſanguinem Chriſti, videlicet ſponſi mei transfert, quod tamen propter cæcitatem hanc, qua homo in caſu Adæ cæcatus eſt, homo carnalibus oculis videre non poteſt. Fixura nanq; vulnerum ſponſi mei recens & aperta eſt, quandiù vulnera peccatorum hominum patebunt. Hæc eadem vulnera Chriſti ſacerdotes, qui me candidam facere, & mihi in candore ſeruire deberẽt, in nimia auaritia ſua de Eccleſijs ad Eccleſias diſcurrẽtes contaminant. Veſtem quoquè meam per hoc ſcindunt, quoniam præuaricatores legis & Euangelij ac ſacerdotij ſui

Cótra ſacerdotes indignè ſeſe gerentes.

fornicatio. adulteriũ. rapina.

Gene. 2.

ſunt, & pallium meum in hoc obfuſcant, quia præcepta quæ in eis inſtituta ſunt, per omnia negligunt, nec ea in abſtinentia velut in ſmaragdo, nec in largitiõe eleemoſynarum velut in Saphiro, nec in alijs bonis & iuſtis operibus (quibus Deus velut alijs generibus gemmarum honoratur) bona voluntate & perfecto opere complent. Sed & calceamenta mea ſuperiùs denigrantur: quoniam ipſi nec rectá ſcilicet, nec dura & aſpera iuſtitiæ itinera habent, nec bona exempla ſubditis ſuis præbent, cùm tamen ſubtùs in calceamentis meis quaſi in ſecreto meo cãdorem veritatis in aliquibus habeam. Falſi quippe ſacerdotes in ſemetipſis decepti ſunt, quoniam honorẽ ſacerdotalis officij ſinè opere habere volunt, quod eſſe non poteſt, quia nulli merces, niſi præmiſſo labore operis, dabitur.

Smaragdo ſobrietatẽ, ſaphiro liberalitatem parit.

Meritum. Vbi autem gratia Dei hominem tangit, ibi ipſum operari, vt mercedem accipiat, facit. Cùm itaque varios dolores, qui hominibus contrarij ſunt, in vltione Dei pluat, & totam terram nebula obtegat, ità vt viriditas eius areſcat, & ornamẽta ipſius fuſca fiant, abyſſus quoquè contremiſcat, quoniam in vltione & dolore cum cælo & terra in furorẽ mouebitur. Principes enim & temerarius populus ſuper vos ô ſacerdotes (qui me hactenùs neglexiſtis) irruent, & vos abijcient & fugabũt, & diuitias veſtras vobis auferent, pro eo quòd tempus ſacerdotalis officij veſtri non attendiſtis. Et de vobis dicent: Adulteros iſtos & raptores & plenos omni malo, ab Eccleſia eijciamus. Et in hoc facto obſequium Deo ſe exhibuiſſe volunt, quia Eccleſiam per vos pollutam eſſe dicunt. Vndè ſcriptura dicit: Quarè fremuerunt gentes, & populi meditati ſunt inania? Adſtiterunt reges terræ, & principes cõuenerunt in vnũ. Nam permiſſione Dei, ſuper vos in iudicijs ſuis fremere incipient plurimæ gentes, & multi populi de vobis meditabuntur inania, cùm Sacerdotale officium veſtrum & conſecrationẽ

Pſal. 2.

veſtram

veſtram pro nihilo computabunt. His aſſiſtent in euerſione veſtra reges terræ,& terrenis rebus inhiabũt,& principes qui vobis dominabuntur, ꝯuenient in hoc vno conſilio,quatenùs vos de terminis ſuis expellant,quoniam innocentẽ agnũ à vobis per peſſima opera fugâſtis. Et audiui vocem de cælo, dicentem:Imago hæc Eccleſiam demonſtrat. Quapropter tu ô homo qui iſta vides & audis plangentia verba,hęc ſacerdotibus qui ad regendum & docendum populum Dei conſtituti & ordinati ſunt profer, quibus cum Apoſtolis dictum eſt: Ite in orbem vniuerſum,& prædicate Euangelium omni creaturæ. Cùm enim Deus hominem creauit, omnem creaturã in ipſo ſignauit, quemadmodùm in paruo loco membranæ, tempus & numerus totius anni deſcribitur.Et ideò Deus hominem nominauit omnem creaturam.Et iterùm ego paupercula fœminea forma,gladium euaginatum in aere pendentẽ vidi,cuius acies vna ad cælum,altera ad terram verſa erat. Et gladius iſte ſuper ſpiritalem populum extendebatur,quẽ propheta olim præuiderat,cùm admirando dicebat: Qui ſunt hi qui vt nubes volant,& quaſi columbæ ad feneſtras ſuas? Iſti etenim,qui de terra eleuati,& de communi populo ſeparati, ſanctè viuere & in columbina ſimplicitate morum & operũ eſſe debuerunt,nunc praui in moribus & operibus ſuis ſunt. Et vidi quòd gladius iſte quædam loca ſpiritalium hominum abſcindebat,quemadmodùm Ieruſalem poſt paſſionem Domini abſciſſa eſt. Sed tamẽ vidi quòd plurimos timoratos, puros & ſimplices ſacerdotes in aduerſitate iſta ſibi Deus obſeruabit,velut Heliæ reſpondit, vbi dicebat, quòd dereliquiſſet ſibi in Iſrael ſeptem millia virorum, quorũ genua nõ ſunt incuruata ante Baal. Nunc autem inextinguibilis ignis Spiritusſancti,vt in meliorem partem conuertamini, vobis infundat.

Eheu hæc nimiùm vera.

Mar.16.

Eſa.60.

Conſolatorium.

3.Reg.19.

ERA-

FRATRES IN HAGENHE, Hildegardi.

Can.2. Hildegardi caſtæ columbæ in foraminibus petræ latitanti, fratres heu conturbati in Hagẽhe, orationum ſuarum deuotionem, & quod ſpectat ad æternam ſalutem. Quoniam Dei
Matt.5. gratia, lux veſtra coram hominibus ſalubriter lucet, patrem veſtrum qui vos ardentem lucernam ad illuminationem Eccleſiæ ſuppoſuit, glorificamus, & quanuis peccatores, ſanctitati tamen veſtræ, qua cæleſtis ſponſi amplexibus ſingulari priuilegio inhæretis, cordialiter congaudemus. Charitatem etiàm veſtram ignorare nolumus, quòd die noctuq; vos facietenùs videre deſideramus,
Rom.1. & aſſiduè veſtrî memoriam in orationibus noſtris facientes, vos abſentẽ corpore, quaſi pręſentem interdùm amplectimur mente. Ergò perfectionem veſtram humiliter deprecamur, vt
Can.2. ſponſo veſtro, ſub cuius vmbra ſecurè requieſcitis, nos iuxta viam mendicantes commendetis, nè pręteriens turba clamo-
Luc.18. res noſtros compeſcat: ſed orationibus veſtris ad Dominum adiuti, mereamur à cęcitate cordium noſtrorum illuminari. Hoc autem idcircò dicimus, vt diſſenſionem, quã in loco noſtro ortam eſſe ſcitis, quemadmodùm incepiſtis, (Spiritu ſancto vos docente) ſedare & extirpare non omittatis: & vt per hoc quoquè literas cõmonitorias nobis tranſmittatis, quia niſi citiùs extinguatur, periculum magnum tam animarum quàm corporum facilè incurremus. Gratia Spiritusſancti quę vos interiùs docet, & multa ſecreta vobis demonſtrat, hæc etiàm nobis, ſecundùm quod ſibi placuerit, manifeſtare dignetur.

CON-

CONGREGATIONI FRATRVM in Hagenhe, Hildegardis.

EGo paupercula forma, multa ægritudine diù grauata, per veram ſapiêtiam cogebar, vt hæc verba ipſius, populo loci huius proferrem. Et audiui quòd eadem ſapientia populo huic opus ſuum proponebat, ſcilicet, quomodò cælum & terram in recta menſura conſtituiſſet, quatenùs fratres eiuſdem populi cognoſcerent, qualiter inſtitutio eorum primitùs conſtituta eſſet, & qualiter nunc deſtituta eſſet. Et dixit: Gyrum cæli circuiui, altitudinem & profunditatẽ eius ità conſtituens, nè rectũ modũ ſuũ ſuperexcellerent: & latitudinem totius orbis ſic ordinaui, nè ipſa mẽſuram ſuam inordinatè excederet. Solem quoq; feci, vt in die luceret, & tenebras obtegeret: & lunam, vt in nocte cũ ſtellis clareſceret. In verbo quippe illo, cùm Deus dixit, Fiat, omnia hæc facta ſunt, vt etiàm nunc perſiſtunt: vndè in his velut in ſpeculo vos populi conſiderate, quatenùs in hoc quod incepiſtis, permaneatis. Deus enim homini ſpiraculum vitæ inſpirauit: & ità viuificatus, caro & ſanguis factus eſt. Deindè autem conſortium angelorum cum laude & miniſterio illi dedit, & reliquam creaturam illi ſubiecit. Nam Deus lumen æternitatis illi conceſſerat. Sed ipſe in omni honore iſto vermem audiuit, & ità prçcepta Dei prçuaricando obcçcatus & extinctus eſt. Vndè diabolus in ſe gauiſus, ait: Deum quem in cælo ſuperare nequiui, in opere ſuo, videlicet in homine, qui alius deus eſt, ſuperaui. Diabolus nanque hominem deum nominauit, quemadmodùm etiàm ſe ipſum eſſe deum voluit. Sed Deus in antiquo conſilio, quod ante æuum in ſe habuit, Geneſ. 2.

computabat, quomodò ordinationem ſuam ità obſeruaret, vt ei in illa nullus reſiſtere poſſet, & idem antiquum conſiliũ à ſcientia omnium creaturarum in ſe ipſo abſcondit, vndè & Diabolus illud nec ſciuit, nec ſcit, atque eiuſdem conſilij vſq; in nouiſſimum diem inſcius erit, vbi tunc in maxima confuſione ſua eiuſdem conſilij, quędam ſentiet & cognoſcet, per quæ per omnia confundetur. Nam Diabolus hominem inſeparabiliter perditum, vt ipſe voluit, putabat. Homines enim in magna ſęuitia & obliuione Dei, ſe homines fore obliti, inhumanè vixerunt, quouſquè idem antiquum conſiliũ quendam ſanctificatum populũ ſibi elegit. Et Deus ſobrietatem & virginitatem in Abel præſignauit, qui propter iuſtitiam martyr effectus, hoc fecit quod pater ſuus facere neglexit. Sanctificati autem populi, ſe homines eſſe cognoſcebant, & humanè viuebant, de quibus etiàm Noe ſurrexit, quem Deus in arca obſeruauit. Sed Deus volens iniquitatem ſubmergere, os abyſſi aperuit, & plurimam creaturam in aqua ſubmerſit: & tunc per ſemetipſum iurauit, quòd nequaquàm vltrà omnem carnem aqua perderet, recordans, quia homo per aquam regenerandus & ſaluandus eſſet. Poſt diluuium verò, antiquum conſilium multa miracula ad confuſionē diaboli oſtendebat, qui de occiſione Abel intra ſe gaudebat, dicēs: Eccè opus Dei quod de paradiſo eieci, in terra diuiſum iacet. Sed Noe ſanctificatus, in Spiritu ſancto operatus eſt, & altare Deo ędificauit, in quo antiquum conſilium altare illud præſignauit, quod Iohannes in Apocalypſi vidit, ſup quod orationes ſanctorũ aſſcendebant. Cùm enim homo in pœnitentia peccatorum orat, & cùm ſalutem à Deo quærit, ſanctus nominatur. Antiquum quoquè conſilium plurima ſigna in Abraham operabatur, qui patriam & cognationem ſuam cum propria volũtate ſua reliquit, & duram legem, per quam mors confuſa, & ſerpen-

Sobrietas. Virginitas

Noe.

Gen. 6.

Gen. 9.

Baptiſmus

Apo. 8.

Abraham.

ſerpentis nequitia inſanabili vulnere vulnerata eſt, in ſanctitate inijt, quandò præcepta Dei adimpleuit, quod Adam non fecit, cùm præceptum Dei præuaricatus, voluntatem ſuã ſecutus eſt. Idem etiàm cõſilium, purificationem legis in Moyſe conſtituit, & per ſanguinem hircorum & vitulorum præſignauit, quòd innocens agnus pro homine immolandus eſſet. Nam filius Dei de corde patris exiens, de virgine natus eſt, & omnia hæc per ſemetipſum impleuit. Virginitas in filio Dei ſurrexit, quæ erecto vexillo cælos penetrauit, quoniam idem filius virginis totus integer, totus ſanctus fuit, & per eum magnus ordo virginum ſurrexit, quem vetus lex non cognouerat. Sed & ipſe ſacerdos fuit, cùm ſeipſum in ara crucis pro hominib⁹ immolauit, cui etiàm ſacerdotes in ſacerdotio ſuo adiuncti ſunt, qui angelos imitari debent, qui nuncij DEI exiſtunt. Angeli quippe opera hominum ex debito officij ſui velut ſcripturam Deo oſtendunt, quod & ſacerdotes faciunt, cũ peccata hominum per pœnitentiam ſuſcipiunt, & ea per indultam miſericordiã Deo oſtendunt. Sic & villicus fecit, qui diffamatus eſt apud dominum ſuum, quaſi diſſipâſſet bona ipſius, cùm vnumquenque debitorem domini ſui minus ſcribere iuſſit quàm deberet. Villicus etiàm iſte, ſynagoga eſt, quę nullam liberationem per ſanguinem hircorum & vitulorum habere potuit. Sed immolationem innocentis agni præfigurauit, per quem officio ſuo priuari timuit, & intra ſe dicebat, quòd ſufferre non poſſet duritiam legis quæ iuſſit, ſi quis hoc vel illud fecerit, morte moriatur: & etiàm erubeſcat quòd foràs proijceretur, ità vt in nulla petitione miſericordiæ reficeretur. Ex qua dum multi in filio Dei ad indulgentiam cõuerterentur, ipſa pro indulgentia meritę pœnę laudabatur: quia dum ſeruus per pœnitentiam & confeſſionẽ Domino ſuo retributionem dederit, ab illo multùm laudatur, quoniam eum

Moſes.

Virginitas

Luc. 16.

Villicus Euangelicus.

Luc.7. multùm dilexit, quemadmodùm Maria Magdalena Chriſtũ dilexit, ſcriptura hæc ſacerdotibus adeſt, vndè etiàm decet illos, vt Chriſtũ imitentur, & caſtitatem ament, & inceſtũ fugiant. Filius nãq; Dei, vt iniuſtos iuſtos faceret, in cruce paſſus eſt, & etiàm ipſos ad ſe trahit, vt de villico dictum eſt. Sed

Gen.4. Abel pro iuſtitia martyr extitit. Poſt paſſionem autem filij Dei multitudo martyrum exorta eſt, qui pro fide & confeſſione ipſius paſſi ſunt, quos etiàm alij martyres comitantur, ſcilicet illi qui contra peccata & vitia pugnando, ſe vincũt. & iſti ꝓdictorũ martyrum pennę ſunt. Qui aũt hos iniuſtè perſequũtur, vindicta Dei ſuper illos cadet. Sed & illi qui virginitatem tribulando perſequuntur, ità quòd illam doloribus perfundunt, vindictam Dei non effugient: & ideò multotiès accidit, quòd nobiles ex iudicio Dei ignobiles, & diuites egeni efficiuntur, & ꝙ multis alijs periculis & calamitatibus ſubijciunť. Qui verò ſacerdotale officium ſuum iniuſtè premunt & blaſphemant, hi in reatu ſuo ſimiles ſunt Cain, qui fratrem ſuum occidit: vndè pœna illius conſtringendi & puniendi ſunt. Sacerdotale nanq; officium, in magiſterio ſuo à Domino Deo

Punitio eorũ qui Sacerdotes cruciant.

Pro.9. eſt. Itaq; Sapientia in turba loci huius turrim ædificauit, quã baccis, topazio & ſaphiro exornauit, & in ipſam ſpeculatores poſuit, & iuxta eam torcular conſtruxit: quod quibuſdam hominibus commiſit, qui vinũ in ipſa exprimerent: atq; ſecus illud domũ etiàm fecit, in qua alios eſſe iuſſit, qui oĩa quæ ad agros ſuos pertinebant, procurarent. Sed tempeſtas valida & peſtifera inſaniæ exorta eſt, ità ꝙ homines prędictum torcular cuſtodiẽtes, ad eandẽ turrim iacula emittebãt, & ꝙ alij in prędicta domo manentes, ſaxa contra ipſam turrim proijciebant. vndè & illi qui in ipſa turri erant, lapides aduersùs iſtos iaciebant. Turris hęc altitudinẽ magiſterij deſignat, ꝗ baccis, videlicet illis qui à pueritia in innocẽtia & ſanctitate vixerũt, decora-

coratur, & q̃ topazio, i. his qui optimam partem eligentes, ſeculo renunciant, elucidatur: & q̃ Saphiro, videlicet ipſis qui propter amorẽ Dei pompã ſeculi & ſemetipſos abnegant, exornat: In iſta ſpeculatores ſunt, videlicet hi qui ſubiectis ſuis in magiſterio præſunt. Torcular autem officium illorum oſtendit, qui per conſecrationem iugati, miniſterio paſſionis Chriſti ad altare inſiſtunt, & vineam Domini Sabaoth colũt & conſeruant. Sed domus, cuſtodiam & conſtrictionẽ iſtorũ demonſtrat, qui idiotę exiſtentes, & in ſeculo viuentes, ſeculũ & ſemetipſos propter Deum relinquunt, & in neceſſarijs rebus corporalibus laborant, & tamen ſpiritalem vitam cõſeruant: tempeſtas verò temeritatem notat, in qua in torculari manentes, ad Prælatos ſuos acumina ſuperbiæ mittunt, & per quã etiàm in domo ſtantes, duritiam inobedientię contra ipſos dirigũt: quapropter ijdem pręlati ad iniuriam prouocati, ſe immites per verba iracundiæ ſubiectis ſuis exhibent. At omnibus iſtis ſapientia inducias emendationis conſtituit, quemadmodùm in Euangelio cultor vineæ ad dominum ſuum de ficu dicebat: Domine, dimitte illam & hoc anno vſque- Luc. 13.
dum fodiam circa illam, & ſtercora mittam. Nam fodere circa illam, eſt, vt homo voluntatem proprietatis ſuæ premat: alioquin nunquàm obedire poterit: ſed mittere ſtercora, eſt in humilitate & ſubiectione pręlato ſubdi. Cùm enim homo ad obediẽtiam ſe inclinat, omnia carnalia deſideria & ſemetipſum quaſi pro luto computat. Nunc itaq; ego paupercula & debilis forma, vobis loci huius præfatis fratribus dico: Inextinguibilis vitæ ignis in vobis ardeat, & vos lumine ſuo ità perfundat, ità vt in ipſo pmanere valeatis, vt priùs incepiſtis. Nam cùm fructuoſum tempus correctionis & emendationis in vobis ſurrexerit, lapides turris veſtræ fulgorem ſuum, vt priùs erat, recipient.

SEQVVNTVR TRIGINTA OCTO QVAESTIONVM SOLVTIONES PER EANDEM S. HILDEGARDEM, VVIBERberto monacho Gemblacenſi tranſmiſſæ.

VVIBERTVS MONACHVS, Hildegardi.

Gemblacenſis monachus.

MAtri ſanctiſſ. Hildegardi, Vuibertus. Gaudium quod de viſione & collocutione tua, cum abbate noſtro tempore quadrageſimali, ad te proficiſcendo, diuinitùs mihi indultum credideram, ad tempus quidem mihi inuidia (vt puto) diaboli ſublatum eſt. Nam cum Coloniam vſq; proceſſiſſemus, iter noſtrum impediente Sathana, & periniquas carnalium propinquorum ſuorum ſuggeſtiones propoſitum abbatis ad te protendendi conturbante, vlterius deſtitimus. Sed ſpero, quia quod oblatum mihi doleo, opportuniori tempore, remotis omnibus impedimentis, gratia mihi Diuina reſtituet. Interìm tamen de quæſtionibus illis, quas per me fratres Villarenſes ad te ſoluendas mittebant, quasq; ego reuocatus ab itinere, tibi perferendas, dilecto mihi Baldo commiſi, quid actum ſit, vehementer ſcire cupio, vtrùm videlicet, nec ne, ad te peruenerint. Quòd ſi peruenerunt, obſecramus omnes, noſtræ partis amici tui in ſpiritu, tuis affuſi pedibus, vt mare ſolutionis earum fiducialiter ingrediens, auræ ſpiritusſancti vela committere nõ pertimeſcas, tali

tali duce freta ſinè difficultate, placido potui mox adlapſura. De quibus etiàm precor, vt cum præſcriptis literis Villarenſium & noſtris, ſolutionibus earum præſcribas, vt alteræ ex alteris gratiores fiant, & clariùs eluceſcant.

RESPON. HILDEGAR.

CHaritas, quæ cum abſtinentia peccatorum fidem inſtruit, & caſtitatem cum patientia ędificat, columnæ quæ quatuor partes domûs ſuſtinet, ſimilis eſt. Ipſa enim charitas plantauerat hortum valdè glorioſum cum precioſiſſimis aromatib⁹ & nobiliſſimis floribus, roſis & lilijs, qui ſuauiſſ. odorem ſpirabant, in quibus verus Salomon oculos ſuos paſcere ſolebat. Hortus iſte virtutes ſanctas deſignat, quas Deus, qui vera charitas eſt, in virga Ieſſe operatus eſt, Maria videlicet, quæ in caſtitate floruit, & nobiliſſ. florem protulit. De flore iſto vox turturis audita eſt, quę virginalem naturam vocauit, quam lilium ſignificat, quod in ſuo ſtipite candidos flores, cum fragrantia gratiſſ. odoris emittit. Sicut & ipſa virginitas propter dulciſſ. odorē bonæ intentionis in mundo honoratur. Eremitæ quoquè ſiue monachi, qui propter CHRISTVM ſeculo renunciauerunt, ſinè ſocietate ſecularis pompæ viuere debent, ſicut virgo poſt votum ſinè memoria viri, quia virgines & monachi inter angelicos ordines idem ſunt, quoniam ſicut angeli nihil aliud quàm faciem Dei inſpicere deſiderant, ſic & ipſi omnibus pompis ſecularibus abiectis, agnum Dei, Chriſtum ſcilicet, crucem eius baiulantes, ſequuntur, in quibus propter verum contemptum ſeculi rutilantes flores paſſionis Dominicæ generant. Nunc ô fili Dei, in valle veræ humilitatis poſitus,

[Margin: Charitas. — Cant. 2. — Virginitas — Monachi.]

tus,in quiete ambula ſinè elatione,quæ præcipiti monti aſſimilata,difficilem & velut impoſſibilem aſſcenſum vel deſcenſum præbet innitentibus,& in cuius ſummitate nullum ædificium patet. Homo enim qui tentat altiùs aſſcendere, quàm poſſit peruenire,ille nomen ſanctitatis abſq; ſecuritate poſſidet,quia ſolo nomine ſinè ædificio bonorum operũ & quadam inepta lętitia mentis gloriatur. Tu enim glorioſiſſ.hortũ quem charitas plantauit,adſpice,& vnamquanque virtutem in vera humilitate & ſimplicitate cordis ad te collige:& licèt inter varias hominum mentes conſtitutus ſis, diſce tamen, quoniam longanimiter & patienter omnes nos Diuina bonitas tolerat. Fuge etiàm inconſtantiam pigri ſerui, qui hodiè vni domino,cràs alteri ſeruit: & gladio verbi DEI viriliter accingere,exemplo fortiſſimorum militum, qui lectũ veri Salomonis ambientes cuſtodiunt.Mentis quoquè tuæ ſinceritatem cũ vigilantibus oculis Deo omnipotenti,nè in dubio dormire incipias,iterùm atq; iterùm commenda.Et eſto probus & dilectus miles veri Salomonis,quem pro victoria quotidianę pugnę diligit & coronat.Spiritusſanct' igne ſui amoris te accẽdat,vt in amore ſeruitij ſui indeficiẽs pſeueres,quatenùs viuus lapis cęleſtis Ieruſalẽ quandoquè fieri merearis.

malum ſuperbię.

Cant. 3.

QVAESTIO.

Quomodò intelligendum eſt quod legitur, Qui viuit in æternum,creauit omnia ſimul,cùm per ſex dies opera ſua Deus diſtribuiſſe referatur.

Eccl 18. Gene. 1.

SOLVTIO.

OMnipotens Deus,qui ſinè initio & ſinè ſine vita eſt, & qui omnia in ſcientia ſua æternaliter habuit, materiam omnium cæleſtium & terreſtrium ſimul creauit,cælum ſcilicet,lucidam materiam, & terram, quæ turbulenta materia erat.Iſta verò lucida materia, de claritate quæ æternitas eſt,

ſicut

ſicut ſpiſſa lux fulminabat, quæ etiàm ſuper turbulenta materia lucebat, ità quòd ei adiuncta erat: & iſtæ duæ materię ſimul creatæ ſunt, vt vnus circulus apparuerint. In primo namq;, Fiat, angeli de prędicta lucida materia cum eorum habitaculo proceſſerunt: & quia Deus, Deus & homo eſt, ad faciem patris angelos creauit: & hominem, de quo tunica induendus erat, ad imaginem & ſimilitudinem ſuam formauit. Sic quoquè ad imperium omnipotẽtis Dei, cùm diceret, Fiat, quælibet creatura de turbulenta materia ſecundùm ſpeciem naturæ ſuæ apparuit. Sex enim dies, ſex opera ſunt: quia inceptio & completio ſinguli cuiuſq; operis, dies dicitur. Poſt creationem etiàm primæ materiæ nulla mora fuit, ſed mox quaſi in ictu oculi, Spiritus Domini ferebatur ſuper aquas, nec etiàm poſteà mora aliqua erat: ſed Deus ilicò dixit, Fiat lux. Gene. 1.

QVAESTIO.

Quid eſt quod ſcriptum eſt, Diuiſit Deus aquas, quæ erant ſub firmamento, ab his quę erant ſuper firmamentum? Nunquid credendum eſt, materiales aquas ſuper firmamentũ eſſe? Gene. 1.

SOLVTIO.

DEVS aquas quæ ſuper firmamentum erant, ab his quę ſub firmamento erant, ideò diuiſit, vt ſicut inferiores aquæ terrenis conſtitutionibus aſſunt, ità etiàm & ſuperiores aquæ ſuperioribus conſtitutionibus adeſſent. In aquis eñ ſuperioribus nihil eſt quod creſcat aut deficiat, ſicut in iſtis inferioribus aquis, in quibus quicquid viuit, hoc quẽadmodùm homo creſcit & deficit. Sed illæ ſuperiores aquæ in primo ſtatu ſuo ſicut Deus eas conſtituit, perſiſtunt, & in circulo ſuo fluunt, & materiales ſunt, non tamen vt aquæ inferiores, quoniam multò ſubtiliores & noſtris viſibus omninò inuiſibiles exiſtunt, quarum humiditate & ignis ibì extantis calore, deſupèr firmamentum ſolidatur, velut corpus per ani-

mam ſubſiſtit, nè diſſoluatur. Aquæ verò inferiores iſtæ de ſub firmamento groſſiores, ſpeculum ſunt cęleſtium luminarium, ſolis ſcilicet, lunæ & ſtellarum, quæ infinita diuerſarũ ſpecierum animalia continent, quæ in eis naſcuntur & ſubſiſtunt. ideoq; officia ſuperiorum & inferiorun aquarum in cunctis diſſimilia ſunt.

QVAESTIO.

Antequàm primus homo peccaret, videbat ipſe corporeis oculis Deum, vel viſuri ſumus nos eum corporeis oculis, cùm
1. Cor. 15. ſecundùm Apoſtolum, corpora ſpiritalia in reſurrectione receperimus?

SOLVTIO.

IN reſurrectione cùm homo corpus ſpiritale receperit, & cùm idē corpus animæ inſeparabiliter vnitum fuerit, ſplendidam faciem ſanctæ Diuinitatis cum angelis ſinè fine intuebitur. Adam nanq; qui ità ſapiens & perfectus à Deo formatus erat, quòd ſcientia & ſapientia ſuper omnes homines repletus fuit, Deum in Diuinitate ſua, ſicuti eſt, nunquàm videbat: Sed quandam claritatem de vultu eius procedentem, exterioribus oculis vidit, in qua eum verum Deum eſſe veraciter cognouit. Sicut enim ante peccatum cùm adhuc anima ipſius corpori ſuo dominaretur, oculis ſuis qui per innocentiam tunc ſpiritales fuerunt, prædictam claritatem inſpexit, quod poſteà facere non potuit, quia viſionem iſtam in paradiſo poſt peccatum ſtatim perdidit, cùm oculi eius in præuaricatione præcepti Dei, quod antè cognouit, per carnale deſiderium aperti ſunt.

QVAESTIO.

Gen. 2. Quo genere locutionis vſus eſt Deus, & in qua ſpecie primo homini apparuit, cùm præceptum ei dedit, & in qua, cùm poſt peccatum in paradiſo deambulauit?

SO-

SOLVTIO.

OMnipotens Deus angelicis verbis Adæ locutus eſt, quę ipſe benè cognouit & intellexit. Per ſapiētiam enim ſuam quam à Deo acceperat, & per ſpiritum prophetiæ oēs linguas quę per homines poſtmodùm inuentæ ſunt, tunc in ſcientia ſua habuit, ac naturas omniū creaturarum ad plenū nouit. Dominus etiàm cum inæſtimabili claritate ipſi apparuit, in qua nullius creaturæ forma fuit, & iterùm poſt peccatum deambulans in paradiſo, in flamma ignis apparuit.

QVAESTIO.

Quid eſt hoc quòd Deus dixit, Eccè Adam quaſi vnus ex nobis factus eſt, ſciens bonum & malum? Gene.3.

SOLVTIO.

HOc tale eſt: Adam per ſcientiam boni & mali, aliquid commune nobiſcum habuit, ſed bonum in ſcientia boni deſeruit, malum in ſcientia mali, cum guſtu vetiti ligni elegit. Et iterùm: Adam à nobis alienatus, quia bonum quod priùs experimento cognouit, per conſilium ſerpentis cōtempſit, & per guſtum delectatiōis, malum priùs inexpertum, illi conſentiendo, perfecit. Et iterùm dixit: Videte nè fortè ſumat de ligno vitæ, & viuat in æternum. Hoc Deus ideò dixit, quia in magna miſericordia ſuper opus ſuū, ſcilicet hominem qui peccauerat, mouebatur, nè ipſe à gloria ſic mutatus, miſerabiliter in ęternū viueret: & eum hoc modo, quéadmodùm pater filiū ſuū, qui ab eo diſcedere vult, ad ſe miſericorditer traxit. Ipſe enim hominem, quem indumentum verbi ſui præſciuit, valde diligebat: nam etiàm omnem creaturam ad ſeruitium ſuum creauit, & eum in locum, vndè ille lucidus velut cadauer in mortem cecidit, deputabat.

QVAESTIO.

Quales oculi primis parentibus aperti ſunt, cùm ante pec-

 catum

Gen.3. catum ambo viderent. Vndè dicit, Vidit mulier lignum &c.

SOLVTIO.

PRimi parentes ante originale peccatum (anima per innocentiam corpori dominante) ſpiritales oculos habebant. Sed ipſis poſt peccatum ſpiritali viſione eorundem oculorum priuatis, atq; per códitionem peccati mortalibus effectis, carnales oculi aperti ſunt, ità quòd per ſciétiam mali, opera peccatorum videndo & cognoſcendo, ſecundùm deſideria carnis, diabolo ſuadente, faciebant. Sic etiàm omnem gloriã quã prius habuerant, ità obliuioni tradiderunt, quòd vix aliqua eorum recolebant, ſicut homo qui rem aliquam de longè conſpiciens, vix conſiderare poteſt quid ſit, & ſicut etiàm vmbra pertranſit, quæ in ſpeculo videtur.

QVAESTIO.

Quid eſt quod Dominus dicit ad NOE & ad filios eius,
Gene.9. ſanguinem animarum veſtrarum requiram de manu cunctarum beſtiarum, & de manu hominis? Et paulò pòſt, Quicunq; effuderit humanum ſanguinem, effundetur ſanguis eius?

SOLVTIO.

DEVS poſt nouiſſimum diem in reſurrectione per indumétum hominis de manu, id eſt, de mobili natura, cunctarum beſtiarum ſanguinem animarum Noe & filiorũ eius ac totius humani generis (qui ſedes animæ eſt) requiret, quoniam ipſe nõ vult vt anima alio corpore aut ſanguine induatur, niſi illo quod ipſa calefecit, & qui ſedes ipſius fuit. Ipſe eñ. in potenti præſcientia ſua, qua hominem de limo terræ, ſpiraculum vitæ, quod anima eſt, cum carne & ſanguine formandum, vt eum poſteà formabat, pręſciuit, in eadem præſcientia
Homicidę. ſua, eum etiàm reſurrecturũ, requiret. De manu etiàm hominis ſanguinem animarum requiret, ità ſcilicet, vt homo ille qui proximum ſuum comprimendo, animam ſuam emittere facit,

facit, per macerationem carnis & ſanguinis ſui in pœnitẽtia, cum mœrore plangentis vocis, ad Deum creatorem ſuũ ſemper clamet, quoniam animam illius quam ipſe creauerat, vulneribus mortis exire coëgit. Quicunque autem effuderit ſanguinem humanum, hoc quaſi pro vano ducens, ſinè labore emiſſi ſudoris, ſuper hũc iudicium Dei vel per ferrum, vel per paupertatem, vel diuitiarum ſuarum amiſſionem, & ſi non ſuper eum, qui reus ſanguinis factus eſt, ſuper filios tamẽ eius & nepotes inducetur.

QVAESTIO.

Qualia corpora habuerũt Angeli qui apparuerunt Abrahæ, quibus ſimilam, vitulum, butyrum & lac appoſuit, & comederunt? Gene. 18.

SOLVTIO.

TRes angeli, qui apparuerunt Abrahæ ſedenti ad oſtium tabernaculi, in humana forma apparuerũt, quia ſicut ab homine, nullo modo videri poſſunt. Immutabilem quidẽ ſpiritum mutabilis homo videre non poteſt, & hoc eſt ex inobedientia Adæ, qui ſpiritalibus oculis in paradiſo priuatus, in omne genus humanum cęcitatem ſuam tranſduxit. Omnis creatura (quod homo eſt) vmbram ſuam habet, quæ hominẽ in indeficientem vitam renouandum eſſe ſignificat. Et ſicut vmbra hominis imaginem ſuam oſtẽdit, ſic & angeli, qui naturaliter inuiſibiles ſunt, per corpora quę de aëre ſumunt, eis ad quos mittuntur, in humana forma viſibiles apparent, moribus illorum ſe aliquantulùm contemperantes, non angelicis loquelis, ſed talibus verbis, quæ intelligere poſſunt, eis loquũtur, ipſiq́; vt homines comedentes, ſed eorum cibus euaneſcit tanquàm ros, qui ſuper gramen cadens, à calore ſolis in momento diſſoluitur. Maligni verò ſpiritus, ſpecie cuiuſlibet naturæ ad ſeducẽdos homines vtuntur, eius creaturæ na- Quid vmbra.

turam cõſiderantes, quæ vitio illi comparetur, per quod hominem quem impugnant, ſuperare poſſint, quemadmodùm tentator etiàm per ſerpentem ſeduxit.

QVAESTIO.

Geneſ.24. & 48. Cur Abraham & Iacob, ille ſeruo, iſte filio, pręceperunt, vt iuraturi, manus ſuas ſub femoribus eorum ponerent?

SOLVTIO.

ABraham, qui ad præceptum Domini patriam & cognationem ſuam reliquit, per vulnus carnis ſuæ (quod ſignaculum fidei fuit) tanquàm glorioſus ſignifer, ad prælium contra vitia pugnaturus proceſſit. Ipſe enim per gratiam ſpiritusſancti vexillum ſanctitatis præ cæteris portabat, & per fidem operum ſuorum, priuilegium ſummæ ſanctitatis obtinuit. Vndè in iuramento ſub femore, ſanctam humanitatem Chriſti præſignauit, qui antiquo conſilio omnipotentis Dei, de ſemine ipſius deſcenderet per humanitatem ſuã, conſilium antiqui ſerpentis, hominem liberando, deſtruxit.

Humanitas Chriſti

QVAESTIO.

Gene.23. Quarè in ſpelunca duplici, quã emit Abrahã à filijs Heth, ſancti Patriarchæ tanto deſiderio ſepeliri voluerunt?

SOLVTIO.

Vetus lex & noua.

PER ſpeluncam duplicem, quam in ſepulturam Abrahæ ſibi precio comparauit, vetus lex & noua figuratur, quia ſicut anima in corpore, ſic noua lex in veteri latebat, & in his duabus mors, quæ per mulierem ſubintrauit in mundum, ſepulta eſt: ſancti verò patriarchæ in eadem ſpelunca ſepeliri deſiderabant, quia ſpiritu prophetiæ attacti, Sacramentum nouæ legis in veteri cognouerunt, vt etiàm in virga Aaron, quæ floruit, ſacramentum filij Dei in redẽptione hominis latebat, quoniam in creatura creatorem cognouerunt, vt etiàm in ſacrificio agnorum & arietũ Chriſtus paſſurus ſignificabatur.

Nume.17.

QVAESTIO.

Fuít ne verus ignis, qui Moyſi in rubo apparuit, & rubum non combuſſit, vel qui in monte Sinai reſplenduit, vel qui in die Pentecoſtes ſuper diſcipulos in linguarum modum cecidit, vel qui ſuper caput beati Martini Sacramenta celebrantis apparuit? Exo.3. Exo.19. Acto.2.

SOLVTIO.

IGnis qui Moyſi de medio rubi flammantis, & non ardentis, viſus eſt, Spirituſſanctus credendus eſt: ſcintillæ verò ꝓſilientes, diuerſarũ dona virtutum. Varia quidem huius ignis apparitio, nequaquàm de ſuperiorum elementorum coruſcatione deſcendit. Sed de igne qui vita eſt, & qui ſibi adhærentia non exurendo diſſipat, ſed viuificando confirmat. Spirituſſanctus.

QVAESTIO.

Quid eſt, quod in lib. Reg. de Arca dicitur, In Arca nõ aliud eſt, niſi tabulę teſtamenti: & in Epiſtola ad Hebræos legitur, Poſt velamentum aliud tabernaculum, quod dicitur ſancta ſanctorum, aureum habens thuribulum, & Arcam teſtamenti circuntectam ex omni parte auro, in qua vrna aurea habens manna, & virga Aaron, quæ frondu erat, & tabulę teſtamenti? 3. Reg. 8. 2. Par. 5. Heb. 8. Num. 17.

SOLVTIO.

QVi dixit, nõ aliud in Arca populo Iſraelitico in magna veneratione habita contineri, quàm tabulas teſtamenti: ille nec plus in ea eſſe cognoſcebat, nec etiàm plùs indè ſcire quærebat: Paulus verò, qui ob ſpiritûs ſui profundam ſciẽtiam, Diuina gratia reuelante, plus alijs ſapiebat, quid ampliùs in arca ſecreti ſeruaretur, pleniùs edocuit.

QVAESTIO.

Nunquid verè credendus eſt Samuel ad inuocationem Phytoniſſæ euocatus? 1. Reg. 28.

SOLV-

SOLVTIO.

SAul qui propter peccata ſua à Deo reprobatus & derelictus fuit, euentum futuri prælij per phytoniſſam ſcire volebat, vndè Samuelem à mortuis ſibi euocari pręcepit, qui ei indicaret quod querebat. Sed hoc nullo modo fieri potuit, q̃a impoſſibile eſſet, vt ſanctus & iuſtus homo, poſt mortẽ mendaciũ loqueretur, cùm nulla fidelis vel infidelis aĩa à corpore ſoluta, mẽdacium loqui poſſit. Aĩæ nanq; Samuelis & Saulis ęqualẽ manſionẽ habere non poſſunt, q̃a Samuel fidelis amicus Dei fuit, & Saul præceptorum eius rebellis præuaricator extitit. Diabolus etiàm hominem per nullius hominis animã decipere poteſt, ſed per phantaſiam & per formã alicuius creaturæ eum decipit. Saul enim regnum cum vita amiſit, quia à Deo receſſerat: ſicut etiàm Adam propter præuaricationem, à gloria paradiſi nudatus, filius mortis effectus eſt, ideoq; quod inquirebat apud Dominum, obtinere non potuit.

QVAESTIO.

1. Cor. 13. Quid eſt quod Paulus dicit, Si linguis hominum & angelorum loquar? Quæ ſunt linguæ angelorum?

SOLVTIO.

ANgeli qui ſpiritus ſunt, niſi propter hominem verbis rationalitatis non loquuntur, quoniam linguæ eorum ſonans laus ſunt. Homo enim, qui omnia quę ſonãt, per ſonũ eorum cognoſcit, iocunditatem cordis ſui in ſono vocis, quã cum ſpiramine animę leuat, oſtendit.

QVAESTIO.

Ephe. 3. Quæ eſt longitudo, & latitudo, & ſublimitas, & profundum, q̃ Paul⁹ optat Epheſios cõpręhendere cũ oĩbus ſanctis?

SOLVTIO.

PEr longitudinem iſtam, Diuina eſſentia, quæ ſinè fine & initio eſt, intelligitur: quoniam ipſa ab opere ſuo, quod

quod initium habet, in nulla aſſcenſione vllius ſcientię comprędendi poteſt. Per latitudinem verò, infinita poteſtas Dei ſignificatur, quæ à nullo incepit, & quæ proficiendo non augetur, nec deficiendo minuitur. Per ſublimitatem nanq; claritas ſanctæ Diuinitatis, quæ nunquàm clareſcere incepit, & cuius fulgor nunquàm tranſibit, accipienda eſt. Per profundum aũt, deſignatur, ꝙ Deus in his tribus prędictis viribus cõtra abyſſum aquilonis, qui in poteſtate ſua ſunt, & qui nequaq̃ ei reſiſtere valent, pugnat, in cuius claritate om̃es ſancti compræhenduntur, qui eum amauerunt, & cum eo in bona perſeuerantia miniſterij ſui, cũ fide & operibus perſtiterunt.

QVAESTIO.

Quid eſt quod Apoſtolus dicit, In ipſo viuimus, mouemur, & ſumus? Act. 17.

SOLVTIO.

IN ipſo cum elementis mouemur, quibus ità vtimur, quòd omnia quę ad vſum noſtrum pertinent, ab eis quærimus: in ipſo etiàm illuminati & per ſpiraculum vitę viuificati viuimus, per quod eum Deum & creatorem noſtrum eſſe cognoſcimus. In ipſo etiàm ſumus, quia finem vitę in anima, qualiacunq; merita ipſius ſunt, nunquàm habebimus, per quam cũ omni ſenſualitate noſtra cum elementis & in elementis, ſicut ventus volamus & mouemur.

QVAESTIO.

Quid eſt, quod idẽ dicit, Nocte & die in profundo maris fui? 2. Cor. 11.

SOLVTIO.

PAulus, labores ſuos attendẽs, verba iſta in mœrore dixit, per ea oſtendens, quòd ex permiſſione Dei in ærumnis & laboribus fuit, quaſi in periculis tempeſtatum & fluctuũ maris, quod nunquàm inundare ceſſat, eſſet. Deus etiàm voluit, vt per tenebras deceptionis diaboli fatigaret, & quòd magna

inquiete infirmitatum temperaretur, quę tamen, ab ipſo confortatus, fideliter & patienter paſſus eſt.

QVAESTIO.

1. Cor, 15. Quid eſt quod dicit, Ego minimus Apoſtolorũ, cùm plùs omnibus laborauerit?

SOLVTIO.

PAulus ſe minimũ vocat, quia cum Chriſto, qui ſinè peccato in humana forma apparuit, vt cæteri diſcipuli, non erat: & quia etiàm per filium Dei in ſpiritali viſione, cùm anima eius nec pleniter in corpore, nec pleniter extra corpus eſſet, ad fidem, quam nunquàm diſcere nec ſcire deſiderabat, coactus eſt.

QVAESTIO.

1. Cor, 6. Quid eſt quod dicit, Omne peccatum, quodcunq; fecerit homo, extra corpus eſt: qui autem fornicatur, in corpus ſuum peccat?

SOLVTIO.

OMne peccatum, quod homo cum ſenſualitate per volantem ſcientiam ſuam, Diabolo ſuadente, in alium hominem operatur, diabolica arte agitur, quę diſcordiam inter homines, eos ad iram & odium incitando, ſeminat: & ideò illud extra corpus eſt: qui autem in calore carnis ſuæ cum inceſto deſiderio in venis & in medullis motus p fornicationẽ, ſeipſum tam diù incitat & vulnerat, quouſquè feſſus fuerit, ille in corpus ſuum peccat.

QVAESTIO.

A die reſurrectionis, vſq; ad diem aſſcenſionis, quãdò Dominus inter diſcipulos non erat, vbi fuiſſe credendus eſt?

SOLVTIO.

DEus qui per humanitatẽ ſuam apud nos, viſibiliter manendo, totam terram miraculis ſuis repleuit, poſt reſurrectio-

rectionem ſuam per illos quadraginta dies eadem humanitate ſua, quam de ſpiritu ſancto conceptam ex Maria virgine ſibi aſſumpſit, omnia elementa, quæ per præuaricationem primi hominis immunditiam contraxerant, mundauit. Animæ quoquè ſanctorum & ſaluandorum, quas multitudine angelorum comitatus cum victorioſo vexillo poteſtatis ſuæ captiuas de inferno redemerat, in aëre vbi omnia ſanctificauit, ſecum manebant.

QVAESTIO.

Quid eſt quod de Domino ſcriptum eſt, Et acceſſerunt angeli, & miniſtrabant ei? In quo miniſtrauerũt? vel quale miniſterium exhibuerunt ei? Matt. 4.

SOLVTIO.

CVm Diabolus ſe à Chriſto ità ſeparatum cognouit, vt nulla ſuggeſtione eum tangere poſſet, tunc eum reliqt, & ab eo fugiebat, vt homo ab inimico ſuo, à quo occidi timet, fugit: & mox angeli in laudibus miraculorum ſanctę Diuinitatis ſonabant, quoniam humanitas quæ in protoplaſtis deuicta fuerat in paradiſo, in Chriſto homine, omnia Diaboli tentamenta victorioſè ſuperauit, & ità ipſi vni, quem Deum & hominem eſſe ſciebant, miniſtrabant.

QVAESTIO.

Cùm nouæ animæ de nihilo nouiter creatæ, prouidentia creatoris, in vteris matrum corpuſculis paruulorum infundi credantur, qua ratione originalis peccati maculam contrahunt, & qua iuſtitia puniuntur?

SOLVTIO.

SIcut vas figuli, quod veneno perfuſum eſt, omnia quæ in illud mittuntur, cum periculo immunditiæ inficit: ſic oĩs caro hominum, per carnem primi hominis cõmaculata & infecta exiſtit, niſi per mundam carnem filij Dei, quã ex Maria

virgine induit, in baptiſmo & pœnitentia mundetur. Anima enim ex forma, quam Deus in vtero matris ad hoc format, vt ſpiraculum vitę ad hoc mittat, per conſilium ſerpentis, quo primus homo deceptus eſt, peccati maculã, pro qua punitur, ſibi contrahit, quæ per antiquum conſilium S. Diuinitatis in filio Dei per fidem & baptiſmum abluitur. Qui autem cum fide & baptiſmo carnalia deſideria omni ſtudio perfecerit, & ad hoc pœnitentiam non agit, ille cum his (qui per Chriſtum redempti non ſunt) in perditione manebit.

QVAESTIO.

Ioan. 8. Ioan. 15. Cùm Dominus in Euangelio de ſeipſo dicat, Ego ex Deo proceſſi & véni: & de ſpiritu ſancto dicatur, Spiritus, qui à Patre procedit, inter proceſſionẽ filij & proceſſionẽ ſpiritusſancti quę differentia eſt, vt ille dicatur filius, quod dici non debet, nec rectè dici poteſt ſpiritusſanctus? Inter generationẽ filij & proceſſionẽ ſpiritusſancti q̃ diſtinctio, cũ vtraq; ex patre ſit?

SOLVTIO.

PAter meus, poteſtas eſt. Et ego ſonans verbũ ſuũ, ab eo ꝓceſſi, quandò oẽs creaturas per me creauit: & ſpiritusſanctus ab ipſo, ſ. patre meo, ꝓceſſit, qñ ego in vterũ virginis, cuius caro ſerpentina deceptione vulnerata non eſt, deſcendebã, & humanitatẽ ex ipſa, de eodẽ Spiritu ſancto conceptam, indui. Igneus enim ſpiritusſanctus, qui ignea vita & vera accenſio & æqualis vita in æternitate eſt, & ꝑ quem oẽs formę quæ per filium Dei formatæ ſunt, inuiſibiliter mouentur: in virginẽ, quę creatura eſt, à patre proceſſit: vterumq; illius igne ſuo ità accendebat, vt ipſa per eũ imprægnata, verbũ Dei (ꝑ quod oẽs creaturæ factæ ſunt) ſinè carnali patre genuerit. Sicut enĩ forma hominis videtur, & anima eius carnalibus oculis videri non poteſt, & tamen in duabus naturis vnus homo eſt: ſic filius Dei, qui in vtero virginis de ſpiritu ſancto conceptus, homo,

homo factus eſt,in humanitate ſua,ab omni carne videbatur, Incarnatio.
& in deitate ſua inuiſibilis eſt, & etiàm in duabus naturis, ſcilicet humanitatis & Deitatis ſuæ, vnus DEVS exiſtit.

QVAESTIO.

Quid eſt, quod Paulus dicit, ſe in paradiſum & vſq; in tertium cælum raptum, neſcire ſiue in corpore, ſiue extra corpus hoc factum ſit, vtrùm è corpore, cùm anima eius ad iſta raperetur, exiuit, an in corpore manens, & illud viuificans, ad iſta peruenit? 1. Cor. 13.

SOLVTIO.

PAulus in ecſtaſi, per rationalem animam, quò Chriſtus eam vocabat, volabat, vt homo qui dormit, in multis per ſomnia circuit, ità tamen, quòd ipſa interìm ſanguinẽ in carne illius calefecit, nè per frigus coagulatus exiccaretur, quẽadmodùm ſol qui in altitudine ſtat, per vires ſuas cum ſplendore ſuo à longè lucet & ardet. Ipſe miracula firmamenti, vt Deus illud conſtituit, conſpiciendo penetrauit, & ipſe etiàm vſq; ad tertium cælum, id eſt, vſq; ad claritatem illam raptus eſt, quæ de claritate (quæ ſancta Diuinitas eſt) fulminat, & in qua beatæ animæ requieſcunt, & ibì tantam fortitudinem à Sancti.
Deo ſuſcepit, qua nequaquàm vltrà dubitare potuit, ſed vbì ſancta Diuinitas ardet, & vbì angeli, qui vt fulgor ſolis ſunt, & vbì etiàm alij angeli, qui vt ſplendor ignis apparent, qui immutabilem Diuinitatem, quę ſinè initio & ſinè fine eſt, intuentur, non venit, quoniam ea quemadmodùm aquila ſuperiorem ignem ſufferre non poſſet. Ipſe etiàm in ſplendore angelorum, qui cum hominibus officia ſua faciunt, in paradiſum venit, vbi omnia arcana, quæ per animam vidit, pleniter cognouit, & ea corpore ità ſenſit, vt ſciret in ſcientia ſua, illa homini importabilia eſſe, qui cinis eſt, & ideò omnibus prophetis ſapientior exiſtit, quorũ prophetia, quam in vmbra

videbant, melli apum, quod ad multas vtilitates multiplicatur, ſimilis fuit. Omnia nanq; quæ anima vidit, corpore ſenſit: vndè in dubio dimiſit, vtrùm illa in corpore, an extra corp° videret: & ideò etiàm omnia verba illius, profunda & acuta & chalybi ſimilia ſunt. Deus verò, mox vt anima in corpus ſuum reuerſa reſedit, eum valdè domabat, quoniam feroces mores habuit, nè in proprietate ſua diſceret, quæ ad altitudinē ſancti non pertineret.

QVAESTIO.

Gratia Dei & liberum arbitrium, quid habent commune? quid proprium?

SOLVTIO.

Liberum arbitrium in anima eſt, quæ ſpiraculum à DEO exiſtit, & quam Deus ad formam facturæ ſuæ creat, & per quam homo ſe Deum habere ſentit, ſiue fidelis, ſiue infidelis, in quacunq; profeſſione vel opiniōe ſit, qui in ſcientia ſua malum eligendo, ad illud ſe declinat, quemadmodùm Adam
Gene.3. fecit, qui præceptum Dei ſciuit, & per conſilium ſerpentis ad malum declinauit. Gratia Dei & liberum arbitrium hoc commune habent, quòd homo in ſcientia boni & mali, vtrunq; & bonum & malum ad operandum eligere poteſt: & quod per proprietatem liberi arbitrij ſecundùm guſtum & deſiderium carnis, quæ nunquàm coactus dimittere poteſt, elegerit, hoc diabolo adiuuante perficit, & quod ſecundùm voluntatē animæ elegerit, hoc gratia Spiritusſancti adiuuante perficit.

QVAESTIO.

Sap.11. Quomodò intelligendum eſt quod dicitur, Om̄ia in pondere & menſura & numero conſtituiſti?

SOLVTIO.

DEVS omnia tabernacula corporum noſtrorum in recta menſura ità conſtituit, vt nullum eorum illos qui in ipſis

ipſis habitant, pondere aut latitudine excedant, vt etiàm ſol, luna, ignis, aër, aqua terra, in firmamēto æquali pōdere, numero & menſura conſtituta ſunt, & vt homo, qui omnis creatura eſt, in recta menſura conſiſtit, quià omnia membra eius per animam ità impleta ſunt, quòd ipſe quandiù anima in eo eſt, nec areſcere, nec deficere poteſt. Superbia verò, quę ſuper omnia quæ Deus conſtituit, volat, & quæ Dn̄m ſpernit, nec eum cognoſcere, nec adorare vult: & quæ de omnibus creaturis exul cadit, mors eſt, & nullam rectam menſuram habet, quoniam omnia quæ DEVS in prouidentia & ſapientia ſua rectè diſpoſuit & conſtituit, diſpergit. Superbia.

QVAESTIO.

Quæ & qualis eſt harmonia illa elementorum, de qua dicitur, In ſe elementa dum conuertūtur, ſicut in organo qualitatis ſonus immutatur, & omnia ſuum ſonum cuſtodiunt? Sap. 19. Nunquid ad hoc pertinet, quod Dominus dicit, Et concentum cæli quis dormire faciet? Iob 38.

SOLVTIO.

De torrente itinere ſuperioris ætheris, per quem firmamentum euoluitur, ſonus elementorum iocundus & glorioſus exiſtit, vt etiàm ſymphonialis. vox ſpiritûs hominis, dulcis eſt in vita ſua: Quia vnumquodq; elementum, ſecundùm quod conſtitutū eſt à Deo, ſonum habet, qui omnes ſicut ſonus chordarum & citharæ in vnum coniuncti ſonāt. Concentus verò cæli, ad harmoniam elementorum, quæ cum homine commutabuntur, non pertinet: vt etiàm ſol, qui in firmamento poſitus eſt, mundo iſti, & non ſummo cęli, lucet.

QVAESTIO.

Quomodò intelligendum eſt, Fons aſſcendebat de terra, irrigans vniuerſam ſuperficiem terræ? Gene. 2.

SOLVTIO

EX.

EX præcepto Dei, fons in terra voluptatis aſſcendebat, qui eam cum omnibus fructibus ſuis abſq; diuerſitate commutationis (vt primùm à creatore conſtituta eſt) irrigat, quia ipſa viciſſitudinem æſtatis & hyemis & aliarum tempeſtatũ, quæ in terra noſtra ſunt, & quæ inſtabilibus moribus hominum ſimiles ſunt, non habet. Sicut enim per ſplendorem ſolis luna obtegitur, ſic & in ſplendore claritatis huius immutabilis terræ, Sol, luna & ſtellę obnubilãtur, in qua nihil eſt quod mortale ſit, & quæ etiàm nihil mortale recipit: & ſi aliquid in eam veniret, quod mortale eſſet, hoc per vires eius velut per aquam morte ſuffocaretur. Terra autem, in qua ardor ſolis tantus eſt, quòd guttas pluuiæ, ſicut magnus & fortis ignis guttas aquarum, quę in eum funduntur, calore ſuo explicat, per aquã irrigatur, q̃ de fonte, q in paradiſo aſſcendebat, fluit, & qui ſtabilem aſſcenſionem ſanctarum virtutum, quæ per ignem Spiritusſancti accenſæ ſunt, ſignificat.

QVAESTIO.

Gene. 5. 4. Reg. 2. Cùm Enoch & Helias in terreno paradiſo corporaliter tranſlati eſſe credantur, nũquid in loco tantæ felicitatis corporeo cibo & indumento egere credendi ſunt?

SOLVTIO.

DEVS in prouidentia ſua, de Enoch & Helia ordinauerat, quòd in loco illo eſſe deberent, vbi nec cibo, nec potu, nec etiàm veſtitu indigerent, & ſic omnis qui in miraculis Dei raptus fuerit, quandiù in illis moratur, iſtis quæ mortalibus aſſunt, non vtitur.

QVAESTIO.

1. Reg. 14. Quid eſt, quod de Ionatha dicitur, cùm comediſſet de melle, illuminati ſunt oculi eius?

SOLVTIO.

Iona-

IOnathas, pingui & fructiferę terræ, quæ per aratrum facilè euertitur, & quæ etiàm inarata ſæpè vtiles herbas germinat, ſimilis erat, quoniam mitis in moribus ſuis fuit, & non in iudicijs, quæ vera & iuſta erant, ſine ira & ſinè odio libenter affirmabat. Quicũq; enim tales mores habet, illius humores per omnes cibos, quibus reficitur, in cerebro, in venis & in medullis ſani & optimi ſunt, quoniam in ipſo per melancholiam, ira & triſtitia cum viciſſitudine diuerſorum morũ non ſurgunt, quoniam donum Dei illi adeſt, & eum, quemadmodùm ros ſuper quod cadit, germinare & vireſcere facit. Qui autem per melãcholiam infirmatur, hic duræ terræ, quæ vix per aratrum euertitur, ſimilis eſt: quoniam in moribus ſuis iram, triſtitiam, & contradictionem omnis iuſtitiæ habet, niſi per naturam animæ ſibimetipſi ſemper reſiſtat, nec etiàm lætitiam in operibus habere poteſt. Sed qui prædictos mores habet, ille in omnibus operibus ſuis beneuolus eſt, & per cibos caro & ſanguis illius creſcunt, & ipſe per eos confortatur, vt etiàm Ionathas, cuius oculi præ imbecillitate corporis ſui priùs turbidi erant, acutum viſum receperunt, quandò per guſtum mellis, quod per aërem qui ſuper eo volauit, maiores vires alio melle habuit, confortatus eſt.

Commẽdatur mitias.

Melãcholia.

QVAESTIO.

Cùm ex corde humano cogitationes malæ frequenter exeant, quomodò ſciri poteſt, quæ ex corruptione noſtrę prauitatis oriantur, vel quæ malorum angelorum immiſſione moueantur?

Matth. 15.

Pſal. 77.

SOLVTIO.

COgitationes, quæ ex primo originali peccato cordibus hominum ità infixæ ſunt, quòd ipſi per eas in carne & ſanguine & in venis ſuis ad delectationem mouentur, illę humanæ ſunt: ſed aëreæ cogitationes, quibus homines in cordi-

De cogitatiõibus.

bus ſuis habere optant & ſcire deſiderant, quæ impoſſibilia ſunt, quia fieri nõ poſſunt, illæ vanæ ſunt: quoniam vndiquè vt aër inutiliter volant. De iſtis quoquè cogitationibus ſcri-
Pſal. 93. ptum eſt: Dominus ſcit cogitationes hominum, quoniã vanę ſunt. Quid dicitur? Homo qui per ratiõalitatem volat, & qui ea ſcit quę cum experimento, videndo & tangẽdo cognoſcit, ſemper illa occulta quę ad animã pertinẽt, & quę præ corporali ſenſibilitate cõprehendere non valet, ſcrutatur. Malæ aũt cogitationes, quæ ex Diabolica arte homini immiſſæ, ex corde & ore ipſius exeũt, eſca diaboli ſunt, quoniam ipſe per eas animas (ſicut homo in ventrem ſuum eſcam) deglutit, cùm eas in deceptione ſua, per infidelitatem DEO & pręceptis eius contradicere facit, & cum ſic de ipſis expoliat, licet multi per ſancta opera & per puram fidem cum DEO perſiſtentes, ipſum per gratiam Dei fortiter ſuperent.

QVAESTIO.

1. Cor. 4. Nunquid ſpiritalibus oculis corporalia videntur, & ediuersò, corporalibus oculis aliqua ſpiritalia cognoſcuntur?

SOLVTIO.

SPiritales oculi, ſcientia rationalis animę ſunt, qui nequaquàm corporalia, vt ſunt, videre poſſunt; ſicut etiàm cæcus exterioribus oculis non videt, ſed quod tantùm per auditum, quæ videntur, intelligit & cognoſcit. Corporales etiàm oculi poſſibilitatem nõ habent, vt ſpiritalia perfectè intueantur. Sed vt forma hominis in ſpeculo in quo non eſt, videtur: ſic homo ea quę ſpiritalia ſunt, per auditum verborum in fide videt & cognoſcit. Nullus eñ ſpiritus, ſicut in natura ſua eſt, homini apparere poteſt, quia ipſe viuens ſpiraculũ à Deo eſt: & qui tunicã ſuam, ſcilicet corpus, viuificando confortat, & cum eo operari non ceſſat, qui etiàm cùm ab eo diſceſſerit, vel in lumine beatitudinis, vel in tenebris pœnarum erit.

QVAE-

QVAESTIO.

Ignis gehennæ, corporeus eſt, an incorporeus? Si autē (vt ſentiunt multi fideles) corporeus eſt, nūquìd de materia quarta elementorum credendus eſt?

SOLVTIO.

NEquaquàm. Quia nec ille de his elementis, nec hic ignis ab illo, & ille inuiſibilis. Corporales & ſpiritales pœnæ æquales nō ſunt, vt etiàm corpus animæ diſſimile, & vt anima corpori ęqualis nō eſt, quia ex corporalib[us] pœnis corpus areſcit & moritur, & in ſpiritali igne gehennæ ſpiritus & animę torquētur, nec tamen in ipſis moriuntur. Ignis quoquè purgatorius, in quo ſaluandæ animæ viuunt & puniuntur, de igne gehennę accēſus nō eſt: ſed per iudicium Dei, ſecundùm peccata hominum ſurgit, de quo multi in ecſtaſi facti, valdè obſtupuerunt. Infernus. Purgatorium.

QVAESTIO.

Sancti in cælo, & impij in inferno, nunquìd ſciunt ea quę aguntur in terris?

SOLVTIO.

SAncti qui in cæleſti patria ſunt, omnia quæ in terris geruntur, ſciunt: quoniam vel in iudicio Dei, vel in ſonantibus laudibus Angelorum, omnia quæ in terris aguntur, corā Deo apparent. Impij etiàm qui à peccatis ſuis nunquàm ceſſabant, nec ea per pœnitētiam emendabant, ex irriſione qua ſequaces ſuos derident, ea quæ mala ſunt, cognoſcūt: & ex vlulatu, quo ſuper beatos qui eos nō ſequuntur, vlulant, ea quę bona ſunt, intelligunt.

QVAESTIO.

Parabolæ, quæ in Euangelijs multifariè referuntur, ſicut eſt de eo qui incidit in latrones, de rege qui fecit nuptias filio ſuo, de decem virginibus, & aliæ: Nunquid ſecundùm rei geſtę veritatem contigerunt, an tantùm ad oſtendendum aliud, ſola ſimilitudine proponuntur? Luc. 10. Matt. 22. & 25.

SOLVTIO.

CHriſtus parabolas ſuas hominib⁹ propoſuit propter ſpiritalia vitia, quibus ſæpe falluntur, & etiàm propter virtutes, quibus contra illa victorioſè pugnant, quatenùs per eas cognoſcerent, quia ipſe pro malis eos iudicaret, & pro bonis pręmia donaret.

QVAESTIO.

Luc. 16. Cùm ſecundùm animam Abraham & Lazarus in refrigerio, & diues ſit in inferno, quid Abrahæ ſinus, quid Lazari digitus, & quid lingua diuitis credenda eſt?

SOLVTIO.

Gen. 22. & 17. SInus Abrahæ obedientiam, quam per immolationem filij ſui & circuncisionem Deo exhibuit: ſignificat, quia obe- Obedientia. dientia omnia bona cõſeruat & ſuſtẽtat, vt etiàm ſinus quęq; congregata continet. Et digitus Lazari, miniſterium obedientiæ (quæ materia pręceptorum Dei eſt) intelligitur, quia ipſa omnia bona docet, vt etiàm homo digito ſuo, quæ vult, oſtẽdit. Lingua autem propriam voluntatem deſignat, quæ conuiuia carnalium deſideriorum profert: quia vt per guſtũ linguæ, omnes cibi, quales ſint, diſcernuntur, ità & per eam voluptas homines dignoſcitur.

QVAESTIO.

Quid, ſpecialis meriti, ſignificat, quod ſicut in lib. Gregorij Turonenſis Epiſcopi inuenitur, quòd ſanctus Martinus totiès in ſpecie ignis oſtenſus ſit?

SOLVTIO.

DEVS omnipotẽs, qui amor & fortitudo exiſtit, animã B. Martini, ignea effuſione Spirituſſancti perfuderat, & ideò propter merita humilitatis, pietatis & miſericordię, quibus Deum viuum in contrito corde ſemper inſpexit, totiès in igne apparuit.

QVAESTIO.

In quali corpore B. Nicolaus, vigilantibus nautis & dormientibus, tam Conſtantino quàm præfecto apparuit, cùm id in proprio corpore non fecerit? Sed & Petrus & Paulus & ceteri ſancti, quorũ corpora in terra ſepulta ſunt, cùm dormiẽtibus vel vigilantibus viſibiles fiunt, in quo vel quali corpore veniunt?

SOLVTIO.

SI iſta ſpiritalis viſio hominibus non appareret, eam non intelligerent, quid eſſet, nec etiàm ei crederent, quoniam ipſi in duabus naturis corpus & ſpiritus ſunt. Forma Dei, ſcilicet homo, cuius altera pars mutabilis, & altera immutabilis eſt, immutabilẽ ſpiritum nunquã videre poſſet, niſi in mutabili forma appareret, quoniam forma mutabilis non niſi per ſpiritum viuificatur: ſicut etiàm cornu per ſonum, & non per ſe, ſonat. In bona enim intentione, quam Deus in ſanctis hominibus iſtis ſignificauerat, bonæ etiàm intentioni hominũ iſtorum reſpondebat, ſicut etiàm homines ſigna firmamenti inſpiciunt.

CONGREGATIO

HVNNIENSIS COENOBII, Hildegardi.

TEmplo Spiritusſancti & Reuerendæ ac Deo dilectæ Sponſæ Chriſti Hildegardi, & Sororib⁹ de S. Roberto in Pingis, magiſtrę exoptatiſs. tota concors congregatio Hunnienſis cœnobij, cum bonorum operum humilitate & inſtantia, æterna ſublimari gloria. Gra-

In hac epiſtola petſit interpretationem Regulę S. Benedicti.

ribus premunt, vt tolerabilior ſit cõditio Iudęorũ. Qui quãuis verę libertatis tempus non cognouerunt, legalibus tamen ſacramentis, nõ humanis pręſumptionibus, ſubijciũtur. Precioſius itaq; opibus Crœſi, immò toti⁹ mũdi gazis, op⁹ chari⁹ exhibebitis, ſi petitiói noſtrę in hoc admodũm vniuerſis clauſtris neceſſarię, ſategeritis. Si eñ totã ſanctã ſcripturã exponeretis, nihil tam vtile & tam charũ nobis exhibere poſſetis. De reliquo orate pro nobis, vt ſpiritu ſancto noſtra collecta ſocietas, nulla vnq̃ hoſtilis fraudis machinatione diſturbetur. Si qui cœpit in nobis bonũ opus, perſeuerare in nobis dignetur in beneplacita ſibi operatione. valeat materna dilectio veſtra.

REGVLA SANCTI BENEDICTI, iuxta S. Hildegardim Explicata.

ET ego paupercula fœminea forma, & humano magiſterio indocta, ad verum lumẽ & ad memoriam B. Benedicti, ſecũdùm petitionẽ veſtrã proſpexi, quatenùs ea q̃ in doctrina regulę ipſius intellectui hoĩm difficiliora & obſcuriora ſunt, mihi per gratiã Dei manifeſtarẽtur. Et audiui vocẽ à vero lumine mihi dicẽtem: Lucidiſs. dona & myſtica ſpiramina ſpiritusſanctus in beato Benedicto operatus eſt, ità ꝙ mens ipſius in amore Dei rutilabat, nec ſuaſionẽ Diabolicæ artis in operibus ſuis perfecit. Ipſe enim gratia ſpiritusſancti hoc modo perfuſus erat, ꝙ in nullo opere ſuo velut in puncto momenti & ictûs oculi virtute ſpiritusſancti carebat. Fons quoq; clauſus fuit, q in diſcretione Dei doctrinã ſuã effudit, cũ acutũ clauũ doctrinę nec nimis in altũ, nec nimis in profundũ, ſed in mediũ rotę fixit, ità vt vnuſquiſq;, ſiue fortis, ſiue imbecillis ſit, ex ea ſecundùm poſſibilitatem ſuam bibere competenter poſſit. Rota aũt hæc circuiẽs, poteſtas Dei eſt, qua Deus in antiquis ſanctis vſq; ad Moyſen, qui populo Dei legẽ dedit, operatus eſt: & qua etiã in alijs ſanctiſſimis viris opera-

Laus maxima S. Benedicti.

operabatur, quorum clauus laborum in tam altam altitudinem infixus erat, vt communis populus illum capere non valeret. Beatus quippe Benedictus doctrinam ſuam in timore Dei mitiſſimè hauſit, & in pietate præcepta Dei docuit, & in charitate murum ſanctitatis regulæ conſtituit, & in caſtitate omnibus pompis & delicijs terreni ſeculi peregrinus fuit. Et quoniam ipſe in timore & pietate, in charitate & caſtitate doctrinam ſuam ſcripſit, ideò nihil eidem doctrinæ addendum vel auferendum eſt, quia ei nihil deeſt, quoniam in ſpiritu-☞ ſancto facta & completa eſt. Et quia filius columbæ erat, auſculta ô fili præcepta patris tui, dicebat, & etiàm idcircò ſanctitate prædictarum virtutum plenus erat, quemadmodùm Nume. 12. Moyſes vir mitiſſ. ſuper omnes homines, qui morabantur in terra. Quòd autem pius iſte pater dicit, monachi quidam in diuerſitate morum ſe diſpergunt: conſiderantibus apertũ eſt, vndè ipſis ſecundùm merita operum ſuorum merces donabitur. Nam ante tẽpora B. patris huius Benedicti, nulla certa regula monachi confirmati, diuerſa incertitudine & inſtabilitate, hàc & illàc vagabantur, certo magiſterio & certa locatione carentes. Quapropter ipſe vitia inſtabilitatis morum illorum deſcribens, vt vita eorum à fidelibus monachis deuitetur, monet. Sed doctrinam eius verè ſequentibus propter taciturnitatis grauitatem rarà loquendi concedatur licentia, ſcilicet tunc cùm aliqua in conſilijs, aliqua in negocijs ſeu in maioribus neceſſitatibus agenda ſunt, in inuicèm, & non ſingulatim, loquendo, data licentia & modicè ac breuiter quę opùs, & deinde ſigno facto, omnes in ſilentio ſecundùm conſuetũ morem ſileant, quoniam idem Benedictus licentiam hãc, ſtatuta hora in qualibet die non prę fixerat, ſed eam in poteſtate ſua, quemadmodùm oportuit, habebat. Nam licentiam hanc non dabat, niſi aliqua iuſta neceſſitate, ſeu aliqua pia vtilitate

Taciturnitas.

com-

compulſus: Attamen quia inhumanum eſt, hominem in taciturnitate ſemper eſſe, & non loqui, idem pater in poteſtate & diſcretione abbatis dimittit, quemadmodùm alia plurima ei concedit, vt diſcipulis ſuis horam competentem præuideat, qua ipſi hæc, quæ honeſta & neceſſaria ſunt, adinuicem loquantur, & nè in indiſcreto ſilétio tædio afficiantur, quoniá poſt huiuſmodi adinuicèm loquendi permiſſionem, conuenientius & ſeuerius ad taciturnitaté ſilentij admoneri & coërceri poterunt. Quòd autem dicit, hyemis tempore, i. à Kalendis Nouembris vſq; in Paſcha, iuxta conſiderationem rationis, octaua hora noctis ſurgendum eſt, vt modicè ampliùs de media nocte pauſetur, & iam digeſti ſurgant: hoc ideò eſt, quia qui tertiam partem horarum noctis in hyeme vigilat, ſeu qui tertiam partem horarum noctis & diei in hyeme dormit, nec pro his vigilijs, nec pro hac dormitione in cerebro, aut in reliquo corpore debilitatur: Quoniam homo qui aut ſupra modum vigilat, aut ſupra modum dormit, debilitatem ſenſûs & corporis incurrit. Sicq; dormientes ad vigilias digeſti ſurgent, quia cũ cibus comeſtus & potus ſumptus, per tã moroſas horas iam in aliud ſe vertũt, oportet vt homo ſurgat, quoniam & vigiliæ iſtæ ſanitatem homini inferũt, cùm ille inerti ſomno ſe excuſſerit, & cùm ſe purgauerit: quoniam ſi homo ſupra modum dormierit, febres facilè incurreret, atq; per interiorem calorem, commotionem carnis ſuę ſentiret. Sed vt ab his ſe defendat, & vt Deo fideliter ſeruiat, exhortationem pij patris bono animo adimpleat. Et ſubditur: Quod verò reſtat poſt vigilias noctis, à fratribus qui pſalterij vel lectionum aliquid indigent, meditationi inſeruiatur, monẽs nè aut ſopori, aut ocioſitati poſteà dediti ſint: ſed cautè vtilitati animæ, hoc hyemali interuallo ità diſpoſito, ſecundùm quod tẽpus tunc permittit, vſquedùm laus matutinalis, illuceſcente

Diſpenſatio Abbatis.

Hora noctis ſurgendum.

Temperãtia ſomnij & vigiliæ.

Lectio & meditatio

iam die, incipiatur. Hic poſt vigilias noctis, i. pſalmis nocturnis finitis, interuallum haberi per meditationem orationum aut lectionum deſignauit. Sed mox de æſtiuali interuallo dicit: A paſcha autem vſque ad ſupradictas Kalẽdas Nouẽbris, ſic temperetur hora vigiliarum agenda, vt paruiſsimo interuallo, quo fratres ad neceſſaria naturæ exeant, cuſtodito, mox matutini, qui incipiente luce agendi ſunt, ſubſequantur. In his itaque verbis notandum eſt, quòd tam in æſtate quàm in hyeme, ſcilicet in tribus lectionibus & etiàm cùm vna dicitur, fratres nec poſt nocturnos, nec poſt matutinos, ad lectum ad pauſandũ redibant: ſed ità poſt mediá noctem nocturnas vigilias vtroque tempore temperabant, quòd laudes iam cantantes, illuceſcentem diem viderent. Et pro recto diſpoſito temperamento non grauabantur, ſed gaudebant, quia etiàm amplius quàm media nocte pauſatione facta, & deinde excuſſa, homo poſteà vigilans, in viribus ſuis pro his vigilijs non debilitatur, vt prædictum eſt.

Tempore æſtatis.

De lectionibus.

Quod autem poſteà dicit, quibus dictis, dicto verſu, benedicat Abbas, Dominicam orationẽ ibì præmitti non demonſtrat: ſicut nec illic, vbi de primo nocturno Dominici diei hoc modo fert: Modulatis, vt ſupradiximus, ſex pſalmis & verſu, reſidentibus omnibus diſpoſite per ordinem in ſubſellijs, legantur in codice, vt ſuprà diximus, quatuor lectiones in [illegible] vt de ſecundo & tertio nocturno loquitur, quia finito tertio nocturno dicit, dicto autem verſu, & benedicente Abbate, legantur aliæ quatuor lectiões, Dominicæ orationis nullam memoriã illic faciens, nè interruptio ibi eſſe videatur. Sed & finitis ſex pſalmis ſecũdi nocturni priuati diei, dicit: Poſt hos lectio Apoſtoli ſequitur ex corde recitanda, & poſt hæc pro ipſis tribus lectionibus vna de veteri teſtamento memoriter legatur & iterùm, Deinde lectio vna Apoſtoli memoriter recitata, videlicet ſequatur, in

hoc oſtendens, quòd cùm fratres lectionibus & meditationi-
bus inſeruiunt, ea quæ in Diuina ſcriptura neceſſaria habét,
memoriæ ſuę commédent, ità vt cùm opportunũ tempus in-
ſtiterit, & cùm neceſſitas ſe immerſerit, abſque materiali ſcri-
pto illa in medium proferañt, quemadmodùm & prædictas
lectiones ex corde & memoriter, id eſt, ſinè libro, quoniam
breues ſunt, recitabunt, ne in breuitate eorum impedimétum
ſuſtineant, ſi aut codicem ad legendum, aut lumen ad viden-
dum in promptu non habuerint. Sed quòd in diurnis horis
Diuini operis de his reticet, hoc ideò eſt, quia in arbitrio ipſo-
rum dimittit, quòd aut ex corde & memoriter, aut in codice
cum claritate diei capitula, id eſt, prædictas lectiones profe-
rant, quoniam minus impedimentum propter lucentem diem
tunc ſuſtinebunt. In Dominicis autem diebus & in alijs ſolen-
nitatibus poſt nocturnos Euangelium legi præcipiens, intel-
ligi vult, quòd omni tempore, videlicet tam in nocte quàm in
die, nuncium Dei audiri & compleri, & per illud Deo ſeruiri
debet: & vt etiàm, audito Euangelio, monachi illius Euange- Matt. 19.
lij recordentur, Eccè nos reliquimus omnia, & ſecuti ſumus
te: & etiàm hoc intendit, vt ſi quis pro raritate Sacerdotum
ſeu præ occupatione alicuius impediméti, eo die Miſſam ha-
bere vel Miſſæ intereſſe non poterit, lectum & auditum Euã- Miſſa.
gelium ſibi ſufficiat. Et quod Euangelio lecto, dicit, Data be-
nedictione, ſcilicet in conſuetudinaria oratione, incipiant
matutinos: hic interuallum ad meditationem orationum ſeu
lectionum non oſtendit, nec in his diebus fratres, finitis ma-
tutinis, ad quieſcendum ad lectos redire prohibet: ſed ſi tem-
pus permiſerit, ità vt maturiùs ſurrexerint, quia in prolixitate
nocturni & Diuini ſeruitij fatigati ſunt, in arbitrium eorum,
vt ad lectos redeant, ſilenter ponit. Quæ enim fieri recuſat, ea
apertè interdicit: & quę fieri exhortatur, illa apertè manife-

 ſtat.

ſtat. Hæc autem de quibus tali modo reticet, arbitrio & diſcretioni Abbatis & Fratrum dimittit. Vndè & in fine nocturnarum, matutinarum, diurnaliumque Diuini ſeruitij horarum, poſt Kyrieeleiſon Dominicã orationẽ dicendam manifeſtat, vbi dicit, Cæteris verò agendis, vltima pars eius orationis dicatur: vt ab omnibus reſpondeatur, Sed libera nos à malo: & ibì collectam dicendam eſſe non oſtendit, quia dicto ſcilicet, Sed libera nos à malo: dicit, Et ſic finiantur vigiliæ nocturnæ: & iterùm, Et completum eſt: & iterùm, Miſſæ ſunt, nulla collecta deſignata, quatenùs faſtidium orantibus tollatur, & nè premiſſa oratio Dominica in neglectum ducatur, quoniam orationem Dominica Oratione precioſiorem non inuenit, per quam Diuinum ſeruitium terminetur. Sed & deindè in fine completorij ſubdit: Kyrieeleiſon, benedictio & miſſæ fiant, illa videlicet benedictio, quæ eo tempore huculquè in vſu habetur. Et quod dicit, Semper memores ſimus, quod ait Propheta, Seruite Domino in timore: & iterùm, Pſallite ſapienter: in hoc intelligi vult, quoniam Diuinum ſeruitium abbreuiauerat, vt in gaudio & ſinè tædio ſtudioſè illud deindè perficiatur, quia breue eſſe ſcitur, & quia vbi diſtinctio longa eſt, ad ſpiritum à pſallentibus pariter ſuſtinentur: vbi verò breuis eſt, ad ſpiritum non ſuſtinendo, procedatur. Garrulitates enim in Diuino officio coram DEO quaſi pro minimo habentur. Quoniam dignum eſt vt coram rege ſtans, (beato Benedicto fatente) ipſum honeſtè alloquatur. Poſteà autem ſubinſert: In Conuentu tamen omninò breuietur oratio, quoniam ante ſingulas canonicas Horas orationem dici admonebat, quia cùm in ſequentibus iubeat, quòd hoſpiti pacis oſculum non priùs offeratur, niſi oratione p̃miſſa, multo magis cũ oĩpotens Deus ſalũtãdus

eſt,

Mat. 16.

Oratione Dominica precioſiorẽ orationẽ non eſſe.

Pſal. 2.
Pſal. 46.

eſt,oratio pmittenda eſt & breuis, nè fortè pſalmodię poſteà inſiſtentes,minùs ipſi pſalmodiæ intendãt,cùm per præmiſſam & prolixam orationem fatigati fuerint. Quòd autẽ monachi lectiſternia pro modo conuerſationis ſecundùm diſpẽſationem abbatis ſui accipiant,hoc manifeſtat, cùm de veſtimentis fratrum loquitur,vbì dicit: Stramenta autem lectorũ ſufficiant,matta,ſagum,& lena,& capitale. Veſtiti dormiãt, ſcilicet ſimplici & ſola veſte,quæ proxima ad cutem hominis eſt,nè nudi iaceant,quæ lanea fuit,& non duplici veſte induti:qa hoc pati non poſſent,cincti cingulis aut funibus,nè veſtis,qua induti dormiunt, ab eis diffluat, & nè ità nudi appareant.Et etiàm dicit,Si quis frater contumax,aut inobediens, aut ſuperbus &c.& mox ſubiungit,Si intelligit qualis ſit pœna,excommunicationi ſubiaceat,non illa iure ſacerdotij ſub ſtola prolata,ſed excommunicationi,qua verbis tantùm ſimplicibus à conſortio fratrum,ſeu in refectorio, ſeu in Diuino officio in choro, ſeu in dormitorio, ſeu his ſimilibus ſeparatur,quoniam pœna hæc intelligentibus grauiorem cõfuſionis ruborẽ infert, quàm vindicta corporalis, cùm non intelligentibus corporalis diſciplina inferenda ſit,vt ſubditur: Sin autem improbus eſt,vindictæ corporali ſubdatur, id eſt, aut verberibus,aut alijs corporalibus caſtigationibus caſtigetur, quia hunc non verba,ſed diri morſus carnis vix ad correptionem ducunt.Et de Cellerario monaſterij ſic dicit: Fratribus conſtitutam annonam,ſinè aliquo typo vel mora offerat, id eſt, ſinè præſignata menſura determinatæ inſtitutionis, vbì etiàm in typo intelligitur Ty,quod eſt,tibi:& in po, quod eſt poteſtas,ſcilicet nè cellerarius intra ſe dicat, Tibi poteſtas eſt dare & negare vbì vis,ità vt cui velit,plures & meliores cibos det:ſeu cui velit,pauciores & deteriores cibos ſubminiſtret, quemadmodùm ſeculares in curijs principum aliquandò facere

De lectis. Excõmunicatio. Punitio. Cellerarius.

cere ſolent, qui annonam ibi diſpenſant, & nè poteſtatem hanc accipiat, quòd non plùs indigenti, quàm non indigenti annonæ ſubminiſtret, quandò illi plus dabit qui indiget, quàm illi qui indigus non eſt, nec etiàm in dando, quæ danda ſunt, moram retardationis facit. Poſteà ſubinfertur: Egreſſurus de ſeptimana, ſabbato munditias faciat, ſcopis ſordes & puluerem, vbi neceſsè fuerit, extergendo. Et iterùm: Pedes verò tam ipſe qui egreditur, quàm ille qui intraturus eſt, omnibus lauent, videlicet ad mandatum. Et deindè: Ante vnam horam refectionis, accipiat mixtum ſcilicet prandium, id eſt, panem & potum, panem videlicet potui intinctum, quod offæ ſunt, quoniam ibì panis potui commiſcetur. Et poſteà: Accipiat benedictionem egrediens, videlicet orationis: & mox ſubſequitur, Et accepta benedictióe ingrediatur, id eſt, orationi conueniens. Deindè dicit: Sed & carnium eſus infirmis omninò debilibusq; pro reparatione concedatur, carnes tam quadrupedum quàm volatilium intelligi volens, & nullas carnes quas homines comedere ſolent, excipiés. At vbi meliorati fuerint, à carnibus omnes more ſolito abſtineant, ſcilicet à carnibus quadrupedum, quia ſeni illas & ſuccum earum comedere non ſolebant, ſed infirmi: Sani verò carnes volatiliũ, quoniam mundę ſunt, nec ardentem libidinem comedentibus inferunt, manducabant. Deindè ſubinfert: Et præueniant horas canonicas, ſcilicet in alimentis, id eſt, horas in regula conſtitutas, ità quidem, vt ante alios & ſæpiùs alijs, ſenes & infantes prandium & ſuauiores cibos accipiant. Et iterùm dicit, & ſic ingrediatur ad legédum, videlicet benedictione orationis. Et mox ſubſequitur, Nec præſumat aliquis ibì de ipſa lectione aut aliundè quicquã requirere, nè detur occaſio, niſi fortè Prior pro ædificatione voluerit aliquid breuiter dicere, quia eo tempore is, qui ibì cæteris prelatus erat, præſentibus de eadem

Lotio pedum.

Infirmis carnes.

Vetantur carnes.

dem lectione monita ſalutis faciebat, antequàm abinuicem diſcederent, quãn tũc pauci fuerunt, quod poſtmodùm multitudine creſcente deuitabant, nè hac occaſione in verba ocioſa prorumperent. Frater autem lector hebdomadarius, accipiat mixtum, vt ſupradictum eſt, prius quàm incipiat legere propter communionem ſanctam, quia in tempore B. Benedicti ad menſam lecturus, velut Deo ad altare ſeruiret, quoniam ſancta verba proferre debebat, Dominica die communicabat: ſed deinde prandebat, nè ieiunans, in legendo forte defectum cordis ſentiret, in quo etiàm præfatus pater intelligi volebat, quòd quiſq; fidelis poſt perceptam euchariſtiam ſe cautiùs & diligetiùs ſolito in omnibus obſeruaret. Quòd autem ſubinfert, Duo pulmentaria cocta fratribus omnibus ſufficiant: pulmentaria, cibos illos oſtendit, qui ad ignem poſiti, hàc & illàc ligniolo mouentur, nè cõburantur. Et quod ſubſequitur, dicens: Si ibi fuerint poma, aut naſcentia leguminũ, addatur & tertium. Fabas & piſa & alia huiuſmodi legumina demonſtrat, quę de agro recentia colliguntur, velut poma de arboribus tolluntur. & illa nõ cocta, ſed à cortice ablata, pro tertio cibario fratribus apponi iubet. Piſces quoquè aut caſei, aut oua, in tertio cibario intelligẽda ſunt, & in gratia exiſtũt: & hæc pius pater non nominauit, quia præſciuit quòd monachi ab his ſe non abſtinerent: & ideò hæc non interdixit, cùm nec illa nominauit. Poſteà iterùm ſcribit: Carnium quadrupedum omninò ab omnibus abſtineatur comeſtio, præter omninò debiles & ægrotos, vbi de volatilibus reticet, quoniam comeſtionem illorum ſanis non interdicit. Nam idem pater, quia tempore ſuo monachorum conuerſatio rudis & adhuc ferè inſolita fuit, eſum carnium ipſis per omnia interdicere deuitabat. Vndè vt eſum volatilium vterentur, eis permittebat. Deindè dicit: Vt videatur ab ipſo vel ab omnibus, vſq; dum

Lector.

De cibis.

dum completo opere Dei,publica ſatisfactione pœniteat,proſtratus veniam petendo.& iterùm:Ità tamē,vt ſatisfaciat reus per hoc,id eſt,ſuper terram ſe proſternendo. Poſteà ſubinfert: Hora qua qs deſiderauerat hoc quod pri⁹ recuſauit,aut aliud, omninò nihil accipiat,vſq; ad emendationem congruā, quoniam propter contemptum, quælibet neceſſaria res proteruo fratri denegabitur,vſq; dum pœnitendo humiliatus,emendationem oſtendat.Et iterùm: Deindè omnium veſtigijs fratrū, vt orent pro ipſo,videlicet ad Deum,quē grauibus culpis ſuis offendit.Et mox iterùm, Et hoc perficiāt vſq; dum benedicat illos,in publico ſalutādo, & ad humilitatem prouocando. & deindè niſi per ſatisfactionem,id eſt,in terrā per corporis ſui deiectionem veniam petendo,ibi coram omnibus humiliatus fuerit,maiori vindictæ ſubiaceat,ſcilicet coram illis in carnis ſuę exacerbatione.Sed quod dicit,ſi animæ verò peccati cauſa fuerit latens,id eſt, ſi frater in aliquibus cauſis latenter exceſſit,vel ſi peccatum aliquod occultè commiſit, tantùm abbati aut ſenioribus ſpiritalibus pateſaciat, cingulum peccati confitendo, & ſic indulgentiam conſequatur. Et ſubinfert: Hoc ipſum tamen quod vnuſquiſq; offert,abbati ſuo ſuggerat,& cum eius fiat benedictione & voluntate. Nullus itaque fratrum regularem aut communem cibum & potum in conuentu fratrum ſuorum ſibi regulariter & communiter appoſitum, deuitare debet ex integro, niſi abbatis ſui permiſſione, nec cùm fratres communibus orationibus aut operationibus inſiſtunt,propria voluntate ſua ab eis declinabit, niſi à ſpiritali patre ſuo ſibi permiſſum fuerit. Sed tamen de quolibet regulari & communi cibo & potu,in conuentu fratrum ſuorū ſibi regulariter & communiter appoſito, corpori ſuo partem ſubtrahere licenter poterit,ità ſanè, ne clamor indè rumoris exurgat,ſic communem conſuetudinem monaſterij regulari-

ter & humiliter ſinè quærimonia vbiquè ſequendo. Poſteà ſic ſcribit: Nõ pręſumat foris mãducare, etiàm ſi omninò à quouis rogetur, niſi fortè ab Abbate ſibi præcipiatur. Quòd ſi aliter fecerit, excommunicetur excommunicatione, qua contumax & inobediens frater à communione & ſocietate fratrum ſuorum, vt etiàm ſupradictum eſt, vſq; ad ſatisfactionem ſeparatur. Et dicit, expleto opere Dei, omnes cum ſummo ſilentio exeant, & agatur reuerentia Deo, vt reuerenter exeuntes incuruentur, & vt reuerentiam in alijs operibus ſuis habeant, quaſi in ſeruitio Dei ſint, nec vllam laſciuiam, nec vllum exceſſum arripiant. Deindè infert: Vt autem nunciatus fuerit hoſpes, occurratur ei à Priore vel à fratribus cum omi officio charitatis, & primitùs orent pariter, id eſt, omnes quicunque ſint ad Eccleſiam, ad adorandum ducantur, ità quòd fratres Deum orent, nè cum eiſdem hoſpitibus ordinem ſuum infringant: illi autem, vt conuerſationem iſtorum videntes, meliores fiant. Et iterùm: Inclinato capite, vel proſtrato omni corpore in terra, Chriſtus in eis adoretur: qui & ſuſcipitur, quia cùm hoſpites ſuperueniunt, qui eos tunc ſuſcipiunt: ſeu cùm diſcedunt, qui eos tunc proſequendo benedicunt, aut coram eis, ob reuerentiam Chriſti, ſe inclinabunt, aut coram eis veniam petent, quaſi Chriſtus præſens ſit. Mox quoquè ſubinfert: Et poſt hæc omnis ei exhibeatur humanitas, quod eſt tam in affabili & ſociali ſermocinatione collocutionis, quàm in omni neceſſaria corporali neceſſitate. Et iterùm: Abbas aquã in manibus hoſpitibus det, propter humilitatis exhibitionem, & pedes hoſpitibus omnibus tam Abbas, quàm congregatio, lauet, ſcilicet illi quibus abbas idem opus iniungit. Nam B. pater Benedictus, cùm hoſpites quos ſuſceperat, comeſturi eſſent, aquam manibus eorum porrexit: & cùm à menſa ſurrexiſſent, pedes eorum lauit: & hoc propter exemplum filij

De foris manducatione

De hoſpitibus.

Mat. 25.

Ioan. 13.

Hh DEI,

DEI, quod in cœna diſcipulis exhibuit, fecit: exceptis mulieribus, quarum pedes non tetigit, ſed contemptum mundi & in habitu, & in ſancta conuerſatione ſua eis oſtendebat. Illo etenim tempore, monachi tumultum ſuperuenientium extraneorum nondùm ſentiebant: ſed qui eos adibant, Chriſtum & non aliud ibi quęrebant, quem etiàm in ſanctis operibus ibi inueniebant. Et idem ſic procedit: Veſtimenta fratribus, ſecundùm locorum qualitatem vbi habitant, vel aëris temperiem, dentur. Vbi oſtendit, fratribus veſtimenta dari ſecundùm quod pati poſſunt, & vt etiàm abſq; murmurationibus ſint. Nã vbi regio tantæ frigiditatis eſt, quòd homines à calidis indumentis in neceſſitate ſe abſtinere non valent, quia ſuperfluitatem illorũ vitabunt, tam agnina lana pellicij, quàm agninum filum tunicæ pro indumento monachorum ſuperno iudici placent. Mox quoquè ſubſequitur: Nos tamen mediocribus locis ſufficere credimus monachis per ſingulos cucullam & tunicam: cucullam videlicet amplam, & ad talum deſcendentem, manicis breuibus & manum modicè præcedentibus, duobus quoquè gyronibus in vtroque latere ſub aſcella deorsùm profluentibus, cui caputium deſupèr adhærebat, quod ſingulare ſignum monachi eſt, ſignificans, nè hàc vel illac ad ſeculũ proſpiciat, cùm illud ſuper caput ſuum habet: tunicam verò laneam & aliquantùm cuculla cõſtrictiorem, ſed circa crura aliquãtulùm largiorem, & ad pedes tendentem, brachialijs nec multùm amplis, nec multùm conſtrictis ad manus tendentibus, immò autem gyrone in vtroq; latere ſub aſcella deorsùm deſcendente, quæ deſupèr caputio carebat. Et deindè: Abbas autem de menſura præuideat, vt nõ ſint curta, velut quorundam laicorum, ſed ad talum deſcendentia, quoniam femoralibus in cella ſua non vtebãtur. Quapropter ſubinfert: Femoralia hi qui in via dirigũtur, de veſtiario.

Veſtes.

Cuculla quid.

rio accipiant: qui reuertentes, ibidèm lota reſtituāt: vbi intelligi poteſt, quòd monachi ſub magiſterio eiuſdem patris degentes, non niſi de cella exeuntes, femoralibus vtebantur. Nā quia multitudo hominum femoralibus eo tempore non vtebatur, idcircò idem pater propter mores hominum & propter ſignum puerilis ſimplicitatis & humilitatis, dum in cella reſiderent, diſcipulis ſuis femoralia nō conceſſit, ſed exeuntibus, ſiue equeſtribus, ſiue pedeſtribus, propter exemplum caſtitatis, & propter virilem honeſtatem & reuerentiam hominum, eis indulſit. Sed nunc tempore iſto quoniam mores hominum ità oſtendunt, Deo non diſplicet, ſi monachi propter blaſphemiam inceſtús, quā in nuditate carnis deguſtare poterunt, femoralibus vtantur, nè nudi carne carnem attingentes, carnalium peccatorum reminiſcantur. Et iterùm: Stramēta autem lectorum ſufficiant, matta, ſagum, videlicet aut de groſſo lino, aut de canabe factum, & ferè in modum ſacci formatū, & quodam genere ſtramentorum repletum, & ſic ſuper mattam poſitū, quod monachi pro lectiſternio habebant, & lęna ſcilicet ex lana, quam in die ſuper lectum propter honeſtatē expandebant, & qua in nocte, cùm vellent, ſe tegebant. Statimq; dicit: Dentur ab abbate omnia quæ ſunt neceſſaria. & ſubinfert, Zona, id eſt, qua ſuper tunicam cingebantur, nè illa diffluerèt, quia abſq; femoralibus dormiebant, & brachiale quod ad cutem erat, à quo caligæ ligatæ dependebant. & mox proſequitur: Mappula velut ſudariū ex lino formata, qua ſudorem à ſe profluentem, dum in opere laborabant, abſtergebant. Poſteà autem dicit: Et cum oblatione ipſam petitionem & manum pueri inuoluant in palla altaris: vbi intelligendum eſt, quòd petitio parentum pueri, pro teſtimonio & cōfirmatione literis commendabatur, cùm illum DEO offerebant, quemadmodùm & illius, qui ſtabilitatem & conuerſionem

Femoralia quid.

Nota exeuntes.

Strata.

Zona.

Vbi id nūc fit?

De ſuſceptiõe Nouitiorum.

& obedientiam ſuam coram Deo & ſanctis eius in conſecratione ſua promiſit, vt ſuprà oſtenditur. Et deindè: Si quis de ordine ſacerdotum in monaſterio ſe ſuſcipi rogauerit, non quidem citiùs ei conſentiatur: qui ſacerdos intelligendus eſt ille, qui aut pҏoſituræ, aut archipresbyteratui, aut parochiæ præerat, qui etiàm propter eandem prælationem, animam ſuã vix ad ſubiectionem coërcere poterit. Non autem epiſcopus, quia indecens eſſet, quòd princeps animarum populi, qui & magiſter abbatis extitit, abbati ſubijceretur. Sed hic, ſi conuerti voluërit, ſolus in pœnitentia ſit abſque ſubiectione magiſterij. Deindè ſubinfertur: Et ſi fortè ordinationis aut alicuius rei cauſa fuerit in monaſterio, id eſt, ſi aut in obedientijs & in officijs magiſteriorum, ſeu in negocijs exteriorum, aliqua, ibi per conſilia tractanda ſunt, illum locum attendat, quãdò ingreſſus eſt in monaſterium, videlicet locum, id eſt, propoſitũ conuerſationis humilitatis & ſubiectionis, quæ bonum & altum gradum ſibi acquirit, in quem locum ipſe ideò venturus eſt, præ oculis in corde ſuo teneat, cùm in monaſterio

Quid habitus monachi.

monachalem habitum ſuſcepit, qui contemptum mundi demonſtrat, non illum qui ei pro reuerentia ſacerdotij conceſſus eſt, ſcilicet non attendat quòd priùs locum doctoris habuit, videlicet quòd priùs doctor & magiſter in populo ſeu in clero fuit, nec cogitet nec æſtimet ſe prudentiorem & doctiorem, ſeu in loquendo promptiorem aut cautiorem, alijs fratribus ſuis in clauſtro nutritis eſſe, cùm ipſe in ſeculo conuerſatus ſecularibus adhæſit, & eos omnes pertranſiuit, ſed magis pro voluntaria conuerſione, quia ſe diſciplinæ regulę ſponte ſubiecit, & pro reuerentia ſacerdotij ſui cum alijs bonum exemplum ſanctitatis dabit, obeditionem & ſubiectionem in omnibus cauſis ſe habere oſtendat. Et idem pater deindè dicit: Si verò poſteà voluërit ſtabilitatem ſuam firmare, non renuatur.

tur talis voluntas: & deindè nõ ſolùm, ſi petierit, ſuſcipiatur, congregationi ſociãdus, verùm etiàm ſuadeatur vt ſtet, vt eius exemplo alij erudiantur: & quia in omni loco vni Domino ſeruitur, vni regi militatur. Itaq; quod pius pater iſte ſuperiùs ſcripſit, ſuſcipiendus nouitius in oratorio, coram omnibus promittat de ſtabilitate ſua. & quod mox intulit, De qua promiſſione ſua faciat petitionem ad nomẽ ſanctorum, quorum reliquiæ ibi ſunt: & quòd hic dicit, Nõ renuatur talis voluntas: & poſteà, Verùm etiàm ſuadeatur vt ſtet: & iterùm, qa in omni loco vni Domino ſeruitur, ſic intelligi voluit. Nam ſi quiſpiam monachus monaſterium ſuum in quo ſtabilitatẽ & petitionem ſuam, vt ſuprà ſcriptum eſt, promiſerat, qualibet occaſione inſtabilitatis ſuæ latenter vel proteruè exierit, & ità ad longinquas prouincias peruenerit, & ſi ibidèm monaſterium conuerſationis ſuæ viderit, in quo pœnitentia ductus, manere in ſtabilitate voluerit, & ſe ſuſcipi per confirmationem rogauerit, tunc ſi dignus eſt, etiàm quanuis prę longitudine peregrinationis literas commendaticias non habeat, nec habere poſſit, melius erit vt ſuſcipiatur, quàm introitus ei denegetur: quia ſi nõ ſuſciperetur, forſitan aut debilitate, aut infirmitate, aut ſenectute, ſeu alio quolibet grauamine oppreſſus, ſeu longitudine itineris & reuerſionis ad monaſteriũ vnde exierat, in deſperationem ductus, ad ſeculum rediret, & in ſeculo permaneret, & eo modo in anima & corpore periret. Sed tamen multò vtilius illi eſt, vt ad monaſterium ſuum, de quo abſq; permiſſione ſpiritalis patris ſui exiuit, ſi vllo modo potuerit, redeat, aut remiſſionẽ petat, quàm in alieno pertinaciter maneat, ità ſanè ſi ibi diſciplinam monaſticæ religionis eſſe nouit. Quod idem pater in ſequentibus affirmat. Caueat autem Abbas, nè aliquãdò de alio noto monaſterio monachum ad habitandum ſuſcipiat, ſinè conſenſu Abbatis eius

aut literis cõmendatitijs, vbi non vult, quòd monachi ſupradicta ſtabilitate & petitione obligati, de loco ad locum ſecũdùm libitum ſuum ſinè permiſſione moueantur, ſed vt votũ ſuum firma tenacitate conſeruent. Deindè proſequitur: Nec occaſione Sacerdotij, obliuiſcatur Regulæ obedientiã & diſciplinam, ſed magis ac magis in DEVM proficiat: Locum verò illum ſemper attendat, quo ingreſſus eſt in monaſterium, præter officium altaris. Quod dicitur: Monachus ſacerdos in monaſterio ſuo ordinatus, de ſacerdotio ſuo non ſuperbiat, ſed pia deuotiõe locum illum humilitatis & ſubiectionis præ oculis in corde ſuo teneat, quo exẽplum Chriſti ſequens, monachalem habitum ſuſcepit, & cõtemptum mundi arripuit, quoniam ea hora ſe & Deo & homini ad ſeruiendum ſubiecit, & inſupèr in humili mẽte cogitet, quòd ſe ſeruum & miniſtrum Dei fecit, cùm ſe ſeruituti altaris ſubiugauit. Vndè in omnibus humiliorem ſe & ſubiectiorem demonſtrabit. Nam non ſolùm attendat, quòd humiliter & deuotè habitum monachi ſuſcepit, quapropter ſe vilem & obedientem in omnibus ſinè ſimulatione æſtimabit: ſed etiàm attendat, quòd propter hoc, quòd ſe Deo in officio altaris ſubiecit, humilem & mitem atq; vltimum ſe deincèps in æſtimatione ſua computabit. Et ſubinfert: Vbicunquè autem ſibi obuiant fratres, iunior à priore benedictionem petat, ſcilicet velut in ſalutatione, quia ſeniori ſuo ſe ſubiectum eſſe in omni humilitate demonſtrabit. Deindè etiàm dicit: Et ſemper ad orationem vltimam operis Dei, commemoratio om̃ium abſentium fiat, quæ oratio vltimi operis Dei, oratio Dominicà intelligitur, quoniam ſuperiùs dicit, per eandem orationẽ Diuinum opus finiri, quemadmodùm ibi oſtendit, videlicet Litania, & oratio Dominica, & Miſſæ fiant: quia diſcipuli huius patris, cùm in eadem oratione dicerent, Sed libera nos à malo: de abſentibus addi-

addiderunt, & famulos tuos fratres noſtros abſentes: in hoc, eorum commemorantes. Collectas enim orationum plenariè illo tempore nondùm habebant: & ideò Diuinum ſeruitium per Dominicam orationem ſæpiùs terminabant. Poſteà autē dicit, Infantibus verò vſque ad quintumdecimum annū ætatis, diſciplinæ diligentia ſit, & cuſtodia adhibeatur ab omnibus: & hoc ideò dicit, quoniam cùm puer infra quintumdecimum annum tener in corpore eſt, tener eſt & animo: atque interim timorem habet, & ad quæque bona flecti poteſt, nec ſe corripiētibus reſiſtere proteruè audet: cùm autem ad quintumdecimum annum peruenerit, iam in iuuentute floreſcit, velut arbor quæ flores producit: & medulla ac ſanguis in ea confortatur, vndè etiàm vires animi eius exurgunt, ità quòd pueriles correptiones ſuſcipere & pati, vt priùs fecerat, dedignatur. Ad vltimū verò beatus Pater omnia hæc ſic affirmat: Facientibus hæc, regna patebunt æterna: quoniam omnia quæ in hac Regula deſcripta ſunt, nec nimìs remiſſa, nec nimìs conſtricta ſunt: ſed ad dextram, & non ad ſiniſtram, reſpiciunt: quapropter ea conſeruantem, ad cæleſtia mox perducunt. Igitur ego paupercula fœminea forma, hæc verba de ſapientia audiui, quæ me obſcura verborum Regulæ ſupradicti Patris beati Benedicti docuit, quatenùs illa apertè proferrem. Vndè manſueti, mites & timorati, hæc audiant, & ea pio corde intelligant, & humili deuotione ſuſcipiant,

AD CONGREGATIONEM SORORVM SVArum, Hildegardis.

O Filiæ, quæ veſtigia Chriſti in amore caſtitatis ſubſecutæ eſtis,& quæ me pauperculam in humilitate ſubieᶜtiõis propter ſupernam exaltationem, vobis in matrem elegiſtis, non ex me,ſed ex Diuina oſtenſione per materna viſcera vobis dico: Locum iſtum, videlicet locum requietionis reliquiarum beati Roberti cõfeſſoris, ad cuius patrocinium confugiſtis,inuéni in euidentibus miraculis per voluntatem Dei in ſacrificium laudis,& in permiſſione magiſtrorum meorum ad ipſum perueni,& cum mihi & omnibus me ſubſequentibus, cum Diuino adiutorio liberè attraxi.Poſteà autem per admonitionem Dei, ad montem B. Dyſibodi, à quo per licentiã ſeceſſeram,perrexi:& petitionẽ hanc corã omnibus ibidèm habitantibus perfeci, ſ. nè locus noſter & pręđia eleemoſynarũ loci noſtri,ab illis eſſent ligata, ſed ſoluta, quærens tamen in opportunitate vtilitatis ſaluationem animarum veſtrarũ, & ſolicitudinem regularis diſtrictionis. Et ſecundùm quod in vera viſione percepi,ad patrem, videlicet ad Abbatem loci illius,dixi: Serena lux dicit: Tu ſis Pater præpoſiti & ſalutis animarum myſticæ plantationis filiarum mearum. Eleemo-

ſyna

ſyna earum nec ad te, nec ad fratres tuos pertinet, ſed locus veſter refugium earum ſit. Si autem in contrarijs ſermonibus veſtris perſeuerare volueritis, contra nos frendentes, eritis ſimiles Amalechitis & Antiocho, de quo ſcriptum eſt, Quòd templum Domini deſpoliauit. Quòd ſi aliqui inter vos in indignitate ſua dixerint, Allodia earũ volumus imminuere: tũc ego, qui ſum, dico, quòd peſſimi raptores ſitis. Si autem paſtorem ſpiritalis medicinæ ipſis abſtrahere tentaueritis, tunc iterùm dico, quòd ſimiles ſitis filijs Belial, & in hoc iuſtitiã Dei non inſpicitis: vndè & iuſtitia Dei deſtruet vos. Et cùm ego paupercula forma his verbis prædictam libertatem loci & allodiorũ filiarum mearũ à præfato Abbate & à Fratribus eius peterem, eam cum permiſſione codicis omnes mihi conſtituerunt. Cuncti autem, tam maiores quàm minores, hæc videntes, audientes & percipientes, maximam beneuolẽtiam ad iſta habebant, ità vt etiàm ad nutum Dei ſcriptis firmata ſint. Vndè fideles hęc diſcant, affirment, perficiant & defendant, quatenùs benedictionem illam percipiant, quam Deus Iacob & Iſraeli dedit. Sed ô quàm magnum planctum hæ filiæ meæ poſt obitum matris ſuæ habebunt, quoniam vbera eiuſdem Matris ſuæ ampliùs non ſugent, & ſic in gemitu & luctu per plurima tempora cum lachrymis dicent: Heu Heu, libenter Matris noſtrę vbera ſugeremus, ſi eam modò nobiſcũ præſentem haberemus. Quapropter ô Filię Dei, admoneo vt charitatem habeatis inter vos, ſicut ego mater veſtra à pueritia mea vos admonui, quatenùs clariſſima lux cum angelis ſitis propter beneuolentiam veſtram, & fortiſſimæ in viribus veſtris, ſicut pater veſter Benedictus vos docuit. Spirituſſanctus vobis dona ſua det, quia poſt finem meum, vocem meam amodò non audietis. Sed vox mea nunquàm ducatur inter vos in obliuionem, quæ frequenter inter vos in charita-

1. Mac. 1.

te ſonuit. Filiæ meæ nunc rutilant in cordibus ſuis, præ triſtitia, quam habent de matre ſua, anhelantes & ſuſpirantes ad cęleſtia. Poſteà in lucidiſſima & rutilante luce lucebunt per gratiam DEI, & fortiſſimæ milites in domo eius fient. Vnde ſi quis in hac turba filiarum mearum diſcordiam & diſceſſionem huius habitationis & ſpiritalis diſciplinæ facere voluërit, donum Spiritusſancti auertat hoc de corde illius. Quòd ſi DEVM contemnens, id tamen fecerit, manus Domini occidat illum coram omni populo, quia dignus eſt vt confundatur. Quapropter ô filiæ, locum iſtum quem ad militandum DEO elegiſtis, omni deuotione & ſtabilitate inhabitate, quatenùs in eo ſuperna præmia adipiſcamini. Vndè & charitas in ſapientia dicit: Ego ab antiquo ordinata ſum, & in formatione primi hominis fui, cùm à DEO plaſmatus eſt, quia cælum & terram & reliquas creaturas DEVS propter hominem ſapienter creauit, vt ab illis & ſuſtentaretur, & paſceretur. Vndè & ſapientia faber rectè dici poteſt, quoniam cælum & terram circuiuit, & ęquali pondere ponderauit. Caro autem hominis, cum anima in venis & in medullis pleniter perfuſa eſt, ità vt caro per animam ſemper ſuſcitetur. & quia etiàm homo creaturas per animam cognoſcit, ipſas in iocunditate & gaudio habet. Sic nanque homo in carne & anima velut de miſericordia & charitate amabilis eſt, quemadmodùm ſapientia & charitas vnum ſunt. Per has duas virtutes, ſcilicet ſapientiam & charitatem, angeli & homines Deo in humilitate obtemperabũt, quoniam humilitas ad honorem Dei frequenter ſe inclinat, & ità omnes virtutes ad ſe colligit. In his itaque virtutibus Deus hominem plaſmauit, nè totus periret, ſicut etiàm angeli omnes non perièrunt, quia multi cum Deo perſtiterunt, alij verò cum antiquo ſerpente ceciderunt. Deus enim hominem in-

Ecci 14.

Humilitas

in ſapientia creauit, in charitate eum viuificauit, in humilitate verò & obedientia illum rexit, quatenùs intelligeret quomodò viuere deberet: Sed primus angelus hæc intelligere noluit, quod eſſe nõ potuit, quoniam vita vna à ſeipſa eſt, à qua om̃ia vitalia ſunt: quapropter ille de vita cecidit, & aruit, velut etiàm in creaturis, videlicet in arborib⁹, in herbis & in alijs creaturis quandoquè fit, cùm aliqua de ipſis cadẽdo areſcũt, quia ſuccũ non guſtauerunt. Angelus quippe à Deo vitalis eſt. Homo.
Homo autem plenum opus Dei eſt, quoniam Deus in ipſo ſemper operatur, quod homo in ſeipſo intelligere poteſt: quia quandiù in hac vita viuit, cogitare & operari non deſinit aliqua, in quacunque parte ſit: cùm autem in hac vita finitus Bona fuerit, in alia vita infinitè viuit. Cùm enim homo bona ope- opera. ratur, bonis angelis ſimilis efficitur: cùm autem magnum honorem, quomodò Deus ipſum formauerit, non cognoſcit, & cùm à recta obedientia fugit, nec in humilitate operatur, ſed à ſeipſo eſſe vult, ſimilis peſſimis angelis effectus, de vita (vt Sathanas) cadit & areſcit. Tu autem ô homo, Deum in his culpabilem habere vis: quapropter tibi reſpõdetur, Num teipſum creâſti? Non. Conuenientius ergò eſt, vt magis tibi ſeruias, quàm illi qui te creauit? Et quam mercedem tibi parare poteris, cùm teipſum non feciſti? Nullam, ſed pœnam ignis. Sic in duabus partibus iſtis angeli & homines atque reliquæ creaturæ Dei, diuiſæ ſunt, ſicut etiàm ibi factum eſt, cùm Deus hominem in circunciſione ſignauit. Quoniam primus deceptor primum hominẽ fallaciter illuſit, ità quòd inobediens Deo factus, verbis illius conſenſit, & per inobedientiam fecit, vt ei conſiliatus erat. Sed eadem inobedientia per Cauſa circũciſiõis. Gen. 17. circunciſionem in præcepto Dei ſciſſa eſt, quandò Abraham beneuolus DEO obediuit, ità faciens ſicut ei præcepit. Tunc

idem deceptor cum doloſitate in ſe fremuit, quibuſdam hominibus malum hoc immittens, quòd poſſibile non eſſet, vt illum DEVM confiterentur, quem nec videre, nec audire, nec palpare poſſent. Et ſic in populo, qui per obedientiam ſignatus erat, bacchatus eſt, atque meminit, quia primum hominem deceperat, vbi dixit, Eritis ſicut Dij, ſcientes bonum & malum: & eis peſſimum ſufflatum immiſit, dicens, quòd nullo modo niſi in aliqua formatione DEVM cognoſcere poſſent: Quia & homo forma eſſet, & ſi DEVS hominem creâſſet, cur ſe ità abſconderet, vt homo illum nec videre, nec audire, nec compræhendere valeret. Sed tota vetus lex & verè ſignatus populus, antiquum hunc deceptorem & errantes homines iſtos opprimere non potuit, nec adhuc poterit, ſed DEVS ante nouiſſimum diem illos opprimet, & coram omni populo vincet: tali modo vetus lex cum omnibus his, videlicet cum illis, qui circunciſionem obſeruabant, & etiàm cum eis qui in prædicto errore erant, vſque ad natiuitatem CHRISTI cucurrit, vbi ipſe verus ſol iuſtitiæ in veritate apparuit. Et idem Sol magnum ſplendorem per doctrinam ſuam dedit, in humanitate ſua viſus & auditus, quoniam Prophetæ ipſum præcucurrerāt, quemadmodùm quidam planetæ ſupra ſolem ſunt, quod DEVS præuiderat, quandò firmamentum cum omnibus ornamentis ſuis conſtituit: Soli verò cum luna & ſtellis, DEVS aquam adiunxit, & nubes cum tempeſtate poſuit, quas fulgura perforant, & quæ per ſonitum tonitrui interdùm ſcinduntur, ità vt moueantur. Sicut enim DEVS creaturam iſtam ad ſeruitutem hominis conſtituit, ità etiàm & filium ſuum per eam præſignauit, quem Prophetæ prædixerunt, & cuius humanitatem cum ſeruitute prophetię texerunt, velut planetę ſolem ipſi ſeruiendo ſuſtentant. Prophetia

Gen. 3.

tia nanq; quæ dixit, Ecce virgo cõcipiet, humanitatem ipſius tetigit, quia integritas virginis de calore Spiritusſancti, & nõ de calore carnis, concepit: Quemadmodùm ſol rem aliquam radijs ſuis ità transfigit, vt ex ardore ipſius tota caleat, nec tamen cõſumatur, quoniam ſol iuſtitiæ de illibata virgine proceſſit, & totum mundum illuminauit, velut etiàm ſol per firmamentum totum mundum illuminat, quod tamẽ integrum permanet. ſic virgo peperit filiũ, cuius nomen Emanuel, quia in integritate ipſum concepit, qui etiàm in eadem integritate ex ipſa proceſſit, vt ſol per firmamẽtum fulminat neutro diuiſo: & ideò nobiſcum Deus, quoniam in eadem incarnatione, quæ de obumbratione Spiritusſancti in vtero virginis orta eſt, ſancta Diuinitas integra tota fuit, ſicut ſol in firmamẽto, atq; vis Diuinitatis, cælos, abyſſos, & omnes creaturas tranſcendit: & tamen filius Dei per ſanctam humanitatem ſuam tunc nobiſcum erat. Sed & per oblatiõem corporis ſui, & per doctrinam ſuam nunc nobiſcum eſt & erit, donèc ipſum manifeſtè videamus. Eidẽ quoquè ſoli iuſtitiæ cum luna & ſtellis aquæ aſſunt, ſcilicet vt diſcipulos ſuos in vniuerſum orbẽ mitteret prædicare Euangelium omni creaturæ. Nam quæ prophetæ de ipſo prædixerant, in ſemetipſo compleuit, ſicut etiàm in die ſeptima ab creatione mundi, Deus ab omni opere ſuo requieuit. Et vt Deus omnem tunc creaturam ad ſeruiendum homini ſubiecit, ſic & nunc filius Dei poſt aſſcenſionem ſuam opera incarnationis ſuæ diſcipulis commiſit, cùm ex præcepto ipſius Euangelium omni creaturæ prædicabãt. Ipſi nanq; hominibus fidem rectam de filio Dei oſtendebant, quẽadmodùm cum eo manentes miracula eius viderãt & cognouerant, ſicut ſol in firmamento lucet. Hanc itaq; fidem innumerabili turba populorũ ſuſcipiente, Eccleſia ordinata eſt, vt luna cum ſtellis in firmamẽto conſtituta eſt. Sed & ijdem po-

Eſa.7.

Aptiſſima comparatio incarnationis.

Luc.1.

Marc. vlt.

Gen.2.

Eccleſia,

Prælati.

puli inter ſe diuerſos magiſtros & prælatos, Spiritusſancto inſpirante, conſtituebant, velut etiàm firmamentum cum ſole, luna & ſtellis illuſtratum eſt, qui totam Eccleſiam ſuſtentarent. Deindè tonitrua & fulgura per infideles homines & per crudeles tyrannos eleuabantur, qui fideles Domini, (qui in fide ardebant, ſicut ſol in virtute ſua lucet) quaſi lupi inuaſerunt, & ſanguinem ipſorum effuderunt, ità quòd etiàm non erat qui eos ſepeliret. Tonitrus quoquè, qui in primo caſu Sathanæ, cùm ille in infernum demerſus eſt, ſonuerunt per inimicos Dei, qui in peccatis peccare non ceſſabant, ſurrexerunt, & fulgura in plurimis Chriſtianis, qui fidem in infidelitate diuidebant, apparuerunt, & multos catholicos comburebant: ſicut per Arrium factum eſt, quem Athanaſius omninò conculcauit, de Iohanne Euangeliſta confortatus, qui de pectore Ieſu hoc ſuxit, quòd in altum volauit, cùm in myſtico ſpiramine de Diuinitate Euangelium edidit.

Hęc de noſtris S. martyribus, non de ſatanæ martyrib9, intelligenda ſunt.

Diuinitas.

Quemadmodùm idem Athanaſius poſteà de vnitate Diuinitatis, Eccleſiam muniendo, ſcripſit, videlicet vt omnis homo qui voluerit ſaluari, teneat fidem integram & inuiolatam, in Deum perfectè credens, nè in gehennam demerſus, gehennalis fiat. Sed fides vera eſt, vt vnus Deus in Trinitate perſonarum, eadem Trinitas in vno DEO, glorioſè honoranda ſit, ſinè vlla confuſione diuiſionis vnitatis, quia vnus Deus in vna ſubſtantia, Diuinitatis inſeparabiliter eſt. Nõ enim aliud eſt pater in ſubſtantia, nec aliud filius, nec aliud Spirituſſanctus, nec abinuicèm in ſubſtantia Diuinitatis ſegregati ſunt: ſed in patre & filio & Spirituſancto, vna Diuinitas vnius ſubſtantiæ in gloria maieſtatis eſt. Attamen alia eſt perſona patris, quę nec filij, nec Spirituſſancti eſt: Alia filij, quæ nec patris, nec Spirituſſancti eſt: Alia Spiritusſancti, quæ nec patris nec filij eſt: & perſonarum iſtarum vna eſt Diuinitas inſeparabilis,

Vnitas diuinitatis.

Tres perſonæ Diuinitatis.

æqualis honor & ſtabilis, coæterna potentia & inuincibilis. Nam qualis eſt pater in Diuinitate, & non in perſona, talis eſt filius in Diuinitate, & non in perſona: talis quoquè eſt Spiritusſanctus in Diuinitate, & non in perſona: quoniã alius pater, alius filius, alius Spiritusſanctus in perſonarum diſtinctione eſt: non tamen aliud pater, aliud filius, aliud Spiritusſanctus in Diuinitatis ſubſtantia. Et quomodò perſonæ iſtæ intelligendæ ſunt? Deus vtiquè in verbo ſuo rationalis eſt & viuit. Et Deus creauit mundum, ſcilicet hominem cum omni gloria ſua, quodità debere eſſe, Deus ſemper in æternitate habuit. Hoc Deus ſolus fecit, ſinè quo nullus eſt. Et quis cum nõ extantem fieri faceret? Nullus omninò. Deus omnia in verbo ſuo fecit, vt Iohãnes, qui ſupra pectus Chriſti recubuit, affirmat. Sed Deus ignis eſt, & in igne hoc flamma latet, & flamma hæc in vita mobilis eſt. In igne autem iſto nulla diuiſio eſt, niſi diſtinctio perſonarum. Ignis autem materialis & viſibilis, aurei coloris eſt, & in igne iſto flamma coruſcat, quæ in valido vento flagrat. Ignis quidem hic non coruſcaret, niſi flammeus eſſet: & mobilis non eſſet, niſi per ventum: vndè & tria vocabula in igne iſto ſunt. Flamma nanq; de igne eſt, & ignis de flamma coruſcat, & non niſi per validum ventum mobilis eſt. Ignis quoquè cum flamma ardet, & ardor iſte integer ignẽ & flammam æqualiter perfundit & inflat, & ſi ardor in igne non eſſet, ignis non eſſet, nec tonitrum flammæ haberet. Sed & anima ignis eſt, & ignis eius totum corpus in quo eſt, perfundit, venas ſcilicet cum ſanguine, oſſa cum medullis, & carnem cum liuore, & inextinguibilis eſt. Et ignis animæ ardorem in rationalitate habet, qua verbum ſonat. Quòd ſi anima ignea non eſſet, frigidam coagulationem non perureret, nec ſanguineis venis corpus ædificaret. Quia autem anima in rationalitate ventoſa eſt, per omnia loca corporis calorem ſuum.

Ioh. 1.
Ioh. 13.
Ignis.
Peruentuſa animæ humanæ deſcriptio.

um rectè diuidit, nè corpus exurat. Cùm verò anima de corpore ſe extorſerit, corpus deficit: quemadmodùm ligna non ardent, cùm ardore ignis caruerint. Homo nanq; ſecundùm Deum, ratiōalis eſt: & rationalitas hominis cum igne in vento ſonat. Rationalitas enim, magna vis eſt, ignea, & non diuiſa: & ſi non eſſet ignea, non eſſet ventoſa: & ſi ventoſa non eſſet, non ſonaret. DEVS itaque omnia creauit, & præter ipſum ſolum nullus vnquàm aliquod vitale fecit, quanuis homo arte ſua quæq; fingat, quæ tamen viuere non facit, quoniam homo initium habet. Et hic qui omnia creauit, creatus non eſt, quia nullum initium ante ipſum fuit, ſed ipſe ſinè initio eſt, & omnia in ipſo ſunt, quoniam per ipſum omnia fa-

Ioan. 1. cta ſunt. Per illa autem quæ homo propter timorem fugit, nè eum lædant, fiduciam ad Dominum habet, clamando vt ipſi ſuccurrat, & eum in requie pacis conſeruet. Per hæc verò quę propter hominem ſunt, & quæ in ipſo exiſtunt, & cum quibus ipſe operatur, & quæ ei ex his placidè ac conuenienter adſunt, charitatem ad DEVM habere diſcit. Si enim homo nihil ſciret, niſi quod ſibi lene & ſuaue eſſet, neſciret quid idem eſſet, & quid vocaretur: vndè de pondere duritiæ nociuorum ſummā ſcientiam habet, & quid bonum & malum ſit, cognoſcit, & ea (vt Adam) nominare ſcit. Nam ſi vnum in rebus tantùm ſciret, opus DEI in illo perfectū non eſſet: & rem quam videret, non cognoſceret, & quam audiret, quæ & qualis eſſet, ſcire nō poſſet: quapropter vacuus eſſet & extinctus, quēadmodùm hoc quod per ignem combuſtū in carbonem conuertitur. Itaq; vt prędictū eſt, increatus pater eſt, filius etiàm increatus, ſic & Spiritus ſanctus increatus, quoniā hę tres perſonę, vnus Deus eſt, & oēs creaturę per eundem Deum creatę ſunt: ſed ſinè ipſo factum eſt nihil. Initiū quippe, quod in initio creationis factum eſt, ſimilitudinē illius qui ſinè initio eſt, habe-

Hæc admodùm abſtruſa.

Ioan. 1.

habere voluit, quod nullo modo fieri debuit, quia nihilũ fuit, quoniam in Deo vita & veritas eſt, in perdito verò angelo & in homine vanitas eſt, quam ſuperbia inflauit, quæ tanq̃ ventus pertranſijt. Et quod per Deum & in Deo factum eſt, vita in ipſo eſt, & Deus caput illius contriuit, qui prædicta mala primùm arripuit, ac eum qui ſine vita eſt, in infernum proiecit. Superbia.

Immenſus etiam pater eſt, quia nulla capacitate compræhẽdi nec numero finiri poteſt, vt illa poſſunt quæ in principio facta ſunt. Omnia enim Deus in præſcientia ſua habuit, ſed tamen ſubitò illa non creauit, vndè etiam quoddam interuallũ in creaturis eſt, ſicut in homine, q infans, puer, iuuenis, ſenex, ac decrepitus efficitur. quod quidẽ cõpręhendi poteſt. Sed & in filio & ſpiritu ſancto intelligendum eſt, quòd immenſi nec capacitate, nec numero compræhẽdi poſſunt. Immenſus Deus.

Aeternus quoquè pater eſt in illa ſcilicet æternitate, quę nunquàm incepit, & in ſimilitudine circumeuntis rotæ, in qua nec principium, nec finis cõſpicitur. Deus enim ſpiritus eſt. Omnis quippe ſpiritus, incompræhenſibilis & indiuiſibilis eſt. Aeternitas nanq; ſinè omni commutatione hac, quod dicitur, fuit & eſt, ęterna manet, nec in ea vllus Deo aſſimilatur. Nã æternitas vnica eſt, omnesq; eius creaturæ per ipſam factę ſunt. Aeternus Deus. Ioan. 4.

Et coæternus paternæ Diuinitatis filius, in creatura indumentũ quod homo eſt, induit: quod indumentum Diuinitas illa declarauit, velut ſoli radius ſuus infixus eſt. Sol autẽ lumen ſuũ in terram emittit, nec tamen propter hoc augetur aut minuitur: nec filius DEI in mundum veniẽs, auctus, nec minutus in Diuinitate eſt, quã indumentum ſuum ſic induit, quemadmodum Deus Adam de fragili creatura veſtiuit, ne nudus videretur. Homo quippe ęternitatem niſi in humanitate nequaq̃ videre poſſet, quia Diuinitas in humanitate latuit, ità q per indumentum humanitatis, filius cognitus eſt, vt etiàm per arma veſtitus homo co- Filius Deus. Auguſt.

Spirituſſanctus Deus.

gnoſcitur, quanuìs in eis latens non videatur. Sed & æternus eſt Spirituſſanctus, patri & filio coęternus, qui in initio omni creaturæ affuit, & eam inſpirando motabilem fecit. Et nó tres æternitates in Deo ſunt, ſed vna æternitas in ipſo eſt, & non tres, velut Arrius particulas in illa fecit, quemadmodùm mébra hominis in abſciſſione truncantur, ſed æternitas vna Diuinitas eſt, quam rationalitas hominis, propter fortiſſ. opera illius, nomine vno nominare non poteſt. Sed & quoniam homo initium habens, in cinerem vertitur, ideò etiàm hæc, quæ ante principium & poſt finem ſunt, enarrare non valet: Sed in anima ſua vnam fidem tenens, de ſubſtantia Dei, quæ ſpiritalis eſt, loquitur. Anima enim ſpiraculum à DEO eſt, vndè & multa inuiſibilia capit, & vnitaté Diuinitatis in recta fide ſentit, quia non tres increati Dij, nec tres immenſi, ſed vnus Deus eſt, videlicet increatus & immenſus, nec in tres modos, nec in tres partes diuiſus. Omnipotens etiàm pater eſt, qui per verbum ſuum, quod omnipotés filius eius eſt, omnia creauit, quę omnipotens Spirituſſanctus qui vita eſt, id pertranſit, vt etiàm calor ignis & flammæ ardor. Sic tamen nó tres omnipotentes, ſed Deus in tribus perſonis, vnus Deus omnipotés eſt.

Pulchra comparatio vnitatis Diuinitatis.

Et vt inconueniens eſſet, ꝙ homo qui cum rationali anima vnus homo eſt, in tres diuideretur, quoniam tunc integra vita non eſſet, ſed mortale cadauer, quomodò poſſet vnica vita, in qua nulla mortalitas initij & mutatióis eſt, diuidi? Sed & Deus eſt pater, qui potens eſt: Deus eſt filius, qui potentia patris eſt: Deus eſt Spirituſſanctus, qui vita eſt, per quam omnis vita procedit. Non autem tres dij ſunt, ſed abſq; omni diuiſione vnica deitas eſt, cuius fortiſſima vis ſingulis nominibus nominatur. Ità etiàm dominando DOMINUS eſt Pater, operando Dominus eſt Filius, viuificando DOMINUS eſt Spirituſſanctus: & hi ſunt integra Diuinitas trium nominum, ſicut Deus omne-

Potétia Diuinitatis.

omne opus ſuum in vna vi Diuinitatis ſignauit. Nec Domini ſunt ſingulariter dominantes, ſed plena integritate vna Diuinitas in tribus viribus trium perſonarum eſt, ſcilicet dominando, operando, viuificando quoquè omnes creaturas, & eas ad officium ſuum mouendo: & ſic vnus Dominus eſt. Et Dominus iſte duo opera fecit, angelum videlicet & hominem cum omni creatura. Angelus aut ſpiritus eſt. Homo autem ad imaginem & ſimilitudinem Dei factus eſt, vt quinq; ſenſibus corporis ſui operetur, per quos etiàm diuiſus non eſt, ſed per eos eſt ſapiens & ſciens & intelligés opera ſua adimplere. Has tres vires Deus in homine ſignauit, per hoc ſcilicet, quód anima hominis rationalis eſt, quę corpus ad operandum mouet, & in qua quinq; ſenſus corporis hominis pleniter perficiuntur. Per viſum enim homo creaturas cognoſcit, per auditum verò rationalitas ei narrat, quid hoc ſit quod audit. Per odoratum autem, quid ſibi conueniens vel inconueniens ad vtédum ſit, diſcernit. Per guſtum etiàm, quibus & qualibus paſcatur, cognoſcit, & per tactum bona & mala operatur, & omnia opera ſua cum prædictis quinq; ſenſibus regit. hi quinque ſenſus in homine, ità in vnum coniunguntur, quòd alius alio nequaquàm carere poteſt, & in vno homine ſunt, qui tamen non in duos, nec in tres homines diuiditur. Sed omnia opera ſua cum his quinque ſenſibus perficit & viuus homo eſt. Sed & per hoc, quòd homo ſapiens, ſciens & intelligens eſt, creaturas cognoſcit. Itemque per creaturas & per magna opera ſua, quæ etiàm quinque ſenſibus ſuis vix compræhèndit, DEVM cognoſcit, quem niſi in fide videre non valet. Homo itaque per quinque ſenſus ſuos in creaturis omnia compræhendit & cognoſcit, quia per viſum amat, per guſtum ſapit, per auditum diſcernit, odorando ſibi conueniens eligit, & per tactum id quod ſibi placet, operatur: & in hoc

Quinque ſenſus hominis.

Viſus.

Auditus.

Odorat⁹.

Guſtus.

Tactus.

Fide Deus cognoſci poteſt.

in hoc Deum, qui oēs creaturas creauit, exemplatur. Sic quoquè homo per hoc quòd ſapiens eſt, quid ſibi placidū ſeu nociuum ſit, ſapit: & per hoc quod ſciens eſt, creaturam iubēdo conſtringit, ꝙ ei miniſtrando ſubiaceat, & quod vult, ſibi attrahit: & quod non vult, à ſe fugat: & per hoc quòd intelligēs exiſtit, quid vnicuique creaturę in officio conueniat, nouit. Cum his enim tribus viribus & appendicijs earum, homo rationalis in anima eſt, quæ nequaquàm diuiditur, ità etiàm, vt ſi per ſuaſiōem Diaboli membrum aliquod hominis abſcinditur, ratiōalis anima proptor hoc nullo modo diuiditur. Corpus verò, ædificium animæ eſt, quod cum illa ſecundùm ſenſibilitatem ſuam operatur, quemadmodùm molendinū aquis circūfertur. Oēs ergò populi chriſtiani vnitè, tres perſonas in vnitate eſſe confiteantur: ſed ꝙ tres perſonæ, vna vera firmaq; Diuinitas ſit. Et quoniam tres animę nō ſunt in vna rationali anima, quę tres vires habet, ſed vna anima eſt: quarè illa ſeparabilis diuiſio in vnitate Diuinitatis eſſet, cùm omnia de Deo creata ſint? Nequaquàm ergò dicendum eſt, tres deos aut tres dominos eſſe, ſed vnus Deus dicitur, qui omnia creauit, & vnus Dn̄s quem omnes creaturæ Dominum inuocant, & cuius oues propriæ ſunt. & ideò prohibendum eſt, nè vlla ſingularitas in vnitate Diuinitatis diuiſa habeatur, quia vnus Deus eſt, & pater à nullo eſt factus, quoniam ante eum nullus apparuit, à quo genitus aut creatus eſſe poſſit, ſed ſine initio æternus eſt. Filius autem abſq; omni ſeparatione à patre ſolo eſt, non [illegible] initialis, nec creatus in membris, ſed genitus, vt lumen in ſole ſine omni ſeparatione eſt. Hic carnem de virgine Mariæ aſſumpſit. Sed tamen claritas Diuinitatis ab eo non receſſit, quia æternaliter in Diuinitate cum patre fuit, quanuis ſub tempore indumentum ſuum, videlicet carnē, de matre virgine induerit. Sed ſpirituſſanctus vita eſt, quę oīa ſpiramina

in

in creaturis manet: & hic per nullum ſpiramentũ vita factus, nec etiam ab vllo creatus, nec ab alio vllo genitus eſt: ſed patri & filio in Diuinitate coæternus & coęqualis exiſtit. Ipſe enim in prima creatione mundi aderat, quia ſpiritus Dei ferebatur ſuper aquas, circulum totius orbis illuſtrans, cùm verbũ Dei dixit, Fiat Et à patre & filio ſpiritusſanctus in veritate prophetię procedens, prophetas prophetare fecit, qui tamen multoties profunditatem prophetię occultabant, licet textum ſcriberent, quoniam velut in vmbra & in viſu noctis, interdũ per ſignificationem loquebantur. In igneis quoq; linguis ſuper Apoſtolos veniens, eos totos replebat, & eos alios homines fecit q̃ antè fuiſſent, ità vt ipſi eaſdem linguas viderent, & tactũ eiuſdem ſpiritusſancti ſentirent, qui ante natiuitatem Chriſti nulli hominum ſic apparuit, nec poſteà apparebit, quoniam Chriſtus vnigenitus Dei eſt. Quòd autem in igneis linguis eis apparuit, hoc ideò factum eſt, quia virgo Maria in igneo calore ipſius, filium Dei concepit, & ſic etiàm ipſe à Patre & à filio procedit. Et quoniã Apoſtoli eũ in igne videbant, cum ſapientia & intelligentia manifeſtè loquebantur. Sed & quia filius Dei in Maria virgine de Spiritusſancto conceptus eſt, ſpiritusſanctus in ipſo manſit, & manet, & ſemper cum ipſo eſt, nec vnq̃ abinuicem ſeparãtur. ideoq; integra & pura fides eſt, quòd Spiritusſanctus à patre & filio procedit, vt prędictũ eſt. Hoc vero quod filius dixit, Qui à patre procedit, ad honorem patris dicebat, attendens quod incarnatio ſua ex tẽpore fuit, cùm paternæ Diuinitati tempus non aſſit. Itaq; vnus pater eſt, & non tres patres, ſed vnus pater: quia ſi pater non eſſet, filium non genuiſſet: & ſi filius genitus non fuiſſet, mundus creatus non eſſet. Vnus quoquè filius, non tres filij: ſed vnus, per quẽ omnia facta ſunt, patri conſubſtantialis: & vnus Spiritusſanctus, & non tres Spiritusſancti, ſed vnus viuificans omnia &

Gene. 1.

Luc. 1.

Ioan. 15.

mouens. Nam vnaquæque radix viriditatem in ſe habet, de qua fructus procedit. Iſtud autem inæqualiter inſpicitur, & tamen in vno ſunt. Quarè ergò creator omnium, in Trinitate perſonarum non eſſet? Perſona enim patris, per radicem: perſona verò filij, per fructum: perſona autem Spiritusſancti, per viriditatem intelligenda eſt: & ab inuicèm non ſeparantur, ſed vnus Deus eſt. Et in iſta Trinitatis vnitate nihil prius antecedendo, nihil poſterius ſubſequendo, nihil maius in maius magnificentia, nihil minus in impotentia: ſed totæ huius Trinitatis perſonæ, ſinè vlla vacuitate in vnum ſe coniungũt, & in æternitate & in æqualitate coæternæ ſibi & coæquales exiſtunt, ità vt in eiſdem perſonis nihil ſit, de quo ſecundùm Diuinitatem dici poſſit Eſt & nõ Fuit, magnum & paruũ, quoniam Deus initio & fine carens, nullum augmentum, nullũ detrimentum recipit, quia immutabilis eſt. Opus autẽ Dei in creatura priùs non formatũ, modò formatum apparet, & per tempora tranſit, ſe in maius dilatando, & in minus ſe contrahendo. Tres ergo perſonæ in vnitate, vnusque Deus in tribus perſonis colendus eſt, quoniam ipſe omnia creauit, & vita eſt, per quam omnia vitalia procedunt, quod quilibet fidelis indubitanter ſic accipiat. Fideli enim neceſſarium eſt, nè à fide catholica ſe ſeparet, ſed incarnationem filij Dei veram eſſe credat, & ſeipſum, quomodò creatus ſit, & quomodò operans corpore cum rationali anima, vnum ſit, conſideret. Deus enim ante tempora formam hominis, in qua carnẽ aſſumeret, præuiderat: & quicunq; in hoc dubitat, ſeipſum abnegat: nec credit, quòd in duabus naturis animę & corporis, per tres modos vnus homo eſt: quia ſi vnum de tribus iſtis, ſcilicet anima, corpore, & rationalitate, (de quibus homo conſtat) deeſſet, homo non eſſet. Nam homo rationalis in anima eſt, quæ in corpore quęlibet cum ſono verborum perficit, quoniam creaturæ

Perpulchra Trinitatis cõparatio.

Fides Catholica.

ræ homini aſſunt, quemadmodùm rami arbori, quia homo non ſine reliqua creatura, ſicut nec arbor abſq; ramis creatus eſt. In veritate ergò recta fides eſt, q; Chrs Dei filius, ante tẽpora natus, Deus eſt, & etiàm p indumentũ carnis verus homo eſt. Deus itaq; eſt ex ſubſtantia patris, quoniam illi ſine tempore coæternus & coæqualis eſt, ante ſecula genitus, quia omnia per ipſum facta ſunt: ſed per humanitatẽ, quę tempus habet, ex ſubſtãtia matris homo eſt. Ipſe etenim plenus De' eſt in integritate æternitatis, plenusq; homo cũ rationali aĩa & carne munda, & abſq; vlla virili cõmixtione humanæ naturæ, atq; coęqualis patri in ęternitate Diuinitatis eſt, minor autẽ eo in humanitate, q̃ tempus habet. Et ipſe Deus & homo exiſtẽs, nõ in duos diuiſus eſt, ſed vnus eſt Chriſtus, non tñ per commutationẽ Diuinitatis in carnẽ, ſed per aſſumptionẽ carnis, quã Diuinitas ſibi adiunxit, & quam claritate ſua ſic perfundit, vt radius ſolis in ſole lucet: nec ob hoc vlla confuſione ſubſtantia Diuinitatis, ſeu ſubſtãtia carnis, in inuicèm confuſæ ſunt: ſed in vera vnitate perſonę, vnus eſt Chriſtus, verus Dei filius. Sicut enim in rationali anima nulla cõmutatio per carnẽ hominis eſt, quin ipſa rationalis ſpiratio ſit à Deo, quę totũ corpus hoĩs perfundit, & quæ cuncta opera operantis hominis mouet: & vt ſic aĩa & caro vnus eſt homo, ità etiàm abſq; oñi dubio Dei filius ante ſecula natus, carne ex virgine aſſumpta pleniter (vt prædictũ eſt) indutus, Deus & homo exiſtẽs, vnus eſt Chrs, p vnctionẽ vtiq; gratię Dei Chrs dictus. Qui in S. humanitate ſua, p fixurã clauorũ & lanceę, vulnerat' eſt propter vulnus vnũ primi hoĩs, quod cũcto generi ſuo ille inflixerat, quaten' liuore ſanguinis ſui illud ſanaret, & vnctiõe olei gratię illud pfunderet, ac p pœnitẽtiã illud ligaret, cũ homo ſe pec càſſe doleret: Vulneratus aũt, deſcẽdit ſpiritaliter in puteũ infernalis pfundi, illicq; pplurimos ſibi attraxit, ſ. eidẽ inferno primũ

Ioan. 1.

Alta myſteria.

Ioan. 19.
Eſa. 53.

Peccatum originale per meritum Chriſti ſanatur in pœnitẽtia.

primum hominem abſtulit, & omnes qui Deum in moribus humanæ honorificentiæ vnquàm tetigerant, & eos in locum deliciarum & gaudiorum, quem in primo parente perdiderãt, locauit. Sed quòd die tertia ſurrexit à morte dormiẽtis corporis, in hoc tres perſonas deitatis deſignauit, atque eodem corpore aſſcendens, ad cælos iuit, ibiq; dominando ſedet ad dexteram patris, quę ſaluatio credentis populi eſt, illis vitã tribuens, quos ſanguine ſuo redemit. Et hi omnes ante tempora
Ioan. 1. omnium principiorum pręſciti ſunt, quoniã verbum patris, per quod omnia facta ſunt, carnem induit, vt hominem quem formauerat, redimeret. Idem autem filius Dei, in fine ſeculi iuſtus iudex veniet iudicare viuos & mortuos, viuos ſcilicet, qui opus fidei operantes, in eodem opere bono inuenti ſunt: mortuos autem, qui opera mortis per infidelitatem operati ſunt, cùm in voce vocationis canentis tubæ, homo eidem filio Dei per iudicium vt ſcabellum ſubiacebit, quoniam tunc eum videndo, qui dignus eſt, cognoſcit. Nam in aduentu iudicis huius, per pręfatam vocationem, mortui cum corporibus ſuis reſurgent, quemadmodùm etiam per ſonum verbi Dei, õis creatura proceſſit: & omnes de propriis operibus ſuis, quæ in mortuo corpore operati ſunt, iudici ſuo reſpondebunt, nec vllos ſe occultare poterit, quia vnuſquiſque opera ſua, quę priùs ſe feciſſe tantum ſciebat, tunc cognoſcendo palàm videbit, quoniam in ipſis velut in indumento eſt, vndè & illa eũ vbiq; ſequentur. Et qui iuſta & recta opera fecerunt, ibunt in maiorem claritatem vitę, quàm mũdo huic ſol luceat, animabus eorum gratia illuſtratis, vndè & angeli DEVM laudant, quia iſti tam magna opera operati ſunt, quòd eis glorioſè circundantur, velut homo precioſa veſte qua induitur. Innumerabilem quoq; multitudinem hominum illorum, qui ante finem ſuum vel etiàm in fine ſuo pœnitentiam perfectè egerũt,

ac

ac Deum in peccatis ſuis confeſſi ſunt, filius hominis in ſanguine ſuo ad ſe eleuabit,& vnicuiq; ſecũdùm opera ſua mercedem in vita retribuet. Sed mali de iniuſtis operibus ſuis nullam excuſationem habentes,& quid dicere poſſint, neſciẽtes, & qui per artes Diaboli ſimulacra adorauerũt,& cum diabolica turba mala opera infinitè operati ſunt,confuſione operũ ſuorum veſtientur,& in puteum inferni cum Diabolo deſcẽdent,quem occupauit,cùm Deo ſimilis eſſe voluit. In veritate igitur & fiducialiter credendũ eſt,quia vna diuinitas in tribus perſonis,& tres perſonæ in vna Diuinitate,vita vna ęternitatis ſunt:& qui ſic non crediderit,de die ſaluationis eradicabitur. Vos autem ô magiſtri & doctores populi, quarè cęci & muti eſtis in interiori ſcientia literarum, quã Deus vobis propoſuit,quemadmodùm ſolem,lunã & ſtellas inſtituit, vt rationalis homo tẽpora temporũ per eas cognoſcat & diſcernat. Scientia ſcripturarum vobis propoſita eſt,vt in illa velut in ſolari radio vnumquodq; periculũ cognoſcatis, & vt per doctrinam veſtram in infidelitatẽ errantium hominũ vt luna in tenebras noctis luceatis,qui ſunt vt Saducæi & hæretici,& vt alij multi in fide errãtes,qui inter vos incluſi ſunt, & quos etiàm multi ex vobis ſciunt,prona facie pecoribus & beſtijs ſimiles exiſtentes. Nam nec vident,nec ſcire volunt, ꝙ per ſpiraculum vitæ rationales ſunt,nec capita ſua ad illum eleuãt, qui eos creauit,& per quinq; ſenſus regit,quos ipſis donauit. Quarè ergò in ratiõali homine ſimilitudo proni animalis eſt, quod per flatum aeris ſuſcitatur,quem iterùm exhalat, & ſic finitur,& quod aliam ſcientiã non habet, quàm quòd ſentit & ferientem timet,& quod per ſe nihil operatur,niſi ad hoc impellatur? Et quomodò decet vt homo in ſocietate pecoris ſit,quod ipſi per miniſterium ſubiacet,& per quod paſcitur, ac cui imperat & dominatur,quoniã rationale non eſt? Vndè

Malorum punitio.

Doctores & concionatores al loquitur.

Hæretici.

Deſcriptio pecoris.

ſummus pater ad filium loquitur, ſicut per ſpiritumſanctum
Pſal.2. ſcriptum eſt: Reges eos in virga ferrea, tanquàm vas figuli cō-
Explicatio eiuſdē loci. fringes eos. Quod dicitur: Qui tibi reſiſtunt, reges eos in virga
ferrea, quæ dura eſt, caſtigans: & tanquàm vas figuli, quod de
luto factum eſt, cōfringes eos, quia & ipſi de terra ſunt. Oſtiū
enim rectitudinis per fidem non ingrediuntur, nec per famam
bonorum operum egrediuntur, quoniā fures ſunt, & per pro-
prietatem voluntatis ſuę, mactant & perdunt, quod volunt,
quia hypocritæ ſunt, legē ſibi in perditionē euertentes. Vos
aūt qui in magiſtrali doctrina velut luna & ſtellæ audiētibus
eſtis, quibus tamen magìs propter honorem & diuitias ſeculi,
quàm propter Deū, ſcripturam ruminatis, audite & intelligi-
te, ꝙ multò plùs neceſſarium eſſet, vt nocturnas tenebras er-
rantium & infidelium hominum ſcinderetis, qui ignorant in
qua via ambulent, quatenùs illos per fidem ad nos traheretis.
Nunc ergò regite eos, per veram admonitionē ipſis oſtenden-
tes, ꝙ Deus in principio propter hominem cęlum & terram &
reliquas creaturas creauit, & hominē in voluptuoſum locum
paradiſi poſuit, eiq; præceptum quod præuaricatus eſt, dedit:
Gene.3. quapropter & in tenebras exilij huius expulſus eſt. In eadem
verò præuaricatione demōſtratum eſt, quàm magnum piacu-
lum fuit quod homo non creatori, ſed illi qui eum ſeduxit,
obediuit: quoniam iuſtius eſt obedire Dño, quàm fallaci ſer-
uo, qui ſe Dño ſuo aſſimilauit. Cum his etenim verbis implete
corda illorum in virga ferrea, quatènùs cognoſcant, nè ſe à
creatore ſuo auertāt, vel ſi per infidelitatem ab eo declinaue-
rint, quòd in ſepulcrum inferni cum illo, quem imitati ſunt,
cadant. Nam qui in infidelitate perſeuerauerint, tāquàm vas
figuli, quod figulo indignum incongruumq; videtur, cōfrin-
gentur: & quia opera fidei non fecerunt, in æternam vitā in-
troire non poterunt, ſicut nec malè factū vas figuli reparatur,
ſed.

ſed confringetur. Hæc vos qui populum regitis, intelligite, & ad inuiſibilem Deum, quem nemo expugnare, nec carnalibus oculis videre poteſt, adſpicite, ac quomodò villicationẽ veſtrã regatis, quam ab illo accepiſtis, attendite, quoniã in nomine illius magno honore glorificati eſtis, & ſic populũ regite, nè in die iudicij coram illo de regimine veſtro erubeſcatis. Cauete quoq; nè per voluptatem carnis & delicias ſeculi ità tædio afficiamini, vt vix oculum vnum ad cęleſtem doctrinã aperire poſſitis. Hæc autẽ dura ſunt vobis, quia qui diligẽter cæleſtia attendit, in his quę regit, totum corpus ſuum vulnerat, quoniam deſideria carnis ſibi abſtrahit. Igitur propter timorem Dei, qui vita & veritas eſt, hominẽ in fœminea forma hęc ſcribentem, nè deſpiciatis, quę doctrina literarum indocta eſt, & quæ ab infantia ſua vſq; in ſeptuageſimũ ætatis ſuæ annum imbecillis erat, & quę ſcripturam hanc oculis & auribus exterioris hominis non vidit, nec audiuit, ſed quæ tantùm in interiori ſcientia animę ſuę eam vidit & audiuit. Nolite ergò mentem veſtram in altum extollere, eam ſpernẽdo, quoniam Deus irrationale animal loqui fecit, ſicut voluit. Viſio autem hæc, in qua ego paupercula forma iſta vidi, ab infantia mea vſq; in prędictam ætatem ab anima mea non receſſit: & hæc quę prędicta ſunt, in loco iſto ſcripſi, qui à quibuſdam tyrannis deſtructus, per plurima curricula annorũ deſolatus manſit, in quo reliquiæ S. Roberti requieſcunt, qui nobilis ſecundùm dignitatem pręſentis ſeculi fuit, & quem Deus in viceſimo ætatis ſuæ anno ad ſe glorioſè collegit, qui locus nunc tandèm poſt eoſdem deſolationis annos, per gratiam Dei in mirabilibus ipſius reſtauratus exiſtit. Dominus enim in hoc ſancto ſuo verborũ illorũ memor fuit, quę ad diſcipulos ſuos loquens, ait: Veſtri capilli capitis omnes numerati ſunt, nec omittere voluit, quin eum reuelaret. De meritis etenim ſan-

Continua infirmitas authricis.

Nume. 22.

S. Robertus.

Locus ſanctus.

Matt. 10.

merita ſanctorum.

ctorum ſcribendũ eſt, quatenùs bona & recta fama in aures fideliũ ſonet, quẽadmodùm etiàm creatura Deo laudes ſonat, quia ab ipſo creata eſt. Deus quippe æternus eſt, & opus ſuum ad laudẽ nominis eius factum eſt, quoniam ſi anima in corpore hominis non eſſet, homo non viueret, nec anima ſinè carne operaretur. Sic angelus in Deo laus eſt, & homo opus in Deo eſt. Itaq; laus illi ſit in omnibus mirabilibus ſuis, & in meritis

Merita ſanctorũ. ſanctorum, qui vera æternitas eſt, omnia creãdo, & in nouiſſimo die cælum & terram renouando, cuius altitudinem & profunditatem nullus alius tetigit, & cuius ſcientiæ latitudinem nullus comprehendere poterit. Hæc itaq; ſcriptura, à fidelibus audienda & intelligenda eſt: O quàm glorioſa Diuinitas eſt, quę creando & operando, per creaturam ſuã ſeipſam oſtendit, quemadmodùm in tribus pueris fecit, quos ità infudit,

Dan. 3. quòd ſinè omni viſione ſcripturarũ & abſq; doctrina hominũ, in camino ignis ipſum laudabant. Sicut enim felix anima exuta carne, nihil aliud quàm Deum ſapere & cognoſcere deſiderat, ità iſti beati tres pueri adhuc in carne viuentes, Deũ ardenter deſiderando, naturã animę imitati ſunt. Deus etiàm pater filium ſuum per incredulitatem ignorantiæ nominari voluit à Nabuchodonoſor, velut etiàm maligni Spiritus ipſum ſciunt, nec tamen eum confitentur, quibus omnibus mirabilia ſua Deus ſæpè oſtendit. Omnipotentiam quoquè

Iudic. 14. ſuam in Samſon fortiſſimo manifeſtauit, qui fortitudine ſua leones & feroces beſtias ſuperans, ab vxore ſua (ſicut Adam

Geneſ. 3. ab Eua deceptus eſt, qui tamen deindè vires ſuas recipiens,

Iudic. 16. ipſam mulierem & reliquos inimicos ſuos vicit, ſicut & CHRISTVS infernum deſpolians, vim inimicorum ſuorũ deuaſtauit. In duriſſimo autem prælio Dauid contra Goliath

1. Reg. 17. præfigurauit, quòd per humanitatem filij ſui antiquum ſerpentem ligaturus eſſet. Sed & in mollem muliebrem

ſen-

ſenſum tantam vim miſit, vt mulier Holofernem in nocte interficiens, Iſraeliticum populum liberauit, & in hoc genitricē filij ſui præſignauit, per quam fidelis populus liberandus erat. In antiquis enim ſanctis per prophetiam prophetarum & holocauſta arietum & taurorum, pactum fœderis figurare fecit, quia eccleſiam per copulationem deſponſationis filio ſuo adiungendam prænotauit. Per indumentum enim humanitatis filij Dei, Eccleſia eidem filio Dei adhæret, qui in ſanguine ſuo illam in hæreditatem ſibi dotauit, ità quòd ipſa per baptiſmū ad vitam ſobolem regenerat, quam Eua ad mortē generauit. Nam Christus in ſanguine ſuo eccleſiā ſibi deſponſauit, ſicut per iuramētum, quod ſeruus Abrahæ ſub femore domini ſui ſpopondit, prę figuratū eſt, videlicet eccleſia Chriſto deſponſandam eſſe. Sed cùm lucifer cum omnibus ſe comitantibus ſenſit, quòd Deus pater filio ſuo nuptias palàm fecit, in ſe fremuit, & quemadmodùm Cain ad ſanguinem Abel concuſſit, ſic corda incredulorum & tyrannorum inuaſit, quatenùs iuſtos, bonos & electos Dei caperent, vulnerarent, & occiderēt. Hinc eſt quòd Chriſtus diſcipulis ſuis parabolam de homine rege dicebat, qui ſeruos pro inuitatis ad nuptias miſit: ſed illis venire nolentibus, alios ſeruos miſit ad illos vt venirent, quoniam prandium ſuum paratum eſſet. Quod cùm neglexiſſent, tenuerunt ſeruos eius, & cōtumelia affectos occiderunt, quoniam antiquos ſanctos quos Deus primùm miſit, & apoſtolos qui poſteà miſſi ſunt, Iudæi & cæteri increduli homines, in magna lætitia ſæpè conuenientes, de terra deleuerunt. Deus autem per arcum in nubibus cæli poſitum, iuramenti ſui memor fuit, quandò filium ſuum, quem idem arcus ſignificat, ex integra virginea natura naſci voluit, qui omnes inimicos ſuos potenter expugnando ſuperauit, quemadmodùm etiàm per aquam diluuij homines deleti ſunt, nouo tamē ſeculo homi-

Iudit.13. Eccleſia. Gen.24. Gen.4. Matt.22. Gen.9. Gen.7.

num per aquam baptiſmatis recuperato, in Eccleſia Chriſto regnante, velut arcu in nubibus apparente. Filio quippe DEI Eccleſia iuncta eſt. ſicut circuncíſio legi, quæ ſeruiẽdo eccleſiam per ſignificationem præcucurrit. Sed nouum ſeculum, quod per ornamentum Eccleſię deauratum eſt, nunquàm in defectu ex toto deridebitur. Sicut etiàm arcus in cęlo non deficiet, ſed cum timore ità cõprimetur, vt vix vno oculo videat, iterùm in filio Dei recuperabitur. In varijs quoquè coloribus prędicti arcûs, vires virtutum millenarij numeri ſanctorum ſignificantur, in igneo ſcilicet calore caſtitas & cõtinentia, in purpureo martyria martyrum, in hyacinthino doctrina maiorum, in viridi autem virtutes bonorum operum ſanctorum accipiuntur, quę per filium Dei expiratę radiando, vt radij à ſole procedũt. Præfatus autem rex miſſis exercitibus ſuis, perdidit homicidas illos, & ciuitatem illorum ſuccendit, quia cũ dolores, videlicet veteres & noui, præcurrendo præteriêrant, omnipotens Deus iratus ſuper inimicos ſuos, quãdò Romani principes Ieruſalem, quę ſanguine veri agni & ſanguine aliorum ſanctorum perfuſa erat, ſuffodiendo totam euerterunt, & omnia legitima eorum, qui in ea habitabant, illos occidendo & vendendo, deſtruxerunt. Tunc Eccleſia iterùm reædificata eſt, quemadmodùm ciuitas ſancta Ieruſalem noua deſcẽdit de cælo, à Deo parata ſicut ſponſa ornata viro ſuo, quoniã agnus Dei ad ſe collegit lactentis, pucrilis, iuuenilis, maturæ ac decrepitę ętatis homines, quibus Eccleſiam in nouitate bonorum operum & in humilitate deſcendentium de cælo virtutum ornauit, velut vnuſquiſq; eorum bona & ſancta opera perfecit, à ſpiritu ſancto parata, quemadmodùm ſponſa ornatur viro ſuo, cùm in dilectione eius ardet, vt etiàm Eccleſia Chriſto coniuncta eſt, ſic & in electo ſuo, ſcilicet b. Roberto, Deus fecit, quem in infantia ſua totum perfudit, & quem ad bonum

Eccleſiæ ſtabilitas. ☞

Colores arcûs, merita ſanctorum. Caſtitas martyrum doctrina.

Apo. 21.

bonum finē perduxit, qui clarus genere & diuitijs ſeculi, per libertatem benedictionis Dei charus Deo extitit. Nā vt in vera viſione video, beatus patronus noſter Robertus, patre ſuo orbatus, cum matre ſua vidua in hoc loco viuens, & operibus bonis inſudans, ac Deo in caſtitate, humilitate & ſanctitate ſeruiens, cum caducis & temporalibus æterna prǫmia mercatus eſt. Sicut enim viuens lumen in vera viſione mihi oſtendit, & me docuit, ſic de ipſo loquar. Vbicunquè opinio veræ ſanctitatis fuit, ibi ſanctitas ſtare & permanere diù potuit: vbicúquè vera ſanctitas non fuit, ibì mendacium durare diù nō potuit, quemadmodùm Diuina maieſtas apertè oſtendit, cùm me & quaſdam ſorores mecum ad locum reliquiarum eius per magnum miraculum magnarū viſionum tranſtulit, vt omnibus cernētibus apertè appáret. Pater ergò matris B. Roberti de Lotharingia oriundus, ibidèm princeps extitit, & magnam latitudinem prǫdiorum ac diuitiarum in regione natiuitatis ſuæ & in alijs circunquaquè poſitis regionibus & circa fluēta Rheni in * Pinguis habēs, magnus & nominatus inter principes ſeculi habebatur. Qui verè catholicus exiſtens, in temporibus imperatoris Magni Caroli claruit, puellamq́;, matrem videlicet B. Berthæ, ex longinquis regionibus in magnis diuitijs ortam, ſibi in matrimonium coniunxit. Ex qua dum filiā, matrem ſcilicet B. Roberti habuiſſet, ipſam adultam pagano & tyranno cuidam, nobili tamē & duci ſecundùm ſeculi dignitatē, Robolao dicto, cum adhuc pagani & Chriſtiani propter rudimentum veræ fidei ſimul habitarent, gloria cōiugij ſolenniter aſſociauit, & prǫdia ſua quǫ circa Rhenum in Pinguis habebat, eadem filiæ ſuæ in dotem cōtulit, quatenùs ob elegantiam generis ſui, & ob amplitudinem prǫdiorum ſuorum, idem Robolaus ad Chriſtianū nomen cogi poſſet, quod tñ nihil profuit. Qui poſtq̄ cùm ea per aliquod tēpus laudabiliter

Vita S. Roberti.

Sāctitatis ſtabilitas.

Mendacij inconſtantia.

B. Berthæ.

liter vixiſſet, poſteà honeſtos mores ipſius videns, grauiter tulit, ac ſe alienis mulieribus coniungens, non illam tamē more coniugij deſeruit, ſed tyrannidem incredulæ mentis gerens, baptiſmum non amauit. Vndè beata mulier hæc valdè cruciabatur, in corde ſuo Deo vouens, vt ſi ab illo liberaretur, thalamo alterius viri non aſſociaretur, & ob hoc etiàm ſuſpirijs, lachrymis, orationibus ac eleemoſynis ſacrificiū laudis Deo offerens, dicebat: O o, quandò liberabor de occupatione ſeculi huius, quæ animę meę & corpori meo amarus carcer eſt? De beneuolentia autem B. Berthæ magìs quàm de ſanctitate eius loquamur, vt gloria in excelſis Deo, & in terra pax hominibus bonæ voluntatiș ſit. Nam ipſa tandem filium concepit & peperit, & ſi dicere liceret, pannis illū vt B. Dei genitrix Maria filium ſuum. Cuius pater plurima gloria ſeculi, vt præfatum eſt, pollens, in monte illo qui * Lubim dicitur, caſtrum valdè munitum habuit, & per totam prouinciam illam, ferè vſq; ad Moguntiam ciuitatem, ducatum tenuit. Cumq; B. infans Robertus trium annorum eſſet, pater eius in magnis prælijs contra Chriſtianos dimicans, occiſus, coram Deo & hominibus interijt, & beata Bertha vxor ipſius vidua remanſit.

Vouit caſtitatem b. Bertha.

Luc. 2.

* Lubun

Mors patris Roberti.

Reliqua huc ſpectantia, ſcriptor præ feſtinatione quædam importuna, ex Originali archetypo excerpere non potuit.

VITA S. HILDEGARDIS ABBATISSAE IN MONTE S. ROBERTI PROPE BINGAM, TRIBVS LIBRIS compræhenſa.

PROLOGVS IN VITAM S. HILdegardis Virginis.

DOminis venerabilibus Ludouico & Godefrido Abbatibus, Theodoricus humilis ſeruorũ DEI ſeruus, Salutem cum deuotis orationibus.

Authoritatis veſtræ præceptum accepi, vt poſt Godefridum, virum ingenio clarum, vitam S. ac Deo dilectæ Hildegardis virginis, (quam ille honeſto ſtylo inchoauit, ſed non perfecit) in ordine redigerem, & quaſi odoriferis floribus ſerta contexens, viſiones eius, geſtis ſuis inſertas, ſub diuiſiõe librorum, in vnius corporis formam redigerem. Viſum eſt mihi hoc opus viribus meis nimis arduum, quin etiàm & verecundum, vt ſcilicet quaſi quidam arbiter ſederem, & de alieno opere ſententiam tenerem, cùm eccè dubio & anxio influxit animo, quòd vires quas imperitia denegat, charitas miniſtrat: & melius eſſe, cum pudore hominum ferre ridiculum, quàm inobedientiæ ſubire periculũ.

Itaq; parui eo modo, vt præfati viri liber, primę poſitionis locum obtinens, nullam ſuæ diſpoſitionis patiatur iacturam: Deindè ſecundus liber, viſionum pulcherrimum & admirabilem textum: Tertius, miraculorum quæ mirabilis DEVS per eam operari dignatus eſt, à nobis digeſtam, diuiſam & ordinatam contineret ſcripturam. Ità præcedentis Scriptoris non minuetur gloria, & ad veram ſapientiam, cæleſtemque viſionem & diuinam virtutem legentium incitabitur memoria. Quis enim bonus non magis incitabitur magnis affectibus ad vitam perennem, ſanctè & piè & iuſtè viuendo, anhelare, cùm viderit gemmam præclaram, tot ornamentis virtutum, videlicet virginitatis, patiẽtię ſimul & doctrinæ, tam inſigniter radiare? Idcircò dedimus operam, nè in abſconſo
Matth. 5. vel ſub modio accenſa lucerna CHRISTI poneretur, quaſi occultanda, ſed ſuper candelabrum poſita, luceret omnibus qui in domo DEI ſunt, vitæ, verborum & morum ſplendifluis exemplis imitanda. Quòd ſi quid in hac re indocta obſequentis peccauit temeritas, benigna iubentium Dominorum indulgeat charitas: totumque ſuo delictum aſcribat ſtudio, quæ tam graui nos imbecillos voluit onerare operis negocio. Igitur vt qualitas eiuſdem operis clariùs eluceſcat, hæc epiſtola ei cum ſubiectis capitulis præſcribatur, vt quid vbì lector inuenire debeat, citiùs agnoſcatur.

INCIPIVNT CAPITVLA primi libri.

1 De natiuitate, oblatione & educatiõe S. virginis, & quomodò ad ſcribendum illuſtrata ſit claritate Diuini luminis.

2 Quomodò in monaſtica profeſſione ſub ſacro velamine pro-

fecerit, quanuis continuos languorum dolores ſæpè ſuſtinuerit.

3 Quòd cùm ſcribere reuelata ſibi in ſpiritu dubitaret, infirmabatur: cùm verò ab abbate ſuo adhortata ſcriberet, rurſùm ſanabatur.

4 Quòd Papa Eugenius à Treberi nũcijs & literis ſuis eam viſitauit, & ad ſcribendum ea quæ in ſpiritu videbat, eum animauit.

5 Quòd infirmitate languit, cùm locum cęlitùs oſtẽſum, cum puellis ſuis adire demorata fuit.

6 Quòd totiès inualitudine laborauit, quotiès ſupernæ viſionis iuſſa perficere tardauit.

7 Quòd locum ſuum precio & concambio à proprietarijs abſoluens, Moguntinum Epiſcopum defenſorem elegit: iterumq; correpta, iuit, & eum ab Eccleſia ſanctũ Dyſibodi abſoluit.

8 Quòd actiuæ vitæ ſeruans laborem, contemplatiuæ partem prælegit meliorem: & quòd de ſpeculatione ſua ſcripſit ad monachum Guibertum Gemblacenſem.

9 Quòd ſpeculationis modum mirum habuit & valdè rarum, & quòd modò in actiua, modò deſudabat in contemplatiua.

dam non exigua volumina. Verùm hoc ex ipſius potiùs dictis in promptu eſt declarare. Ait enim ſic in lib. ſuo, qui Sciuias prętnotatur: Cùm XL. duorum annorum, vij.q; menſiũ eſſem, maximę coruſcationis igneum lumen aperto cælo veniẽs, totum cerebrum meum tranſfudit, & totum cor, totumque pectus meum, velut flamma, non tamen ardens, ſed calens, ità inflammauit, vt ſol rem aliquam calefacit, ſuper quam radios ſuos ponit. Et repentè intellectum expoſitionis librorum, videlicet Pſalterij, Euangelij & aliorum Catholicorum, tam veteris quàm noui Teſtamenti voluminum ſapiebam, nõ autem interpretationem verborum textûs eorum, nec diuiſionẽ ſyllabarum, nec cognitiõem caſuum aut temporum habebã.

SEd vt ad propoſitum redeam, virgo Chriſti voto monaſticę profeſſiõis & ſacri velaminis benedictiõe prouecta creſcebat, & ibat de virtute in virtutẽ, annitente & congaudente prouectibꝰ eius ſuprà pręnominata matre venerab. quę iam ex diſcipula magiſtrã ac præuiam ſemitarum excellentiam, eam fieri cum admiratione cernebat. Flagrabat ſiquidem in eius pectore charitatis benignitas, quę nullum à ſua latitudine excluderet. Turrim quoquè virginitatis, murus tuebatur humilitatis: hinc cibi potusque parſimonia, veſtium vilitate fouebatur: inde tranquillitas cordis pudibunda, ſilentio ac verborum parcitate mõſtrabatur: quæ omnia ſanctarũ monilia virtutũ, ſummi fabricata manu artificis, patientia cuſtos in ſpõſa Chriſti exornanda ſeruabat. Sed quoniam vaſa figuli probat fornax, & virtus in infirmitate perficit: non defuerunt ei ab ipſa ferè infantia crebri & penè continui languorum dolores, ità vt & pedũ inceſſu perrarò vteretur: & cùm tota carnis materia fluitaret, vita illius eſſet quædam precioſæ mortis imago. Quantum verò exterioris hominis viribus deerat, tan-

[Margin: 2. — Virginitas / Humilitas — Ecci 27. — 2. Cor. 12.]

tum interiori per ſpiritum ſcientiæ ac fortitudinis accedebat: & corpore tabeſcente, mirum in modum feruor ſpiritûs inæſtuabat.

3. CVmque in ſancto propoſito multis annis ſuccreſcens, ſoli Deo complacere ſatageret, iamq; tempus inſtaret, quo ad multorum prouectum vita eius ac doctrina pateſceret, cōmonetur diuinitùs, voce ad eam facta, vt decætero quæ videret & audiret, ſcribere non cunctaretur. Illa verò per fœmineā verecundiam & vulgi vaniloquia, & temeraria hominū iudicia trepidante, quę oſtenſa ſunt cælitùs ſecreta, reuelare ſtimulo acriori coarctaretur, non hæſitare, tandemq; dum longa ægritudine tabefacta decubuiſſet, primò cuidā monacho, quem ſibi magiſtrum propoſuerat, & per eum Abbati ſuo, cū metu & humilitate cauſam huius flagelli aperuit. Ille rei nouitatem inſolitam mente pertractās, quanquàm Deo nihil impoſſibile eſſe cognoſceret, adhibitis de collegio prudentioribus, experiendum iudicauit quod audiebat, ac de ſcripturis & viſiōibus eius quędam ſciſcitatus, ea quæ Deus daret, monuit declarare. Mox vt illa ſcribendi opus, quod non didicerat, attentauit, redeunte virium ſibi ſolita poſſibilitate, de lecto languoris erigitur. Tunc Abbas, accepta inuſitati miraculi certitudine, non ſuo contentus iudicio, rem ad publicam notitiā vidit eſſe proferendam; veniensq; ad matricem ſedem Mogūtinam, coram venerabili archiprçſule Henrico & capitaneis Eccleſiæ, quod cognouerat, expoſuit. Scripta quoquè quæ virgo beata nuper ediderat, oſtendit.

4. PEr idem tempus S. Romanæ ſedis antiſtes felicis memorię Eugenius, celebrato Remis vniuerſali concilio, per Adelberonem Treuirorum archiepiſcopum deuocatus, Treueri mora-

morabatur. Viſum eſt pontifici Mogũtinæ ciuitatis & maioribus cleri, ad Apoſtolici cognitionẽ eſſe veniendũ, quatenùs ipſius authoritate noſceretur, quid de compertis recipiẽdum ex aut refutandũ foret. At Papa ſummæ diſcretiõis auditu tãtæ nouitatis attonitus, cùm Deo ſciret cuncta eſſe poſſibilia, rem diligentiùs inueſtigare geſtiens, venerabilẽ Virduni præſulem, & cum eo Adelbertum primicerium, aliasque perſonas idoneas dirigit ad cœnobium, ſub quo eadem virgo tot annis degebat incluſa, vt ſinè ſtrepitu vel curioſitatis acumine, quid rerum eſſet, ab ipſa ſciſcitarentur. Quibus humiliter inquirẽtibus, cùm illa ſimpliciter quæ de ſe erant, aperuiſſet, ad Apoſtolicum rediẽrunt, & magna ipſius magna cunctorum adſtãtium expectatione, quæ audiẽrant, retulerunt. His Papa recognitis, iubet repræſentari ſcripta beati Hildegardis, quæ ſibi de pręfato cœnobio perlata ſuſceperat, & ea manib' proprijs tenens, ipſeq; recitatoris vice functus, Archiepiſcopo & Cardinalibus, omnibus qui de clero aderant, publicè legit, ac reſponſa virorum, quos ad hęc indaganda miſerat, pronunciãs, omnium mentes & voces in laudem conditoris & congratulationem excitauit. Aderat etiàm ibidèm ſanctę recordationis Bernardus Abbas Claræuallis, quo mediante, cæteriſque annitentibus, monebatur ſummus pontifex, nè tam inſignẽ lucernam ſilentio tegi pateretur, ſed gratiam tantam, quam tẽpore ipſius Dominus manifeſtare vellet, ſua authoritate confirmaret. Ad hęc reuerendus pater patrum, tam benignè quàm & ſagaciter aſſenſum prębens, literis ſalutatorijs beatam virginem viſitauit, in quibus conceſſa ſub Chriſti & beati Petri nomine licentia proferendi, quęcunque per ſpiritumſanctũ cognouiſſet, eam ad ſcribendum animauit. Sed & locum, quo illa fouebatur, honorauit, datis ad Abbatem & fratres cœnobij gratulatorijs ex ſuo nomine literarum apicibus.

S. Bernardus.

Igi-

hæc habitacula præparabantur, dum propter moras Diuinæ viſionis exequendæ, iaceret greſſuum penitùs officio deſtituta, & tanquàm ſaxea rupes, de lecto in quem deciderat, nullatenùs moueri poſſet, non ſatis credulus Abbas referentibus, intrauit vt videret. Cumque totis viribus per ſe conaretur, vel de capite illá ſuſtollere, vel de latere in latus reclinare, nihilq; conando penitùs efficeret, tam inſolito ſtupefactus miraculo, cognouit non paſſionis humanæ, ſed Diuinæ correptionis eſſe quod gerebatur: nec vlteriùs contraeundum fore cæleſti edicto, nè deterius quippiam & ipſe pateretur. Quoniam verò locus prenominatus, partim ad Moguntinę Eccleſię canonicos pertinebat, & fundus cum oratorio S. Roberti, poſſeſſio erat comitis Bernhardi de Hildensheim, facta per interuentum fidelium legatione, virgo Dei prę ſcia, licentiam ſibi & ſororibus ſuis obtinuit illic inhabitandi.

Facta immobilis.

Cauſa differétię inter Palatinũ & Moguntinũ.

IGitur poſt longam gradiẽdi defectionẽ, dum iam vtrinquè deliberatum eſſet, vt cum conſororibus dimitteretur ad locum, quem in ſpiritu pręuiderat, ingreſſus Abbas ad iacentem & afflictam, dixit, vt in nomine Domini ſurgeret, abitura ad manſionem ſibi cęlitùs prędeſtinatam. Tunc illa dicto citiùs ſurgente, tanquàm nihil tam prolixo tempore debilitatis ſenſiſſet, ſtupor & admiratio cunctos qui aderant, appręhendit. Nec immeritò, cùm & ea quę circa decumbentem geri viſa erant, non minùs eſſent ſtupenda, quia ex quo locum mutãdi cęlitùs accepit mandatum, quotiès res ad effectum tendere videbatur, totiès illa leuamẽ paſſiõis in ſuo corpore ſentiebat: ac vice mutata, quotiès obnitentium contradictione caſſari negocium cernebatur, totiès iſta, licèt abſens, intenſiore grauamine laborabat. Aliquandò de ſtratu repentè conſurgens, cunctosq; recluſiõis angulos & habitacula perambulans, lo- 6.

qui omninò non poterat: rurſumq́; ad lectum rediens, deficiente greſſu, loquebatur vt priùs. Quo languoris genere non tunc ſolùm laborauit, ſed & quotieſcunquè fœminea trepidatione tardâſſet, vel dubitâſſet ſupernæ voluntatis peragere negocia, hoc certitudinis in ſe capiebat argumentum.

7. TAndèm ergò Dei famula cum decem & octo puellis Deo ſanctis, priſtinę habitationis loco decedente, quantū his quos deſerebat, doloris & luctûs derelinquebat, tantum regioni ad quam accedebat, gaudij & exultationis afferebat. Fuerunt nanq; illi de Bingenſi oppido & contiguis villis multi honoratorum, & de plebe non exigua multitudo, qui eam cū grandi tripudio & Diuinis, laudibus exceperunt. At ipſa cū ſuo (immò Chriſti) grege puſillo, paratum ſibi locum ingreſſa, Diuinam quę cuncta diſpenſat, ſapientiam deuota cordis alacritate magnificabat, & commiſſas tutelę ſuę ſanctimoniales virgines, materno affectu fouebat, & regularibus inſtitutis prudenter imbuere non ceſſabat. Et nè alieni iuris poſſeſſionem videretur inuaſiſſe vel occupare, de donarijs fidelium, quę fama nominis eius adducti deferebant, locum ſuę habitationis, partìm dato precio, partìm facto concambio, à proprietarijs prædictis obtinuit. Quem quia liberum ſuſcepit, liberū manere perpetuò conſtituit, ità vt patrocinio tantùm Moguntinæ Eccleſiæ ſubiectus, non alium, quàm ſedis ipſius archiepiſcopum haberet defenſorem, nè, ſi laicum aduocatum ☞ aſſumeret, ouili lupum videretur inducere: quo ferè generali morbo per orbem plurimę vexantur ac vaſtantur Eccleſiæ. Ergò prę latos cœnobij de quo migrauerat, hoc tantùm ſubiectionis ſibi ſuiſque filiabus retinuit, vt quę de ſpiritualibus, hoc eſt, de ordinis tenore & de monachatûs profeſſione quærenda eſſent, ab eis potiùs quàm aliundè ſuſciperent: & prout

res &

res & tempus poſceret, ſacerdotes de ipſo cœnobio ſuſciperēt, quos propria & libera electiōe nominatim expetiuiſſent: qui eas tam in cura animarum ac Diuinis exequendis officijs, q̄ in temporalium procuratione ſuſtentarent. Quę omnia non ſolùm permiſſu, ſed & conſulto venerab. Henrici atq; Arnoldi Moguntinę metropolis archipręſulum, ſed & ſcriptis eorundem cum conſenſu Abbatū, decreta & confirmata ſunt: & nè quid poteſtatis in prędia S. Ruperti ſibi vſurparet Eccleſia S. Dyſibodi, priuilegiorū authoritate, immò vt preſſiùs dicam, ſuperni numinis interdicto vetitū eſt: ſiquidē hæc ipſa virgo, dum reuelatione intima cognoſceret, pro tali negocio eūdum ſibi eſſe ad idem cœnobium, & inſtàr Ionæ prophetę trepidatione quadam detineretur, Diuinæ caſtigatiōis flagello tacta, penè languit vſq; ad mortem. Quo verbere commonita, ſe fecit in oratorium deportari, ibiq; ſe, quò DEVS iubebat, ituram, ſi correptio ceſſaret, deuouit. Deindè petijt, vt æquo impoſita, & manibus ſuſtentata deduceretur: moxque vt viæ pauxillū deducta eſt, receptis viribus lætabunda procedebat. Perueniensq; ad montem pręnominati confeſſoris, cur venire compulſa eſſet, expoſuit, atq; locum ſuę habitationis cū allodijs ad ſe pertinentibus, ab illius cœnobij fratribus abſoluit, relicta illis plurima portione poſſeſſionum, quę illi cum ſororibus ſuſceptis, traditę fuerāt, & inſupèr pecuniarum nō modica quantitate, nè quid vſquā iuſtę querelę relinqueret. Ion. 1.

VErùm vt ea quę ſeries narratiōis exigit, repetam, B. Hildegardis quanuis in ſe Lię parturientis crebros dolores ſuſtineret, nihilominùs ſpecioſæ Rachelis oculos claros, lumine ſpeculatiōis internę paſcebat: & quęcunq; interiùs adſpexiſſet, dictis & ſcriptis, prout nouerat expedire, pandebat. De quo genere ſpeculandi ſeu videndi modo, (qui perrarus ac pluribus etiā excellentiū ſanctorū noſcitur in has mortali- 8.

tatis vmbra incompertus fuiſſe) res poſcit vt aliqua dicantur: quod ipſius verbis potiſſimùm, quantùm vel ipſa pandere potuit, cognoſcatur. Sic enim dicit in epiſtola, qua ad Vuibertũ Gemblacenſem monachum, de his quæ de ea relatu famę audierat, ſciſcitantẽ, reſcripſit: Deus (inquit) vbi vult, ad gloriã nominis ſui, & non terreni hominis, operatur. Ego quidem trementem timorem habeo, quoniam nullam ſecuritatem vllius poſſibilitatis in me ſcio. Sed manus meas ad Deũ porrigo, quatenùs velut penna, quę omni grauedine virium caret, & quę per ventum volat, ab ipſo ſuſtinear: nec ea quę video, perfectè ſcire poſſum, quàm diù in corporali officio ſum, & in anima inuiſibilis, quoniã in his duobus homini defectus eſt. Ab infantia autem mea, oſſibus & neruis ac venis meis nondũ confortatis, viſionem hanc in anima mea vſq; ad prę ſens tempus ſemper video, cùm iam pluſquàm LXX. annorũ ſim: animaque mea, prout Deus vult, in hac viſione ſursùm in altitudinẽ firmamenti, & in viciſſitudinem diuerſi aëris aſſcendit, atq; inter diuerſos populos ſe dilatat, quanuis in longinquis regionibus & locis à me remoti ſint. Et quoniam hęc tali modo in anima mea video, idcircò etiàm ſecundùm viciſſitudinẽ nubium & aliarum creaturarum ea conſpicio. Iſta autem nec exterioribus oculis video, nec exterioribus auribus audio, nec cogitatiôibus cordis mei, nec vlla collatione quinq; ſenſuum meorum percipio: ſed tantùm in anima mea, apertis exterioribus oculis, ità quòd nunquàm in eis defectum eſtaſis paſſa ſum, ſed vigilanter die ac nocte ea video.

Mod⁹ quo omnia vidit, admirabilis.

☞

9. ITaq; ſicut ex verbis præcedentibus colligimus, verè mirus & perrarus huic S. virgini ſpeculationis adfuit modus. Nẽpe ad ſimilitudinem ſanctorum animalium, quæ vidit Ezechiel, ipſa certum pennatum animal ibat, & nõ reuertebatur: &

Ezech.1.

&iterùm ibat,& reuertebatur:quia ab actiua vita quam appræhenderat,ad quælibet infima non reuertebatur:& à contemplatiua,quam carne obſita, iugiter tenere non poterat, in actiuam vitam reuertebatur. Quaſi enim ei de actiuæ vitæ modo diceret DEVS, Non te deſeram neque derelinquam,à Ioſ.1. bono propoſito non permiſit eam redire: & iterùm, quaſi de contemplatiuæ vitæ modo ei diceret, Auerte oculos tuos, Can.6. quia ipſi me auolare fecerunt:de ſpeculatione ſuæ incompræhenſibilis maieſtatis, ad actualis vitæ laborem eam permiſit redire. Auerte(inquit)oculos tuos à mea contemplatione, quia ipſi me auolare faciunt,dum me in hac vita ad perfectum compræhendere non ſufficiunt. Vndè & Pſalmiſta Pſal.63. ait:Accedit homo ad cor altum,& exaltabitur DEVS: quia quo altiùs puro corde quæritur,eo ſublimiùs, quàm ſit incópręhéſibilis,cópręhenditur.Eo modo beata virgo in carne adhuc poſita, & per actiuam laborabat,& per contemplatiuam in ipſam Diuinitatis lucem totis deſiderijs inhiabat. Sed hîc primo libro ponentes terminum,benedicamus Dominum,qui ancillam ſuam,ab ipſo ortûs ſui principio electam reſpexit, & eam dilectam vſque ad claritatem viſionis ſuæ prouexit.

Explicit liber primus vitę S.Hild. virginis.

PROLOGVS IN LIBRVM SECVNDVM VITAE S. HILDEGARDIS.

GRandem quidem materiã, ingenia parua nõ ſufferũt: ſed charitas & obediẽtia, quibus me totum ſemper vobis debere profiteor, Ludouuice & Godefride abbates optimi, mentem meam etiàm de impoſſibilibus ad poſſibilem facultatem efferunt. Vndè quanuis nullo fretus ingenio, tamen præceptis veſtris in charitate Chriſti obtemperaui, et libellum ſecundum de vita B. Hildegardis virginis, ſecretis & arcanis viſionibus quaſi quibuſdam amœnis floribus reſperſum, ab eo loco quo præcedentem librum Godefrid⁹ bonæ memoriȩ terminauit, ordinare & perficere, Deo fauente, curaui. In quo ex verbis ipſius Deo dilectæ virginis tanta elucet claritas prophetiæ, vt nihil minus ab antiquis patribus videatur percepiſſe gratia. Nempe ſicut legitur de Moyſe, quòd indeſinenter fuerit in tabernaculo: ſic & ipſa in viſionum cæleſtium morabatur vmbraculo: videlicet vt ſicut ille, ſic iſta à Deo, vt aliquid diſceret, aut auditores ſuos aliquid doceret. An nõ morabatur in cæleſti tabernaculo, & tranſcẽderat nebulã totius carnalitatis, cùm dictatum & verba Euãgelij Iohannis, In principio erat verbum, & cætera, eam docuit ſpiritus veritatis? Ipſe enim ſpiritusſanctus, qui in cor Iohannis profluxit, quandò hanc profundiſſ. reuelationem de pectore Ieſu ſuxit, per diuiſiuam ſuæ dignatiõis gratiam hoc iſtam voluit diſcere, quod ille dignus fuit dicere. Sed de his interìm loqui differamus, & propoſita, adſpirante ipſo ſpiritu, diſſeramus. Nec moueat lectorem, quòd quædam quȩ in prȩcedenti libro vitæ eius præſcripta ſunt, eadem in ſubſequenti

Ioan. 1.

Ioan. 13.

eius

eius opere viſionum eius, nihilominùs deſcripta ſunt, quia dignum iudicauimus, vt & qualitas ordinis in recitatiõe hiſtoriç eius ſeruaretur, & authoritas vel integritas verborum, quç per ſpiritum ſanctum prolata ſunt, in deſcriptione viſionum eius nullatenùs mutilaretur. Inprimis autem & huic libello capitula præfigantur, vt locis ſuis ea quæ ſequuntur, faciliùs inueniantur.

CAPITVLA LIBRI SECVNDI.

1 De his, quç ſcripto, cãtu, literis & lingua inſolita expreſſit, & quis ea grammaticè diſpoſuit.
2 Quòd in prima viſione, de ſuo ſcribit timore, & de Papæ benedictione, & ſcribendi permiſſione.
3 De ſententia libri, Cantica Canticorum, quòd frequenter tangebatur per Spiritum.
4 Quòd ad ſe venientes exhortans, abdita mentium humiliter propalauit meritorum.
5 De ſecunda viſione, pro qua cæcitatem incurrit, quia eã celauit, & quòd multa aduerſa pertulit.
6 Quòd ipſa cum loco quem ſibi Dominus elegit, Deborç quondàm prophetiſſæ & loco ſuo comparata ſit.
7 De tertia viſione & loci ſui mancipatione, & quòd Deus eam liberauit de inſtanti tribulatione.
8 Quòd Deus eam ſæpè confortabat, quãdò eam vel Diabolus, vel homo vexabat.
9 De quarta viſione, in qua bonos & malos angelos vidit.
10 Quòd languens per triennium, Cherubim prauos à ſe propellentem angelos igneo gladio, adſpexit.
11 Quòd languore & dæmonum terrore non ſolùm non eſt ſuperata, ſed & defenſione angelica eſt glorificata.

12 Quòd

12 Quòd philoſophus conuerſus, Deum in ea laudauit: & quòd ſuas puellas à dæmonum vanitatibus caſtigauit.

13 Quòd nec proſperis eleuabatur, nec aduerſis deprimebatur.

14 De quinta viſione, vbi agit de carnis & ſpiritûs colluctatione, & S. patrum laudabili exemplificatione.

15 De ſexta viſione, in qua turres & diuerſa habitacula vidit.

16 De ſeptima, in qua dicit, quomodò Iohannis Euangelium didicit.

17 Quòd ſpiritus ſpecialis gratiæ, fonte eam potauit ſapientiæ.

LIBER SECVNDVS, IN QVO INSERTAE SVNT VISIONES S. VIRGINIS Hildegardis.

IGitur beata virgo in loco ad quem viſu Diuino migrauerat, librum viſionum ſuarum, quem apud montem S. Dyſibodi inchoauerat, cõſummauit, & quædam de natura hominis & elementorum, diuerſarumq; creaturarũ, & quomodò homini ex his ſuccurrendum ſit, aliaq; multa ſecreta prophetico ſpiritu manifeſtauit. Patet etiàm, quàm eleganter epiſtolis de diuerſis prouincijs ad ſe directis, reſponderit

derit,ſi quis tenorem verborũ eius ex reuelatione Diuina prolatorum altiùs conſiderare voluerit. Sunt tamen in vnum volumen compilatæ, & ſuæ, & illæ, quæ ad ſe fuerant deſtinatæ. Quis verò non miretur, quòd cantum dulciſſ. melodiæ mirabili protulit ſymphonia, & literas non priùs viſus, cum lingua edidit anteà inaudita? Præter hæc Euangelia quædam expoſuit, aliasq; typicas expoſitiones compoſuit, quæ om̃ia, quia ei clauis Dauid aperuit, gratulari meritò & cantare animę ſuæ licuit, quòd eã rex in cellaria ſua introduxerit, vt inebriaretur, ab vbertate domûs ſuæ, & potaretur torrente voluptatis ſuæ: vndè & ipſa, ſicut ſcriptum eſt, à timore Domini concipiens, pareret, & ſpiritum ſalutis ſuper terram faceret. Magnum eſt etiàm illud & admiratione dignum, quòd ea quę in ſpiritu audiuit vel vidit, eodem ſenſu & eiſdem verbis circunſpecta & pura mente manu propria ſcripſit & ore edidit, vno ſolo fideli viro ſymmyſta contenta, qui ad euidentiam grammaticæ artis, quam ipſa neſciebat, caſus, tempora & genera quidem diſponere, ſed ad ſenſum vel intellectum eorum nihil om̃inò addere præſumebat vel demere. De hoc certè etiàm ad Adrianum papam ſcripſit, quòd ſic in cæleſti viſione ſibi dictum audiuit: Cùm deſupèr tibi oſtenſa ad formam humanę conſuetudinis nõ protuleris in Latina lingua, quia hęc conſuetudo tibi non eſt data, ille qui limã habet, ad aptum ſonum hominum explere non negligat. Cõgruum autem videtur, vt hoc in loco ſcripta viſionum eius aliqua inſeramus: & ex his, quàm conuenienter ſententia illa de canticis, Dilectus meus miſit manus ſuas per foramen, & venter meus intremuit ad tactum eius, ſibi ad aptari queat, videamus. Hæc ſcripta ità ſe habent:

Apo.3. Can.1. Pſal.35. Eſa.26. Can.5.

In myſtica (inquit) viſione & in lumine charitatis de ſapientia, quæ nunquàm deficiet, verba hæc ſic audiui & vidi: 1. Viſio.

O o Quinq;

Quinque toni iuſtitiæ humano generi à Deo miſſi intonant, in quibus ſalus & redemptio credentium cõſtat. Et hi quinq; toni excellentiores omnibus operibus hominum ſunt, quia omnia opera hominum de his nutriũtur, qui ſunt qui in ſonis non eunt, ſed cum quibus omnia opera hominis, in quinque
Gene.4. ſenſibus corporis eius perficiũtur. Et de illis talis ratio eſt: Primus ton⁹ per fidele Abel ſacrificiũ, quod Deo immolauit, opere completus eſt. Secundus aũt, quandò Noe per pręceptũ Dei
Gene.6. arcam ædificauit. Tertius verò per Moyſen, quãdò ei lex data
Exo.20. eſt, quę punctũ circuncisionis Abrahę fuit. Sed in quarto tono verbum ſummi patris in virginis vterũ deſcendit, & carnẽ induit, quia idem verbum cum aqua limum coagulauerat, & ſic hominem formauerat: vndè & omnis creatura per hominẽ ad ipſum clamauit, qui eam fecerat, ſicq; propter hominem
Ge.1. & 2. Deus omnia in ſe portauit. Alio enim tempore hominem creauit, alio autem ipſum portauit: vt oẽs quos conſiliũ ſerpentis perdiderat, ſibi attraheret. Quintus aũt tonus perficietur, cùm omnis error & irriſio finietur: & tunc homines videbũt & cognoſcent, ꝙ nullus citra Dominum quicquam facere poſſit. Hoc verò in quinq; tonis à Deo miſſis vetus & nouum teſtamentum perficietur, ac mirificus numerus hominũ complebi-
Iudicium extremũ. tur. Et poſt hos quinq; tonos filio Dei quoddam lucidũ tempus dabitur, ità quòd ab om̃i carne palàm cognoſcetur. Poſteà Diuinitas in ſemetipſa operabitur, quandiù vult. Sapientia quoquè in lumine charitatis docet, & iubet me dicere, quomodò in hac viſione conſtituta ſum. Et ego verba hęc nõ dico de me, ſed vera ſapientia iſta dicit de me, & ſic loquitur ad me: Audi ô homo verba hęc, & dic ea non ſecundùm te, ſed ſecundùm me: & docta per me, hoc modo dic de te: In prima formatione mea, cùm Deus in vtero matris meæ ſpiraculo vitę ſuſcitauit me, viſionem iſtam infixit animæ meæ. Nam poſt incarnatio-

nationem Chriſti anno M.C. doctrina Apoſtolorum & ar-
dens iuſtitia,quam in Chriſtianis & ſpiritualibus cõſtituerat, 1100.
tardare cœpit,& in hæſitationem vertebatur.Illis temporibus
nata ſum,& parentes mei cum ſuſpirio Deo me vouebant,ac
tertio ætatis meæ anno tantum lumen vidi, quòd anima mea
cõtremuit:ſed prę infantia de his nihil proferre potui.In octa-
uo aũt anno ętatis meę in ſpiritualem conuerſationẽ Deo ob-
lata ſum,& vſq; in quintũdecimum annũ,fui multa videns &
plura ſimpliciter loquens,ità quòd & admirabantur, qui hæc
audièrunt,vndè venirent,& à quo eſſent.Tunc & ego in me
ipſa admirata ſum,quòd cùm infrà in anima vidi, exteriorem
etiàm viſum habui: & quòd hoc de nullo homine audi-
ui,atque viſionem quam in anima vidi,quantùm potui, cela-
ui: multaque exteriora ignoraui,de frequenti ægritudine quã
à lacte matris meæ hucuſquè paſſa ſum, quę carnẽ meam ma-
cerauit, & ex qua vires meæ defecerunt. His valdè fatigata,
à quadam nutrice mea quæſiui, ſi aliqua exceptis exterio-
ribus videret, & nihil mihi indè reſpondit, quoniam ni-
hil videbat. Tunc magno timore correpta, non audebam
hæc cuiquam manifeſtare, ſed tamen plura loquendo, di-
ctando, de futuris ſolebam enarrare. Et quandò hac vi-
ſione pleniter perfundebar, multa quæ audientibus aliena
erant,loquebar. Sed cùm vis viſionis aliquantulùm ceſſit, in
qua me plùs ſecundùm mores infantis, quàm ſecundùm an-
nos ætatis meæ exhibui, valdè erubui, & ſæpè fleui: &
multotiès libenter tacuiſſem, ſi mihi licuiſſet. Præ timore
autem, quem ad homines habebam, quomodò viderem,
nulli dicere audebam.Sed quædam nobilis fœmina, cui in di-
ſciplina eram ſubdita, hæc notauit,& cuidam ſibi notæ mo-
nachæ aperuit. Eidem fœminæ DEVS per gratiam ſu-
am quaſi riuulum ex multis aquis infudit, ità quòd bonis

operibus quietem non tribuit, quouſquè bono fine præſentem vitam finiuit, cuius etiàm merita Deus per quędam pulchra oſtendit ſigna. Poſt cuius finem ità permanſi videns in XL. ætatis meæ annum. Tunc in eadem viſione magna preſſura coacta ſum palàm manifeſtare, quæ videram & audiêram. Sed valdè timui & erubui proferre quę tam diù ſilueram. Venæ autem medullæ meæ tunc plenæ virium erant, in quibus ab infantia & iuuentute mea defectum habebam. Iſta cuidam monacho magiſtro meo intimaui, qui bonæ conuerſationis & diligentis intentionis ac velutì peregrinus à ſciſcitationibus morum multorum hominum erat. Vndè & eadem miracula libenter audiebat, qui admirans mihi iniunxit, vt ea abſconſa ſcriberem, donèc videret, quæ & vndè eſſent. Intelligens autem quòd à DEO eſſent, abbati ſuo intimauit, magnoq; deſiderio deincèps mecum in his laborauit. In eadem viſione ſcripta prophetarum, ☞ Euangeliorum, & aliorum ſanctorum quorundam philoſophorum, ſinè vlla humana doctrina intellexi, ac quędam ex illis expoſui, cùm vix notitiam literarum haberem, ſicut indocta mulier me docuerat. Sed & cantum cum melodia in laudem DEI & ſanctorũ abſq; doctrina vllius hominis protuli & cantaui, cum nunquàm vel neumam, vel cantum aliquem didiciſſem. Hæc ad audientiam Moguntinæ Eccleſiæ allata cùm eſſent & diſcuſſa, omnes ex DEO eſſe dixerunt, & ex prophetia quam olim prophetæ prophetauerant. Deindè ſcripta mea Eugenio Papæ, cùm Treberi eſſet, allata ſunt, qui ea gratâter coram plurimis legi fecit, ac per ſeipſum legit, multumq; de gratia DEI confidens, benedictionemq; ſuam cum literis mihi mittens, pręcepit vt ea quę in viſione viderem vel audirem, ſcriptis attentiùs commendarem.

3. Itaque B. virginis pulcherrima viſione & ſui timoris, quē ad-

ad acceſſum Spirituſſancti capiebat, recitatione, de Apoſtolici quoquè benedictione, & de percepta ab eo ſcribēdi permiſſione, patenter colligimus, quòd ille dilectus ſuus ſponſus cęleſtis Ieſus Chriſt' verè miſit manū ſuū, i. operationē & inſpirationē ſpirituſſancti per foramen, hoc eſt, per occultā gratiā ſuam, & venter eius, ſcilicet mens ſua, ad tactum eius, hoc eſt, ad infuſionem gratiæ ſuæ intremuit, ob inſolitum vigorem ſpiritûs, & pondus quod interiùs ſenſit. Quid aptiùs? quid conuenientius? Certè ſicut per illum in Helia ſibilum auræ tenuem frequentior viſitatio ſignatur, ità Diuini Spiritûs ſaporem totiès deguſtabat mens eius, quotiès in contemplationis ſublimitate ſuſpendebatur. Et quid fecit? Surrexi, inquit, vt aperirem dilecto meo. O verè beata virgo, quę ſicut ſcriptū eſt, quia dilexit cordis munditiam, propter gratiam labiorum ſuorum habet amicum regem, id eſt, Chriſtum à quo tale percepit donum. Secundùm menſuram enim, quam ſibi dare Spirituſſanctus voluit, (nam ſicut ſpirat vbi vult, ſic etiàm diuidit ſingulis prout vult) quin ſurgeret & dilecto aperiret, recuſare non poterat: & nunc voce, nunc literis, peſſulum oſtij ſui aperiens dilecto, foris exequebatur, quod intùs audiuit. Quid intùs audiuit? Deriuētur foràs fontes tui, & in plateis aquas tuas diuide.

Cant. 5. 3. Reg. 19. Cant. 5. Prou. 22. Ioan. 3. Can. 5. Prou. 5.

4. Igitur dum ad hunc modum bonorum operum riuis affluentibus quaſi paradiſi fluminibus irrigaretur, non modò tota vicinia, verùm etiàm omnis tripartita Gallia atque Germania cōfluebant ad eam vndiquè vtriuſque ſexûs populorum examina, quibus per Gratiam Dei vtriuſq; vitæ affatìm accōmoda impendebat exhortamina. Ad ſalutem enim animarum ſuarum proponebat eis & ſoluebat quęſtiōes ſanctarum ſcripturarum. Plurimi conſilium ab ea percipiebāt neceſſitatum corporalium, quas patiebantur: nōnulli quoquè be-

nedictionibus ſuis à languoribus alleuiabantur. Quia verò prophetico ſpiritu cogitationes & intentiones hominum cognoſcebat, quoſdam peruerſa & friuola mente ad ſe, quaſi ad explorandum, accedentes redarguebat: qui dum ſpiritui qui
Acto. 6. loquebatur, non valerent reſiſtere, correpti & emẽdati, cogebantur à prauo incepto deſiſtere. Sed & Iudæos dum ad ſe venirent cauſa interrogationis, conuictos de lege ſua, ad Chriſti fidem exhortabatur verbis piæ admonitionis. Omnibus
1. Cor. 9. enim, iuxta Apoſtolũ, omnia facta, extraneis quidẽ aduẽtantibus, quanuis reprçhenſibilibus, blandè & leniter, prout eis videbat competere, loquebatur. Secum autem commorantes puellas, cum multo dilectionis ac materne dulcedinis affectu caſtigabat, quotiès vel rancor cuiuſlibet cõtrouerſiæ, vel dolor ſecularis triſtitiæ, ſiue deſidia, aut negligentia in eis oriebatur. Deniquè voluntates, intentiones & cogitationes earũ intantùm perſpiciebat, quòd in officijs etiàm Diuinis, ſecundùm qualitatem cordis ſui, proprijs benedictionibus eis reſpondebat. Præuidebat enim in ſpiritu vitam hominũ & conuerſationẽ, necnon & vitæ prçſentis quorundam conſummationẽ, ac ſecundùm qualitatẽ morum & meritorũ, gloriã & pœnas animarum eorũ: quç tamẽ tanta myſteria nulli prçterq̃ illi ſoli homini reuelabat, cui (vt prçdiximus) oĩa ſecreta ſua manifeſtabat. Sicut deniq; tempus tacendi, ità nouerat, quid & vbi, & cui, & cur, & quomodò, & quandò tempus eſſet loquendi. In his autem omnibus ſummã omnium virtutum ſeruabat humilitatem. Et ſciens quia Deus ſuperbis reſiſtit, humilibus autem dat gratiam, ſemper gratiç Diuinæ oĩpotentem laudabat benignitatem.

(Marginal references: Eccés 3. beside "ta ſua manifeſtabat"; Iaco. 4. beside "tum ſeruabat"; 1. Pet. 5. beside "ſtit, humilibus")

Tantis ac talibus gratiarum adornatam dotalibus ſponſus cçleſtis, ſponſam ſuam dilectam, licèt crebris inuiſeret viſitationibus, tamen vt ſcriptũ eſt, quantò magna erat, humiliaret
Eccl 3. ſe

ſe in oĩbus, permiſit eam ſæpè varijs ęgritudinũ vexari paſſionibus. Quod vt euidentiùs pateat, textus viſionũ eius producatur in mediũ, vt & virtus in infirmitate perfecta non lateat, & lectoris etiàm, dum alternis vti delectatur, alleuietur tædium. Vis ſcire quid perpeſſa fuerit pro eo, quòd non manifeſtauerit oſtenſam ſibi cælitùs viſioné, propter ſuam de loco, in quo tũc erat, in alium tranſmigrationem? Audi ipſam ità ſcribentem: Quodam (inquit) tempore ex caligine oculorũ nullum lumen videbã, tantoq; pondere corporis deprimebar, ꝙ ſubleuiari non valens, in doloribus maximis occupata iacebam: q̃ ideò paſſa ſum, quia non manifeſtaui viſioné, quæ mihi oſtenſa fuit, ꝙ de loco in quo Deo oblata fuerã, in alium cum puellis meis moueri deberé. Hæc tam diù ſuſtinui, donèc locum in quo nunc ſum, nominaui: & ilicò viſu recepto, leuiùs quidé habui, ſed tamen infirmitate nondùm ad plenum carui. Abbas aũt meus, & fratres & popul⁹ eiuſdé prouincię, cùm percepiſſent de hac mutatione, quid hoc eſſet, quod de pinguedine agrorũ & vinearũ & de amœnitate loci illius, ad inaquoſa, vbì nulla eſſent cõmoda, ire vellemus, mirũ habuerunt: & nè hoc fieret, ſed vt nobis reſiſterent, in inuicèm conſpirauerunt. Me quoq; quadam vanitate deceptã eſſe dicebãt. Cumq; hæc audiſſem, cor meũ contritum eſt, & caro mea & venæ aruerunt: & per dies plurimos lecto decumbens, vocem magnam audiui, me prohibentem, nè quicquã ampliùs in loco illo de viſione hac prôferré vel ſcriberem. Tunc quædã nobilis Marchioniſſa nobis nota, archiepiſcopum Moguntinũ adijt, & ei hæc omnia, alijsq; ſapientibus manifeſtauit. Qui dixerunt, quòd nullus locus, niſi per bona opera ſanctificaretur: vndè & hoc, vt fieret, conueniens videtur. Tunc antiquus deceptor per multas irriſiones me excribrauit, ità quòd multi dixerunt: Quid eſt hoc quòd huic ſtultæ & indoctæ fœmi-

Humilitas ſumma virtus.

2. Mac. 15.

Pſal. 72.

fœminę tot myſteria reuelantur, cùm multi fortes & ſapientes viri ſint? In diſperſionem itaque vertetur. Multi enim de reuelatione admirabantur, vtrùm à Deo eſſet, an de inaquoſitate aëriorum ſpirituum, qui multos ſeducunt. Et ità in iſto loco cum XX. puellis nobilibus & diuitibus parentibus natis, manſi, nullam habitationem ſeu habitatorem hìc inueniens, excepto veterano quodam & vxore eius ac filijs. Tanta quoquè aduerſitas tribulationum & preſſura laborum ſuper me cecidit, velut cùm tempeſtuoſa nubes ſolem obtegit, ità ꝙ valdè ſuſpirans & lachrymas fundẽs dixi: O o, Deus nullũ cõfundit, qui in ipſum confidit. Sed iterùm Deus gratiam ſuam mihi adhibuit, quemadmodùm cùm ſol recedẽtibus nubibus appáret, & velut cùm mater flenti infanti lac prębet, vndè ipſe poſt fletum gaudet. Tunc in vera viſione vidi, quòd tribulationes iſtæ in exemplo Moyſis ſuper me veniſſent, quia cùm ille filios Iſrael de Aegypto trans mare rubrum duceret in deſertum, ipſi contra DEVM murmurantes, Moyſen quoquè valdè afflixerunt, quanuìs eos Deus mirificis ſignis illuſtrâſſet. Ità Deus aliqua parte me affligi permiſit à communi populo, à propinquis meis, & ab aliquantis qui mecum manſerũt, cùm eis neceſſaria defuerunt, niſi quantum nobis per gratiã Dei in eleemoſynis dabatur: quia ſicut filij Iſrael Moyſen afflixerũt, ità & iſti ſuper me caput mouẽtes, dixerũt: Quid prodeſt, quòd nobiles & diuites puellæ, de loco in quo eis nihil defuit, in tantam penuriam deuenerunt? Nos verò gratiam Dei nobis ſuccurrere expectabamus, qui hunc locum nobis oſtenderat.

Exo. 16.

Poſt preſſuram doloris huius gratiam ſuã Deus ſuper nos pluit. Nam multi qui nos priùs contemnentes, inaquoſam inutilitatem nominauerant, venerunt ad nos vndiquè, adiuuãtes & benedictionibus nos replẽtes. Multi etiàm diuites, mortuos

tuos ſuos in honore apud nos ſepeliêrunt. Plurimi quoq; viſionem hanc in fide cognoſcentes, magno deſiderio ad nos venerunt, ſicut per prophetam dictum eſt: Venient ad te qui detrahebant tibi. Tunc ſpiritus meus reuixit, & quę priùs in dolore fleueram, nunc quia Deus in obliuionem me non duxiſſet, præ gaudio fleui, cùm locum iſtum extollendo, & multis vtilibus rebus & ędificijs multiplicando confirmauit. Sed tamen Deus noluit, quòd in plena ſecuritate conſtanter perſeuerarem, ſicut ab infantia mea in omnibus cauſis meis fecerat, cùm nullam ſecuritatem gaudij vitæ iſtius mihi dimiſit, per quod mens mea eleuari poſſet. Nam cùm librum Sciuias ſcriberem, quandam nobilem puellam ſupradictæ Marchioniſſæ filiam, in plena charitate habebam, ſicut Paulus Timotheum, quę in diligenti amicitia in omnibus ſe mihi coniunxerat, & in paſſionibus meis mihi condoluit, donèc ipſum librum cōpleui. Sed poſt hæc propter elegantiam generis ſui, ad dignitatem maioris nominis ſe inclinauit, vt mater cuiuſdā ſublimis Eccleſiæ nominaretur: quod tamen non ſecundùm Deū, ſed ſecundùm honorem ſeculi huius quęſiuit. Hæc in alia regione à nobis remota, poſtquàm à me receſſit, vitam pręſentē cū nomine dignitatis citò perdidit. Aliæ etiàm quędam nobiles puellæ ſimiliter fecerunt, ſe à me ſeparantes: ex quibus quædam poſteà tam negligenter viuebant, quòd multi dixerunt, quia opera eorum oſtenderēt, quòd in ſpiritumſanctum, & in hominem qui de ſpirituſancto loquebatur, peccâſſent. Ego autem & diligentes me, admirabamur, cur tanta perſecutio ſuper me veniret, & Deus conſolationem mihi nō adhiberet, cùm in peccatis perſeuerare non vellem, ſed bona opera, Deo adiuuante, perficere deſiderarem. In his librum Sciuias cōpleui, ſicut Deus voluit.

Esa. 60.

Phil. 2.

Ex pręcedenti viſionis deſcriptiōe & B. virginis liquet af-

flictione, quòd locum quem ſibi prẹmonſtratum & pro quo retardantẽ cęcitate caſtigauit: ipſe Dñs elegit & prẹelegit in hæreditatẽ ſibi, vt nomen ſuum ſanctũ impenſiùs glorificaretur, ibì tum propter S. Ruperti merita & ſecum ibì in Chriſto quieſcentium, tum propter profectũ S. virginis & ſecum illuc venientiũ. Inter hæc ſubit mentẽ veteris hiſtorię recordatio,
Iudic. 4. & 5. & pulchra ſe nobis offert de Delbora prophetiſſa & loco in
Delbora. quo ſedit, ad noſtrã prophetiſſam & locum noſtrũ cõparatio.
Origenes. Sic enim Origenes dicit: Prẹſtat non minimã conſolationem mulierũ ſexui, & prouocãt eas nè pro infirmitate ſexûs deſperent, etiàm prophetiæ gratię capaces ſe fieri poſſe, ſed intelli-
Puritas mentis. gant & credant, quòd meretur hanc gratiã puritas mentis, nõ diuerſitas ſexûs. Delbora quippe, q̃ apes interpretatur, in prophetię forma verſatur. Certũ nanq; eſt, quòd omnis prophetia ſuauis cęleſtis doctrinę fauos & dulcia diuini eloquij mel-
Pſal. 11. la componat, vt Dauid dicit: Quàm dulcia faucibus meis eloquia tua ſuper mel ori meo. Hæc inter Rama & Bethel ſedere dicitur, & Rama, excelſa: Bethel, domus Dei interpretatur. Nihil enim humile, nihil deiectum erga prophetię ſedem re-
Prou. 31. peritur. Sicut & apud Salomonem ſedes ſapientiæ, vel in portis ciuitatum conſiſtit, vel in murorum mœnibus habitat, vel in turribus liberè agit. Hoc modo ꝓphetia in B. Hildegardi inter domum Dei & excelſa dicitur habitâſſe, quod nunc videri etiàm in promptu ſit localiter: poteſt tamen accipi & ſpiritualiter. Docet enim te, ô S. anima, quęcũq; ibì habitas, quæ ſuper terram ſunt reſpuere, & quę in cælorum excelſis ſunt, vbì
Col. 3. Chriſtus in dextera Dei ſedet, quærere. Illuc te prophetia eius hortatur aſſcendere, illuc auditores ſuos molítur imponere.
Ezec. 3. Benedicta ergò gratia Dei de loco ſuo, de cuius emancipatione, quam in Spiritu prẹuidit beata virgo, dicit ità in ſcripto ſuo: Vidi in viſione, & docta & coacta ſum, vt prælatis

meis

meis reuelarem, quòd locus noſter cum ſuis pertinentijs à loco in quo Deo oblata fueram, abſoluẽdus eſſet, prçterq̃ quòd ſubiectionem & obedientiam Deo ibi ſeruiẽtibus deberemus, quandiù bonam fidem erga nos inueniremus. Hçc Abbati meo intimaui, ſed infirmitate correptus, nihil indè diſpoſuit, quoniam & poſt paucos dies vitam finiuit. Ad Abbatem verò ſuccedentem & Moguntinum Archiepiſcopum & maiores Eccleſiæ cùm hçc perueniſſent, in fide & charitate ea ſuſceperunt, atque ità fieri cùm ſigillo ſcripturç confirmauerunt. Inter hçc à quibuſdam multas infeſtationes pertuli, ſicut Ioſue, quem præ alijs victorem, inimici conabantur ducere in confuſionem. ſed ſicut Deus ipſum adiuuit, ità me & filias meas liberauit. Sed ſicut Ioſeph fratres ſui inuidebant, quòd à patre plùs alijs amaretur, ac ipſum vendentes, tunicam eius ſciſſam patri retulerunt, dicentes, quòd fera illum deuorauerit: ità & quidam maleuoli tunicam gratiæ & laudis Domini in nobis ſcindere volebant: ſed Deus nobis ſuccurrit, ſicut Ioſeph in honorem reſtituit. Quanuis autem multã preſſuram haberemus, tamen per gratiam Dei augmentabamur, ſicut & filij Iſrael, qui quanto plùs opprimebantur, tanto magìs creſcebant. In gaudio itaque cordis mei ad DEVM adſpiciebam, & quia in tribulationibus mihi adſtiterat, ſecura eſſe volebam. Geneſ. 37. Exo. 1.

8. Hic opportunè conſiderare poſſumus, quòd beata virgo, licèt corpore infirmitatis attritione, Diabolicæ quoquè & humanæ infeſtationis prçgrauaretur vexatione, ſemper tamen Diuina roborari & confirmari meruit conſolatione. Siquidem Spirituſſanctus gratiam ſuam multis profuturam, in electo vaſe ſuo volens conſeruare, omnis fæculentiæ rubiginem lima correctionis in ea ſtuduit elimare, vt

ex caſtigatione proficiens, voluntatem Domini diligenter in-
Rom.12. ueſtigaret: & iuxta Apoſtolum, rationabile obſequium Deo reddens, totum vitę ſuę curſum ad eius ſententiam ordinaret: & meritò. Gratuito enim ſuo dono, naturæ & gratiæ ſimul illuſtrans eam bono, pręparabat ei gratiam in abundantia magna & gloria, gratiam in terris, gloriam in cælis, gratiam ſublimium meritorum, gloriam ineffabilium pręmiorum dabat. Indè eſt quòd à terrenis caſtigabatur, ſicut ſcriptum eſt:
Heb.12. Flagellat Deus omnẽ filiũ quem recipit, vt in ea meritorũ augerent merita, ſicut & in ſubſequenti viſione declaratur, quã deſcribit ità:

9. In lectũ ęgritudinis quodã tẽpore me Deus ſtrauit, & aërijs
Viſio 4. pœnis totũ corpus infudit, ità q; venę cũ ſanguine, caro cũ liuore, medulla cũ oſſibus in me aruerunt, velut aĩa mea à corpore eximi deberet. In iſto ſtrepitu xxx. dies fui, ità q; ex calore aërij ignis venter meus feruebat. Vndè quidã hanc ægritudinem pro pœna computabant. Virtus quoq; ſpiritũs mei, carni meę infixa, defecit, nec ex hac vita tranſlata, nec pleniter fui in ea. Corpus etiàm meũ immutatum ſternebatur in terrã ſup cilicium, nec tñ vidi finẽ meum, cùm & pręlati mei, filię & proximi, cũ planctu magno venirent, & obitũ meũ viderent. At ego in vera viſione aciẽ magnam angelorum, humano intellectui innumerabilẽ, per hos dies interdùm vidi, qui de exercitu illo
Apo.12. erant, qui cum Michaele contra draconem pugnabant, & hi ſuſtinebant qd de me Deus fieri iuberet. Sed vnus fortis ex eis, clamabat ad me, dicens: Ei Ei, aquila, quarè dormis in ſcientia? Surge de dubitatione. Cognoſceris. O gemma in ſplendore, omnes aquilæ videbunt te, ſed mundus lugebit, vita autem ęterna gaudebit: & ideò aurora ad ſolem ſurge. Surge ſurge, concede & bibe. Mox acies tota clamabat voce ſonora: Vox gaudij, Nuncij ſiluerunt, Nondùm venit tempus

pus tranſeundi, puella ergò ſurge. Statìm corpus meum & ſenſus mei ad præſentem vitam mutabantur. Quod filię meę, quæ priùs fleuerant, cernentes, de terra me leuantes, in lectũ repoſuerunt, & ſic priſtinas vires recepi. Pœnalis autem infirmitas à me pleniter non receſſit: ſed tantùm ſpiritus meus de die in diem, plùs quàm priùs, in me confortabatur. Nam peſſimi aërij ſpiritus, quibus pœnales cruciatus hominum iniuncti ſunt, pœnam hanc, quæ mihi ab eis, vt Deus permiſit, inferebatur, ſubminiſtrabant, ſicut & tortores fecerunt, quæ B. Laurentio & alijs martyribus prunas apponebant, qui & ad me feſtinantes, voce magna clamabant: Seducamus iſtam, vt de Deo dubitet & blaſphemet, cur eam tantis pœnis implicet. Sicut enim in Iob permiſſiõe Dei factum eſt, quòd Satan cor- Iob 2.
pus eius ità percuſſit, quòd vermibus ſcateret: ità aërius ignis ſubintrans, carnem meam conſumpſit: quod & Ieremiæ acci- Thre 3.
dit, qui dolorem ſuum flebiliter planxit. Sed diabolus ei perſuadere nõ potuit, quòd Deum blaſphemaret. Ego verò mollis in carne, timida in mente, de pœnis iſtis plurimùm terrebar. Sed Deus me confortauit, quòd eas patienter ferebam, atque in ſpiritu meo dixi: O O Domine DEVS, omnia per quæ me tangis, bona eſſe ſcio, quoniam cuncta opera tua, bona & ſancta ſunt, quoniam hæc ab infantia mea promerui. Sed tamen cõfido, quòd animam meam in futura vita ſic cruciari non permittas.

Cumque in his doloribus adhuc laborarem, in vera viſione 10.
admonita ſum, vt ad locum in quo Deo oblata eram, irem, & verba quæ DEVS mihi oſtenderat, proferrem: quod & feci, ac in eodem dolore ad filias meas redij. Ad alia quoquè loca congregationum iter arripui, ac verba quæ Deus iuſſit, explanaui. In his omnibus vas corporis mei quaſi in clibano coctum eſt, ſicut & DEVS multos probauit, quos verba ſua

proferre iuſſit: vndè laus ſibi ſit. Qui & magnum auxilium in duabus filiabus meis & alijs mihi præbuit, quòd paſſionibus meis infatigabiliter condolebant. vndè & ſuſpirans Deo gratias egi, quòd homines tædium meî nō habebant. Si enim tantam preſſuram dolorum, qui à DEO non eſſent, in carne mea habuiſſem, tam diù viuere non potuiſſem. Quanuis autem in his cruciarer, in ſuperna viſione tamen dictaui, cantaui, ac ſcripſi, quæ ſpiritusſanctus per me proferre volebat. In his autem languoribus triennio finito, vidi quòd Cherubim in flagrante igne, in quo ſpeculum myſteriorum DEI eſt, aëreos ſpiritus qui me torquebant, quaſi igneo gladio inſequebatur, ità quòd à me fugerent, clamantes: Ah Ah, Væ Væ. Num iſta iſta ſic abibit, quòd eam non rapiemus? Mox ſpiritus meus in me pleniter reuixit, corpusq; meum in venis & medullis recreatum eſt, ſicq; tota conualui.

11. Eccè qualiter S. virgo duplici modo nūc languorum doloribus cruciata, nunc dæmonum terroribus vexata, ſub defenſione angelica glorificabatur. Deniquè ex vna parte, qua laborabat infirmitate, fœmina miræ innocentiæ muniuit ſe virtute patientiæ, & quaſi eius moleſtiæ ſermo Diui-
2.Cor. 12. nus blandiretur, Sufficit, inquiens, tibi gratia mea, nam virtus in infirmitate perficietur: libenter gloriabatur in infirmitatibus, vt inhabitaret in ſe virtus CHRISTI: & eo præſumebat ſe diligi, quo merebatur argui. At ex altera parte, qua dæmonum iritabatur arte, bellatrix egregia iterū ſe do-
Ephe.6. ctrinæ Apoſtolicæ armauit cuſtodia. Quaſ Galeam, inquit, ſalutis aſſumite, & gladium ſpiritûs, quod eſt verbum DEI.
Ibid. Et iterùm: Induite vos armaturam DEI, vt poſſitis ſtare aduersùs inſidias Diaboli, quia non eſt nobis colluctatio aduersùs carnem & ſanguinem, ſed aduersùs principatus & poteſtates tenebrarum harum. Hac itaque magna bellandi arte,

arte, & his armis propugnatrix inuicta decertabat: & adhuc carne incluſa, & in terris poſita, contra ſpiritualia nequitię in cæleſtibus dimicabat. Quapropter & ipſi principes tenebrarum horruerunt, quandò tanta arte inſtructam & omni armatura fortium vallatam fœminam contra ſe procedere viderunt. Horruerunt, inquam, & Væ ſuum conclamantes, cum confuſione fugerunt, quoniam timor & tremor ſuper eos venerunt, cùm viderunt Cherubin terribilem vt caſtrorum aciem ordinatam, famulam quidem DEI protegentem, ſe autem flammea framea, nè eam vexarent, proſequentem. Itaque admirati ſunt, conturbati ſunt, commoti ſunt, tremor appræhendit eos, ità vt dicerent: Caſtra DEI ſunt hæc, fugiamus Iſraelem. Et ſtatìm fugerunt. Ità inter ſuperos & inferos ſpiritus athleta DEI luctabatur. propulſatisque aduerſarijs, læta ſemper victoria gloriabatur. Nec illud ſilendum, quòd cùm quadam vice febribus laboraret, quoſdam ſanctos vidit qui dicebant: Vindica Domine ſanguinem ſanctorum tuorum. Et alij ad ipſam: Dolorem, inquiunt, quem pateris, bona voluntate ſufferre debes. Et eccè alij ſancti ità inter ſe conferebant: Nobiſcum ibit, an non? Et alij reſpondebant: Præterita, præſentia, & futura nondùm permittunt eam: ſed tamen cùm opus ſuum perfecerit, nobiſcum eam tollemus. Tunc ſimul omnes clamabant: O felix anima & certiſſ. ſurge, ſurge ſicut aquila, quia ſol te produxit, & neſciſti. Et ilicò conualuit. Nec ſolùm cùm moleſtiam languorum vel ſæuitiam dæmonum, ſed etiàm cùm inſectationes incurrit hominum, affuit ei Dominus: & corda aduerſariorum cóuertit in melius, ſicut ipſa deſcribit de conuerſione philoſophi, primò ſibi, immò DEO contrarij, in quo verè poſteà facta eſt mutatio dexteræ excelſi: & cùm vanitates, quæ per deceptionem Sathanæ oriebantur in cordibus

Can. 6.

Pſal. 47.

Gen. 32.

Apo. 6.

Pſal. 67.

bus puellarum ſuarum, remouit exhortationibus ſanctarum ſcripturarum, de quibus ità dicit: Quidam philoſophus de diuitijs honoratus, cùm de his quæ videram, diù dubitâſſet, tandèm ad nos venit, & locum noſtrum ædificijs, allodijs, & alijs neceſſarijs valdè ornauit: vndè anima mea exhilarata fuit, quia DEVS in obliuionem nos non adduxit. Acri enim ſcrutatione, ſed ſapienti, exquiſiuit, quæ eſſent vel vndè eſſent viſionis huius ſcripta, donèc inſpiratione Diuina pleniter credidit, & qui priùs malitioſis verbis nos ſpreuerat, cùm DEVS iniuſtitiam in corde eius ſuffocâſſet, maioribus benedictionibus ad nos conuerſus fuit: ſicut & Pharaonem DEVS in mari rubro ſubmerſit, qui filios Iſrael capere voluit. De huius immutatione multi admirati, magìs crediderunt, & per ipſum ſapientem DEVS benedictionem ſuam ſuper nos fudit, ſicut vnguentum, quod deſcendit in barbam barbam Aaron. Vndè & omnes nos eum patrem nominauimus. Hic & qui tantus princeps in nomine ſuo fuit, petijt, vt apud nos ſepeliretur, & ità factum eſt. Tunc mens mea ſolidata eſt, & curam egi filiarum mearum in neceſſarijs tam corporum quàm animarum, ſicut à magiſtris mihi erat ſtatutum. Ad veram ergò viſionem adſpiciebam magna ſolicitudine, quomodò aerij ſpiritus contra nos pugnarent: vidiq́ue quòd idem ſpiritus quaſdam nobiles filias meas per diuerſas vanitates quaſi in rete perplexerant. At ego per oſtenſionem DEI, eis hoc innotui, ipſaſq́ue verbis ſanctarum ſcripturarum & regulari diſciplina, bonaq́ue conuerſatione circumdedi & muniui. Sed quædam ex eis toruis luminibus me adſpicientes, verbis occultè me laniabant, dicentes quòd importabilem ſtrepitum regularis diſciplinæ, quo eas conſtringere vellem, ſufferre non poſſent. Sed DEVS in alijs bonis ſapientibusq́ue ſororibus, quæ in omnibus paſſionibus meis mihi

Marginal notes: Exo. 14. (beside "raonem DEVS in mari rubro"); Pſal. 132. (beside "barbam barbam Aaron")

mihi adſliterunt, ſolatium adhibuit, ſicut in Suſanna factum Dan.13.
eſt, quam DEVS à falſis teſtimonijs liberauit. Quanuis autem huiuſmodi tribulationibus frequenter fatigarer, tamen librum vitæ meritorum diuinitùs mihi reuelatum, per gratiam Dei ad finem perduxi.

Sic inter aduerſa & proſpera ſe agebat virgo Deo deuota, 13.
vt nec in proſperis eleuaretur, nec in aduerſis deprimeretur: ſed in vtroque vnum & eundem ſeruans vigorem, nec vituperio concutiebatur, nec laude ſeducebatur. Intentum enim, tanquàm arcum, animum ad omnem diſciplinā habebat: quo non langueſcente, authoritate modò manſueta, modò ſeuera ſe ſuosq; regebat. Erat quippe in ea, comitate condíta grauitas, & ex eius lingua melle dulcior orationis profluebat ſuauitas. Habebat verò in omnibus ſanam doctrinam, ſicut de natura hominis, de conflictu carnis & ſpiritûs, de ſanctorū patrum exemplis ſcribit, quod percepit per reuelationē Diuinā.

In vera, inquit, viſione vidi figuram hominis, qui quanuis 14. Viſio 5. De duab. naturis hominū.
in duabus naturis ſit animæ & corporis, vnum tamen ædificiū eſt, velut cùm homo ex lapidibus domum cōponit, de cineroſa quoquè materia eam tegit & confirmat, nè cadat & cōfundatur. Homo enim opus Dei eſt, & cū omni creatura eſt, ac om̄is creatura cum ipſo eſt. Sed opus hominis, quod ſinè vita eſt, operi Dei, quod vita eſt, ſimile non eſt, ſicut vas figuli, ędificationibus fabri ſimile nō eſt. Natura verò animæ, ad infinitam vitam adſpicit: corpus autem caducam vitam amplectitur: nec vnanimes ſunt, quia quanuis ſimul ſint in homine, in duo tamen diuiduntur. Hac ſimilitudine cùm Deus ſpiritū ſuum per prophetiam & ſapientiam, vel per miracula in hominē mittit, carni illius ſępè dolores infligit, quatenùs ſpirituſſanctus ibi habitare poſſit. Si aūt eam doloribus non conſtringit, tunc ſecularibus moribus facilè admiſcetur: ſicut in Samſone & Sa- Iudic.16. 3.Reg. 11.

lomone alijsq; accidit, qui in ſuſpirijs ſpiritûs defecerunt, ad delectationem carnis ſe inclinantes: quia prophetia, Sapiētia & miracula, in gaudio iucūda ſunt. Sed cùm homo interdùm delectationem carnis per ſuggeſtionem Diaboli colit, ſępè dicit: Ah immundo fœtore fæcis fœteo, quid eſt quòd ſpiritus carnem affligit, quia ipſe ſpiritus guſtū peccati ex natura ſua odio habet? Cùm autem caro deſideria animæ frangit propter frequentem delectationem, in qua per fœtorem peccati ſe inuoluit, ità ꝙ ſpiritus propter eandem moleſtiam ſuſpirare nō poteſt, tūc caro affligit ſpiritum, & afflictio hæc in duas partes per gratiam Dei diuiditur. Conflictus verò iſte, qui dictus

Abel. eſt de figura, quæ homo eſt, in Abel incepit, quem frater ſuus

Noe. odio habuit: & in Noe, qui à filijs ſuis iniuriam pertulit: & in

Abraham. Iacob. Abraham, qui de amicis opprobria ſuſtinuit: Et in Iacob, qui

Moyſes. propter fratrem ſuū profugus fuit: atq; in Moyſe, qui ab amicis afflictus eſt, quia inimici conſenſerūt. Hæc afflictio quo-

Iudas. què inter diſcipulos Chriſti erat, quia propter duritiam infidelitatis, caro vnius ſpiritum ſuffocauit, Cæteri autem cum

Zachæus. ſpiritu in afflictione contra carnem erant. Zachęus quoquè

Luc. 19. Euangelicus, cum ſpiritu in afflictione contra carnem fuit.

Iuuenis. Mat. 19. Iuuenis autem, qui in Euāgelio cum Chriſto loquebatur, cōtra carnem cum ſpiritu in afflictione non erat. vndè & à filio Dei fugit. Saulus etiàm in incredulitate ſua ſpiritum primitùs continuit: Sed Deus malum hoc in ipſo diſſipauit, ſicut de cę-

Acto. 9. lo ſathanam in abyſſum proiecit, & de Saulo Paulum fecit.

Gene. 4. Abel autem, qui in affluenti deſiderio animæ immolauit, ſanctificatus eſt: Cain aūt repudiatus, quia caro ſpiritum eius per odium ſuffocauit. Noe etiàm iuſtificatus, quia Deo ſacrificauit. Sed filius eius ſpurcitiæ carnis partē deridendo reſpondit: & ideò libertate caruit, nomine filij indignus, ſeruus vocatus

Gene. 9. eſt. Abrahā quoquè multiplicatus eſt, qm̄ Deo obediens, car-

nem.

nem ſuã contra carnis iura diligenter affligebat. Hic in alienã gentem conuerſus eſt. A filijs aũt & amicis eius libertas illorũ qui ſibi reſiſtebãt, euanuit: à filijs quippe Iſrael eiecti ſunt qui liberi extiterũt. Iacob quoquè Deo dilectus, quia in deſiderio animę iuſtitiã ſemper bibit, in benedictionibus Dei perſeuerauit. Eſau autem frater eius, benedictione ſpoliatus eſt, propter odiũ quod ad ipſum habuit. Moyſes famulus & amicus Dei, quæ in myſterijs & miraculis habuit & ſeruauit, reſponſum carnis in ſe oppreſſit. Vndè qui eum odio habebant, periêrũt, nec in terram promiſſionis peruenerunt. Apoſtoli carnem ſuam opprimebant. Sed Iudas in deſiderio animæ totus cæcus fuit, qui Chriſtum magìs ſequebatur, vt à populo honorificaretur, q̃ vt in eum crederet. Sicut & diſcipuli qui deſiderium animæ pleniter non habebant, doctrinam quidem Chriſti libenter audiêrũt, ſed quoniam in ſpiritu tędioſi erãt, cum perfectionem iuſtitiæ eius ſufferre non poſſent, ab eo fugêrunt. Zachæus in iucunditate carnis, afflictionem ſpiritûs contra carnem habuit, ità ꝙ opera ſua ſibi diſplicuerũt. vndè cùm de filio Dei audiſſet, ꝙ iuſtus eſſet, ilicò ad eum cucurrit, & in eũ credidit, quia peccata ſua priùs per ſpiritũ planxit. Sed iuuenis in Euangelio poſitus, diuitijs oneratus, famã rerũ libenter audiens, ad Dei filiũ venit, quęrẽs quid factur⁹ eſſet: ſed cùm perfectũ reſponſum accepiſſet, in triſtitiam corruit: & quia caro ſpiritũ ſuffocauit, à Chriſto receſſit. Saulus quoquè importun⁹, corde indurato cõtra fidẽ Chriſti cornua ſupbię erexit: ſed Deus illũ ſtrauit, carnis volũtatẽ in eo mortificauit, et ad bonũ eũ cõuertit. Ego aũt paupcula forma, hos pcipuè dilexi & inuocaui, qui carnẽ ſuã in ſpiritu afflixerũt, & ab his declinaui, qui ſe cõtra ſpiritũ indurauerũt, & eũ ſuffocauerũt. Nec vnq̃ requieui, ſed in tribulatiõibus plurimis fatigata fui, donèc rorẽ grę ſuę ſup me pluit, ſicut familiari ſuo dixit: Inimic⁹ ero inimicis

Saniſſima dogmata.

Ioan. 6.

Luc. 19.

Matt. 19.

Act. 9.

Nota inuocationẽ ſanctorũ.

Exo.23. micis tuis, & affligentes te affligã, & pręcedet te angelus meus. Et iterùm: Famulo meo pręſtiti honorem magnum, & omẽs inimicos eius humiliaui. Sed & in plurimis iniurijs DEVSità me conſtrinxit, quòd cogitare nõ audebã, quanta benignitas gratię eius erga me foret, cùm tamẽ magnas cõtrarietates illis occurrere videbam, qui veritati Dei reſiſtebant. Et de tribulationibus & pœnis, quas de aërio calore paſſa ſum, corpus meũ ità conculcatũ eſt, ſicut limoſa terra cum aqua cõglutinatur.

15. Magnę profectò eſſet vtilitatis, indagare obſcuritatẽ eloquiorum tantę ſubtilitatis, ſi non eſſet nobis indictum, potiùs textum viſionum S. virginis ſcriptis exarare, & hiſtoriam vitæ eius aliquibus verbis explanare. Exercet enim ſenſum noſtrũ, vt fatigatione fieret dilatatus: & quod capere nõ poſſet ocioſus, caperet exercitatus. Nunc verò quia ad alia feſtinamus, viſiones eius carptìm intento calamo perſcribamus. Ait enim:

16. Tres turres in viſione adſpiciebã, per quas ſapientia, quędã
Viſio 6. occulta mihi manifeſtauit. Prima tria habebat habitacula. In primo nobiles puellæ cum quibuſdam alijs erant, quæ in ardenti charitate verba Dei ex ore meo audiebant, atque in hoc ☞ quaſi eſuriẽ ſemper habebãt. Sed in ſecundo aliæ quędã ſtabiles & ſapientes fuerunt, q̃ in cordibus verbis ſuis veritatẽ DEI amplectebantur, dicẽtes: O, quãdiù iſta nobiſcũ perſeuerabit? Et ex hoc fatigatæ non ſunt. In tertio verò habitaculo fortes armati ex communi populo erant, qui vehemens ad nos iter facientes, in admirationem de prædictis miraculis ducti ſunt, magnoq; deſiderio ea amauerunt, & hoc ſæpè faciebant, ſicut communis populus in firma & forti turri alicuius principis defenſionem quærit, vt ab inimicis muniatur. In ſecunda verò turri tria habitacula erant, quorum duo arida in ſiccitate fuerunt, & eadem ſiccitas quaſi denſa nebula apparebat. Et qui in his duobus habitaculis fuerunt, in vnum conſen-

itientes

tientes, dixerunt: Quæ & vndè ſunt iſta, quę hęc quaſi de
Deo loquitur? Durum eſt nobis aliter viuere, quàm qui nos
præceſſerunt, aut qui adhuc viuunt. Quapropter ad illos qui
nos cognoſcunt, conuertemur, quia in alijs perſeuerare non
poſſimus. Sicq; ad pręfatum communem populum, & nec in
illo, nec in pręfata turri vllius vtilitatis erant. Et in vera viſiõe
audiui vocem ad ipſos dicentem: Omne regnum in ſe ipſum Luc.11.
diuiſum, deſolabitur, & domus ſupra domum cadet. In tertio
autem eiuſdem turris habitaculo cõmunis populus fuit, qui
multiplici amore, verba Dei quæ de vera viſione proferebam,
dilexit, ac in tribulationibus mihi adſtitit, quemadmdùm publicani Chriſto adhæſerũt. Sed & tertia turris tria propugnacula habebat, quorum primum ligneũ fuit, ſecundum ex fulgentibus lapidibus ornatum, tertium de ſepi factum. Aliud autem ædificium in viſiõe mihi occultatum eſt, ità quòd verba de eo nunc non dico: ſed in vero lumine audiui, quòd futura ſcriptura, quæ de illo exarabitur, fortior & excellentior pręcedentium erit.

Subſequenti demùm tempore myſticam & mirificam viſionem vidi, ità quòd omnia viſcera mea cõcuſſa ſunt, & ſen- 17.
ſualitas corporis mei extincta eſt, quoniã ſcientia mea in aliũ modum conuerſa eſt, quaſi me neſcirem. Et de Dei inſpiratione in ſcientia animæ meæ quaſi guttæ ſuauis pluuiæ ſpargebantur: quia & ſpiritusſanctus Iohannẽ Euangeliſtã imbuit, cùm de pectore Ieſu profundiſſ. reuelationẽ ſuxit, vbi ſenſus ipſius, ſancta Diuinitate ità tactus eſt, quòd abſconſa myſteria
& opera aperuit: In principiô, inquiens, erat verbũ, &c. Nam Ioan.1.
verbum quod ante creaturas ſinè initio fuit, & quod poſt eas ſine fine erit, oẽs creaturas procedere iuſſit, & opus ſuum in ęa ſimilitudine produxit, ſicut faber opus ſuum fulminare facit, quia quod ante ęuũ in prędeſtinatione ſua fuit, modò viſibi-

liter apparuit. Vndè & homo opus Dei cũ omi creatura eſt. Sed & homo operarius Diuinitatis, & obumbratio myſteriorum Dei eſſe, atq; in omnibus S. Trinitatẽ reuelare dicitur, quem Deus ad imaginẽ & ſimilitudinem ſuã fecit. Sicut enim lucifer in malignitate ſua Deũ diſpergere non potuit, ità nec ſtatum hominis deſtruere valebit, quãuis in primo hoĩe id tentauit. Omnem itaq; dictatum & verba Euangelij huius, quod de initio operis Dei eſt, ꝓdicta viſio me docuit, & me explanare fecit. Vidiq; ꝙ eadẽ explanatio initiũ alterius ſcripturę (quæ necdùm manifeſtata erat) eſſe deberet, in qua multæ ſcrutationes creaturarũ Diuini myſterij quęrendę eſſent.

Eccè quantùm, ſcribentes, progreſſi ſumus, tãtùm nobis inſigniũ viſionum, actuum & verborum B. virginis auctus eſt cumulus. In quibus ſummę gratię tanta exuberat doctrina & veritas, vt eam ſummo opere non amplecti, omni conamine nõ venerari, ingens ſit obſtinatæ mentis temeritas. Quis enim niſì ſpiritus Diuinus, gratiarũ largitor optimus, tam profluo fonte ſapientiæ ſalutaris eam potauit, quòd affluẽtia ſpiritualis doctrinæ, quaſi flumen aquæ viuæ tã largiter de eius corde emanauit? Penna ſiquidẽ internæ contemplationis, in ipſa abdita volauit ſupernę viſionis, vbi didicit Euangeliũ Iohannis. Et quis ſapiens ambigat, hanc ſanctam ſedem fuiſſe ęternę ſapientiæ, cui reuelauit Deus tantum theſaurum internę ſcientiæ? Certè moralis diſciplinæ honeſtas, quę ſibi familiaris fuit, ità naturales animi ſui motus compoſuit, vt amore Diuinę ſpeculationis, rationabili progreſſu ad ſuperna proueheretur, vbi læto cordis iubilo, ſponſo ſuo Chriſto proclamare delectaretur, Trahe me poſt te, curremus in odore vnguentorum tuorum, vbi inter habentes tres citharas, caneret canticum Moyſis ſerui Dei, & canticum agni, legis ſcilicet & Euangelij. Et nos igiť ſecundi libri termino hìc fixo, etiàm canticum

Cant. 1.

Apo. 15.

ticum laudis Domino canamus, dum tam vaſtum pelagus viſionum S. virginis enauigamus. Interim autem reſpiremus, & ad miraculorum eius libellum deſcribendum, vela nauigij noſtri, Spirituſancto fauente, reparemus.

PROLOGVS IN LIBRVM TERTIVM DE MIRAculis S. virginis Hildegardis.

DEcurſis iã duobus lib. ſuperioribꝰ de B. Hildegardis virginis vita & viſiõibus, ſubſequẽter de Miraculis eius & virtutibus ſcribere vlteriùs mihi quidẽ non eſt pigrũ, vobis autẽ neceſſarium, ô Ludovuice & Godefride Abbates clariſſ. hunc tertium aggredior ordinare librum, non ſecuritate efficientiæ, ſed pręſumptione ſuſceptum obedientiæ. Sed quarè vobis neceſſarium? Vtiquè quia valida cauſa eſt amor ſanctus, quo ſicut eam in vita dilexiſtis, ità & in morte ab ea nõ ſeparari pio affectu propoſuiſtis. Hoc itaq; S. amore affectis vobis fuit neceſſariũ, ꝙ per me veſtrum vicariũ, geſta eius ad notitiã peruenirent futurorũ hoĩm, vt pro his glorificarent Dñm, qui in ſanctis ſuis mirabilis, mirabiliter in ea operatus eſt, vt in oĩbus bonis eſſet immutabilis. Quicq̃d enim de ea dici poteſt, totũ eſt iucundũ & amabile, totũ decorũ, vtile & honorabile: quia nõ ſolùm omni morũ ſanctitate, vel myſteriorũ Dei interna cõtẽplatione, verùm etiã ſpectabilis fuit & eſt miraculorũ inſigniũ operatiõe, quorũ numerũ excedens tanta habetur copia, ꝙ eam verbis vix poſſunt extollere etiã præclara ingenia. Sed tamẽ ad enarranda pauca de pluribus, ſi vobis orantibus Dñs dignẽt nobis in altũ ductis, ſpiritûs ſui aurã proſperã dare, ſecundo verbi curſu portũ ſalutis ſperamus intrare, Valete.

Phil. 3.

CAP.

CAPITVLA LIBRI TERTII DE virtutibus S. virginis Hildegardis.

1. De eo quòd puellam ſanauit à tertianis.
2. Quòd monachum ab eiſdem liberauit.
3. Quòd ſamulam à tumore colli liberauit.
4. Quòd Sueuum à tumore totius corporis liberauit.
5. Quòd infantem ſeptem menſium, de motu corporis horrendo liberauit.
6. Quendam remotum virum de dolore gutturis ſanauit.
7. Puellæ triduo non loquẽti, aqua quam benedixit, & loquelam & vitam reſtituit.
8. De eadem aqua, iuuenis in extremis agens, conualuit.
9. Quòd de pane menſæ ſuę benedicto, puellam liberauit, quæ inſano iuuenis cuiuſdam amore æſtuauit.
10. Quòd matronę tranſalpinæ literas miſit, per quas fluxus ſanguinis reſtitit.
11. Quòd ex capillorum eius circuncinctione, vxor Scolteti in Binga, partûs ſoluta eſt diuturno labore.
12. Similiter aliæ duę reſti eadem capillorum eius circuncinctæ, liberatę ſunt à ſimili labore.
13. Quòd alię duę mentis amentia captæ, ſenſum receperũt.
14. Quòd iuuenem, qui ſe ſuis orationibus commẽdauit, per viſum ab inſidijs inimicorum liberauit.
15. Quòd militi in extremis poſito viſum eſt, quòd ei manus impoſuit, & ſtatim conualuit.
16. Quòd presbytero expoſuit literas, in palla altaris inuentas, vnde ille correptus & correctus, monachus eſt effectus.
17. Quòd multis ciuitatibus & monaſterijs verbum Dei annunciauit.
18. Quòd cęco puerulo viſum reſtituit.

19. Quòd

19. Quòd cùm quendam hominẽ à caduco liberâſſet morbo, & hoc ille conuicaneis ſuis propalâſſet, multi ad eam venerunt, & curati ab ipſo languore, rediêrunt.
20. Quòd inter cætera virtutum inſignia, dæmones eijciẽdi ei affuit gratia: & deſcriptio ipſius de quadam dæmoniaca, & de arte & fumoſitate diabolica.
21. De Epiſtolis ad ſe, & à ſe miſſis pro præfata dæmoniaca.
22. Quòd poſt ſeptem annos ad ſe ducta, octauo tandèm meritis eius eſt curata.
23. Quòd XL. diebus grauiter infirmabatur, & cùm verba Dei, ad quoſdam ſpirituales deferret, alleuiabatur.
24. Quòd pulcherrimum iuuenem vidit, qui dæmones à ſe & omnem infirmitatem fugauit.
25. Quòd rogata ab Abbate ſuo & fratribus, ſcripſit vitam S. Dyſibodi in viſione oſtenſam ſibi.
26. Quòd librum Diuinorum operum & multas ſcripturas reliquit, & quòd quinque dæmoniacas liberauit.
27. De felici tranſitu ſuo, & de ſignis quæ apparuerunt in obitu ſuo.

LIBER TERTIVS
DE MIRACVLIS S. HILDEGARDIS.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

IGitur curationum tam potens gratia in virgine enituit
beata, vt nullus ferè ægrotus
ad eam acceſſerit, quin continuò
ſanitatem receperit.
Quod ex ſubiectis ſatis patebit
1. exemplis. Puella quędam
nobilis Hildegardis, parentes,
domum & ſeculum reliquerat,
& S. Hildegardis piæ
matris magiſterio ad votum
adhæſerat. Hæc quodam tempore,
cùm tertianis febribus vexaretur, nec vllo remedio cura-
Mar.16. retur, vnicum ſibi incidit conſilium, vt ſanctæ virginis implo-
raret auxilium. Quæ iuxta verbum Domini, Super ęgros ma-
nus imponent, & benè habebũt: manum ſibi imponens cum
benedictione & precibus, ſanauit eam propulſatis febribus.

2. Subſequẽti tempore, quidam frater Roricus, qui in quadã
cella ſub monachico habitu & propoſito religioſè conuerſa-
batur, ſimili modo tertianis acriter torquebatur. Qui audi-
ens in prędicta ſorore factum miraculum, deuotè & humili-
ter eius petijt & obtinuit benedictionis ſignaculum: ex quo
ſtatim febris fugata eſt, ęgrotus curatus eſt.

3. In eodem cœnobio Bertha quædam ancilla ſororibus ſe-
dulè ſeruiebat, quã tumor colli & pectoris vehementer ange-
bat.

bat. Siquidem ad hoc dolor proceſſerat, quòd nec cibum nec potum capere, nec ſaliuam deglutire poterat. Hæc ad famulã Dei adducta, ſignis potiùs quàm verbis, morbi morti iam proximi flagitauit remedia. Cui illa compatiens, etiàm propter boni ſeruitij ſui aſſiduitatem, ſigno S. crucis locis dolentibus contrectatis, optatam reddidit ſanitatem.

Sueuus quidam de vico Daleuingun, toto corpore intumuit: & audita fama eius, emẽſo magno itinere ad eam veniens, ſpe ſua fruſtratus non fuit. Deniquè per aliquot dies charitatiuè eum ſecum detinuit, & manibus ſuis languidum cõtrectans & benedicens, per gratiam Dei priſtinæ incolumitati reſtituit. 4.

Infans quidam de Rudenesheim Simon, vij. hebdomadas natus, miſerabili motu membrorum omniũ fuit agitatus, qui à nutrice ſua delatus, precibus eius DEO annuente, eſt ſanatus. 5.

Non ſolùm autem vicinis, ſed etiàm ſubueniebat longè poſitis. Quidam enim Arnoldus de Vuaccherneim olim ſibi notus, guttur ità dolens, quòd habitum ſuum difficulter trahebat, quia per ſe nõ poterat, orationum eius ſuffragia deuotè expetebat. Quæ confidens de Dei miſericordia, aquam benedixit, amico miſit, quam vt guſtauit, dolor (Dei dono) eum dimiſit. 6.

Mulieris cuiuſdam Hazechæ filia in Binga infirmabatur, & poſt triduum nihil loquebatur. Cumque mater currens pro filia, S. virginis auxilium peteret, nihil aliud q̃ aquam benedictam ab ea accepit, qua illa guſtata, ſtatim vocem & vires recepit. 7.

8. In eodem caſtro iuuenis tanta ægritudine detinebatur, quòd iam in extremis eſſe putabatur. huic p̃fata mulier, cuius

filia conualuerat, quam adhuc reliquam habuit aquam, in potu dedit, & faciem indè abluit, & protinùs receptis viribus conualuit.

9. In epiſcopatu Treuirorũ Lutgardis quædã nobilis puella, cùm adoleſcentuli cuiuſdã ad carnẽ ſpecioſi, vehemẽti amore deperiret, quia copiam explẽdæ voluptatis ſuæ p̃ ſuî cuſtodia habere nequiret, parẽtes eius cauſa reſcita, huiuſmodi defectionis conſilium & auxilium ſanctę virginis per nuncium fideliter expetiêrunt: & pro deſiderio cordis ſui efficaciter exaudiri meruerunt. Ipſa enim oratione pręmiſſa ad Deũ, panẽ profuſis lachrymis benedixit de ſua menſa, quem puellæ miſſum cùm dediſſent ad comedendum, ilicò ardoris illius penitùs in ea refriguit incendium.

10. Matronam etiàm Sibyllam de ciuitate Lauſanenſi trans alpes, quæ eius adiutorium per nuncium expoſtulauit, miſſis ei ſubiectis literis, à profluuio ſanguinis liberauit: Hæc, inquit, verba circa pectus & vmbilicum tuum pones in nomine illius, qui omnia rectè diſpenſat: In ſanguine Adæ orta eſt mors, in ſanguine Chriſti extincta eſt mors: In eodem ſanguine Chriſti impero tibi ô ſanguis, vt fluxum tuum contineas. Itaque vt dixit vnus, matrona præfata hoc modo eſt liberata.

11. Nam hoc prætereundum, quòd cùm particulæ criniũ vel veſtimentorum eius quibuſcunque languidis apponebantur, priſtinæ incolumitati reſtituebantur. Deniquè vxor Scolteti Bingenſis, cùm partu diutiùs laboraret, & de vita iam deſperaret, ad monaſterium virginis Dei ocyùs curritur, ſi aliquid ad ſubueniendum eſſet tantoperè laboranti, quæritur: puellę eius reſtem capillorum eius, quam aliquandò ſeruauerãt, obtulerunt: & vt hac ad nuda circuncingeretur, admonuerunt. Quod vt factũ eſt, illa partu feliciter edito, morte liberata eſt.

Simili-

Similiter & aliæ duæ matronæ per eandem reſtim liberatę 12.
ſunt ſimili parturitionis labore.

Nec minùs profuit duabus de Sudernesheim mulieribus, 13.
quas propter mentis amentiam, cùm parentes ad loca ſancta circunducerent, & nihil proficerent, tandèm vt à puellis trāſmiſſis ipſa reſti circuncinctæ fuerunt, ilicò ſoſpitatem mentis & corporis receperunt.

Quid illud, quòd eadem virgo etiàm per viſum eos præ- 14.
munire in neceſſitatibus voluit, quos in orationibus cōmendatos habuit?

Iuuenis de Ederich Rudolphus, noctù in parua villa fuit 15.
hoſpitatus, qui cùm tempore quietis cubitum iret, ſuffragia S. virginis fuit precatus. Mira res. Illa eodem ſchemate & habitu, quo in corpore fuit, per viſum ei apparuit, & quòd periculum vitę ab inſidiantibus ſibi inimicis incurreret, ſi non citiùs recederet, aperuit. Qui ſtatìm vt de loco cum quibuſdam ſocijs diſceſſit, quoſdam illic remorantes, hoſtium phalāx circa manè oppreſſit: qui ſe ſtultè egiſſe cognouerunt, quia tempeſtiuè ad viſionem eius non receſſerunt.

Quanuis ſit miraculoſum, non tamē eſt incredibile, quòd 16.
S. virgini adhuc in carne degenti, hominibus impendere beneficia in ſpiritu fuit poſſibile, cùm ad declarandum eius meritum, CHRISTVS ei tam abſentium quàm præſentium deſideria reuelare dignatus eſt per ſpiritum. Nam militem quendā iuxta Andernacum in extremis iacentem, cùm amici eius inuiſerent, & de rebus ſuis conſultarent, fortè affluit hora, vt ſigno audito, relicta ad cuſtodiam ſola fœmina, ipſi ad eccleſiam properarent. At ille ſilētium nactus, toto corde altis ſuſpirijs DEVM inuocauit, & vt per merita huius S. virginis, ſanitatem ſibi conferret, ſuppliciter poſtulauit. Nec mora, finita oratione, recreari meruit tali viſione: Videri ſibi videbatur ve-

nerabilem virginem ad ſe ingredientem,&,ſi ſanus fieri vellet, blanditer inquirentem. Quod vt oppidò ſe deſiderare retulit, illa capiti ſuo manum imponens, ſubintulit: In nomine eius
Marc.16. qui dixit, Super ægros manus imponent, & benè habebũt, infirmitas hæc à te recedat, & eſto ſanus. Quo dicto, viſio diſparuit: & æger de lecto ſurgens, cum admiratione omnium qui cognouerant, conualuit.

16. Non abs re videtur etiàm referre, quod de presbytero quodam factum eſt, quia & quædã S. virginis virtutũ in eo portio eſt, & res digna miraculo rectæ memoriæ in exemplum mandatur, quô, negligenter quilibet viuens, Deo volẽte, emendetur. Res in Sueuia vico Rudesheim ità geſta eſt: Presbyter ille quadam vice, peracto iam die cùm nox inſtaret, intrauit Eccleſiã, vt lumen ſanctis daret, cùm eccè vidit ſuper altare duas candelas ardentes radiare. Venerat ſecum vnus iuuenis ſcholaris, in adiutorium Diuini ſeruitij ſibi aſſiduus & familiaris. Ad quem cùm diceret, quarè candelas extinguere neglexiſſet, & ille reſponderet, quòd eas extinxiſſet: acceſſit ſacerdos ad extinguendum, & inuenit pallam altaris explicatam, ſicut euoluitur ad Diuinum ſacramentum agendum. Cumq; ſtaret ſtupefactus, iuuenis ille corruens in terram, clamauit, & ipſe in ecſtaſi factus: Gladius Domini occidit nos. Quem cùm presbyter percuſſum putaret, feſtinauit vt eum à terra leuaret. Sed ille nullam habens lęſionem, protulit hunc ſermonem: Si literas quæ in palla altaris ſunt, viderimus, non moriemur. Exiſtimans autem eum hoc præ timore ignoranter clamare, acceſſit iterùm ad altare: & in loco quo ſacra conficiuntur, inuenit in palla quinq; literas in modum crucis abſq; huma-
K. no opere ſcriptas, ſcilicet in expanſione, A.P.H. in erectione,
A.P.H. K.P.D. his viſis, & diligenter notatis, iuuenis viribus receptis
D. erigitur, Sacerdos palla complicata & candelis extinctis, do-

mum

mum ſtupidus reuertitur. Literę ſeptem diebus durauerunt,
octauo die & deincèps non comparuerunt. Quod ſecum mirans, religioſis & ſapientibus factum innotuit. Sed quid portenderet, à nullo homine experiri potuit, donèc poſt xvj. tandèm annos, cùm fama toti mundo B. Hildegardē ſpirituſancto illuſtratam diuulgaret, veniens ad eam, cognoſcere meruit, ſicut ipſa per ſpiritumſanctum didicit, quid tantum oraculum deſignaret. Sicut enim quondàm Daniel in pariete viſas, ſic ipſa in palla deſcriptas in hunc modum expoſuit literas: K. Kyrium. P. Presbyter. D. deriſit. A. Aſſcendat. P. Pœnitens. H. Homo. Quod ille audiens, timore correptus, peccatricem accuſat conſcientiam: & correctus & monachus effectus, præteritæ vitæ negligentias emendare aggreditur per pœnitentiam, & ſicut S. virgo literas expoſuit, ad altiorem & diſtrictiorem vitam aſſcendens, perfectum Dei ſeruum ſe in S. conuerſatione exhibuit. Dan. 5.

Inter hęc etiàm illud de ipſa eſt notabile, quòd Coloniam, 19.
Treuerim, Mettim, Herbipolim, Babenberg, ſpiritu Diuino non modò acta, ſed coacta veniens, clero & populo quę Deus voluit, annunciauit, & in monte S. Dyſibodi, Siberg, Euerbach, Hirſaugia, Zuifelden, Mulenbrunnē, Rudenkyrchē, Kitzingen, Crutendal, Herde, Vverde, Andernacho, In monte S. Mariæ in Elſim & Vvinkelo, quæ ad vtilitatem animarū pertinebant, iuxta ea quę ei Deus reuelauerat, manifeſtauit.

Intereà cùm iuxta villam Rudesheim, Rheni fluenta naui- 20.
gio ſulcaret, & ad contiguum monaſterium ſanctimonialium properaret, quædam mulier cæcum puerulum geſtans in vlnis, naui appropinquauit, & vt ei ſanctas manus imponeret, flebiliter acclamauit. Quæ pio affectu memor illius qui dixit, Ioan. 9.
Vade ad natatoria Syloe, & laua, aquam fluuij ſiniſtra hauſit, & benedixit manu dextera: quam vt oculis pueri iniecit,
Diuina

Diuina fauente gratia, viſum recepit.

21. Alio tempore homo quidam qui caducum morbum acriter patiebatur, venerabilem virginem vt ſibi ſubueniret, anxius deprecabatur. Quæ ſalubri benedictione ità eum conſignauit, quòd à die illa & deincèps idem morbus ampliùs eum nõ grauauit. Quod cùm domi nunciâſſet in ſe factum miraculum, gauiſi ſunt domeſtici eius, Deoq; gratias egerunt.

22. Inter cætera autem virtutum inſignia, data eſt à Domino S. virgini ab obſeſſis corporibus dęmones eijciẽdi gratia, ſicut de quadam nobili & adhuc tenerę ætatis fœmina, deſcribit factum ipſa venerabilis mater. ait enim:

23. Poſteà quàm me viſio docuit dictatum & verba Euangelij Iohannis, in lectum ægritudinis decidi, de cuius põdere nullo modo me leuare potui. Hæc de flatu auſtralis venti in me afflata eſt, vndè corpus meum tantis doloribus conterebatur, quòd anima vix ſuſtinebat. Poſt dimidium annum idem flatus, corpus meũ ità perforauit, quòd in tanto agone fui, quaſi anima mea de hac vita tranſire deberet. Tunc alius ventoſus flatus aquarum huic calori ſe admiſcuit: vndè caro mea aliqua parte refrigerabatur, nè ex toto combureretur. Sic per integrum annum afflicta ſum, ſed tamen in vera viſione vidi, quòd vita mea in tẽporali curſu necdùm finiretur, ſed adhuc aliquantulùm protraheretur.

24. Intereà mihi relatum eſt, quòd in inferioribus Rheni partibus à nobis remotis, quædam nobilis fœmina, à diabolo eſſet obſeſſa. Nuncij quoquè de hac ad me ſæpiùs venerũt. At ego in vera viſione vidi, quòd ipſa permiſſione Dei, quadam nigredine & fumo Diabolicæ congloboſitatis obſeſſa erat & obumbrata, quæ totam ſenſualitatem rationalis animæ illius opprimebat, nec eã eleuato intellectu ſuſpirare permittebat, velut vmbra hominis aut alterius rei vel fumus oppoſita obtegit

git & perſundit, vndè hæc rectos ſenſus & actus perdebat, & inconueniẽtia ſæpiùs clamabat & faciebat. Sed cùm hoc malum iuſſione DEI in illa attenuabatur, tunc leuiùs grauabatur. Et me cogitante & ſcire volente, quomodò diabolica forma hominem intraret, vidi & reſponſum audiui, quòd diabolus in forma ſua vt eſt, hominem non intrat, ſed cum vmbra & fumo nigredinis ſuæ obumbrat & obtegit. Si enim forma illius hominem intraret, citiùs membra eius ſoluerẽtur, quàm ſtipula à vento diſpergatur. Quapropter Deus non permittit quòd hominẽ in ſua forma intret. Sed ſupradictis perfundẽs, ad inſaniam & inconuenientia euertit, & per eum quaſi per feneſtram vociferatur, & membra illius exteriùs mouet, cùm tamen in eis in forma ſua interiùs non ſit, anima interìm quaſi ſopita, & ignorante quid caro corporis faciat. Deindè vidi prædictæ artis & peruerſitatis agmen malignorum ſpirituum, qui totum mundum pertranſeunt, quęrentes vbì inueniant eos, per quos ſchiſmata & diuerſitates morum faciant. Hi ab initio vt creati ſunt, coram iuſtiſſimis angelis Deum contempſerunt, dicentes: Quis eſt iſte, qui tantam habet poteſtatẽ ſuper nos? hoc in inuidia, odio & irriſione dicentes, adhuc in his perſeuerant, & omnia in his faciunt, quia errorem irriſionis primi inceperunt. Quoniã verò Deus populũ per iſtos purgare vult, permiſſione & iuſſione eius ſtuporem in aërẽ commouent, ac per ſpumam aëris peſtilentiam euomunt, atq; inundationes & pericula in aquis faciunt, bella excitant, aduerſitates & mala producũt. Hęc Deus tunc fieri permittit, cùm homines per arrogãtiam criminibus ac homicidijs inuoluuntur. Sed cùm Deus populũ ſuum ſic purgauerit, eoſdẽ ſpiritus in confuſionem ducit, ſicut in pręfata muliere contigit. Cùm enim nequam ſpiritus, Deo permittente, plures per eam propter prauos mores & peccata, quę eis perſuaſerat, palàm con-

Quomodo diabolus intret hominem.

Cauſa malorum.

funderet, quibuſdam exterritis, & per hoc pœnitẽtibus, idem malignus ſpiritus confuſus eſt. Nam Deus amicos ſuos aduerſitatibus & infirmitatibus affligi permittit, vt à malis purgẽtur, vndẽ inimici confunduntur, cùm electi per purgationem fulgentiores lapides coram Deo efficiuntur. Cumq́ue mulier illa per plurima loca ad ſanctos eſſet deducta, ſpiritus qui eam oppreſſerat, deuictus meritis ſanctorum & votis populorum, vociferabatur, quòd in ſuperioribus Rheni partibus vetula quędam eſſet, per cuius conſilium expellendus foret. Quod amici eius percipientes, octauo anno fatigationis ſuæ ad nos eam, ſicut Dominus voluit, perduxerunt. Operę preciũ eſt, hoc in loco antequàm verba virginis Chriſti vlteriùs perſequamur, epiſtolas inſerere, quas abbas de Brunvuilre ſibi, & ipſa viciſsim illi de hac Dæmoniaca voluit mittere, vt ex his apertiùs intelligatur & diaboli nequitia, & laudentur propẽſiùs, licèt occulta, ſemper tamẽ iuſta, Dei iudicia. Cùm enim poſt ſeptem annos ipſa mulier Brunvuilre adduceretur, vt ibi meritis S. Nicolai liberaretur, nequam ſpiritus coniuratus, dixit, ſe ſuum non relicturum vaſculum, niſi per cuiuſdam vetulæ in ſuperioribus Rheni partibus, ſicut ipſa ſuprà dixerat, conſilium & auxilium, nomen eius euertens, & quòd Scrumpilgardis vocaretur, deridens. Itaq; conſilium inierunt, & literas deprecatorias in hunc modum ei miſerunt: H.ld. Dominæ & matri venerandæ, totiſq́ue viſceribus amplectendæ Chriſti ſponſæ, & regis altiſſimi filię, G. qualiſcunque Brunvuilarẽ cœnobij prouiſor, cum ſuis fratribus in valle lachrymarum ſedentibus, vt poſſunt, in orationibus omnimodę dilectionis deuotũ famulatum. Quanuìs amantiſſ. domina facie nobis ſitis incognita, virtutum tamen veſtrarum fama nobis eſtis celeberrima: & licèt abſentes ſimus corpore, ſpiritu tamen vobis præſentes ſumus aſſiduè, & qualis ſit erga

Epiſtola abbatis Brunvuiler.

vos

voſ noſtræ dilectionis affectus, nouit ſcientiarum Dominus. Auditum eſt itaq; in terra noſtra, & celebri ſermone vulgatũ verbum hoc, quod factum eſt de vobis à Domino, qui fecit vobis magna qui potens eſt, & ſanctum nomen eius. Sed quibus quantisq; miraculis in vobis clareſcat fons viuidæ lucis, tam nomen, tam clerus, q̃ populus & rerum proteſtatur euentus. Nam in vobis fulget opus non humanũ, ſed Diuinum, gratia pręcedẽs, donum prępollens, quod non dictat humana ratio, ſed quod procedit ex fonte lucidiſſ. Sed quid moramur? Flere magis libet, q̃ loqui. Ergò ſanctitatis veſtrę ô Dña pijſſima dulcedo non reputet temeritati, quòd in ſimplicitate cordiũ, ſed nimia neceſſitate compellente, aperire vobis cauſam neceſſitatis noſtrę pręſumimus, quoniam à vobis bonum conſilium recipere non dubitamus. Nam quędam nobilis fœmina à maligno ſpiritu per aliquot annos obſeſſa, per amicorũ manus, ad nos deducta peruenit, quatenùs adiutorio B. Nicolai (ſub cuius patrocinio ſumus, ab hoſte imminenti liberaretur. Sed verſutia & nequitia callidiſſ. & nequiſſ. hoſtis, tot hominum ferè millia duxit in errorem & dubium, quòd eccleſię S. maximum timemus detrimentum. Nam omnes nos cum multitudine populi pro liberatione fœminę iſtius iam per tres menſes multis modis laborauimus, & quod ſinè mœrore dicere non poſſumus, peccatis noſtris exigẽtibus, nihil profecimus. Oñis itaq; ſpes noſtra, poſt Deũ, in vobis eſt. Dęmon enim iſte nũc quadam die, coniuratus, tandèm manifeſtauit nobis mulierẽ hanc obſeſſam liberandam eſſe per virtutem veſtrę contẽplationis, & magnitudinẽ Diuinę reuelationis. Nunquid & magna in eius liberatione intendit DEVS? Vtiquè. Itaq; largiſſ. benignitas noſtri redemptoris laborem noſtri negocij & mœroris, ſed & lætitiæ & exultationis, per vos pleniſſimè conſummare dignabitur, vt & omnis error & infidelitas

Luc. 1.

Maxima laus ab effectu.

hominũ adnihiletur, & obſeſſa famula Dei liberetur, vt cum propheta dicamus: A Domino factum eſt iſtud, & eſt mirabile in oculis noſtris, & Laqueus contritus eſt, & nos liberati ſumus. Quidquid ergò Deus de his vobis inſinuauerit, ſeu viſione reuelauerit, nobis ſanctitas veſtra literis deſignare ſtudeat, obnixè & humiliter deprecamur. Vale.

Pſal.117.
Pſal.123.

Cumq; B. Hildegardis literas iſtas ſuſcepiſſet, diligenterq; perſpexiſſet, rogantibus piè cõdolens, omnes ſorores monuit, vt ꝓ præfata neceſſitate publicis & priuatis oratiõibus humiliter inſiſterent: ipſaque, oratione præmiſſa, oculos mentis ad Dominum eleuabat: & reſponſum hoc, ſecundùm quod in vera viſione vidit & audiuit, & non per alium quàm per inexhauſtam ſapientiam dictatum, ità reſcribit:

Reſpõſum Hildegardis.

G. Eccleſiæ Brunvuillarenſis abbati, H. Cùm flagellis Dei ſim longa & graui ægritudine conſtricta, vix aliquantulùm petitioni veſtræ reſpondere valeo. Hæc à me non dico, ſed ab illo qui eſt. Diuerſa genera malignorum ſpirituum ſunt. Hoc verò dæmonium, de quo quæritis, has artes habet, quæ moribus hominum in vitijs aſſimilantur: vndè & cum hominibus libenter manet, ac ideò etiàm crucẽ Domini & reliquias ſanctorum ac cætera, quę ad ſeruitium Dei pertinent, aliquãtùm negligit & deridet, nec multùm pertimeſcit. Ea quidem non diligit, ſed fugere diſſimulat, velut aliquis ſtultus & negligẽs homo, verba & minas quæ ſibi à ſapientibus inferuntur, paruipendit: quapropter & difficiliùs q̃ aliud dæmonium expellitur. Nam niſi in ieiunijs, flagellis, orationibus, eleemoſynis ac ipſo iuſſu Dei eijcietur. Audite ergò, & nõ reſponſum hominis, ſed ipſius qui viuit. Eligite vij. boni teſtimonij, & quos vitæ meritum probat, ſacerdotes in nomine & ordine Abel, Noe, Abrahã, Melchiſedech, Iacob, & Aaron, qui viuẽti Deo ſacrificium obtulerunt, ſeptimum in nomine Chriſti, qui ſeipſum

Nota genera malignorũ ſpirituũ diuerſa.

Matt.17.

Mirabile conſiliũ.

ipſum Deo patri in cruce obtulit: & ieiunijs, flagellis, orationibus, eleemoſynis, & Miſſarum celebratiõibus pręmiſſis, humili intentione & habitu ſacerdotali cum ſtolis ad patientem accedant, & eam circunſtantes, vnuſquiſque eorum virgã in manu teneat, in figura virgæ qua Moyſes Aegyptum, mare rubrum, petramque præcepto Dei percuſſit, vt ſicut Deus ibi per virgam miracula oſtendit, ità & hic peſs. hoſte virgis eiecto, ſeipſum glorificet. In figura vij. donorum Spiritusſancti, vij. ſacerdotes erunt, vt ſpiritus Dei qui in initio ferebatur, ſuper aquas, & qui inſpirauit in faciem hominis ſpiraculum vitæ, ſpiritum immundum ab homine fatigato exufflet. Et primus qui in nomine Abel erit, virgam in manu tenens, dicat: Audi maligne & ſtulte ſpiritus, quicunque in homine iſto habitas, audi verba hęc nõ per hominem pręmeditata, ſed per illũ qui eſt, & qui viuit, manifeſtata &c. Cumq; ſancta virgo literas iſtas, ſpiritu ſancto reuelante, perfeciſſet, per manus ei⁹, q occultè quæ ſierat, ſicut in lib. Sciuias dicit, ad monaſteriũ, vbi mulier tenebatur, miſit, vt ſuper eam humiliter recitarentur. Cumque veniſſet lector ad locum illum, vbi in fine ſcriptũ eſt, Et ego indocta & paupercula fœminea forma, ô blaſphemiæ & deriſor ſpiritus, tibi dico in illa veritate, qua ego paupercula & indocta forma de lumine ſapientiæ hæc vidi & audiui, & per eandem ſapientiam tibi pręcipio, vt de iſta homine in vera ſtabilitate, & non in turbine inſtabilitatis tuæ exeas: idem nequam ſpiritus totus infremuit, ac tantos vlulatus cum horridis clamoribus eiulando emiſit, quòd adſtantibus maximos terrores incuſſit. Et dum his ferè per dimidiam horam bacchãdo inſtitiſſet, tandèm vt Deo placuit, vas quod diù poſſederat, reliquit. Mulier cùm ſe eſſe liberatam ſenſit, manus adſtantibus porrexit, vt eam erigerent, quia vires non habuit. Tũc ante principale altare S. Nicolai ſe proſtrauit, &

Ge.1. & 2.

gratias Deo pro liberatione ſuî egit. Populis hæc cernentibus, & vt vulgus ſolet, perſtrepẽtibus, ſed & gratias & laudes Deo cum ſignorum pulſationibus reſonantibus, fratribus quoquè hymnum, Te Deum laudamus, canentibus: heu, quod miſerabile dictu eſt, idem antiquus hoſtis occulto Dei iudicio redijt: & vas quod reliquerat, repetijt: vndè fœmina tota cõtremiſcens, & cum ſtridore & clamore ſe erigens pluſquàm priùs inſanire cœpit. Vndè exterritis qui aderant, & mœſtitia completis, nequam ſpiritus interrogatus cur repetere auſus fuiſſet creaturam Dei quam reliquerat, reſpondit: Signum crucifixi exterritus fugi. Sed cùm neſcirem quò irem, vas meum vacuũ & non ſignatum repetij. Cumque præfatis literis & coniurationibus S. virginis, vt exiret, cogeretur, frendens clamabat, ꝙ non niſi in præſentia eiuſdem vetulæ egrederetur. Tunc qui ſanioris erant conſilij, amicis & tutoribus fœminæ perſuaſerunt, vt ad beatã virginem eam perducerent. Accepta itaque Abbatis & fratrum benedictione cum cõmendatitijs literis, cœperunt illò ire. Litteræ autem in hunc modum erant: H. venerabili dominę, omni gratiarum actione dignæ, G. Brunvuilarenſium Abbas indignus, cum ſuis fratribus viuere, proficere, mũdum pede ſubter habere, & quicquid famulæ Chriſti excellẽtius optari poteſt. Quòd Domin⁹ vos reſpexit, gratiamque ſuam infudit, iam totus mundus nouit. Sed nos qui hactenùs per nuncios noſtros & literas pro neceſſitate mulieris, maligno ſpiritu obſeſſæ, ſanctitati veſtræ locuti ſumus, nunc ſaltem per perſonam ipſius cum magna ſpe ad vos directam, verbum neceſſitatis repetimus, & preces precibus deuotè ſuperaddimus, vt quo magìs eſt vobis vicina corporaliter, eo ampliùs ſitis ei propicia ſpiritualiter. Nam dæmon literis veſtris, quas Spirituſancto dictante miſiſtis, coniuratus, vas poſſeſſum per breuem horam reliquerat: ſed heu, neſcimus

Secũdæ literæ Abbatis Brũvuilarẽſ.

quo

quo iudicio Dei,redijt,vaſq; derelictum denuò inuadens, illud nunc nunc acriùs quàm priùs fatigat. Nobis autem cum iterùm coniurantibus, & fortiter ei inſiſtentibus, tandèm reſpondit,quòd vas poſſeſſum nō niſi in præſentia veſtra relinquet. Eapropter ipſam ad ſanctitatem veſtram mittimus, vt quod nos,peccatis exigentibus,nō meruimus,per vos cōpleat Dominus,& antiquo hoſte eiecto,ille qui potēs ſuper omnes eſt,in vobis glorificetur. Valeat materna dilectio veſtra. 20.

His Epiſtolis prælibatis congruū videtur, vt ad hoc vndè paululùm deflexit,oratio reuocetur, & videamus quomodò Deus ad virginis ſuæ glorificationem tam diù huius fœminæ diſtulit liberationē.Poterat enim omnipotēs & per alios ſanctos ad quos circunducta tot annis fuerat pro obſeſſa, facilè quod petebatur,præſtare.Sed gloriā huius miraculi in ſanctā virginem transferēs, meritorum eius qualitatē euidenter voluit cūctis ſuo tempore manifeſtare. Quod qualiter acciderit, ex verbis ipſius meliùs cognoſci poterit.De aduētu,inquit, p̄fatæ mulieris multùm exterritæ fuimus,quomodò eam videre vel audire poſſemus,de qua plurimus populus per tot tempora erat commotus.Sed Deus rorem ſuauitatis ſuæ ſup nos pluit,& abſq; horrore & tremore in habitacula ſororū abſq; adiutorio virorum eam locauimus:& deincèps nec pro horrore,nec pro confuſione,qua dæmon ſuperueniētes pro peccatis confudit; nec pro irriſorijs vel turpibus verbis, quibus nos ſuperare voluit,nec pro peſſimo flatu ſuo,ei vllatenùs ceſſimus. Et vidi quòd in ipſa muliere tres cruciatus paſſus eſt. Primum, cùm illa de loco ad locum ſanctorum ducta eſt. Secundum,cùm communis populus eleemoſynas pro ea dabat. Tertium, cùm per orationes ſpiritualium ex gratia Dei abire compulſus eſt.Itaque à purificatione ſanctæ Mariæ nos & comprouinciales noſtri vtriuſq; ſexûs,ieiunijs,oratiōibus, elee-

eleemoſynis,& corporum caſtigationibus vſque in ſabbathũ Paſchæ pro ipſa laborauimus. Interim per Dei potentiam coactus immundus ſpiritus, multa de ſalute baptiſmi, de Sacramento corporis Chriſti, de periculo excommunicatorum, de perditiōe *catharorum, & his ſimilium, ad confuſionem ſuî, ad gloriam Chriſti, coram populo quanuis inuitus, protulit: vndè multi fortiores ad fidem, multi promptiores effecti ſunt ad peccatorum emendationem. Sed vbi illum falſa proferre in vera viſione vidi, illum ſtatim redargui: vndè mox conticeſcens, dentibus in me frendebat, loqui verò illum propter populum nō prohibui, cùm vera proferebat. Deniquè ſabbatho ſancto cùm fons baptiſmatis conſecraretur, per flatum ſacerdotis quem in fonte mittit, cum verbis quæ ſpirituſſanctus rationalitati hominis & doctoribus Eccleſiæ infudit, quoniam in prima creatione ſpiritus Domini aquas mouit, ſicut ſcriptum eſt: Spiritus Domini ferebatur ſuper aquas, mulier illa præſens ibi erat, atque timore magno correpta, ità contremuit, quòd terram pedibus perfodit, & de horribili ſpiritu qui eam oppreſſerat, ſufflatum ſæpè emiſit. Mox in vera viſione vidi & audiui, quòd vis altiſſimi, quæ ſanctũ baptiſma obumbrauerat, & ſemper obumbrat, ad Diabolicam congloboſitatem, qua fœmina illa fatigabatur, dixit: Vade Sathana de tabernaculo corporis mulieris huius, & da in eo locum ſpiritui ſancto. Tunc immundus ſpiritus per verenda loca fœminę cum egeſtione horribiliter egreſſus eſt, & ipſa liberata eſt, ac deincèps ſana in ſenſibus animæ & corporis permanſit, quàm diù in pręſente ſeculo vixit. Quod poſtquàm in populum diuulgatum eſt, omnes cum canticis laudum & verbis orationum dicebant: Gloria tibi Domine. Itaque vt Deus permiſit, quòd ſathan totum corpus, Iob horrore & fœtore vermium perfunderet, & vt ille æſtimabat quòd per deceptionem ſuam, qua

*i. hæreticorum.

Gene. 1.

Iob 1.

qua honorem Dei abnegauerat, iſtum etiàm ſuperare poſſet, Deo animam eius cuſtodiente, tangere eum non potuit, quia Iob Deum in fide non dereliquit, vndè & confuſus ab eo diſceſſit, quia Deus per ipſum, Sathan ſuperauit, vt ſciret quoniã Deo nullus præualere poſſet. Sic & hęc mulier cùm maligno ſpiritui ad vexandum tradebatur, Deus nõ permiſit, quòd anima eius in bona fide deficeret. vndè & inimicus in ea cõfuſus eſt, quia à iuſtitia Dei eam auertere non potuit. His & huiuſmodi verbis, virgo Dei Diuinæ miſericordiæ opera propter ſe & per ſe celebrata, nihil ſibi attribuens, leniter, ſuauiter, verecundè & humiliter referebat: quia virtutum iactantiam fugere, virtutis loco ducebat. Vndè & poſt huius virtutis tam humilem & nihil omninò de ſe pręſumentis recitationem, quaſi cum Apoſtolo diceret, Nè magnitudo reuelationum extollat me, datus eſt mihi ſtimul' carnis meę, angelus ſathanę, qui me colaphizet, ſtatìm ſubnectit eam, quæ ſubſecuta eam fuit quaſi verè ſtimulus contra extollentiam, totius carnis ſuę debilitationem. Poſt hæc, inquit, nimirùm poſt mulieris illius liberationem, magna ęgritudo iterùm inuaſit me, ità quòd venę meę cum ſanguine, oſſa cum medullis emarcuerunt, & viſcera mea infra me diſtracta ſunt, totumque corpus meũ ità elanguit, ſicut herbæ viriditatem ſuam in hyeme perdunt. Et vidi quòd nequam ſpiritus indè irridebant, cachinnando dicentes: Vah iſta morietur, & amici eius flebunt, cum quibus nos confudit. Ego autem exitum animæ meę adeſſe non vidi. Infirmitatem autem iſtam pluſquàm XL. dies & noctes patiebar. Inter hęc in vera viſione mihi oſtẽſum fuit, quòd quaſdã congregationes ſpiritualium hominum virorum ac mulierũ inuiſerem, eiſq; verba quę Deus mihi oſtenderet, manifeſtarem. Quod dum tandèm facere tentarem, nec vires corporis haberem, infirmitas mea aliquantulùm lenita eſt, & præce-

Iob 1.

2. Cor. 12.

ptum Dei exequens, diſſenſiones, quas quidam inter ſe habebant, ſedaui. Has vias quas Deus mihi pręcepit, cùm negligerem propter populi timorem, dolores mihi corporis ſunt au-
Ion.2. gmentati, nec ceſſabât quouſquè obediui, ſicut & Ionę contigit, qui valdè afflictus fuit, quouſquè ad obedientiam ſe reclinauit. Supernam poſt hęc ſponſa Chriſti meruit viſitationẽ, qua tantam percepit conſolationẽ, vt ex eius delectatione diceret ſe repletã fuiſſe inæſtimabilis gaudij exultatione. Pulcherrimus, inquit, & amãtiſsimus vir in viſione veritatis mihi apparuit, qui tantę conſolationis fuit, quòd omnia viſcera mea velut odore balſami eius adſpectus perfudit, tunc gaudio magno & inęſtimabili exultabam, ſemperque eum proſpicere deſiderabam. Et ipſe his qui me afflixerunt, præcepit, vt à me diſcederẽt, dicẽs: Abſcedite, quia nolo vt ampliùs eam ſic torqueatis. Qui cum magno vlulatu recedentes, clamabant: Ah quòd huc vénimus, quia confuſi recedimus. Mox ægritudo, quę me inquietauerat, velut aquæ quę per procelloſos ventos inundatione commouentur, ad verba viri me dereliquit, & vires recepi, quemadmodùm peregrinus cùm in patriam reuertitur, poſſeſſiones ſuas recolligit, atque venæ cum ſanguine, oſſa cum medullis in me reparata ſunt, quaſi de morte ſuſcitata fuiſſem. At ego tacui in patientia, ſilui in manſuetudine, & ſicut pariens poſt laborem, ità loquebar poſt dolorem.

25. Poſt hæc ab Abbate meo & fratribus humilima inſtantia & deuotione coacta ſum, vt vitam ſancti Dyſibodi, cui priùs oblata eram, vt Deus vellet, ſcriberem, quia nihil certi indè haberent. Et oratione cum inuocatione ſpirituſſancti pręmiſſa, ad veram ſapientiam, in vera viſione commonita proſpexi, ac ſecundùm quod ipſa me docuit, vitam & merita ipſius ſancti conſcripſi. Deindè librum Diuinorum operum ſcripſi, in quo vt omnipotens Deus mihi infudit, altitudinem, pro-

profunditatem & latitudinem firmamenti vidi, & quomodò ſol & luna, ſtellæ & cętera in illo conſtituta ſunt.

Multa & alia ſcripturarum monumenta & inſignia prophetię gratięq́; documēta S. virgo cōfecit, ſicut ſuperiùs diximus, in quibus eruditę à ſpirituſancto eius animę ac Diuinis deditę indicia colligimus. Plurimùm enim emolumenti in eis inuenire poſſunt, qui amorem doctrinę & ſcientię gerunt, vtpotè quę à Deo ordinata, & per ipſam hominibus ſunt propalata, in qua Dei ſapientia, quaſi in ſolio potentię ſublimi authoritate ſedebat, & per eam mirabilia faciens, rerum iudicia decernebat. 26.

His prout poſſibilitas ingenioli ſuppetebat, à nobis digeſtis, calamum ad verba ſanctarum filiarum eius vertamus: & quę de ipſa memoratu digna ſcripſerūt, maximè q́ de B. tranſitu eius ſunt, viderunt & audiērunt, & manibus ſuis tractauerunt, adiuuante Domino, fideliter & veraciter huic operi annectamus. 27.

Mulierem, inquiunt, quandam acriter à dęmonio muto vexatam, ſuper quam & fratres de Lacu plurimùm laborauerant, cùm ad ſe magno labore virorum in lecto deportata eſſet, pia mater, audacię & prępſumptioni dęmonis, verbis à ſpirituſancto prolatis confidēter reſiſtens, ab orationibus & benedictionibus nō ceſſauit, quouſquè per gratiam Dei ab hoſte maligno eam liberauit. 28.

Simili modo & alia mulier, quę propter furorem inſanię, diris vinculis ligata fuit, cùm ad ſe adducta fuiſſet, ſolui eam monuit, & ſtatim ſub admiratione omnium, qui aderant, ſanitate mentis & corporis recepta, cum gratiarum actione remeauit ad propria. 29.

Item de clauſtro Schefeneburch, ſororem quandam diabolus ad ſancta opera, orationes, vigilias & ieiunia, ad perce- 30.

ptionem quoquè Sacramentorum, ſimulans ſe eſſe angelum lucis, hortabatur, & criminalium confeſſione, quibus nunquàm ſubiacuerat, confundere eam nitebatur. Inter quæ etiàm ità eam afflixit, quòd nomina & adſpectum quorũdam hominum & animalium intantùm abhorrebat, quòd ipſis viſis vel auditis, horribili voce per longam horam perſtrepebat: hæc à Priore & Conuentu cum literis ad ſanctam virginem miſſa, ab ea & confortata, & à diaboli errore eſt liberata.

31. Eadem virtute alias duas mulieres à dæmonio obſeſſas, liberauit, quarum vna cùm eſſent paupercula & cæca, in eleemoſynam eius recepta, in ſpirituali habitu vitam feliciter cõſummauit.

32. His itaq; pręmiſſis, quia ad finem operis huius feſtinamus, finem quoquè vitæ ſanctę virginis, quibus ſignis Deus illuſtrauerit, ſicut præfatæ ſorores eum deſcripſerunt, videamus. Cùm beata, inquiunt, mater Domino multis laborum certaminibus deuote militâſſet, vitæ præſentis tædio affecta, diſ-

Phil. 1. ſolui & eſſe cum Chriſto quotidiè cupiebat. Cuius deſideriũ DEVS exaudiens, finem ſuum ſicut ipſa præoptauerat, ſpiritu prophetiæ ei reuelauit, quem & Sororibus prædixit aliquandiù. itaque infirmitate laborans, LXXXII. ætatis ſuæ

Ipſo die S. Lamberti. anno, XV. Kalen. Octobris, ad ſponſum cęleſtem felici tranſitu migrauit. Filię autem ipſius, quarum omne gaudium & ſolatium ipſa erat, funeri dilectæ matris amariſſimè flentes aſſiſtebant. Nam licèt de præmijs & de ſuffragijs ſibi per ipſam conferendis non dubitarent, propter diſceſſionem tamen per quam ſemper conſolabantur, maximo cordis mœrore afficiebantur. Deus verò, cuius meriti apud ſe eſſet, in tranſitu ſuo euidenter declarauit. Nam ſupra habitaculum, in quo ſancta virgo primo crepuſculo noctis dominicæ diei, felicem animã DEO reddidit, duo lucidiſſ. & diuerſi coloris arcus in firmamento

mento apparuerunt, qui ad magnitudinē magnæ plateæ ſe dilatauerunt, in quatuor partes terræ ſe extendentes, quorũ alter ab aquilone ad auſtrum, alter ab oriente ad occidentē procedebant. At in ſummitate vbi hi duo arcus iungebantur, clara lux ad quantitatem lunaris circuli emergebat, quæ latè ſe protendēs, tenebras noctis ab habitaculo depellere videbatur. In hac luce crux rutilans viſa eſt, primùm parua: ſed creſcendo poſteà immenſa, circa quam innumerabiles varij coloris circuli, in quibus ſingulis ſingulæ rutilantes cruciculæ oriebantur cum circulis ſuis, priore tamen minores, conſpiciebantur. Et cùm hę in firmamento ſe dilatâſſent, latitudine ſuâ ad orientem magis pertingebant, & ad terram versùs domũ, in qua S. virgo tranſierat, declinare viſæ, totum montem clarificabant. Et credendum quòd hoc ſigno Deus oſtēdit, quãta claritate dilectam ſuam in cęleſtibus illuſtrauerit. Nec defuerũt, antequàm ſepeliretur, miracula meritum ſanctitatis eius atteſtãtia. Nam duo homines, qui S. corpus eius ſpe bona tangere præſumpſerunt, à graui infirmitate conualuerunt. Exequijs igitur venerabiliter à reuerendis viris celebratis, in venerando loco eſt ſepulta, vbi meritis eius, omibus pio corde quęrentibus præſtãtur multa beneficia. Odor quoquè miræ ſuauitatis de ſepulcro eius redolens, dulcedinis ſuæ flagrãtia aliquorum hominum nares perfundit & pectora. Speramus itaque & indubitãter credimus, apud DEVM eius eſſe memoriam immortalem, qui in hac vita donorum ſuorum prærogatiuam ei contulerat ſpecialem, cui laus ſit & honor in ſecula ſeculorum. Amen.

SVMMATIM VITA S. BERTHAE ET S. ROBERTI,

Ex his quæ ſuprà folio 272. de improuiſo abrumpi oportuit, in gratiam ſtudioſi lectoris, per eum qui opus hoc ex archetypo tranſcripſit, hic obiter & curſim velut argumenti loco adiecta.

BEata Bertha tradita nuptui Robolao tyranno pagano, vouit Deo, ſi liberaretur, thalamo alterius viri non aſſociaretur.

Pater B. Roberti Robolaus in pręlio occiditur contra Chriſtianos.

B. Bertha prope Naham, Eccleſiam ędificat, veſtes precioſas abiecit, vili veſtitu & groſſo velut ſacco induta, ac cingulo cincta, in viduitate Deo ſeruiebat, Multos perfectos bonos homines ad ſe collegit, ibiq; vigilijs & ieiunijs ſe macerans, orationibus & eleemoſynis ſeruiebat.

Puer cùm ſeptem annorum eſſet, literas diſcere deſiderabat, quibus eum mater ſua inſtrui faciebat, ſed tamen clericum eſſe nolebat: ipſe verò miſericors admodùm, pauperes pueros ad matrem ſæpè adducebat, vix euadens tentamenta mundanorum, qui faſtigium ſuperbiæ ei perſuadere conabantur. matreq; vix cõſentiente, peregrinationẽ arripuit ad limina S. Petri & Pauli Romæ, perq; aliquod tempus ibidèm moratus eſt. Ad matrem reuerſus, in prędio ſuo quod latiſſimum fuit, villas & Eccleſias ædificari fecit. Ipſe verò ducatum, matrem & omnia quæ habebat, relinquere & peregrinus fieri cogitabat. Habitatio autem tã B. Roberti quàm matris

tris ipſius, eodem tempore propter ſuauitatem defluentium aquarum, in ipſo loco erant, vbi reliquiæ eorum nunc conditæ ſunt.

Itaq; cùm beatus iſte per triginta dies in infirmitate laboràſſet, vigeſimo ætatis ſuæ anno, Deus eum in bona confeſſione & in Dei timore de hac vita tulit, non tamen ſinè cæleſti præuia admonitione & viſione, vti ibidèm latiùs habetur.

In oratorio autem quod ipſe & mater ſua ſuper Naham fluuium in ſupradicto prędio ſuo conſtruxerant, cum maximo concurſu populorum totius regionis ſepultus eſt, alijs quidem ſuper eum flentibus, quoniam immaturus de præſenti vita ſublatus eſt, alijs verò ſuper eum gaudentibus, quia per miracula quæ Deus ibidèm per eum fecit, tota regio illa velut dies per ſolem illuminata eſt. Per octo nanque annos DEVS plurima ſigna & miracula per merita huius dilecti ſui, in prædicto loco in infirmis, in claudis & in captiuis fecit, ità vt quicunq; in tribulationibus vexabantur, ad ſepulcrum eius venientes, per gratiam DEI liberati ſint.

Fol. 179. linea 6. pro, id eſt, magiſter: lege, primus magiſter